Sosyal Bilimler Enstitüsü

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
HALKLA İLİŞKİLER VE TANITIM BİLİM DALI

SİYASETTE KADIN TEMSİLİ: 2002-2018 YILLARI ARASINDAKİ KADIN POLİTİKACILARIN ULUSAL (YAZILI) BASINDAKİ SÖYLEMLERİNİN ANALİZİ

Doktora Tezi

NEVRA ÜÇLER

İSTANBUL, 2023

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
HALKLA İLİŞKİLER VE TANITIM BİLİM DALI

SİYASETTE KADIN TEMSİLİ: 2002-2018 YILLARI ARASINDAKİ KADIN POLİTİKACILARIN ULUSAL (YAZILI) BASINDAKİ SÖYLEMLERİNİN ANALİZİ

Doktora Tezi

NEVRA ÜÇLER

Danışman: PROF. DR. NESİME MELDA CİNMAN

İSTANBUL, 2023

ÖZET

SİYASETTE KADIN TEMSİLİ: 2002-2018 YILLARI ARASINDAKİ KADIN POLİTİKACILARIN ULUSAL (YAZILI) BASINDAKİ SÖYLEMLERİNİN ANALİZİ

Cumhuriyet'in ilanı sonrasında kadınlara 1930 yılında yerel, 1935 yılında ise genel seçimlere katılma hakkı verilmiş olmasına rağmen siyasette kadının temsili konusu güncelliğini yitirmeyen bir sorun olarak devam etmektedir. Siyasette kadın temsiliyetine yönelik yapılacak çalışmalar, sorunun altında yatan nedenlerin tespiti ve çözümüne yönelik çalışma yürütülmesi açısında önemlidir. Bu çalışmada, disiplinler arası bir çalışma sunmak adına siyasette kadın temsiliyeti konusu halkla ilişkiler disiplini ve kadın politikacıların söylemleri üzerinden ele alınmıştır. Bu kapsamda, 2002 ve 2018 yılları arasındaki kadın politikacıların ulusal, yazılı basındaki söylemleri Teun Adrian Van Dijk 'ın "eleştirel söylem çözümlemesi" yöntemine göre analiz edilmiştir. Ayrıca söylemlerde ön plana çıkan kelimeler MAXQDA nitel analiz programı ile analiz edilmiş ve kelime bulutu görselleri oluşturulmuştur. Kadın politikacıların söylemlerini üyesi oldukları partilerin erkek politikacılarının söylemleriyle kıyaslamak amacıyla söz konusu seçim yıllarındaki söylemler, "eleştirel söylem çözümlemesi" yöntemiyle analiz edilmiş ve kelime bulutu görselleri oluşturulmuştur. Çalışmanın amaçları arasında, kadınların sesinin daha gür çıkması beklenen alanlarda ne tür söylemlerde bulunduklarını araştırmak ve siyasal hayata katılımda halkla ilişkiler disiplinin rolünü ortaya koymaktır. Bu amaçlardan hareketle, çalışmanın başlıca hedefi gelişmekte olan literatüre farklı bir bakış açısıyla katkıda bulunmak, ayrıca halkla ilişkiler ve siyaset bilimi gibi iki farklı disiplini bir araya getirerek interdisipliner bir çalışma sunmaktır. Çalışmada, kadınların söylemlerinde seçim yıllarında yaşanan gelişmelerin etkisinin olduğuna, söylemin üyesi oldukları partinin görüşlerine göre şekillendiğine ve halkla ilişkilerin kadınların siyasal hayata katılımında önemli bir rol oynadığına yönelik sonuçlara ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Siyasette Kadın Temsili, Halkla İlişkiler, Kadın Politikacıların Söylemleri, Eleştirel Söylem Çözümlesi, Kelime Bulutu Görseli

ABSTRACT

WOMEN REPRESENTATION IN POLITICS: AN ANALYSIS OF WOMEN POLITICIAN'S DISCOURSES IN THE NATIONAL (PRINT) PRESS BETWEEN 2002-2018

Although women were given the right to participate in local elections in 1930 and general elections in 1935 after the proclamation of the Republic, the problem of women's representation in politics continues to be a problem that has not lost its relevance. Studies on women's representation in politics are important in terms of determining the underlying causes of the problem and conducting studies to solve it. In this study, using an interdisciplinary methodology, the issue of women's representation in politics is addressed through public relations discipline and discourse analyses of women politicians. In this respect, the discourses of women politicians in national, print media between 2002 and 2018 were analyzed according to Teun Adrian Van Dijk's 'critical discourse analysis' method. In addition, the prominent words in the discourses were analyzed with MAXQDA qualitative analysis program and word cloud visuals were created. In order to compare the discourses of women politicians with the discourses of male politicians of the discourses of the election years in question were analyzed with the 'critical discourse analysis' method and word cloud visuals were created. Among the aims of the study is to reveal what kind of discourses women make in areas where their voices are expected to be louder and the role of public relations discipline in participation in political life. Based on this aim, this study is important as contibutes and presents to the developing literature from a different perspective and to present an interdisciplinary study by bringing together two different disciplines such as public relations and political science. In the study, it was concluded that women's discourse was influenced by the developments in the election years, that the discourse was shaped according to the views of the party they were a member of, and that public relations played an important role in women's participation in political life.

Keywords: Representation of Women in Politics, Public Relations, Discourses of Women Politicians, Critical Discourse Analysis, Word Cloud Image

ÖNSÖZ

Nüfusun sayısal olarak yarısını oluşturmasına rağmen kadınlar erkekler ile aynı oranda siyasette temsil edilememektedir. Kadınların siyasette temsili, demokratik bir toplumun vazgeçilmez bir unsurudur ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması açısından büyük öneme sahiptir. Kadınların siyasi karar alma süreçlerine erkekler kadar eşit oranda dahil edilmesi, seslerini duyurmaları, toplumda daha fazla görünür olmaları ve mevcut problemlerini gidermeleri noktasında katkı sağlayacaktır. Kadın hakları, kadına yönelik şiddet, toplumsal cinsiyet eşitliği gibi konular yalnızca kadınlar tarafından ele alınmamalıdır. Söz konusu konular hakkında erkekler tarafından çalışma yürütülmesi var olan sorunların anlaşılması ve giderilmesi noktasında önem arz etmektedir. Ayrıca kadın haklarını korumak adına yapılan akademik çalışmalar, kadınların haklarına dair toplumsal farkındalık yaratmaya, politika ve hukuk alanında değişim sağlamaya ve kadınların sesini duyurmaya yardımcı olabilir. Çalışma konumun hassasiyetine rağmen tez yazım sürecimde desteğini benden hiçbir zaman esirgemeyen, her sorunumu sabırla dinleyen ve anında çözüm üreten tez danışmanım Prof. Dr. Melda CİNMAN'a, tez izleme sürecinde bana önemli katkılar sağlayan, takıldığım her konuda gerekli yönlendirmeleri yapan Prof. Dr. Ebru ÖZGEN ve Prof. Dr. Ece KARADOĞAN'a en içten şekilde teşekkür ederim. Tez savunma jüri davetimi geri çevrimeyen, çalışmama önemli katkılar sağlayacak önerilerde bulunan Hocalarıma da teşekkürü bir borç bilirim. Yazım sürecimin rahat geçmesini sağlamak adına mental olarak beni rahatlatan, huzurlu bir ortamda tez yazmamı sağlayan eşim Ömer ÜÇLER ve annem Ayşe ÇELİKKOL'a, tezimi özenle okuyan, sorduğum her soruyu sabırla cevaplayan ve bana her koşulda destek olan ağabeyim Aşkın ÇELİKKOL'a, kız kardeşim gibi sevdiğim, bana her zaman güç veren, kıymetli dostum Gizem HÜLAĞA'ya ve adını burada yazamadığım kadar çok olan, desteklerini her daim hissettiğim arkadaşlarıma çok teşekkür ederim. Hepiniz iyi ki varsınız!

Nevra ÜÇLER

İstanbul, 2023

İÇİNDEKİLER

ÖZET i
ABSTRACT ii
ÖNSÖZ iii
İÇİNDEKİLER iv
KISALTMALAR vi
GÖRSELLER LİSTESİ vii
TABLOLAR LİSTESİ viii
1. GİRİŞ 1
2. TÜRKİYE'DE KADINLARIN SİYASAL HAYATA KATILIMININ TARİHİ GELİŞİMİ 2
2.1. Türkiye Tarihindeki Kadın Politikacılar 2
2.1.1. Tek Partili Dönem 4
2.1.1.1. 1930 Seçimleri 5
2.1.1.2. 1934 Seçimleri 6
2.1.1.3. 1935 Seçimleri 7
2.1.1.4. 1939 ve 1943 Seçimleri 9
2.1.2. Çok Partili Dönem 11
2.1.2.1. 1946 ve 1961 Dönemi 11
2.1.2.2. 1963 ve 1983 Dönemi 14
2.1.2.3. 1987 ve 2000 Dönemi 17
3. GÜNÜMÜZ TÜRK SİYASİ HAYATINDA KADININ YERİ, KONUMU VE KADININ SİYASAL HAYATA KATILIMINDA HALKLA İLİŞKİLERİN ROLÜ 22
3.1. Günümüzde Kadının Siyasi Partiler İçinde Temsil Edilme Durumu 22
3.1.1. Kadınların 2002-2018 Yılları Arasında Parti İçerisinde Temsili 22
3.1.1.1. 2002 Seçimlerinde Kadınların Parti İçerisinde Temsil Edilme Durumu ve Parti Seçim Beyannameleri 24
3.1.1.2. 2007 Seçimlerinde Kadınların Parti İçerisinde Temsil Edilme Durumu 26
3.1.1.3. 2011 Seçimlerinde Kadınların Parti İçerisinde Temsil Edilme Durumu 28
3.1.1.4. 2015 Seçimlerinde Kadınların Parti İçerisinde Temsil Edilme Durumu 30
3.1.1.5. 2018 Seçimlerinde Kadınların Parti İçerisinde Temsil Edilme Durumu 33
3.2. 2002-2018 Yılları Arasında Kadınlar ile İlgili Yaşanan Siyasi, Toplumsal, Kültürel ve Ekonomik Gelişmeler ve Olaylar 39
3.2.1. 2002 Seçim Yılında Kadınlar ile İlgili Yaşanan Gelişmeler 39
3.2.2. 2007 Dönemi Seçim Yılında Kadınlar ile İlgili Yaşanan Gelişmeler 39
3.2.3. 2011 Dönemi Seçim Yılında Kadınlar ile İlgili Yaşanan Gelişmeler 40
3.2.4. 2015 Dönemi Seçim Yılında Kadınlar ile İlgili Yaşanan Gelişmeler 42

3.2.5. 2018 Dönemi Seçim Yılında Kadınlar ile İlgili Yaşanan Gelişmeler 42
3.3. Kadınların Siyasal Hayata Katılımını Engelleyen Faktörler 43
3.3.1. Sosyoekonomik Faktörler 44
3.3.2. Eğitim Faktörü 44
3.3.4. Çevresel Etkiler 46
3.3.5. Politik Faktörler 46
3.4. Kadının Siyasal Hayata Katılımında Halkla İlişkilerin Rolü 47
3.4.1. Siyasal İletişim Kavramı ile Siyasal Halkla İlişkiler Kavramının İlişkisi 48
3.4.2. Siyasal Propaganda Kavramı 49
3.4.3. Siyasal Reklam Kavramı 50
3.4.4. Siyasal Halkla İlişkiler Kavramı ve Kadının Siyasal Hayata Katılımında Rolü 51
3.4.5. Halkla İlişkiler , Kamuoyu ve Medya İlişkisi 53
4. 2002-2018 YILLARI ARASINDAKI KADIN POLİTİKACILARIN ULUSAL (YAZILI) BASINDAKİ SÖYLEMLERİNİN ELEŞTİREL SÖYLEM ÇÖZÜMLEMESI YÖNTEMİNE GÖRE ANALİZİ 56
4.1. Teun Adrian Van Dijk'ın Eleştirel Söylem Çözümlemesi Yöntemi 56
4.2. Araştırmanın Amacı, Önemi, Kısıtları ve Hipotezleri 57
4.2.1. Araştırmanın Amacı 57
4.2.2. Araştırmanın Önemi 57
4.2.3. Araştırmanın Kısıtları 58
4.2.4. Araştırmanın Hipotezleri 58
4.3. Araştırma Alanı 59
4.3.1. Araştırma Evren ve Örneklemi 59
4.3.2. Veri Oluşturma Tekniği 59
4.3.3. Veri Analizi 59
4.4. Araştırma Bulgularının Değerlendirilmesi 59
4.4.1. 2007 Seçim Yılındaki Kadın Politikacıların Ulusal (Yazılı) Basındaki Söylemlerinin Analizi 60
4.4.2. 2011 Seçim Yılındaki Kadın Politikacıların Ulusal (Yazılı) Basındaki Söylemlerinin Analizi 73
4.4.3. 2015 Seçim Yılındaki Kadın Politikacıların Ulusal (Yazılı) Basındaki Söylemlerinin Analizi 90
4.4.4. 2018 Seçim Yılındaki Kadın Politikacıların Ulusal (Yazılı) Basındaki Söylemlerinin Analizi 104
4.4.5. 2007 Seçim Yılındaki Erkek Politikacıların Ulusal (Yazılı) Basındaki Söylemlerinin Analizi....121
4.4.6. 2011 Seçim Yılındaki Erkek Politikacıların Ulusal (Yazılı) Basındaki Söylemlerinin Analizi....122
4.4.7. 2015 Seçim Yılındaki Erkek Politikacıların Ulusal (Yazılı) Basındaki Söylemlerinin Analizi....124
4.4.8. 2018 Seçim Yılındaki Erkek Politikacıların Ulusal (Yazılı) Basındaki Söylemlerinin Analizi....126
4.5. Araştırmanın Sonucu 128
5. SONUÇ 135
KAYNAKLAR 140
EKLER 148

KISALTMALAR

ABD: Amerika Birleşik Devleti

AKP: Adalet ve Kalkınma Partisi

ANAP: Anavatan Partisi

AP: Adalet Partisi

BDP: Barış ve Demokrasi Partisi

BM: Birleşmiş Milletler

CEDAW: Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi

CHF: Cumhuriyet Halk Fırkası

CHP: Cumhuriyet Halk Partisi

CMP: Cumhuriyetçi Millet Partisi

DP: Demokrat Parti

DYP: Doğru Yol Partisi

EŞÇ: Eleştirel Söylem Çözümlemesi

GİK: Genel İdare Kurulu

HDP: Halkların Demokratik Partisi

HP: Halkçı Parti

HÜDAPAR: Hür Dava Partisi

KADES: Kadın Destek Uygulaması

KA.DER: Kadın Adayları Destekleme Derneği

KAGİDER: Kadın Girişimciler Derneği

KEFEK: Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu

MDP: Milliyetçi Demokrasi Partisi

MHP: Milliyetçi Hareket Partisi

MİLLET: Millet Partisi

SAADET: Saadet Partisi

SCF: Serbest Cumhuriyet Fırkası

STK: Sivil Toplum Kuruluşu

TKB: Türk Kadınlar Birliği

TkMM: Türkiye küçük Millet Meclisi

TBMM: Türkiye Büyük Millet Meclisi

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

UNFPA: Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu

VP: Vatan Partisi

YSK: Yüksek Seçim Kurulu

GÖRSELLER LİSTESİ

Görsel 1: Cumhuriyet'in İlk Kadın Milletvekilleri.....8
Görsel 2: 57 Kadın Politikacının Söylemi ile İlgili Kelime Bulutu.....118
Görsel 3: AKP'li Kadın Politikacıların Söylemleri ile İlgili Kelime Bulutu.....119
Görsel 4: CHP'li Kadın Politikacıların Söylemleri ile İlgili Kelime Bulutu.....119
Görsel 5: HDP'li Kadın Politikacıların Söylemleri ile İlgili Kelime Bulutu.....120
Görsel 6: Erkek Politikacıların Söylemleri ile İlgili Kelime Bulutu 128

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. 1935, 1939 ve 1943 Seçimlerinde Kadının Mecliste Temsil Edilme Oranı 9
Tablo 2. 1946 ve 1961 Seçimlerinde Kadının Mecliste Temsil Edilme Oranı 12
Tablo 3. 1963 ve 1983 Seçimlerinde Kadının Mecliste Temsil Edilme Oranı 14
Tablo 4. 1987 ve 2000 Seçimlerinde Kadının Mecliste Temsil Edilme Oranı 17
Tablo 5. 2002 Seçim Yılı Kadın ve Erkek Milletvekili Sayısı ve Meclis'teki Temsil Oranı 24
Tablo 6. 2002 Seçim Dönemi Milletvekillerinin Cinsiyete Göre Dağılımı 24
Tablo 7. 2007 Seçim Yılı Kadın ve Erkek Milletvekili Sayısı ve Meclis'teki Temsil Oranı 26
Tablo 8. 2007 Seçim Dönemi Milletvekillerinin Cinsiyete Göre Dağılımı 26
Tablo 9. 2011 Seçim Yılı Kadın ve Erkek Milletvekili Sayısı ve Meclis'teki Temsil Oranı 28
Tablo 10. 2011 Seçim Dönemi Milletvekillerinin Cinsiyete Göre Dağılımı 28
Tablo 11. 2015 Seçim Yılı Kadın ve Erkek Milletvekili Sayısı ve Meclis'teki Temsil Oranı 30
Tablo 12. 2015 Seçim Dönemi Milletvekillerinin Cinsiyete Göre Dağılımı 31
Tablo 13. 24 Haziran 2018 Cumhurbaşkanlığı Seçim Sonuçları 33
Tablo 14. Seçime Katılan Siyasi Partilerin Milletvekili Adaylarının Cinsiyet Dağılımı 34
Tablo 15. 27. Dönem Milletvekillerinin Cinsiyet Dağılımı 36
Tablo 16. Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Nimet Çubukçu'nun Ulusal Eylem Planı ile İlgili Söylemi 61
Tablo 17. Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Nimet Çubukçu'nun Aile İçi Şiddete Yönelik Söylem 62
Tablo 18. AKP Gaziantep Milletvekili Fatma Şahin'in Kadına Yönelik Şiddet ve Töre Cinayetleri ile İlgili Söylemi 63
Tablo 19. AKP Gaziantep Milletvekili Fatma Şahin'in Milletvekilleri ile İlgili Söylemi 64
Tablo 20. AKP Trabzon Milletvekili Safiye Seymenoğlu'nun Kadının Siyasette Temsil Edilmesi Hakkında Söylemi 65
Tablo 21. Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Nimet Çubukçu'nun Kadın İstihdamı ile İlgili Söylemi 66
Tablo 22. Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Nimet Çubukçu ve DTP İstanbul Milletvekili Sebahat Tuncel'in Kadın Sorunları ile İlgili Söylemi 67
Tablo 23. AKP Adana Milletvekili Zeynep Tekin Börü'nün Kadınların Kimlik Sorunu ile İlgili Söylemi 68
Tablo 24. Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Nimet Çubukçu'nun Sığınma Evleri Hakkında Söylemi 69
Tablo 25. MHP Milletvekili Adayı Arzu Erdem'in Mecliste Kadın Temsiliyeti ile İlgili Söylemi 70
Tablo 26. DYP Genel İdare Kurulu (GİK) Üyesi Ülkü Tuğcan Velidedeoğlu'nun Kadın Sorunları ile İlgili Söylemi 71
Tablo 27. CHP Ankara Milletvekili Gülsün Bilgehan'ın Kadınlara Yönelik Aile İçi Şiddet ile İlgili Söylemi 72
Tablo 28. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin'in Çocuk Gelin ve İstanbul Sözleşmesi ile İlgili Söylemi 73
Tablo 29. AKP Manavgat Kadın Kolları Başkanı Gülsüm Senirli Ünal'ın İstanbul Sözleşmesi Hakkında Söylemi 74
Tablo 30. AKP Antalya Milletvekili Gökçen Özdoğan Enç'in Kadına Yönelik Şiddet Hakındaki Söylemi 75
Tablo 31. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin'in İstanbul Sözleşmesinin Meclis Gündemine Alınması Konusundaki Söylemi 76
Tablo 32. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin'in Hukuk Devletinin Kadınlarla Olacağına Dair Söylemi 76

Tablo 33. AKP Antalya Milletvekili Gökçen Özdoğan Genç'in Kadına Yönelik Şiddet ile İlgili Söylemi....78
Tablo 34. AKP Malatya Milletvekili Öznur Çalık'ın Şiddet Konusunda Değişim Zihinlerde Olması Gerektiğine Yönelik Söylemi....79
Tablo 35. AKP Kocaeli Milletvekili Sibel Gönül'ün "Hep yanımda ol" Kampanyası Hakkında Söylemi....80
Tablo 36. Farklı Partilerden Kadın Milletvekillerinin Kadınlar ile İlgili Yapılacak Çalışmalar Hakkında Söylemleri....81
Tablo 37. DP Kadın Kolları Genel Başkanı Ayşegül Dalkır Kahveci'nin Mevcut İktidara Yönelik Eleştirisinin Söylemi....82
Tablo 38. CHP Aydın İl Kadın Kolları Başkanı Ayşe Özdemir'in Kadına Yönelik Şiddet ile İlgili Söylemi....83
Tablo 39. CHP Malatya İl Kadın Kolları Başkanı Güllü Tuncer'in Kadın Cinayetleri Konusundaki Söylemi....84
Tablo 40. AKP İzmir Milletvekili Nesrin Ulema'nın Kanun Tasarısı Hakkında Söylemi....85
Tablo 41. CHP Genel Başkan Yardımcısı Gülsün Bilgehan'ın Kadın Cinayetleri ile İlgili Söylemi....86
Tablo 42. AKP İstanbul Milletvekili Nursuna Memecan'ın TkMM'nin Tespitine Yönelik Söylemi....87
Tablo 43. BDP İstanbul Milletvekili Sebahat Tuncel'in Kanun Teklifinin Meclise Sunulması Hakkında Söylemi....88
Tablo 44. CHP Grup Başkanvekili Emine Ülker Tarhan'ın Kadına Yönelik Şiddet ve Cinsel Dokunulmazlık Suçları ile İlgili Söylemi....89
Tablo 45. HDP İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu'nun Kadın Cinayetleri ile İlgili Söylemi....90
Tablo 46. CHP Ankara Milletvekili Gülsün Bilgehan'ın İstanbul Sözleşmesi Yükümlülükleri ile İlgili Söylemi....91
Tablo 47. HDP İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu'nun İstanbul Sözleşmesi ile İlgili Söylemi....92
Tablo 48. CHP Adana Milletvekili Adayı Müzeyyen Şevkin'in Kadın Cinayetlerine Yönelik Söylemi....93
Tablo 49. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Ayşenur İslam'ın Kadına Yönelik Şiddet Konusunda Alınan Tedbirler Hakkında Söylemi....94
Tablo 50. CHP Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer'in Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Hakkında Söylemi....95
Tablo 51. HDP Eş Genel Başkanı Figen Yüksekdağ'ın Partisinin Beyannamesi ile İlgili Söylemi....96
Tablo 52. CHP Ankara Milletvekili Gülsün Bilgehan'ın İstanbul Sözleşmesi ile İlgili Söylemi....97
Tablo 53. CHP İstanbul Milletvekili Melda Onur'un Kadın Cinayetlerine Verilen Cezalar Hakkında Söylemi....98
Tablo 54. CHP Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer'in Kadına Şiddet Raporu Hakkında Söylemi....99
Tablo 55. CHP Adana Milletvekili Elif Doğan Türkmen'in İnsan Haklarını İnceleme Alt Komisyonu Kurulması Hakkında Söylemi....100
Tablo 56. CHP Ankara Milletvekili Aylin Nazlıaka'nın Şiddet Gören ve Öldürülen Kadınlar ile İlgili Söylemi....101
Tablo 57. CHP Adana Miletvekili Elif Doğan Türkmen'in Kadın Bakınlığı ile İlgili Söylemi....102
Tablo 58. HDP Mersin Milletvekili Çilem Küçükkeleş'in İstanbul Sözleşmesinin Uygulanmamasına Yönelik Söylemi....103
Tablo 59. HDP İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu'nun GREVIO Raporu Hakkında Söylemi....104
Tablo 60. CHP Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun Kadının Yaşam Hakkının Korunmasına Yönelik Söylemi....105
Tablo 61. Sağlık Bakanı Filiz Besim'in Kadın Dayanışması Hakkında Söylemi....106
Tablo 62. AKP Kayseri Milletvekili Hülya Nergis'in İstanbul Sözleşmesi Kapsamında Çıkarılan Kanunun Uygulanması Hakkında Söylemi....107
Tablo 63. AKP Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz'ün AKP'nin Kadına Yönelik Şiddet Konusunda Yaptığı Çalışmalar ile İlgili Söylemi....108

Tablo 64. AKP Denizli Milletvekili Nilgün Ök'ün İstanbul Sözleşmesi ve 6284 Sayılı Kanunda ile İlgili Söylemi.....109
Tablo 65. Aile ve Sosyal Poltikalar Bakanı Fatma Betül Sayan Kaya'nın Kadına Yönelik Şiddet Konusunda Yapılacak Çalışmalar Hakkında Söylemi 110
Tablo 66. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Betül Sayan Kaya'nın KADES Uygulaması Hakkında Söylemi 111
Tablo 67. CHP Samsun Milletvekili Neslihan Hancıoğlu'nun Kadına Cinayetleri ile İlgili Söylemi 112
Tablo 68. CHP Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer'in Uluslararası Sözleşmelerin Gereklerinin Yerine Getirilmesi Gerektiğine Yönelik Söylemi 113
Tablo 69. AKP Afyonkarahisar Milletvekili Hatice Dudu Özkal'ın, AKP'nin Kadınlara Yönelik Yaptığı Çalışmalar Hakkında Söylemi.....114
Tablo 70. Bakan Zehra Zümrüt Selçuk'un Kadına Yönelik Şiddet Konusunda Toplumsal Farkındalık Yaratılması Hakkında Söylemi 115
Tablo 71. CHP Kocaeli Milletvekili Fatma Kaplan Hürriyet'in Kadına Yönelik Şiddet ile İlgili Söylemi.....116
Tablo 72. MHP Konya Milletvekili Esin Kara'nın Kadına Yönelik İşlenen Suçların Cezaları ile İlgili Söylemi.....117

1. GİRİŞ

Türkiye'de kadınlar, siyasi alanda daha fazla temsil edilme ve haklarının korunması için birçok çaba sarf etmişlerdir. Kadınların siyasal hayata katılımı ve kadınların siyasi hakları konularında farkındalık yaratmak amacıyla kadın örgütleri ve sivil toplum kuruluşları aktif olarak çalışmaktadır. Ayrıca, siyasi partilerde kadın kolları ve kadın adayların seçilmesini teşvik eden politikalar oluşturulmuştur. Ancak, Türkiye'de kadınların siyasal hayatta daha fazla temsil edilmesi ve cinsiyet eşitliği konusunda ilerleme sağlanması için daha fazla çalışma yapılması gerekmektedir.

Kadının siyasette temsiliyeti ile ilgili tez çalışmaları incelendiğinde, sosyal teorideki iktidar düşüncesi temelinde halkla ilişkiler ve Türkiye'de halkla ilişkilerin gelişimi (Canpolat, 2011), Politik halkla ilişkiler faaliyetlerinden örgüt içi politik halkla ilişkiler (Musabaev, 2011), Türkiye'de bakanlıklar tarafından gerçekleştirilen kamusal halkla ilişkiler ve iletişim kampanyalarına yönelik bir araştırma (Boztepe, 2013), kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında alternatif halkla ilişkiler stratejileri (Altan, 2014), AKP'nin çözüm süreci ile ilgili politikaları halkla ilişkiler bakış açısından ele alınması (Karaman, 2016) konulu yüksek lisans ve doktora tezlerinin olduğu tespit edilmiş ancak siyasette kadın temsili ve halkla ilişkiler konulu tez çalışması tespiti yapılamamıştır. Çalışmanın bu anlamda mevcut literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Çalışmada ilk olarak kadınların siyasal hayata katılımının tarihsel gelişimi hakkında bilgi verilmesi adına tek partili ve çok partili dönemler incelenmiştir. Söz konusu dönemlerde kadınlarla ilgili gelişmelere, feminizm hareketinin Türkiye'deki izdüşümleri ile kadınların siyasette var olma çabalarına değinilmiş ve seçim dönemlerinde erkek ve kadın milletvekillerinin mecliste temsil edilme oranlarına yer verilmiştir.

Kadınların siyasal hayata katılımının tarihsel gelişimi sonrasında günümüzde mecliste temsil edilen kadın ve erkek vekil oranları, partilerin seçim beyannamelerinin içerikleri, kadınların siyasal hayata katılımını etkileyen faktörler, 2002-2018 yılları arasında kadınlar ile ilgili yaşanan gelişmeler ve kadının siyasete katılımında halkla ilişkilerin rolü ile ilgili detaylı bilgilere yer verilmiştir.

Çalışmanın son bölümünde ise, 2002-2018 seçim yılları arasındaki kadın politikacıların söylemleri Teun Adrian Van Dijk 'in 'eleştirel söylem çözümlemesi' yöntemiyle çalışmanın amacı kapsamında analiz edilmiştir. Kadın politikacıların söylemlerini üyesi oldukları partilerin erkek politikacılarının söylemleriyle kıyaslamak amacıyla söz konusu seçim yıllarındaki erkek politikacıların söylemleri de "eleştirel söylem çözümlemesi" yöntemiyle analiz edilmiştir. Analizler neticesinde, söylemlerde ön plana çıkan kelimeler MAXQDA nitel analiz programı ile analiz edilmiş ve kelime bulutu görselleri oluşturularak yorumlanmıştır.

2. TÜRKİYE'DE KADINLARIN SİYASAL HAYATA KATILIMININ TARİHİ GELİŞİMİ

Yönetime ve siyasete kadın katılımını aktif olarak sağlamak; kadınların, siyasal ve ekonomik tüm alanlarda varlık göstermesini sağlayacak, cinsiyet ayrımcılıklarının önüne geçecek, her anlamda fırsat eşitliğini arttırmaya yönelik olumlu ayrımcılıklar geliştirmesi anlamına gelmektedir (Sallan, 2007: 1).

Çalışmada, Türk kadının siyasette erkekler kadar aktif olarak rol alamama sebeplerine cinsiyet odaklı yaklaşılmıştır. Kadınların tarihsel süreç içerisinde, siyaset dışında da varlık göstermeye çalıştıkları alanlara değinmek gerekmektedir. Bu nedenle çalışma içerisinde, tarihsel olarak kadınların farklı alanlarda elde ettikleri ya da etmeye çalıştıkları eğitim hakkı, Medeni Kanun'un kabulü ile erkeklerle eşit boşanma hakkı verilmesi ve sosyal vb. hakların bilgisine yer verilmiştir.

2.1. Türkiye Tarihindeki Kadın Politikacılar

Kadınların siyasal hakları elde etmeleri kolay olmamıştır. Osmanlı Dönemi'nde başlayan hak arama çabaları, Cumhuriyet'in ilanından sonra da devam etmiştir. Osmanlı döneminde kadının statüsü Tanzimat Fermanının ilanıyla değişmiştir. Tanzimat'la amaçlanan, İmparatorluğun ihtiyaç duyduğu temel reformları, Batı'yı örnek alarak yapmaktır (Doğramacı, 1997: 12). Özellikle eğitim konusunda olumlu gelişmeler olmuştur. 1842 Hemşirelik eğitimi, 1869 Sanayi Mekteplerinde eğitim hakkı, 1870 Darül Muallimat gibi eğitim kurumlarıyla birlikte toplumda aydın kadınlar yetişmeye başlamıştır (Balcı, Tuzak, 2017: 44). Yalnızca eğitim alanında gelişmelerin yaşanması kadınların haklarını elde edebilmeleri açısından yeterli olmamıştır. Osmanlı kadınları ilk olarak 1868 yılında Terakki gazetesinde, 1869'da ise Terakki-i Muhaderat'a gönderdikleri imzasız mektuplarla basının ve toplumun gündeminde yer almıştır (Çakır'dan akt. Zihnioğlu, 2013: 20). Kadın mektuplarının yayımlandığı 1868'de Türk Kadınlar Birliği' (TKB) nin kapatıldığı 1935 yılına kadar olan süre birinci dalga Fenimizm (1868-1935) olarak adlandırılabilir. Birinci dalga Fenimizm 3 evrede ele alınabilir:

1. İlk kadın mektubunun basında yer aldığı 1868'den II. Meşrutiyet'e kadar olan süre (1868-1908).
2. II. Meşrutiyet ve Milli Müdafaa dönemlerindeki feminist hareketler (1908-1922).
3. Cumhuriyet'in kuruluş yıllarındaki düşünsel ve eylemsel etkinlikler (1923-1935). (Zihnioğlu, 2013: 20-21).

II. Meşrutiyet döneminde, 1908 yılında, kadınlar çok sayıda dernek kurmuş ve yayın çıkarmışlardır. Fakat kadınların haklarını savunabilmek için kurdukları dernekler, ülkenin I. Dünya

Savaşı'nda olması ve kadınların önceliğinin cepheye yardım etmek olması nedeniyle varlıklarını devam ettirememiştir.

İlk olarak 1916'da kadınlara verilen hakların tanınması ile ilgili bir adım atılır. Bu dönemde evlilik, boşanma, poligami gibi konular mecliste tartışılmış ancak kadının toplumdaki statüsünü yöneltmeye yönelik somut adımlar atılamamıştır. Bu nedenle 1916'da kadın sorunu, başka sosyal meselelerin yanı sıra, dönemin bazı yayın organlarında yer almaktan öteye gidememiştir (Doğramacı, 2017: 11).

Osmanlı döneminde kadınların, aile içinde, zevcelik ve annelik rolleriyle sınırlandırılmalarını eleştiren ve eğitim ve çalışma hayatına katılmaları yönünde güçlü bir kadın hareketi vardı ve bu hareket Medeni Kanun (1926) ve oy hakkı eşitliğini sağlayan anayasa değişikliğiyle (1934) kadınların yasal statülerini, Osmanlı'ya göre daha eşit bir konuma getiren bir devlet feminizmini ortaya çıkardı. Kurtuluş Savaşı'nda toplumun farklı kesimlerinden kadınların cephe ve cephe gerisinde yaptıkları görmezlikten gelinecek gibi değildi. Ayrıca bu dönemde devlet tarafından ön plana çıkarılan milliyetçilik ideolojisi, Osmanlı öncesi Türk geleneklerinde olduğu düşünülen daha eşitlikçi cins ilişkileri modeline dayanarak kadınlara ev hayatı dışında, özellikle öğretmenlik gibi mesleklerde seçkin bir konum verme, yaşamları aile ve ev ile sınırlı kalan kadınlara alternatif bir model sunma konularına önem verilmiştir. Kadınlara "Yurttaşlık Haklarının" erkeklerle eşit biçimde tanınmasından sonra, kadınların artık erkeklerle eşit haklara sahip olduğu ve bir örgüte ihtiyaçları olmadığı gerekçesiyle Türk Kadınlar Birliği kapatılmış ve tabandaki bağımsız kadın hareketine son verilmiştir (Tekeli, 1995:30-31). Tür Kadınlar Birliği ile ilgili detaylı bilgiye 'tek partili dönem' başlığı içerisinde yer verilmiştir. Kadınların birinci dönem feminizm hareketinden sonra, 1934,1938, 1942 yılları arasında siyasette var olma çabaları devam etmiştir.

1930 yılında kadınlara yerel yönetimlerde seçilme hakkı birçok gelişmiş ülkeden önce verilmiştir. Örneğin; Fransa'da 1944, Japonya'da 1945, Hindistan'da 1947, Yunanistan'da 1952, Çin ve Meksika'da 1953, İsviçre'de 1971 yılında kadınlar siyasal haklar elde etmeye başlamıştır (https://www.insider.com/when-women-around-the-world-got-the-right-to-vote-2019-2, 07.01.2021). Kültürel, ekonomik ve sosyal açıdan yüksek standartlara sahip olmasına ve çok partili demokratik sistemle yönetilmesine rağmen, İsviçre kadınlara 1971 yılındaki federal seçimlerde oy verme hakkını tanımıştır. 1930 yılı, kadınların siyasette varlık göstermeye başlaması ve belediye seçimlerinde seçme ve seçilme hakkının verilmesi dışında, Türkiye'de kadınların siyasal hak arayışlarına başlamaları açısından da üzerinde önemle durulması gereken bir yıldır. Söz konusu yılda Belediye başkan adayları, belediye meclis üyeliği için adaylıklar ve muhtarlık için kadın adaylar sadece Cumhuriyet Halk Fırkasından (CHF) değil, aynı zamanda Serbest Cumhuriyet Fırkasından (SCF) da gösterilmiştir (Üste, 2017: 102).

2.1.1. Tek Partili Dönem

Cumhuriyet'in ilan edilmesiyle başlayan dönem tek partili dönemdir. 1923 yılında başlayıp, 1945 yılında biten tek partili dönem, Türk siyasi tarihinde 22 yıllık uzun bir dönemi kapsamaktadır.

Tek partili dönemde; 1923, 1927, 1931, 1935, 1939 ve 1943 yılları arasında, toplam 5 genel seçim yapılmıştır. Seçim tarihleri incelendiğinde, her 4 yılda bir seçimlerin yenilendiği görülmektedir. Bu dönemde çok partili sürece geçiş denemeleri yapılmış; ancak kurulan partilerin uzun ömürlü olmaması nedeniyle seçime yalnızca Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) katılmıştır. Diğer yandan bu seçim dönemi, yenilenen seçimler birlikte demokratik bir rejim kurulmasının hedeflenmesi ve seçim kültürünün oluşturulmaya çalışılması açısından önemlidir. (Unat, 2015: 212).

Kadınların siyasete dahil olmalarına katkı sağlayan Nezihe Muhiddin, bu mücadelenin önemli isimlerinden biri haline gelmiştir. Kadınlar Halk Fırkası, Cumhuriyet döneminde kadınların haklarını savunabilmek için kurdukları ilk örgüttür. Örgütün başkanlık görevini Nezihe Muhiddin üstlenmiştir. Nezihe Muhiddin'in önderliğindeki feminist kadınlar, 1922'den itibaren kadın haklarıyla ilgili görüşlerini, seslerini daha gür çıkararak dile getirmeye başladılar. Muhiddin yeni siyasi otoritenin kurulduğu ve kadın hakları konusunun tam olarak belirlenmemiş olduğu bir dönemde kadınların hak ettikleri yeri almasını, kadınlara haklarının tanınmasını hedefliyordu. Yeni siyasal rejim ile kadınlar, kendilerini daha rahat ifade edebilecekleri ve eşitlikçi bir siyasi çizgi olabileceği ümidini taşımaktaydı. 1922-23 yıllarında Kadınlar Halk Fırkasının kurulma girişimi, kadın haklarıyla ilgili en önemli gelişmeydi (Balcı, Tuzak, 2017: 46). Örgütün kurucuları, kadınların her alanda hak elde edebilmeleri için çaba göstermiştir. Fakat, kurucu üyelerin ve kadınların tüm çabalarına rağmen, kadınların oy kullanma hakkına sahip olmaması öne sürülerek Kadınlar Halk Fırkasının kurulmasına izin verilmemiştir. Tüm bu engellere rağmen, kadınların siyasette var olma çabası devam etmiştir.

Kadınlar Halk Fırkasının kurucu üyeleri, var olan mücadelelerine devam edebilmek adına bir dernek kurmaya karar vermişlerdir. Cumhuriyetin ilanından sonra kurulan ilk derneğin ismi 'Türk Kadınlar Birliği'dir'. Derneğin amacı, kadın-erkek eşitsizliğine son vererek, kadınların sosyal ve siyasal alanda hak elde edebilmelerini sağlamaktır. Muhiddin ve Türk Kadınlar Birliği grubu bir baskı grubu vazifesi görerek feminizmin düşünsel ve pratik olarak hayata geçirebilmesini sağlamak amacıyla hükümete isteklerini kabul ettirmeyi amaçlamıştır. (Zihnioğlu, 2003: 223).

Nezihe Muhiddin'e göre kadın meselesi, ülkenin kurtuluşu, siyasi bağımsızlığı ve iktisadi sorunlarından ayrı düşünülmemelidir. İleri ve medeni bir ülke olmak kadınların mevkiinin yükselmesi, önündeki toplumsal engellerin kaldırılarak her alana geniş katılımının sağlanmasıyla mümkündür. Muhiddin, bütün mücadele süreci boyunca kadın kurtuluşunu diğer tüm siyasal etkinliklerden önde tutmuş ve mücadelesini yalnızca kadınlara adamıştır (Zihnioğlu, 2003: 98).

Türk kadını, Birinci Dünya Savaşı ve 1919-1923 yılları arasındaki Kurtuluş savaşında bizzat cephede savaşa katılır. Cumhuriyet'in kurulması ile kadın hakları ele alınır ancak değişim hemen olmaz. 1924'te kabul edilen Anayasa, kadına oy kullanma hakkını tanımaz. 1926 yılında şeriatın kalkması ve Medeni Kanun'un kabul edilmesiyle birlikte çok eşlilik yasaklanır, kadın ve erkeğe eşit boşanma hakları tanınır. Evlenme dini değil, medeni törenle gerçekleşir. Kadınlara miras hakkı, eşit mülk hakkı, aynı işte çalışıp aynı ücreti alma hakları da tanınır. Kadınlara erkeklerle eşit bütün sosyal haklar verilir (Doğramacı, 1997: 11-12).

Kadınların elde ettikleri sosyal hakları dışında siyasi hakları ile ilgili gelişmeler de olmuştur. İlk olarak 1930 yerel seçimlerinde oy kullanma ve aday olma haklarını elde ederler. Bu açıdan, oldukça önemli olan 1930 yılına ek olarak, kadınların siyasette temsil edilme hakları açısından dönüm noktaları olarak sayılabilecek 1934, 1935, 1939 ve 1943 yılları da incelenecektir.

2.1.1.1. 1930 Seçimleri

1930 yerel seçimi, kadınların siyasette var olma çabası açısından önemli bir seçim dönemidir. Kadınlara ilk defa belediye seçimlerinde seçme ve seçilme hakkı verilmiştir. 1930 yılında "Türkiye'nin İlk Kadın Belediye Başkanı" seçilen Sadiye Hanım, 1930-1932 yılları arasında Belediye Başkanı görevini yürütmüştür (Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı (TÜSEB), 2019: 14, https://www.tuseb.gov.tr/tacese/tacese-raporlari, 12.09.2020).

Şehir meclislerine girebilen kadınlar arasında İzmir seçimlerinde Cumhuriyet Halk Fırkası (CHF)'nın iki kadın adayı olan Hasane Nalan ve Benal Nevzat Hanımlar ile, İstanbul seçimlerinde CHF adayı olan kadınlar: Rana Sani Yaver (Eminönü), Seniye İsmail Hanım (Beykoz), Ayşe Remzi Hanım (Beyoğlu), Nakiye (Beyoğlu), Latife Bekir (Beyoğlu) vardır. (Sözcü Gazetesi, https://www.sozcu.com.tr/2018/gundem/turk-kadininin-secme-ve-secilme-hakkini-kazandigi-gun-5-aralik-kadin-haklari-gunu-kutlu-olsun-2777157/, 12.09.2020).

İzmir ve İstanbul dışındaki illerden de kadınlar belediye meclisine girebilmiştir. Bu illerden bazıları Bursa, Ankara, Muş, Rize, Aydın illeridir. Aydın'dan muhtar seçilen Gül Hanım ilk kadın muhtar olma özelliğini taşımaktadır. Gül Hanım, Çine'de kahvehanede kumar oynamayı yasaklayan ilk kadın yerel yönetici olarak da tarihteki yerini almıştır. Çine'deki kahvehaneyi kitap okunup, sohbet edilebilecek bir yapıda yeniden düzenlenmesini sağlayan öncü kadınlardan birisidir. Ayrıca, kahvehaneyi sosyalleşme ve kadın-erkek bir arada zaman geçirilebilecek bir yer haline getirerek, yerel

yönetimler adına büyük bir farkındalık yaratmıştır (Cumhuriyet Gazetesi, 23.11.1930, akt. Üste, 2017: 107). Ancak gerçek anlamda, Anayasa'da yapılan düzenleme ile birlikte, 1934 yılında seçme ve seçilebilme hakkına sahip olan kadınlar, ilk kez 1935 seçimlerine katılmışlar ve TBMM (Türkiye Büyük Millet Meclisi)'nin 5. döneminde 18 kadın parlamenter ile Meclis'te temsil edilmişlerdir (Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2012, s.11, http://www.ysk.gov.tr/doc/dosyalar/1923-2011-MVSecimleri-Tuik.pdf, 12.09.2020).

Kadınların mücadelesi konusunda Feminist yazar Sabiha Sertel önemli bir isim olmuştur. Sabiha Sertel, Türkiye'de kadın hakları mücadelesi veren ve sol düşünceli bir yazar, gazeteci ve yayıncıdır. 1930'larda çıkardığı "Kadınlar Dünyası" dergisi, kadınların hakları ve toplumsal cinsiyet eşitliği konularında Türkiye'deki etkili yayınlardan biri olmuştur. Sertel, aynı zamanda Türkiye'deki sol hareketlerin de önde gelen isimlerinden birisidir. 1939 yılında yayınladığı "Türkiye'de İşçi Hareketleri" adlı kitabı, Türkiye'deki işçi hareketlerinin tarihini anlatan ilk çalışmalardan biridir.

Sabiha Sertel, kadınların çalışma hakkı, kadının toplumsal hayattaki ikincil konumu, kadın emeğinin sömürüsü gibi konular hakkında köşe yazıları yazmıştır. Kadın sorununun, "ataerkil sistemin toplumsal olarak inşa edilmiş ikiliklerden kaynaklandığını" savunmuştur ve kadının özgürleşmesi konusuna güçlü bir destek vermiştir (Aydın Dikmen, 2016: 68).

Türkiye'de 1930 yılında genel seçimler yapılmıştır. Bu seçimler, CHF'nin tek başına iktidar olduğu ilk seçimlerdir. Seçimlerde, ülkedeki tüm seçmenler sandık başına gitmiş ve tek turlu seçim sistemi kullanılmıştır. Seçim sonuçlarıyla birlikte, Türkiye'nin lideri olan Mustafa Kemal Atatürk ve CHF hükümeti, modernleşme, laiklik ve demokratikleşme politikalarını uygulamaya devam etti. Ancak, muhalefet partilerinin az da olsa temsil edildiği bu seçimler, Türkiye'deki çok partili sistemin başlangıcını da simgelemiştir.

2.1.1.2. 1934 Seçimleri

1934 yerel seçimleri genel seçimlere prova niteliğinde kabul edilen seçimler olarak siyasal yaşamdaki yerini almıştır. Tüm yurtta 2 Ekim 1934 günü başlayan seçimler, çeşitli tarihlerde sonuçlanmış; İzmir seçimleri ise 10 Ekim 1934 günü bitmiştir. Bu seçimlerde, CHF ve adayları, açık hava sinemaları başlamadan önce film seyretmeye gelenlere tek tek tanıtılarak farklı bir seçim kampanyası yöntemi tercih edilmiştir. Ayrıca, kadınlar seçim ve seçim sistemleri ile ilgili radyolardan akşamları bilgi vermişlerdir (Halkın Sesi Gazetesi, 01.11.1934, akt. Üste, 2017: 107). Ayrıca bu dönemde, kadının seçme ve seçilme hakkının neden önemli olduğu çeşitli konferanslarla anlatılmıştır.

Türkiye'de 1934 yılında, ilk kez kadınların oy kullanabildiği genel seçimler yapıldı. Bu seçimler, Türkiye'nin çok partili siyasi hayatında, CHF'nin tek başına iktidar olduğu son seçimlerdir. Seçim sonuçları, CHF'nin Türkiye'deki siyasi üstünlüğünü pekiştirmiştir ancak, seçimler sonrasında, CHF'nin laiklik ve demokratikleşme politikalarına karşı çıkanlar ve muhalefet partileri arasında birlik

oluşmaya başlamıştır. Bu birlik, 1946 seçimlerinde çok partili sistemin yeniden kurulmasına ve CHF'nin iktidarının sona ermesine yol açacak niteliktedir.

2.1.1.3. 1935 Seçimleri

Kadınların siyasete katılım hakkı elde ettiği 1935 yılı seçimlerine kadar olan süreç özetlendiğinde; 1919-1923 Türk Kurtuluş Savaşı'nda bizzat cephede savaşa katılan kadınlar Cumhuriyet'in kurulması ile kadın hakları sosyal reformların önemli bir bölümü olarak ele alınmış olsa da değişim hemen olmamıştır. 1924 yılında kabul edilen Anayasa, kadına oy kullanma hakkını tanımamıştır. 1926 yılında şeriatın ortadan kalkmasından sonra Medeni Kanun kabul edilir ve birden fazla kadınla evlenmek yasaklanır. Kadınlar Medeni Kanun'un kabul edilmesiyle birlikte erkeklerle eşit olarak boşanma hakkını elde eder ve kadınlara erkeklerle eşit bütün sosyal haklar verilir. 1930 yılında ise oy kullanma ve belediye seçimlerinde aday olma haklarını elde etmişlerdir (Doğramacı, 1997:12-13). Genel seçimlere katılma hakkını 5 Aralık 1934 yılında elde edenler kadınların, milletvekili adayı olarak katıldığı ilk seçim olması nedeniyle 1935 seçimleri büyük önem taşımaktadır. Seçimlerde, farklı meslek gruplarından ve farklı illerden 18 kadın meclise girmiş olup, meclise girmeye hak kazanan kadın vekillerden 18'inden 13'ü öğretmenlerden oluşmuştur. Vekillerin isim bilgisi ve aday oldukları il bilgisine ekte yer verilmiştir.

Görsel 1: Cumhuriyet'in İlk Kadın Milletvekilleri

- Mebrure GÖNENÇ (Afyonkarahisar)
- Satı (Hatı) ÇIRPAN (Ankara)
- Benal Nevzat İŞTAR ARIMAN (İzmir)
- Türkan ÖRS BAŞTUĞ (Antalya)
- Ferruh GÜPGÜP (Kayseri)
- Sebiha Gökçül ERBAY (Balıkesir)
- Bahire MOROVA
- Bediz AYDİLEK (Konya)
- Şekibe İNSEL (Bursa)
- Mihri PEKTAŞ(Malatya)
- Hatice ÖZGENER (Çankırı)
- Meliha ULAù (Samsun)
- Huriye Öniz BAHA (Diyarbakır)
- Esma NAYMAN (Seyhan)
- Fatma MEMİK (Edirne)
- Sabiha GÖRKEY (Sivas)
- Nakiye ELGÜN (Erzurum)
- Fakihe ÖYMEN (İstanbul)
- Seniha HIZAL (Trabzon)

Kaynak: TÜİK, Milletvekili Genel Seçimleri, 1923-2011.

Türkiye'de 1935 yılında, kadınların ilk kez oy kullanabildiği genel seçimler gerçekleştirilmiştir. Türkiye, kadınların oy kullanma hakkını veren ülkeler arasında yer almış ve kadınların siyasal hayata katılımı açısından önemli bir adım atılmıştır. Kadınlar, seçimlerde oy kullanarak siyasi sürece katılabildiler ve siyasi partilerin dikkate alması gereken bir seçmen kitlesi haline gelmiştir. Bu durum, kadın hakları hareketinin gelişimine katkı sağlamıştır ve kadınların toplumsal ve siyasi hayatta daha fazla yer almalarına olanak tanımıştır.

2.1.1.4. 1939 ve 1943 Seçimleri

1935 milletvekili seçimlerinde meclise 18 kadın vekil girerken; 4 yıl sonra yenilenen 1939 seçimlerinde ise bu sayı düşmüş ve meclise 16 kadın vekil girmiştir.

Tablo 1. 1935, 1939 ve 1943 Seçimlerinde Kadının Mecliste Temsil Edilme Oranı

Seçim Yılı	Toplam Milletvekili Sayısı	Erkek	Temsil Oranı (%)	Kadın	Temsil Oranı (%)
1935	399	381	95,5	18	4,5
1939	429	413	96,3	16	3,7
1943	455	439	96,5	16	3,5

Kaynak: *Tablonun içeriği, Türkiye İstatistik Kurumu, http://www.tuik.gov.tr/, 2020.

Tablo 1'in verilerine göre 1935 yılında meclise giren toplam 399 vekilin 381'i erkek, 18'i ise kadındır. Mecliste erkeklerin temsil edilme oranı %95,5, kadınların ise %4,5'tür. Sayı ve oran olarak erkek ve kadın vekil arasındaki fark fazladır fakat kadınlar siyasette temsil edilme hakkını elde ettikten sonra, 1935 seçimlerinde mecliste yer alabilmiştir. Bu durum, kadınlar açısından bir başarıdır. 1939 seçimlerinde ise meclisteki toplam vekil sayısı artmıştır. 429 vekilin 413'ü erkek, 16'sı kadındır. Kadın vekil sayısı 1935 seçimlerine oranla düşmüştür. Erkek ve kadın vekil sayılarındaki fark artmıştır.

1943 seçimlerinde ise kadınlar yine mecliste temsil edilmişlerdir. Ancak sayı 1939 seçimleriyle aynı kalmıştır. 1943 seçimlerinde toplam vekil sayısı 455'e yükselmiştir. Meclise 439 erkek, 16 kadın vekil girmiştir. Erkek ve kadınların mecliste temsil edilme oranları arasındaki fark, her bir seçim yılında azalacağına artmıştır.

Kadınların siyasette var olma çabaları Osmanlı ve Milli Mücadele dönemlerinde, Cumhuriyet'in ilanı öncesinde ve sonrasında da devam etmiştir. Cumhuriyet'in ilanından sonra, 1930 yılında seçme ve seçilme hakkını elde eden kadınlar, sonraki seçim yıllarında da yeterli sayıya

ulaşmasa da siyasette temsil edilmiştir. Çok partili dönemde, mecliste temsil edilecek parti sayısı artacağından, kadın vekil sayıları tek partili döneme göre farklılık gösterebilir.

1938 yılında Türkiye'de Kadınlar Matbuat Cemiyeti, yani Kadın Basın Derneği, kadınların gazetecilik ve yayıncılık alanında faaliyet göstermelerine imkan tanımak ve kadınların sorunlarına dikkat çekmek amacıyla kurulmuştur. Dernek, 1950'li yıllara kadar faaliyetlerine devam etmiştir ve Türkiye'deki kadınların medyadaki temsilini artırmak açısından önemli bir rol oynamıştır. Günümüzde, Kadınlar Matbuat Cemiyeti'nin çalışmaları, Türkiye'deki kadınların medya alanında daha fazla söz sahibi olmalarına yardımcı olan diğer kadın gazetecilik ve iletişim derneklerine öncülük etmiştir.

Çok partili döneme geçiş sürecine kadar tek parti iktidarı nedeniyle halkla ilişkiler, propaganda, reklam vb. araç ve yöntemlerine ihtiyaç duyulmamıştır. Bununla birlikte politik halkla ilişkiler kuruluşunun ilk örnekleri Amerika Birleşik Devleti (ABD)'nde, 1917 yılında Başkan Wilson tarafından ABD'nin Birinci Dünya Savaşı'ndaki politikalarını benimsetmek amacıyla kurulmuştur. Yine ABD'de 1928 yılında Demokrat Parti, 1938 yılında ise Cumhuriyetçi Parti halkla ilişkiler ofislerini kurmuşlardır (Oktay, 2002: 78).

Türkiye'de 1939 ve 1943 yıllarında yapılan genel seçimlerde kadınların oy kullanma hakları devam etmiştir ancak, 1943 seçimlerinde kadınların oy kullanma hakkı için bazı değişiklikler yapılmıştır.1943 seçimleri öncesinde, kadınların oy kullanma hakkı için bazı koşullar bulunuyordu. Bunlar arasında, 18 yaşını doldurmuş olmak, okuma-yazma bilmek ve seçmen kaydı yaptırmak vb. yer alıyordu. 1943 seçimlerinde ise kadınların oy kullanma hakkı için bazı değişiklikler yapılmıştır. Kadınlar için okuma-yazma bilme koşulu ve yaş sınırı kaldırılmıştır. Ancak, kadınların oy kullanabilmeleri için hala seçmen kaydı yaptırmaları gerekmekteydi. Seçmen kaydının yapılabilmesi için dikkate alınması gereken prosedürler mevcuttu. Kadınlar, söz konusu seçim yılında nüfus kayıtlarının yapılmamış olması nedeniyle seçmen kaydı yaptırma konusunda zorluk yaşamışlardır. Bu nedenle, kadınların seçimlere katılım oranı yeterli sayıya ulaşmamıştır.

Bununla birlikte, 1943 seçimleri Türkiye'nin çok partili siyasi hayatında önemli bir dönüm noktasıydı. 1946 yılına çok partili hayata geçilmiştir ve 1950 yılında Demokrat Parti kurulmuştur. DP'nin iktidara gelmesiyle birlikte, 1950 yılında, kadınlara milletvekili seçilme hakkı tanınmıştır ve ilk kadın milletvekilleri meclise girmiştir.

2.1.2. Çok Partili Dönem

Kapani'ye göre çok parti sistemi, *"iki ya da daha fazla partinin siyasal yarışmada birbirlerini az çok yakından izledikleri ve iktidar dengesini etkileme gücüne sahip bulundukları sistem"* olarak tanımlanmaktadır (2012: 201).

Türk siyasal hayatında, 1946 seçim yılına kadar tek bir parti iktidar olmuş ve çok partili demokratik hayata 1946 yılında geçilebilmiştir. Söz konusu seçim yılından 2000'li yıllara kadar Türk siyasal hayatı istikrarlı bir seyir izlememiştir. Demokrat Partinin (DP) zaferi ile sonuçlanan 1950 seçimlerinde iktidar değişimi yaşanmış ve DP iktidarı 1960 yılında askeri bir darbe ile son bulmuştur. Siyasal hayat, Cumhuriyet Halk Partisi koalisyonları 1961-1965 yılları; Adalet Partisi (AP) iktidarı 1965-1971 yılları arasında; koalisyon yönetimi 1971-1983 yılları, Anavatan Partisi (ANAP) iktidarı 1983 yılı, 1991 yılından 2002 yılına kadar koalisyon hükümetleri ve son olarak 2002 yılında Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) iktidarı ile inişli çıkışlı bir görünüm sunmuştur (Yolcu, 2019: 939).

Türkiye'deki çok partili dönem, 1946'da yapılan seçimlerle başlamıştır ve 1960 askeri darbesine kadar devam etmiştir. Bu dönemde Türkiye'de üç farklı siyasi parti iktidara gelmiştir ve ülkenin siyasi, sosyal ve ekonomik yapısı önemli ölçüde değişmiştir.

2.1.2.1. 1946 ve 1961 Dönemi

1946 yılında çok partili siyasal hayata geçilmiştir. Bu tarihte Demokrat Parti kurulmuştur. 21 Temmuz 1946 seçimlerinde, CHP ve DP partileri yarışmıştır. Seçimin kazananı CHP olmuştur. 14 Mayıs 1950'de gerçekleştirilen seçimlere CHP ve DP dışında Millet Partisi (MİLLET) aday olmuştur. Seçimin kazananı Demokrat Parti olmuştur. 2 Mayıs 1954 seçimlerine ise 3 parti ve bağımsız adaylar kazanmıştır. Seçime: CHP, DP ve Cumhuriyetçi Millet Partisi (CMP) katılmıştır. Seçimin kazananı 50 milletvekili sayısı ile DP olmuştur. 27 Ekim 1957 seçimlerine ise 4 parti katılmıştır. 1954 seçimlerine katılan Cumhuriyetçi Millet Partisi bu seçimlere katılmamıştır. 1957 seçimlerine farklı olarak Hürriyet Partisi (HP) katılmıştır. Seçimin kazananı yine Demokrat Parti olmuştur.

27 Mayıs 1960 yılında ise askeri bir darbe gerçekleşmiştir. 27 Mayıs 1960 Askeri Harekatı; belirli bir süre çok partili siyasal yaşamın kesintiye uğraması, TBMM'nin feshedilerek siyasal parti faaliyetlerinin askıya alınması ve DP'nin mahkeme kararı ile kapatılması nedeniyle Türkiye'deki siyasal partiler açısından bir dönüm noktasıdır. 12 Ocak 1961 yılında partilerin yeniden faaliyete geçmesine izin verilmiştir (Aziz, 2013: 146)

Tek partili dönemde en fazla %4,5 temsiliyet oranına ulaşan kadın vekil sayısı çok partili döneme geçilmesine rağmen özellikle darbe sonrası ilk seçim yılı olan 1961 yılında %0,7'lere kadar düşmüştür. Bu düşüşte 27 Mayıs 1960 askeri darbesinin olumsuz etkileri hissedilmektedir.

Tablo 2. 1946 ve 1961 Seçimlerinde Kadının Mecliste Temsil Edilme Oranı

Seçim Yılı	Toplam Milletvekili Sayısı	Erkek	Temsil Oranı (%)	Kadın	Temsil Oranı (%)
1946	465	456	98,1	9	1,9
1950	487	484	99,4	3	0,6
1954	541	537	99,3	4	0,7
1957	610	602	98,7	8	1,3
1961	450	447	99,3	3	0,7

Kaynak: *Tablonun içeriği, Türkiye İstatistik Kurumu, http://www.tuik.gov.tr/, 2020.

1946 seçimlerinde meclise giren toplam milletvekili sayısı 465'tir. 465 vekilin 456'sı erkek, 9'u ise kadındır. Erkek vekillerin mecliste temsil edilme oranı %98,1, kadın vekillerin ise yalnızca %1,9'dur. Oranlar arasındaki fark oldukça fazladır. Kadınlar ilk defa 1935 seçimlerinde meclise girebilmiştir. 1935 seçimlerinde mecliste temsil edilen kadın sayısı 18, 1939 ve 1943 seçimlerinde ise 16'dır. Tek partili dönem seçimlerinde mecliste yeterli sayıda olmasa da mecliste temsil edilen kadınlar, çok partili döneme geçiş sürecinin ilk seçiminde yeterli temsil oranına ulaşamamıştır.

1950 seçimlerinde ise meclise giren toplam vekil sayısı 487'dir. 487 vekilin 484'ü erkek, 3'ü ise kadındır. Bir önceki seçim yılına göre meclisteki kadın vekil sayısı azalmıştır. Kadının mecliste temsil edilme oranı %0,6'ya düşmüştür.

1954 seçimlerindeki 541 vekilin 537'si erkek, 4'ü ise kadındır. Her seçim yılında artması beklenen kadın vekil sayısı azalmaktadır.

1957 seçimlerinin toplam vekil sayısı artarak 610'a yükselmiştir. Toplam vekil sayısı artmasına rağmen 610 vekilin 602'si erkek, 8'i ise kadındır. Kadının temsil edilme oranı yine çok düşüktür.

1961 seçimlerinde ise toplam vekil sayısı azalmıştır. 450 vekilin 447'si erkek, 3'ü ise kadındır. Bu seçim yılında da kadın ve erkek vekil sayıları arasındaki fark fazladır. 5 seçim yılında meclise giren toplam kadın vekil sayısı 27'dir. Seçim oranlarına göre kadınlar siyasal hayatın dışında tutulmaya çalışılmıştır. Siyasette hakim güç erkeklerin tekelinde kalmış, cinsiyet ayrımcılığı kendini belirgin bir şekilde seçim sonuçlarında göstermiştir.

1946 ve 1961 seçimlerinde partilerin seçim kampanyalarında kullanılan afiş ve sloganlarında ve seçim beyannamelerinde ekonomik ve siyasal konular ön plana çıkmıştır. CHP'nin ise seçim kampanyasında kullanılan görselde Atatürk ilke ve inkılapları ile ilgili bir mesaj verilmiştir. Sonraki seçim yıllarında da partilerin yoğun propaganda faaliyetleri devam etmiştir. Seçim kampanyaları

yoğun olarak ilgili seçim yılında yaşanan ekonomik ve siyasal sorunlar, iç ve dış politikada yaşanan gelişmeler ile ilgilidir. Kampanya faaliyetlerinde, kadınlar ve yaşadıkları sorunlar ile ilgili söylemler ve çalışmalar ön plana çıkmamıştır. Örneğin, bu sorunlardan birisi olan kadınların okuma-yazma oranı 1950'de %19,45 iken 1960 yılında ise ancak %24,84 olmuştur (Aydın ve Yıldız, 2017: 55). Okuma-yazma oranının düşüklüğü dışında kadınların iş hayatında istihdamı ve siyasette temsili de yeterli sayıya ulaşamamış ve 5 seçim döneminde de kadınların temsil edilme oranı %1 civarında kalmıştır.

Birleşmiş Milletlerce 10 Aralık 1948 tarihinde kabul edilen Birleşmiş Milletler (BM) "İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nde" erkek, kadın ve çocuğun siyasal, kültürel, ekonomik hak ve özgürlüklere sahip olması gerektiği belirtilmiştir. (Universal Declaration of Human Rights, 2015, s.4-5, https://www.un.org/en/udhrbook/pdf/udhr_booklet_en_web.pdf, 09.11.2020). "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi" 1950 tarihinde imzalanmış ve 1953 yılında yürürlüğe girmiştir. Sözleşme, 1954 yılında Türkiye tarafından onaylanmıştır. Sözleşmeye göre bütün insanların cinsiyet, din, dil, ırk ve politik görüş ayrımı yapılmaksızın temel hak ve özgürlüklerden eşit olarak yararlanması kabul edilmiştir (European Convention on Human Rights, 1950: 13, https://www.echr.coe.int/Documents/Convention_ENG.pdf, 09.11.2020).

Türkiye, birçok ülke gibi bu anlaşmalara katılım sağlamış olmasına rağmen uluslararası istatistiklerde çok geridedir. Bu durumun oluşmasındaki en önemli etken, hukuki düzenlemelerin toplumsal altyapısının oluşturulamamasıdır (Aydemir, 2011: 8). Sözleşmenin onaylandığı yıl yapılan 1954 seçimleri ve 1957, 1961 seçimlerinde kadınların siyasette temsil oranı erkek vekillere oranla %0'larda kalmıştır. Temsiliyette bu denli düşük bir oranın egemen ataerkil yapının varlığına işaret ettiği söylenebilir. Askeri, endüstriyel, eğitim, bilim, politika, ekonomi gibi toplumdaki önemli alanların bu egemen yapının elinde olduğu düşünülürse, ataerkil bir yönetim sisteminin varlığı inkar edilemez. Politikanın özünde güç sahibi olmak olduğuna göre, bu gerçeğin ne denli etkili olduğu açıktır (Millett, 2018:47).

Türkiye'deki 1946 ve 1961 seçim yılları arasında kadın hakları alanında önemli gelişmeler yaşanmıştır. 1946 yılında Türkiye'de yapılan seçimlerde kadınlar ilk kez oy kullanma hakkını elde etmiştir. Bu seçimler, kadınların siyasi hayatta yer alması ve siyasi haklarının genişletilmesi açısından önemli bir adımdır. Ancak, kadınların seçme ve seçilme hakkı kazanması için mücadele veren kadın hareketinin liderlerinden olan Sabiha Sertel, seçimlerden önce tutuklanarak hapse atılmıştır. Seçimlerde kadınların seçme ve seçilme hakkını savunması ve Türkiye'deki siyasi hayatta kadınların yer almasını desteklemesi, Sertel'in tutuklanmasında etkili olmuştur.

1961 yılında Türkiye'de yapılan anayasa referandumunda, kadınlar için önemli bir kazanım elde edilmiştir. Anayasa, kadınların seçme ve seçilme hakkını tam olarak güvence altına almıştır. Ayrıca, anayasa kadınların eşit haklara sahip olması gerektiğini de vurgulamıştır.

1961 yılında yapılan seçimlerde kadınların siyasi temsiliyeti artmıştır. Seçimlere katılan 450 kadın adaydan 10'u seçimleri kazanarak Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne girmişlerdir. Bu dönemde, kadınların siyasi hayatta yer alması ve seçme-seçilme hakkının güvence altına alınması, kadınların toplumsal ve siyasal hayatta daha fazla yer almalarını sağlamıştır. Ancak, Türkiye'deki kadın hareketi ve kadınların siyasi temsiliyeti konusunda hala önemli sorunlar vardır. Kadınlar, toplumsal cinsiyet eşitsizliği, ayrımcılık ve şiddet gibi birçok sorunla karşı karşıyadır ve bu sorunlarla mücadele etmek için daha fazla adım atılması gerekmektedir.

2.1.2.2. 1963 ve 1983 Dönemi

12 Eylül 1980 Askeri Harekatı, 27 Mayıs 1960 askeri darbesinde olduğu gibi TBMM feshedilmiş; partiler kapatılmış ve parti başkanları göz altına alınmıştır. Ülkeyi, Genel Kurmay Başkanı Orgeneral Kenan Evren'in başkanlığında askerlerden oluşan Milli Güvenlik Konseyi yönetmeye başlamıştır. Darbe sonrası kesintiye uğrayan siyasal partili yaşam, 6 Kasım 1983 yılı Genel Milletvekili Seçimleri ile tekrar başlamıştır (Aziz, 2013: 146-147).

27 Mayıs 1960 askeri darbesinden 1 yıl sonra yapılan 1961 seçim yılında mecliste kadın vekil temsiliyet oranı %0,7'lerde kalmıştır. Bu oran, 12 Eylül 1980 askeri darbesinden 3 yıl sonra yapılan 1983 seçim yılında ise %3,0'a yükselmiştir. Ancak kadınların 1963-1983 seçim yılları arasında siyasette temsil edilme oranları erkeklere oranla yine düşük kalmıştır. Darbenin olumsuz sonuçlarının kadın vekillerin mecliste temsil edilme durumuna da etki ettiği düşünülmektedir.

Tablo 3. 1963 ve 1983 Seçimlerinde Kadının Mecliste Temsil Edilme Oranı

Seçim Yılı	Toplam Milletvekili Sayısı	Erkek	Temsil Oranı (%)	Kadın	Temsil Oranı (%)
1965	450	447	98,2	8	1,8
1969	450	442	98,9	5	1,1
1973	450	445	98,7	6	1,3
1977	450	444	99,1	4	0,9
1983	399	387	97,0	12	3,0

Kaynak: *Tablonun içeriği, Türkiye İstatistik Kurumu, http://www.tuik.gov.tr/, 2020.

1946 ve 1961 yılları arasındaki seçim dönemlerinde olduğu gibi 1963 ve 1983 yılları arasında erkeklerin mecliste temsil oranı %99,1'e yükselirken kadınlarda bu oran %1- %3 arasında kalmıştır. Yalnızca 1983 yılında, meclisteki kadın vekil sayısı bir önceki seçim yılına oranla 8 kişi artarak 12 kişiye yükselmiştir. Erkek vekil sayısına oranla bu temsil oranı oldukça düşük kalmaktadır.

Kadınların siyasete katılım oranları dışında ele alınması gereken önemli konulardan biri seçim yıllarına göre kadın ve erkek nüfusunun okuryazarlık durumlarıdır. Türkiye'nin eğitim sisteminde yaşanan değişimlere rağmen kadınların okuryazarlık oranı erkeklerin oranından daha düşüktür. 1935 yılında yeni Türk Alfabesinin öğreniminin henüz yeterince yaygınlaşmaması nedeniyle okuma-yazma bilenlerin oranının her iki cins için de düşük olmasına rağmen kadınların oranı erkeklerinden oranından daha düşüktür. Çok partili döneme geçilen 1950 yılında ise yine okuma-yazma bilen kadın oranı toplam nüfus içinde erkek oranından azdır. Cinsiyete göre farklılığın ilerleyen yıllarda düşmesi beklenirken 1965 yılında kadınların oranı okuma-yazma bilen erkeklerinin oranının yarısı kadardır. 1980 yılında ise farklılık yine erkeklerin lehinedir (Doğramacı, 1997: 96).

1963 ve 1983 seçim yılları, bazı ilklerin yaşandığı yıllar olmuştur. 1971 yılında Türkan Akyol, sağlık ve sosyal yardım bakanlığına atanarak Türkiye'nin ilk kadın bakanı olmuştur. Ayrıca Ankara Üniversitesi'ne rektör seçilerek ilk kadın rektör unvanına da sahip olmuştur.

Bu seçim döneminde yaşanan diğer önemli gelişme ise, 1979 yılında, BM Genel Kurulunun "Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesinin (CEDAW)" kabul edilmesidir. Sözleşme ile, kadınlara karşı ayrımcılığın kapsamlı ve sistemli olarak önlenmesi amaçlanmıştır. Türkiye CEDAW sözleşmesini 1985 yılında imzalamıştır. Sözleşmeyi imzalayan ülkelerin sözleşme maddelerine çekince koyma hakları vardı. Ancak bu çekinceler söz konusu sözleşmenin amacına uygun olmalıydı.

İslam ülkelerinin çoğu CEDAW sözleşmesini imzalamamış, imzalayan ülkeler dinsel gerekçelerle önemli çekinceler koymuştur. Örneğin, Tunus, Libya, Mısır ve Bangladeş sözleşmeye koydukları çekinceler için 'İslami esaslara uygunsuzluk' gerekçesini göstermişlerdir. CEDAW'a çekince koyan ülkeler yalnızca İslam ülkelerinden ibaret değildi. Kanada'dan Tayland'a, Belçika'dan Brezilya'ya ve Türkiye'ye dek uzanan bir yelpaze içinde çeşitli devletler çekince koyarken; 1989 yılında 44 ülke sözleşmeyi imzalamaya bile yanaşmamıştır. Bu durum, her ülkede kök salmış olan ataerkilliği ve ayrımcılığı ortaya sererken, yasal hakların bireysel değil, egemen toplumsal ve kültürel ortam içinde var olduğu gerçeğine işaret etmektedir (Berktay, 2010: 57-58).

CEDAW sözleşmesi ile feminizm hareketinin temelleri atılmıştır. Feminizmin keşfedilip dillendirilebilmesi, 1980 askeri darbesinin ardından gündeme gelebilmiştir. Feminist hareketin, 1980 askeri darbesine karşı oluşan demokratik muhalefetin öncü hareketi olduğu, muhalefetin kendi içerisinde en ileri derecede demokratikleşmiş kanadını oluşturduğu, dolayısıyla toplumun demokratikleşme arayışında temel bir işlev gördüğü savunulabilmektedir. Bu hareket, bütün siyasi

partilerden bağımsız olmaya özen gösteren, sorunum var diyen bütün kadınlara açık olma ilkesini benimseyen, patriarkal ilişkileri ve değerleri derinlemesine sorgulayan bir harekettir (Tekeli, 1995: 33-35).

1980 Darbesi, Türkiye'de askeri bir müdahale sonucu gerçekleşen militarist yapıya yönelik bir olaydır. Söz konusu darbe, demokratikleşme sürecine ve hukukun üstünlüğüne yönelik bir tehdit olarak görülür ve bu nedenle de feminizm gibi muhalif hareketler de dahil olmak üzere birçok sosyal muhalefet hareketine karşı bir tepki olarak algılanabilir.

Türkiye'de 1980'li yıllarda kadınlar açısından yeni bir dönem başlamıştır. Feminist hareketin keşfedilip dillendirildiği, ikinci kuşak kadın hareketi olarak adlandırılan 1980-1990 yılları arası, Türkiye'de feminizmin bir toplumsal proje olarak tartışıldığı, toplumsal cinsiyete ilişkin varoluş sorunlarının irdelendiği, kadın olmanın ve kadın anlamlarının belirginleştiği bir dönem olmuştur (Timisi ve Ağduk Gevrek, 2002: 13). 1981 yılından itibaren kadınlar Ankara ve İstanbul illerinde, özellikle ev toplantılarında eş zamanlı olarak bir araya gelerek kadın sorunlarını tartışmaktaydılar.

Feminizm ve militarizm, birbirine zıt fikirleri temsil eden ve birbirleriyle sıklıkla çatışan kavramlar olarak kabul edilir. Feminizm, kadınların eşit haklar ve fırsatlar talep etme hareketidir. Militarizm ise askeri güç ve otoriteye dayalı bir sosyal ve siyasi sistemi savunur.

Feminizm, militarizme karşı muhalif bir hareket olarak militarizmin kadınların haklarını ve özgürlüklerini kısıtladığını savunur. Bununla birlikte, militarizmin açıkça kadınlara yönelik bir çıkarı bulunmamaktadır. Ancak militarist yapılarda insan hakları ve demokratik değerlerin çiğnenmesi nedeniyle kadın temsiliyeti bu yapıların etkisi altında kalabilir.

Diğer muhalif yapılarla ilişkisi ise, feminizmin birçok farklı muhalefet hareketi ve insan hakları hareketiyle birlikte çalışmasına dayanır. Örneğin, sosyal adalet ve insan hakları hareketleriyle iş birliği yaparak ortak mücadele alanlarını genişletebilir ve daha geniş bir kitle tarafından destek görmesini sağlayabilir.

80'li yıllarla birlikte klasik seçim kampanyaları dışında "Amerikanvari" seçim kampanyaları yürütülmüştür. Bu değişikliğin en önemli nedeni ABD'deki seçim kampanyalarının reklam ajansları tarafından başarılı bir şekilde yürütülmesidir. Seçim kampanyalarında reklam ajansları ilk olarak 1977 yılı Milletvekili Genel Seçimlerinde kullanılmıştır. AP seçim kampanyasını Cenajans ile yürütmüştür. 1983 seçimlerinde ise seçim kampanyaları reklam ajansları tarafından karma biçimde yürütülmüştür. Promosyon ve afiş hazırlanması, el ilanı tasarımı vb. için reklam ajanslarıyla anlaşılmış; özellikle metinlerin yazılması, mesajların oluşturulması işleri ise basın ve halkla ilişkiler birimleri tarafından yürütülmüştür (Aziz, 2013: 152-153).

1980 darbesi sonrası 1983 yılından itibaren demokrasiye geçilmesi yönünde çaba gösterilirken Milli Güvenlik Konseyi'nin onayıyla, siyasal kültür açısından bazı yenilikler hayata geçirilmiştir. Gazete siyasal reklamlarının seçim öncesi yapılan propaganda için kullanılması ve TRT'nin seçime

katılan siyasi parti liderlerine siyasal tartışma olanağı tanıması bu yeniliklerden bazılarıdır. Seçime katılan ANAP, Milliyetçi Demokrasi Partisi (MDP) ve Halkçı Parti (HP) siyasal tartışma programlarıyla kamuoyuna tanıtılırken, HDP hariç ANAP ve MDP parti tanıtımı için gazete siyasal reklamını kullanmışlardır. Ayrıca bu 3 parti TRT'de (radyo ve televizyonda) ücretsiz olarak siyasal propaganda yapmışlardır (Tokgöz, 2010 :47-48).

1980 yılı, kadının yeni kimlikler kazandığı, toplumsal rollerinin sorgulandığı ve kadına toplum içerisinde yeni rollerin tanımlandığı bir yıl olmuştur. 1983 yılından itibaren kurulan siyasi partiler, kadın haklarının ideolojik etkisiyle "kadın haklarını" gündem maddelerinden biri haline getirmiştir. Ancak yaşanan bu gelişmelere rağmen, siyasi partiler kadın konumunu değiştirecek, erkek egemenliğini sorgulayacak herhangi bir girişimde bulunmamışlar ve sorgulayan girişimleri de desteklememişlerdir (Altan Arslan, 2017: 417).

1961 Anayasası'nda yapılan değişiklikle, kadınların seçme ve seçilme hakkı tanınmıştır. Ancak, seçim yasasında yapılan düzenleme ile kadınların seçme ve seçilme hakkı sadece evli ve okur yazar olan kadınlara verilmiştir. Toplumsal cinsiyet ayrımcılığı, bu dönemde de kadınların siyasi hayatta yer almasını zorlaştırmıştır. Kadın adaylar genellikle erkek adayların gölgesinde kalmıştır.

1983 seçimleri ise 12 Eylül 1980 askeri darbesinin ardından yapılan seçimler olması nedeniyle önemlidir. Söz konusu seçim yılında, seçime girecek partilerin belirli koşulları yerine getirmesi gerekiyordu. Bu koşullar arasında partilerin seçim listelerinde kadın adayların da yer alması gerektiği bulunuyordu. Ancak mevcut koşula ve kadınların siyasi hayatta yer alması için çeşitli sivil toplum örgütleri ve kadın hareketlerini faaliyet göstermeye başlamış olmasına rağmen seçim sonuçlarına bakıldığında kadınların siyasal hayattaki temsil oranın düşük olduğu tespit edilmiştir.

2.1.2.3. 1987 ve 2000 Dönemi

1987 ve 2000 yılları arasındaki seçim dönemlerinde de kadınların mecliste temsil edilme oranı değişmemiştir.

Tablo 4. 1987 ve 2000 Seçimlerinde Kadının Mecliste Temsil Edilme Oranı

Seçim Yılı	Toplam Milletvekili Sayısı	Erkek	Temsil Oranı (%)	Kadın	Temsil Oranı (%)
1987	450	444	98,7	6	1,3
1991	450	442	98,2	8	1,8
1995	550	537	97,6	13	2,4
1999	550	527	95,8	23	4,2

Kaynak: *Tablonun içeriği, Türkiye İstatistik Kurumu, http://www.tuik.gov.tr/, 2020.

1995 ve 1999 seçim yıllarında, toplam milletvekili sayısı 450'den 550'ye çıkarken bu çıkışın kadınların temsil oranına katkısı olmamıştır. Tek partili ve çok partili seçim dönemlerinde kadınların mecliste temsil edilme oranı toplamı, tek bir seçim dönemindeki erkek vekil sayısına bile eşit değildir. Bu durum, siyasette erkek egemen bir yapının hakim olduğunu göstermektedir.

1980'li yılların başında Ankara'da evlerde başlayan toplantılar, 1985 yılında Metropol sinemasında yapılan toplantıyla ilk defa kamusal bir alana taşınmıştır. Toplantının duyurusu Cumhuriyet gazetesinde çıkan ilanlarla geniş kadın gruplarına yönelik bir çağrıyla yapılmıştır. Fatmagül Berktay'ın konuşma yaptığı toplantının konusunu kadın hakları ve Medeni Kanun oluşturmaktadır. 1986 yılının mart ayında, Ankaralı ve İstanbullu kadınlar ilk ortak kampanyaları olan "Kadınlar Dilekçesi" eylemi olarak bilinen bir kampanya düzenlediler. Kampanya kapsamında, 1980 yılı askeri darbesinden sonra gündeme gelen CEDAW sözleşmesinin uygulanması için hazırlanan dilekçeye imza toplanmıştır. 7000'nin imzanın toplandığı dilekçe 8 Mart 1987 tarihinde Meclis'e verildi (Timisi ve Ağduk Gevrek, 2002: 20-23).

1980'li yıllar, kadına yönelik şiddet, toplumsal cinsiyet eşitsizliği konularının meclise taşındığı, kadına yönelik her türlü ayrımcılığın önlenmesi amacını taşıyan gösteri ve yürüyüşlerin yoğun olduğu yıllardır. Kadınların söz konusu konuları kendilerine dert ettikleri, sorunları daha geniş platformlarda tartışma ve kadın politikasının temellerini atma çabaları 1990'larda da devam etmiştir. Bu on yılda iki önemli BM zirvesi yapılmıştır. Türkiye'deki kadın örgütleri, "4. Dünya Kadın Konferansı" ve "Habitat II İnsan Yerleşimleri Konferansı" aracılığıyla uluslararası kadın hareketlerini yakından tanıma fırsatı yakalamıştır. Ayrıca 1990 yılında "Devlet Bakanlığı'na bağlı Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü" kurulmuştur. Genel Müdürlüğün kurulması, kadın sorununun varlığının devlet tarafından teyit edildiği şeklinde yorumlanabilir. Ancak bu gelişme, kadın hareketinin bağımsızlığını savunanlarla, kadın örgütleri ile devlet arasında olumlu iş birliklerinin kurulabileceğine inan kesimler arasında görüş ayrılığına neden olmuştur. Kadın sorunu ile ilgili Genel Müdürlüğün yanı sıra barolar, odalar, sendikalar ve üniversitelerin bünyesinde kurulan araştırma merkezleri kadın konusunda çalışma yürütme hususunda istekliydiler. Bu durum, kadın hareketinin yalnızca Feminist kadınların ve kadın örgütlerinin hareketi olmaktan çıktığını göstermektedir (Kardam ve Ecevit, 2002: 90-92).

Tansu Çiller, Türkiye'nin ilk kadın başbakanı olarak görev yapmış olan Türk siyasetçidir. 1993-1996 yılları arasında Türkiye Cumhuriyeti'nin 54. hükümetinde başbakan olarak görev yapmıştır.

Tansu Çiller, üniversitede ekonomi dersleri vermiş, siyasal yaşamda adını DYP'ye başkan seçildiği zaman duyurmuştur. SHP- DYP koalisyon hükümetleri döneminde Türkiye'nin ilk ve tek kadın başbakanı olmuştur ve 1996 yılından 1997 yılına kadar da Dışişleri Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı görevlerini sürdürmüştür (Yılmaz, 2016: 110-11).

Tansu Çiller, kadınların toplumsal hayatta daha aktif bir rol oynamaları ve iş hayatına katılmaları için çalışmalar yürütmüştür, kadınların iş hayatına katılımını teşvik etmek amacıyla çeşitli yasal düzenlemeler yapmıştır. Bunların arasında, kadınların işe alınmalarında cinsiyet ayrımcılığına karşı yasal düzenlemelerin yapılması, kadınların çalışma koşullarının iyileştirilmesi, hamile kadınların işlerinden çıkarılmalarının önlenmesi, kadınlara eşit ücret ve işyerinde taciz gibi konularda koruma sağlayan yasaların çıkarılması yer almaktadır. Ayrıca kadınların siyasal hayatta daha fazla yer almaları için çaba sarf etmiştir. Kendi hükümeti döneminde kadın bakan sayısı artmıştır.

1997 yılında, Kadın Adayları Eğitme ve Destekleme Derneği (KA-DER) kurulmuştur. Derneğin amacı, "kadınların düşüncelerini meclise taşımak, siyasette kadın-erkek eşitliği sağlamak" olarak ifade edilmektedir. Dernek kurucuları tanıtım broşüründe "hepsi meslek sahibi kadınlar" olarak tanıtılmaktadır ve on dokuz kurucu üyenin altısı öğretim üyesi, üçü ise yönetim ve halkla ilişkiler danışmanı, gazeteci gibi mesleklerden kadınlardır. Dernek kurulduğunda, ilk genel seçimlerde meclisteki %10'nun kadınlardan oluşması hedefliyordu. Bu hedef ulaşmak amacıyla yapılacak çalışmalar, kadınların siyasete aktif katılımı konusunda çağrıda bulunmak, sivil toplum kuruluşları ve kadın örgütleri iş birliğiyle kampanyalar düzenlemek ve cinsiyetçiliğe karşı farkındalık yaratacak etkinlikler olarak özetlenebilir (Bora, 2002: 115-116).

KA-DER'in resmi internet sitesine göre, dernek aktif olarak faaliyetlerine devam etmektedir. Dernek, kadınların siyasal hayatta daha etkin olmalarını sağlamak ve mecliste kadın temsil oranlarını arttırmak, kadına yönelik şiddete son vermek, kadının ekonomik hayatta güçlü bir konuma sahip olmasını sağlamak adına çalışmalar yürütmektedir.

1998 yılında Türkiye'de ilk kez atanan kadın bakan İsmet Sezgin hükümetinde "Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı" olarak görev yapan Lütfiye Selva Çam olmuştur. Kendisi aynı zamanda Türkiye'de bir bakanlık görevinde bulunan ilk kadın mühendistir. Bakanlık görevini 1999 yılına kadar sürdürmüştür. Görevi süresince, kadın istihdamı, kadın girişimciliği, kadına yönelik şiddet, kadın sağlığı vb. birçok konuda çalışma yürütmüştür.

1990'lı yılların başı itibariyle Türkiye'de özel televizyon ve radyo istasyonları açılmıştır. 1991 seçim kampanyası ise, 1987 genel ve 1989 yerel seçimleri, siyasi partilerin kampanya için kesenin ağzını fazlasıyla açtıkları seçim olarak tarihte yerini almıştır. Sinema, televizyon ve radyo da ücretleri reklamlar yer almıştır. 1995 seçim yılında, fısıltı gazetesinin yanı sıra, kamuoyu yoklamalarının büyük payı olmuştur. 1999 yılında DYP Tansu Çiller ile birlikte " Yeter söz Tansu Çiller'indir" kampanyası yürütmüştür. 3 Kasım 2002'de erken seçim kararıyla partiler siyasal kampanyaları kapsamında mitinglere katılanlara bedava döner ve ayran dağıtmayı uygun görmüştür. Ayrıca kahve, şeker, yağ, makarna vb. ürünler seçim kampanyalarında dağıtılanlar arasında yer almıştır. Yiyecek ve içecek dağıtımının dışında seçim vaatleri de kampanyalarda önemli bir yer tutmuştur. AKP yaptığı mitinglerde farklı konularda vaatler de bulunmuştur (Tokgöz, 2010: 50-58).

1923-1945 arasında tek parti dönemi yaşanmıştır. Seçim kampanyaları, genellikle cumhuriyetin ilk yıllarında Atatürk'ün liderliğinde yapılmıştır ve bu dönemde seçimler, parti propagandası yerine ülke yönetiminin başarısını vurgulamak amacıyla gerçekleştirilmiştir.

1946'da yapılan ilk çok partili seçimlerde, siyasi partilerin kampanyaları sınırlıydı ve ülkede yeni bir siyasi atmosfer oluşuyordu. DP'nin 1950 seçim kampanyası, partinin kuruluşundan sonra yapılan ilk seçimdir ve seçim sloganı "Bugünün işi yarına bırakılmaz" dır. Kampanya, geniş kitlelere hitap etmiştir ve DP seçimleri kazanarak 10 yıl iktidarda kalmıştır.

1960 darbesinden sonra yapılan seçimlerde parti kampanyaları askeri yönetim tarafından kontrol ediliyordu. Ancak 1965 seçimlerinde seçim kampanyaları askeri yönetim tarafından kontrol edilmemiştir, TV ve radyo gibi medya araçlarını kullanılmaya başlanmıştır.

1970'lerde, seçim kampanyaları daha da hareketli hale gelmiştir ve partiler, halkın ilgisini çekmek amacıyla popüler kültürden faydalanmaya başlamışlardır. 1977 seçim kampanyaları, partilerin birbirlerine karşı agresif oldukları bir döneme denk gelirken, 1980 darbesinden sonra kampanyalar askeri yönetim tarafından kontrol edildi.

1990'ların sonunda ve 2000'lerin başında, siyasi partilerin seçim kampanyaları, televizyon ve internet gibi yeni medya araçlarının etkisiyle daha da yoğunlaşmış ve profesyonelleşmiştir. Siyasi partiler, seçim kampanyaları süresince televizyon, internet, afiş ve broşürler gibi birçok farklı kanaldan seçmenlere ulaşmaya çalışmışlardır.

Türkiye'de kadınlarla ilgili gelişmeler, tarihin farklı dönemlerinde farklı seviyelerde gerçekleşmiştir. Bu dönemleri tek partili ve çok partili dönemler olarak ikiye ayırmak mümkündür.

Tek Partili Dönem:

- 1923-1950 yılları arasında Türkiye tek-partili dönemi yaşamıştır. Bu dönemde kadınlarla ilgili olarak aşağıdaki gelişmeler yaşanmıştır:
- 1926 yılında Türk Medeni Kanunu kabul edilmiştir ve bu kanun ile kadınların medeni hakları tanınmıştır. Bu kanun ile kadınların miras alma, evlenme, boşanma ve velayet hakları gibi birçok hakkı kazanmıştır.
- 1930 yılında kadınlar ilk kez belediye seçimlerinde oy kullanma hakkını elde etmişlerdir.
- 1934 yılında kadınlar seçme ve seçilme hakkını kazanmıştır.
- 1935 yılında Türkiye Kadınlar Birliği kurulmuştur ve bu kuruluş kadınların siyasi ve sosyal haklarını savunmak için çalışmıştır.
- 1938 yılında Kadınlar Matbuat Cemiyeti kurulmuştur ve bu cemiyet, kadınların sesini duyurmak için birçok yayın yapmıştır.

Çok Partili Dönem:

1950 yılından itibaren Türkiye çok partili döneme geçmiştir. Bu dönemde kadınlarla ilgili olarak aşağıdaki gelişmeler yaşanmıştır:

- 1961 yılında Anayasa değişikliği yapılmıştır ve bu değişiklik ile kadınların seçme ve seçilme yaşı 21'den 18'e indirilmiştir.
- 1985 yılında Türkiye'de ilk kez bir kadın milletvekili seçilmiştir.
- 1990 yılında Türkiye Kadınlar Birliği'nin yerini Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu almıştır.
- 1993 yılında, Türkiye'de ilk kadın başbakan, Tansu Çiller göreve başlamıştır.
- 1994 yılında Belediye Kanunu değişikliği yapılmıştır ve bu değişiklik ile kadınların belediye başkanı seçilebilme hakkı tanınmıştır.
- 1995 yılında kadınlara özel gazete, feminist Pazartesi dergisi yayın hayatına başlamıştır.
- 1997 yılında şiddete maruz kadınların aile içinde korunmasına yönelik yasa kabul edilmiştir.
- 1997 yılında Kadın Adayları Destekleme ve Eğitme Derneği (KA-DER) kurulmuştur ve tüzüğünde açıkça siyasetle uğraşacağını belirten ilk derneklerden biridir (Tekeli: 5).
- 1998 yılında Türkiye'de ilk kez bir kadın bakan atanmıştır.

Bu gelişmelerin yanı sıra, Türkiye'de kadınların iş hayatına katılma oranı ve eğitim düzeyi de giderek artmaktadır. Ancak, hala pek çok alanda cinsiyet eşitsizliği ve kadınların maruz kaldığı şiddet gibi sorunlar devam etmektedir.

3. GÜNÜMÜZ TÜRK SİYASİ HAYATINDA KADININ YERİ, KONUMU VE KADININ SİYASAL HAYATA KATILIMINDA HALKLA İLİŞKİLERİN ROLÜ

3.1. Günümüzde Kadının Siyasi Partiler İçinde Temsil Edilme Durumu

Bu bölümde, kadınların siyasi hayata katılımı siyasi partiler bazında ele alınacaktır. Kadınların parti içerisinde temsil edilme durumu niceliksel olarak irdelenecek ve partiler arası farklılıklara yer verilecektir. 2002-2018 yılları arasında kadının siyasi hayatta temsil edilme durumunu ortaya çıkarmak amacıyla kadınların parti içerisinde temsil edilme durumuna oransal olarak yer verilmiştir. Elde edilen bulgular neticesinde kadının temsil edilme durumunun parti bazındaki benzerlik ve farklılıkları irdelenmiştir.

Seçim beyannameleri siyasi partilerin halkla ilişkiler faaliyetlerinde önemli bir tanıtma aracıdır. Seçim beyannamelerindeki söylemler siyasi partilerin kendilerine dair politik ve sosyal konumlandırmalarına göre belirlenmektedir. Seçim beyannamelerinin kadının parti içerisindeki temsil edilme durumuna etkisi olduğu düşünüldüğünden partilerin seçim beyannameleri de incelenmiştir. Seçim süreçleri siyasal iletişimin ön planda olduğu bir mecradır. Siyasal iletişim yöntem ve araçlarından seçim süreçleri haricindeki zamanlarda da yararlanılmaktadır. Siyasal aktörler, belirli konulara açıklık getirmek, tanınırlık ve bilinirliklerini arttırmak amacıyla kamuyu bilgilendirme faaliyetlerine girişirler. Seçim beyannameleri siyasi aktörlerin seçim öncesinde hedef kitleyi inandırma, ikna etme ve etkilemede kullandıkları en önemli araçlardan birisidir (Ertürk ve Şeşen, 2017:62).

Seçim beyannameleri, bir partinin veya bir adayın seçimler öncesinde halka sunduğu program ve vaatlerini içermektedir. Adayların ve partilerin seçmenlere parti yönetimi, politikaları ve projeleri hakkında bilgi vermektedir. Seçmenlerin, adayları ve partileri daha iyi tanıması ve bir karar verirken daha bilinçli bir şekilde hareket etmesi için seçim beyannamelerinin önemi büyüktür.

3.1.1. Kadınların 2002-2018 Yılları Arasında Parti İçerisinde Temsili

Siyasi partilerin yapıları kadınların siyasette temsilini engelleyen unsurlardan birisidir (Bozatay ve Kutlu, 2014: 140). Siyasal sistemin yapısı siyasal iletişim değişkenlerini tamamen ve temelde etkileyen faktörlerden birisidir. Özellikle 2015 yılı seçimleri siyasal sistemin yapısını belki de hiç olmadığı kadar çok boyutlu bir şekilde tartışma konusu haline getirmiştir. Özellikle 7 Haziran seçimlerinin en önemli argümanı parlamenter sistemden başkanlık sistemine geçişle birlikte bu geçişin siyasal iletişim diline, mesajlarına, vaatlerine ve siyasal partilerin programlarına yansımasıdır (Damlapınar, 2016: 23-24).

Parlamenter sistemde, partiler genellikle koalisyon hükümetleri oluşturmak için bir araya gelirler. Koalisyon hükümetleri, farklı partilerden çok sayıda üye içeren bir hükümettir ve üyeler

arasındaki uzlaşma yoluyla kararlar alırlar. Bu sistemde, bir partinin hükümette tek başına iktidar kazanması nadirdir ve dolayısıyla, hükümetler genellikle birçok farklı partinin temsilcisi tarafından oluşturulur.

Başkanlık sisteminde ise, partiler genellikle tek başına iktidar kazanmaya çalışırlar. Başkanlık sistemi, seçilmiş bir başkanın yasama ve yürütme güçlerinin birlikte ele almasıyla çalışır. Başkan, partisinin seçim kampanyalarını yürütür ve partisi tarafından seçilirse, yürütme güçlerini kullanır. Başkanlık sisteminde, hükümetler genellikle tek bir partinin temsilcisi tarafından oluşturulur ve başkan, yasama güçleri tarafından onaylanan bir hükümet kurabilir.

Her iki sistemde de partiler, seçim kampanyalarını yürüterek halkın desteğini kazanmaya çalışırlar ve seçimlerden sonra oluşan hükümetler, partilerin programları ve hedefleri doğrultusunda çalışır.

Parlamenter sistemlerde, kadınların parlamentolardaki temsiliyeti için çeşitli önlemler alınabilir. Bunlar arasında kadınlar için zorunlu kotayı içeren yasal düzenlemeler, kadınların aday gösterilmesine yönelik eğitim programları ve kadınlar için destekleyici fonlar bulunabilir. Bu önlemler, kadınların parlamentolardaki temsiliyetini artırarak eşitliği teşvik eder.

Başkanlık sistemlerinde ise, başkan seçimleri sırasında kadınların aday gösterilmesi ve seçilmesi daha zordur. Başkan seçimleri genellikle ulusal ölçekte yapılır ve adayların popülaritesi ve güçlü desteği gerekir. Bu, kadınlar için zorlu bir ortam yaratabilir ve dolayısıyla kadınların başkan seçilmeleri daha az olasıdır. Ancak, başkanlık sistemlerinde de kadınlar için eşitliği teşvik etmek amacıyla çeşitli önlemler alınabilir.

3.1.1.1. 2002 Seçimlerinde Kadınların Parti İçerisinde Temsil Edilme Durumu ve Parti Seçim Beyannameleri

3 Kasım 2002 genel seçim sonuçları incelendiğinde, AKP 363, CHP ise meclise 178 milletvekili ile girmiştir. Bağımsızların vekil sayısı ise 9'dur.

Tablo 5. 2002 Seçim Yılı Kadın ve Erkek Milletvekili Sayısı ve Meclis'teki Temsil Oranı

Seçim Yılı	Toplam Milletvekili Sayısı	Erkek	Temsil Oranı (%)	Kadın	Temsil Oranı (%)
2002	550	526	95,6	24	4,4

Kaynak: ***Tablonun içeriği,** Türkiye İstatistik Kurumu, http://www.tuik.gov.tr/, 2020.

2002 genel seçim sonuçlarına bakıldığında meclisin toplam milletvekili sayısının 550 olduğu görülmektedir. 550 milletvekilinin 526'sı erkek, 24 ise kadındır. Erkek milletvekillerinin temsil edilme oranı %95,6, kadınların %4,4'tür. Bu oran, kadınların erkeklere oranla meclis içerisinde ne kadar az temsil edildiğini göstermektedir.

Tablo 6. 2002 Seçim Dönemi Milletvekillerinin Cinsiyete Göre Dağılımı

Parti Adı	Kadın		Erkek		Parti Toplam
	Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)	
Adalet ve Kalkınma Partisi	11	3.03	352	97	363
Cumhuriyet Halk Partisi	11	6.18	167	93.8	178
Diğer	2	22.2	7	77.8	9
Genel Toplam	24	4.36	526	95.6	550

Kaynak: Ünal, 2014: 81.

Tablo 6 incelendiğinde, toplam milletvekili sayısına oranla kadın milletvekillerinin sayısının oldukça az olduğu görülmektedir. Milletvekili toplam sayısı 363 olan Adalet ve Kalkınma Partisinin, 352 erkek, 11 kadın milletvekili vardır. Oran olarak, %97'ye, %3.03'tür. Parti içerisindeki kadın ve erkek vekil sayıları arasındaki fark oldukça fazladır. CHP ana muhalefet partisi olarak parlamentoya 178 vekil ile yerleşmiştir. 178 vekilin 167'si erkek, 11 ise kadın vekildir. Kadın ve erkeğin temsil edilme oranı %93,8'e, %6.18'dir. Kadın ve erkek vekillerin sayılarında fark olmasına rağmen, Adalet ve Kalkınma Partisi ve CHP'nin kadın vekil sayılarının aynı olması nedeniyle, CHP'nin erkek vekil

sayısına göre kadın vekil sayısı AKP'ye oranla daha iyidir. 9 bağımsız vekilin ise 2'si kadın, 7'si erkektir. Tablo 6'daki veriler, 2002 seçimlerinde de siyasette kadın temsil sorunun devam ettiğini göstermektedir.

Seçim beyannameleri siyasi partilerin resmi politika beyanları olduğundan, partilerin politika öncelikleri ve tercihlerini incelemede değerli kaynaklardır (Aytaç, 2011: 11).

2002 yılında seçime giren ve diğer partilere oranla daha fazla oy alan Doğru Yol Partisi (DYP) ve Milliyetçi Hareket Partisi (MHP)'nden hiçbir milletvekili meclise giremediğinden yalnızca AKP ve CHP'nin beyannameleri incelenmiştir.

AKP 93 sayfalık bir beyannameye sahiptir. Beyanname içerisinde parti kimliğine, demokrasi ve sivil toplum ilişkisi, temel hak ve özgürlükler, hukuk ve adalet reformu, yönetimin yeniden yapılandırılması vb. birçok konu başlığına yer verilmiştir. 93 sayfalık beyannamede, son sayfalara doğru kadınlara "aile, kadın ve gençlik" ana başlığı altında, kadın sorunları alt başlığında yalnızca yarım sayfa yer verilmiştir. Beyannamede, kadınların hayatın yükünü erkeklerle birlikte paylaşmalarına rağmen hak ettikleri statüye kavuşamadıkları, partinin temel hedefinin kadınları erkeklerle birlikte toplumsal sorumluluğu üstlenecek bir statüye kavuşturmak olduğu belirtilmiştir. Sosyal güvenceden yoksunluk, sağlık, eğitim, ekonomik, aile içi şiddetin kadınların başlıca sorunu olduğu, ailede mutluluğun sağlanması ve sağlıklı nesillerin yetiştirilebilmesi için kadın sorunlarının giderilmesine önem verildiği vurgusu yapılmıştır (2002 Genel Seçimleri Seçim Beyannamesi: 83,84, https://www.akparti.org.tr/media/318780/3-kasim-2002-genel-secimleri-secim-beyannamesi-sayfalar.pdf, 20.11.2020).

CHP ise 55 sayfalık bir seçim bildirgesine sahiptir. Avrupa Birliği üyeliği, temiz siyaset, vatandaş odaklı yönetim, çağdaş bir piyasa ekonomisi, sosyal devlet anlayışı ve hukuka dayalı sosyal devlet anlayışı gibi 6 farklı ana başlık altında parti hedeflerinin bilgisi aktarılmıştır. Bildirge içerisinde kadına ve kadın sorunlarına, "varlık nedenimiz: herkese eşit mesafede duran demokratik ve laik Cumhuriyet herkesin hakkının korunduğu hukuk'a dayalı sosyal devlet" başlıklı 5. hedefin altında, "*Çağdaş bir Türkiye ; Kadını ve Erkeği Eşit Bir Türkiye İle Mümkündür*" (2002 Seçim Bildirgesi: 45, https://www.chp.org.tr/yayinlar/secim-bildirgeleri, 20.11.2020) sözü ile başlanarak, kadınlara karşı ayrımcılığın önlenmesi, fırsat eşitliği, kadının iş gücüne katılımı, kadın sağlığı, kadına karşı şiddet vb. başlıklara 2 sayfalık bir yer ayrılmıştır.

3.1.1.2. 2007 Seçimlerinde Kadınların Parti İçerisinde Temsil Edilme Durumu

22 Temmuz 2007 seçimleri incelendiğinde, AKP 341, CHP 112, MHP 70 vekil ile parlamentoya girmiştir. Bağımsızların vekil sayısı ise 26'dır.

Tablo 7. 2007 Seçim Yılı Kadın ve Erkek Milletvekili Sayısı ve Meclis'teki Temsil Oranı

Seçim Yılı	Toplam Milletvekili Sayısı	Erkek	Temsil Oranı (%)	Kadın	Temsil Oranı (%)
2007	549	502	91,2	47	8,5

**Kaynak: ***Tablonun içeriği Türkiye İstatistik Kurumu, http://www.tuik.gov.tr/, 2020.

Tablo 7 incelendiğinde, erkek ve kadın vekil sayılarında 2002 seçiminde olduğu gibi bir dengesizlik söz konusudur. AKP meclise 341 vekil ile girmiştir. 341 milletvekilinin 311'i erkek, 29'u kadındır. CHP'nin ise toplamda 112 milletvekili vardır. 104'ü erkek, 9'u ise kadındır. MHP'nin ise 70 vekilden 68'i erkek, 2'si kadındır. Oran olarak en dengeli dağılım Barış ve Demokrasi Partisi (BDP)'de dir. BDP'nin toplam 26 vekilinin 19'u erkek, 7'si kadındır.

Tablo 8. 2007 Seçim Dönemi Milletvekillerinin Cinsiyete Göre Dağılımı

Parti Adı	Kadın		Erkek		Parti Toplam
	Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)	
Adalet ve Kalkınma Partisi	29	8.7	311	91.2	341
Cumhuriyet Halk Partisi	9	7.1	104	92.8	112
Milliyetçi Hareket Partisi	2	2.8	68	97.1	70
Barış ve Demokrasi Partisi	7	26.9	19	73.0	26
Genel Toplam	47	8.5	502	91.4	549

Kaynak: Ünal, 2014: 88.

2007 genel seçim sonuçlarına göre meclise giren toplam milletvekili sayısı 549'dur. 549 milletvekilinin 502'si erkek, 47'si ise kadın vekildir. Erkek vekillerin temsil edilme oranı %91,2, kadın vekillerin %8,5'tir. 2002 seçim yılına göre meclisteki kadın vekil sayısında artış olmuştur ancak erkek vekillere oranla sayı çok azdır. 2002 seçimlerine oranla kadının temsil oranında bir artış

olmuştur ancak erkek vekillere oranla bu artış çok düşüktür. Kadının siyasette temsil edilme sorunu 2007 seçimlerinde de devam etmektedir.

Meclis içerisinde AKP, CHP, MHP ve BDP'nin milletvekilleri sayısının diğer partilere oranla fazla olması nedeniyle bu 4 partinin seçim beyannameleri incelenmiştir.

AKP'nin 105 sayfalık bir seçim beyannamesi vardır. Beyanname de konu başlıkları genişletilmiş ve 2002 beyannamesinde yer alan benzer konu başlıklarına yer verilmiştir. 2002 seçim beyannamesinde kadınlara " aile, kadın ve gençlik" ana başlığı altında, kadın sorunları alt başlığında yalnızca yarım sayfa yer verilirken 2007 seçim beyannamesinde ise kadın kelimesine, "aile, kadın, çocuklar ve yaşlılar" başlığı altında, 3 sayfalık bir yer ayrılmıştır. Beyanname içerisinde kadın istihdamına, kadınlara yönelik girişimcilik programlarına, kadına yönelik şiddet izleme komisyonu kuruluş bilgisine yer verilmiştir. 2007 yılında da

kadın sorunlarına 2002 beyannamesinde olduğu gibi ayrı bir başlık açılmamıştır. Beyanname içerisindeki *"Aile kurumunun en hayati aktörü olan kadınların evlilik sonrasında sosyal ve kültürel gelişmelerini desteklemek için yaygın programlar uygulanacak ve annelerin iyi birer eğitimci olması sağlanacaktır."* (2007 Genel Seçimleri Seçim Beyannamesi: 97, https://www.akparti.org.tr/media/318777/22-temmuz-2007-genel-secimleri-secim-beyannamesi-sayfalar.pdf, 25.11.2020) sözü kadının aile içerisindeki rolünü hatırlatır niteliktedir.

CHP ise 73 sayfalık bir bildirgeye sahiptir. Bildirgede gençlik ve kadın başlığı altında kadınlara 3 sayfalık bir yer ayrılmıştır ve ayrı bir başlık açılmamıştır. 2002 seçim bildirgesinde kadın ve erkek eşitliğine vurgu yapılırken 2007 yılında ise *"Cumhuriyet kadınlarıyla çağdaş yarınlara"* (Cumhuriyet Halk Partisi Pusula: 56, https://chp.org.tr/yayin/2007-secim-bildirgesi/Open, 26.11.2020) sözüyle kadınların ekonomi, siyaset, eğitim vb. alanlarda hak elde edecekleri vurgusu yapılmıştır.

MHP ise 130 sayfalık bir beyannameye sahiptir. Beyannamede adalet, milli savunma, terörle mücadele, yolsuzluklarla mücadele, kamu yönetimi, bilim ve teknoloji, sosyal ve kültürel politikalar, dış politikalar vb. konu başlıkları yer almaktadır. Beyanname içerisinde kadınlara "aile, kadın ve çocuk" başlığı altında *"aile kurumu güçlendirilecek, aile bireyleri arasındaki bağlılığı ve aile bütünlüğünü koruyucu politikalar geliştirilecektir"* (Milliyetçi Hareket Partisi, 22 Temmuz 2007 Seçim Beyannamesi:130, https://acikerisim.tbmm.gov.tr/xmlui/bitstream/handle/11543/919/200902631_2007.pdf?sequence=1&isAllowed=y, 04.12.2020) sözüyle giriş yapılarak kadına karşı ayrımcılığın kaldırılacağı, kadının mesleki eğitimi, iş istihdamı vb. konular ile ilgili 2 sayfalık bir yer ayrılmıştır.

BDP'nin seçim beyannamesi ile ilgili yapılan analizler neticesinde herhangi bir dokümana ulaşılamaması nedeniyle parti beyannamesi analiz edilememiştir.

3.1.1.3. 2011 Seçimlerinde Kadınların Parti İçerisinde Temsil Edilme Durumu

12 Haziran 2011 seçim sonuçları incelendiğinde, meclise giren vekil sayılarına göre ilk sırada AKP yer almaktadır. AKP'yi oran olarak CHP, MHP ve BDP takip etmektedir.

Tablo 9. 2011 Seçim Yılı Kadın ve Erkek Milletvekili Sayısı ve Meclis'teki Temsil Oranı

Seçim Yılı	Toplam Milletvekili Sayısı	Erkek	Temsil Oranı (%)	Kadın	Temsil Oranı (%)
2011	550	471	85,6	79	14,4

Kaynak: *Şeklin içeriği, Ünal, 2014'ten alınmıştır.

2011 yılı milletvekilleri seçimlerinde meclise giren toplam vekil sayısı 550'dir. 550 vekilin 471'i erkek, 79'u ise kadın vekildir. Erkek vekillerin mecliste temsil edilme oranı %85,6, kadın vekillerin ise %14,4'tür. 2011 seçim yılında da erkek vekillere oranla mecliste yeteri kadar temsil edilmediğini göstermektedir. 2007 seçim yılında kadınların temsil edilme oranı %8,5, 2011'de %14,4'tür. Kadın vekillerin mecliste temsil edilme oranında bir önceki seçim yılına oranla bir artış olmuştur ancak bu oran kadın vekillerin mecliste tam olarak temsil edilmesi için yeterli bir oran değildir.

Tablo 10. 2011 Seçim Dönemi Milletvekillerinin Cinsiyete Göre Dağılımı

Parti Adı	Kadın		Erkek		Parti Toplam
	Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)	
Adalet ve Kalkınma Partisi	46	14,11	326	85,88	326
Cumhuriyet Halk Partisi	19	14,07	135	85,92	135
Milliyetçi Hareket Partisi	3	5,88	51	94,11	51
Barış ve Demokrasi Partisi	9	31,03	29	68,96	29
Bağımsız Milletvekili	2	28,57	7	71,42	7
Katılımcı Demokrasi Partisi	0	0	1	100	1
Genel Toplam	79	14,38	470	85,61	549

Kaynak: Ünal, 2014: 96.

2011 seçimlerinde kadın vekil sayısının Cumhuriyet tarihindeki en yüksek orana ulaştığı görülmektedir (Ünal, 2014: 97). Meclise ilk kez 79 kadın vekil girmiştir. Ancak bu sayı kadınların siyasette temsil edilmesi için yeterli değildir. Oran yüksek gibi görünse de erkek ve kadın vekillerin sayıları arasındaki makas oldukça açıktır. Tablo 6 incelendiğinde, AKP'nin 326 erkek, 46 kadın, CHP'nin 135 erkek, 19 kadın, MHP'nin 51 erkek, 3 kadın, Barış ve Demokrasi Partisi'nin ise 29 erkek, 9 kadın vekile sahip olduğu görülmektedir. 2007 seçimlerine göre AKP, CHP ve MHP'nin kadın vekil sayılarında bir artış olmuştur fakat bu artış erkek vekil sayıları ile kıyaslandığında yetersiz kalmaktadır. BDP'nin kadın ve erkek vekil sayıları diğer partilere oranlara daha dengelidir. Partinin 29 erkek, 9 kadın vekili vardır.

Tabloya göre 24. Dönem kadın ve erkek vekil sayılarında ciddi bir oran farkı olduğu görülmektedir. Parlamentoya girme hakkı kazanan erkek vekillerin oranı %86'a ulaşırken, kadın vekil oranının %14'te kalması doğrudan ciddi bir siyasal kültür sorununa işaret etmektedir (Ünal, 2017: 97).

Seçim sonuçlarına göre; AKP, CHP, MHP ve BDP'nin milletvekilleri sayısının diğer partilere oranla daha fazla olması nedeniyle bu 4 partinin seçim beyannameleri incelenmiştir.

AKP 158 sayfalık bir seçim beyannamesine sahiptir. Beyannamede, 2002 ve 2007 seçim beyannameleri ile aynı konu başlıkları yer almaktadır fakat konu başlıkları detaylandırılmıştır. 2002 seçimlerinde kadınlara beyannamede yarım sayfalık, 2007 seçimlerinde 3 sayfalık bir yer ayrılırken; 2011 seçimlerinde "güçlü toplum" başlığı altında 3 sayfalık bir yer ayrılmıştır. 2007 seçim beyannamesinde olduğu gibi 2011 beyannamesinde de *"kadınlarımızın hakları, refahı, sosyal hayatta karşılaştığı engellerin ortadan kaldırılması 2023'teki "Güçlü Toplum" hedefimiz için vazgeçilmezdir. Çünkü kadın hem toplumsal hayatın, hem de geleceği inşa eden ailenin, çocuklarımızın ve gençlerin merkez unsurudur"* (Türkiye Hazır Hedef 2023: 92, https://www.akparti.org.tr/media/318778/12-haziran-2011-genel-secimleri-secim-beyannamesi-1.pdf, 10.12.2020) sözü kadının toplum içerisinde, aile ve çocuk olmadan bir birey olarak temsil edilemeyeceği düşüncesinin hakim olduğunun göstergesidir.

CHP 70 sayfalık bir seçim bildirgesine sahiptir. Bildirgenin seçim başlıkları 2007 seçim bildirgesi başlıkları ile benzerdir. 2007 seçim bildirgesinde kadınlarla çağdaş yarınlara vurgusu yapılarak 4 sayfalık yer ayrılırken; 2011 seçimlerinde kadınlara "özgürlükçü demokrasi" ana başlığı altında, *"özgürlükçü demokrasilerde çoğulculuk ilkesi toplum için de geçerlidir. Toplumsal farklılıklar hukuk düzeni tarafından tanınmalı ve korunmalıdır. Demokratik toplumun hiçbir üyesi cinsiyeti, etnik kökeni, dini, mezhebi gibi nedenlerle ayrımcılığa uğramamalıdır. Bu anlamda Türkiye'de en çok desteklenmesi gereken grupların başında kadınlar gelmektedir" (CHP 2011 Seçim Bildirgesi: 8, https://chp.org.tr/yayin/2011-secim-bildirgesi/Open, 10.12.2020)* cümlesiyle giriş yapılarak kadın-erkek eşitliği, kadın istihdamı, kadınların siyasette var olmaları, kadına yönelik şiddet, kadınların

sağlık hizmetlerinden eşit şekilde yararlanması, kadının eğitim hakları vb. bir çok konuda yer verilmiştir.

MHP 205 sayfalık bir beyannameye sahiptir. Beyannamede 2007 seçimleri ile benzer konu başlıklarına yer verilmiştir. 2007 seçim beyannamesinde kadınlara "aile, kadın ve çocuk" başlığı altında 2 sayfalık bir yer ayrılırken; 2011 seçimlerinde kadınlara yine "aile, kadın ve çocuk" başlığı altında kadınlara 3 sayfalık bir yer ayrılmıştır. Beyannamede, aile kurumunun güçlendirileceği vurgusu dışında, kadınların her alanda saygınlığının arttırılacağı, *"kadınların eğitim düzeyleri yükseltilecek; kalkınma sürecinde, iş hayatında ve karar alma mekanizmalarında daha fazla rol almaları sağlanarak toplumsal konumları güçlendirilecektir"* (Milliyetçi Hareket Partisi 2011 Seçim Beyannamesi: 160, https://www.mhp.org.tr/usr_img/_mhp2007/kitaplar/MHP_2011_SecimBeyannamesi.pdf, 10.12.2020) sözüyle kadın istihdamı, kadının mesleki eğitimi vb. konular üzerinde durulmuştur.

BDP'nin 2011 yılı seçim beyannamesi ile ilgili yapılan analizler neticesinde 2007 seçim yılında olduğu gibi herhangi bir dokümana ulaşılamaması nedeniyle parti beyannamesi analiz edilememiştir.

3.1.1.4. 2015 Seçimlerinde Kadınların Parti İçerisinde Temsil Edilme Durumu

7 Haziran 2015 seçim sonuçlarına göre AKP diğer partilere oranla daha fazla vekil kazanmıştır. Oranlara göre AKP'yi CHP, HDP ve MHP izlemektedir.

Tablo 11. 2015 Seçim Yılı Kadın ve Erkek Milletvekili Sayısı ve Meclis'teki Temsil Oranı

Seçim Yılı	Toplam Milletvekili Sayısı	Erkek	Temsil Oranı (%)	Kadın	Temsil Oranı (%)
2015	550	469	85,27	81	14,73

**Kaynak: ***Tablonun içeriği Türkiye İstatistik Kurumu, http://www.tuik.gov.tr/, 2020.

2015 seçimlerinde meclise giren kadın ve erkek vekil sayısı 550'dir. 550 vekilin 469'u erkek, 81'i ise kadındır. Erkek vekillerin temsil edilme oranı %85,27, kadın vekillerin ise %14,73'tür. 2011 seçim sonuçlarına göre kadın vekil sayılarında 2 sayılık bir artış olmuştur. Seçim sonuçlarına göre AKP, CHP, MHP ve Halkların Demokratik Partisi (HDP)'nin meclise giren vekil sayıları diğer partilere oranla daha fazladır. Bu nedenle 4 partinin seçim beyannameleri incelenmiştir.

Tablo 12. 2015 Seçim Dönemi Milletvekillerinin Cinsiyete Göre Dağılımı

Parti Adı	**Kadın**		**Erkek**		**Parti Toplam**
	Sayı	Oran (%)	Sayı	Oran (%)	
Adalet ve Kalkınma Partisi	34	10,73	283	89,27	317
Cumhuriyet Halk Partisi	21	15,67	113	84,33	134
Halkların Demokratik Partisi	23	38,98	36	61,02	59
Milliyetçi Hareket Partisi	3	7,5	37	92,5	40
Genel Toplam	81	14,73	469	85,27	550

Kaynak: *Tablonun biçimi Ünal, 2014'ten alınmıştır.

**Tablonun içeriği http://www.ysk.gov.tr/, 2020.

Tablo 10 incelendiğinde, kadın ve erkek vekil sayılarındaki dengesizlik 2002, 2007, 2011 seçimlerinde olduğu gibi devam etmektedir. Meclisteki 550 milletvekilinin 469'u erkek, 81'i kadındır. Erkeklerin temsil edilme oranı %85,27, kadınların ise %14,73'tür. Bu oranlar, sayılardaki dengesiz dağılımı göstermektedir. AKP'nin 283 erkek, 34 kadın, CHP'nin 134 erkek, 21 kadın, HDP'nin 36 erkek, 23 kadın, MHP'nin ise 37 erkek, 3 kadın vekili meclise girmiştir. 2011 seçim yılına oranla AKP'nin kadın vekil sayısı 46'dan 34' düşmüştür. CHP'nin 19'dan 21'e yükselirken, MHP'nin kadın vekil sayısı aynı kalmıştır. Eski adı Barış ve Demokrasi Partisi olan HDP'nin ise kadın vekil sayısı 9'dan 23'e yükselmiştir. Kadın ve erkek vekil sayılarındaki en dengeli dağılım seçim beyannamesinde de belirtildiği gibi HDP'dir.

AKP 189 sayfalık bir beyannameye sahiptir. Beyanname 7 farklı başlıktan oluşmaktadır. Her beyannamede bir önceki seçim yılındaki başlıklara benzer başlıklar yer almaktadır. Çalışmada "kadın" ile ilgili başlıkların incelenmesi ön planda olduğundan beyannamedeki diğer konu başlıkları detaylı olarak incelenmemiştir. Beyannamede "kadın" kelimesine "insanı kalkınma, nitelikli toplum" başlığı altında, 111. sayfada yer verilmiştir. Eski seçim beyannamelerine oranla "kadın" kelimesine ayrı bir başlık açılmıştır. Ayrıca beyannamede "neler yaptık, neler yapacağız" başlığı altında kadınlar ile ilgili 2002, 2007, 2011 seçim yıllarında yapılan ve 2015 seçiminde yapılacak çalışmalara yer verilmiştir. "Neler yapacağız" başlığı altında, kadının bireysel ve toplumsal olarak daha da güçlenmesi için başlatılan çalışmalara kararlılıkla devam edileceği, kadınların karar alma mekanizmalarında etkinliğinin arttırılacağı, kadınlar için iş ve aile yaşamını uzlaştırma politikalarının hayata geçirileceği (2015 Genel Seçimleri Beyannamesi: 114, https://www.akparti.org.tr/media/318795/7-haziran-2015-edited.pdf, 14.12.2020) belirtilmiştir.

CHP ise Haziran 2015 ve Kasım 2015 olmak üzere 2 ayrı seçim bildirgesine sahiptir. Haziran bildirgesi 203 sayfa, Kasım bildirgesi ise 109 sayfadır. 203 sayfalık bildirgede konu başlıklarının alt başlığı vardır. Kasım bildirgesinde konu başlıkları detaylandırılmamıştır. Bildirge Haziran bildirgesinin özeti niteliğindedir. 2011 yılında kadınlara "özgürlükçü demokrasi" ana başlığı altında, haziran ayı bildirgesinde ise "güçlü kadın, güçlü toplum" başlığı altında yer verilmiştir. Kasım ayı bildirgesinde kadınların daha geniş yer bulması nedeniyle bu seçim ayı bildirgesi incelenmiştir. Bu seçim ayında kadınlara "Birinci Sınıf Demokrasi için CHP" başlığı altında, "CHP'nin birinci sınıf demokrasiyi ve özgürlükleri genişleterek parlamenter sistemi güçlendireceği, laikliği ısrarla savunmaya devam edeceği ve kadın haklarını, kadınlarla beraber savunarak bu hakların elde edileceği" (2015 Kasım Seçim Bildirgesi: 21, https://chp.org.tr/yayin/2015-kasim-secim-bildirgesi/Open, 14.12.2020) vurgusuyla bildirgede kadın hakları, eğitimi, istihdamı, kadına yönelik şiddet vb. birçok konu ile ilgili yapılacak çalışmaların bilgisi aktarılmıştır.

HDP, 72 sayfalık bir seçim bildirgesine sahiptir. Partinin ayrıca kadınlar ile ilgili 30 sayfalık ayrı bir bildirgesi de vardır. HDP, kadınlar ile ilgili ayrı bir seçim bildirgesine sahip tek partidir. 72 sayfalık bildirgede, "büyük insanlık çağrısı" başlığı altında kadın, genç, çocuk, demokrasi, insan hakları, doğa vb. konu başlıklarına yer verilmiştir. Kadınlar ile ilgili 30 sayfalık bildirgeye ise *"özgür bir yaşamı birlikte kurabiliriz. Çünkü biz yüzde elliyiz! "* (Özgür Kadınla Büyük İnsanlık: 3, https://hdp.org.tr/tr/genel-secim-7-haziran/6010/, 16.12.2020) sözüyle giriş yapılarak kadınların dünya nüfusunun yarısını oluşturduğu, özgür bir yaşam kurmanın mümkün olduğu vurgusu yapılmıştır. Bildirgenin ilerleyen sayfalarında ise kadınların siyasette söz söyleme haklarının olduğu ve HDP'nin bir kadın partisi olduğu, kadınların müzakere sürecine dahil edilmesi, kadın eksenli anayasa, kadın istihdamı, işsizlik, mevsimlik kadın işçileri, kadın katliamları vb. birçok konu başlığına yer verilmiştir.

MHP 269 sayfalık bir beyannameye sahiptir. Beyannamede kadına 2007 ve 2011 seçimlerinde olduğu gibi "kadın, çocuk ve aile" başlığı altında 4 sayfalık bir yer ayrılmıştır. 2011 seçim beyannamesinde aile kurumunun ve kadınların her alanda güçlendirileceği vurgusu yapılmıştır. 2015 seçim yılında ise "kadın, çocuk ve aile" ana başlığı altında, *"millî ve manevî değerlerin korunması, yaşatılması ve gelecek kuşaklara aktarılmasında; millî bütünlüğün ve dayanışmanın pekiştirilmesinde aile kurumu büyük önem arz etmektedir"* (1 Kasım 2015 Seçim Beyannamesi: 196, https://www.mhp.org.tr/usr_img/mhpweb/1kasimsecimleri/beyanname_1kasim2015.pdf,17.12.2020) cümlesiyle giriş yapılarak yine aile kurumunun önemine dikkat çekilmiştir. Ayrıca beyanname içerisinde 2011 seçim bildirgesindeki benzer konu başlıklarına: kadın ve çocuk hakları, kadınların istihdamı, kadının mesleki eğitimi, kadına yönelik şiddet vb. yer verilmiştir.

3.1.1.5. 2018 Seçimlerinde Kadınların Parti İçerisinde Temsil Edilme Durumu

2018 seçim yılı Cumhurbaşkanı seçimi ve 27. Dönem milletvekili seçim dönemidir. Cumhurbaşkanlığı seçimi ve 3 Kasım 2019'da yapılması planlanan milletvekili seçimi 24 Haziran 2018 yılında yapılmıştır. 2018 yılı Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde Recep Tayyip Erdoğan, Meral Akşener, Muharrem İnce, Selahattin Demirtaş, Temel Karamollaoğlu ve Doğu Perinçek aday olmuştur. 2018 seçim yılı seçime bir kadının aday olması açısından önemli bir yıldır. İyi Parti'den aday olan Meral Akşener partinin kurucusu ve genel başkanıdır.

Tablo 13. 24 Haziran 2018 Cumhurbaşkanlığı Seçim Sonuçları

Adayın Adı Soyadı	**Oy**	**Oran (%)**
Recep Tayyip Erdoğan	25.436.238	%52,38
Muharrem İnce	14.951.788	%30,79
Selahattin Demirtaş	4.039.390	%8,32
Meral Akşener	3.603.858	%7,42
Temel Karamollaoğlu	434.882	%0,90
Doğu Perinçek	95.928	%0,20
Genel Toplam	48.562.084	%100,0

Kaynak: Yüksek Seçim Kurulu (YSK), http://www.ysk.gov.tr/, 2020

Tablo 11'e göre seçimin kazananı %52,38 oy oranı ile Recep Tayyip Erdoğan'dır. Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde toplam 6 adaydan yalnızca 1 aday kadındır. Milletvekili genel seçimlerinde olduğu gibi kadın ve erkek adayların sayısındaki dengesiz dağılım bu seçimlerde de devam etmiştir. 27. dönem milletvekili seçimi kadın ve erkek aday sayıları partilere göre farklılık göstermektedir.

Tablo 14. Seçime Katılan Siyasi Partilerin Milletvekili Adaylarının Cinsiyet Dağılımı

Parti Adı	Kadın Adaylar		Erkek Adaylar		Toplam
	Sayı	%	Sayı	%	
Adalet ve Kalkınma Partisi	126	21	474	79	600
Milliyetçi Hareket Partisi	76	12,67	524	87,33	600
Hür Dava Partisi	44	7,55	539	92,45	583
Vatan Partisi	145	24,17	455	75,83	600
Halkların Demokratik Partisi	229	38,17	371	61,83	600
Cumhuriyet Halk Partisi	136	22,67	464	77,33	600
Saadet Partisi	70	11,67	530	88,33	600
İyi Parti	159	26,5	441	73,5	600
Bağımsız	11	16,18	57	83,82	68
Genel Toplam	996		3.855		4.851

Kaynak: Yüksek Seçim Kurulu, http://www.ysk.gov.tr/, 2020

Tablo 12'ye göre seçime katılan partilerin kadın ve erkek aday sayılarındaki dengesiz dağılım 27. dönem milletvekili seçiminde de devam etmektedir. Hemen hemen her partinin toplamda kadın ve erkek vekil sayıları 600'dür. 9 partinin toplamda erkek aday sayısı 4.851, kadın aday sayısı ise 996'dır. Toplam rakamlara bakıldığında kadın ve erkek aday sayılarındaki farkın fazla olduğu görülmektedir. Parti bazında en dengeli dağılım HDP'dedir. HDP'yi İyi Parti, Vatan Partisi (VP) ve CHP takip etmektedir. Hür Dava Partisi (HÜDAPAR), Saadet Partisi (SAADET), MHP ve AKP'nin ise kadın ve erkek vekil aday sayılarındaki fark fazladır. 24 Haziran 2018 Cumhurbaşkanlığı seçim sonuçlarına göre, meclise giren vekil sayılarının diğer partilere kıyasla daha fazla olması nedeniyle AKP, CHP, HDP, MHP ve İyi Parti'nin seçim beyannameleri incelenmiştir.

AKP 361 sayfalık bir beyannameye sahiptir. Partinin 2015 seçim yılı beyannamesine göre sayfa sayısı artmıştır ve beyanname içerisinde diğer seçim yılı beyannamelerine kıyasla "kadın" kelimesine insan ve toplum ana başlığı altında, farklı başlıklarda yer verilmiştir. Beyannamede 2015 seçim yılında olduğu gibi kadınlar ile ilgili hangi çalışmaların yapıldığı özetlenmiştir ve "neler yapacağız" başlığı altında yapılacak çalışmalar sıralanmıştır. 2015 seçim yılında kadının karar alma mekanizmalarında etkinliğinin arttırılacağının altı çizilmiştir. 2018 yılında ise *"kadınlarımız, toplumsal hayatın olduğu kadar ailelerimizin*

de temel direğidir. Güçlü toplum hedefimiz ve kalkınmamız için vazgeçilmez olan kadınlarımızın hakları, refahı ve sosyal hayatta karşılaştığı engellerin ortadan kaldırılması partimizin temel öncelikleri arasında yer almaktadır" cümlesiyle giriş yapılarak kadının ekonomik ve toplumsal alanda güçlenmesi, kaliteli eğitim olanaklarına sahip olmaları, kadın girişimci sayısının arttırılması ve karar alma mekanizmalarında daha aktif rol almalarının (24 Haziran 2018 Cumhurbaşkanlığı Seçimleri ve Genel Seçim Beyannamesi: 96, https://www.akparti.org.tr/media/318779/24-haziran-2018-cumhurbaskanligi-secimleri-ve-genel-secimler-secim-beyannamesi-sayfalar.pdf, 17.12.2020) partinin temel hedefleri arasında olduğu belirtilmiştir.

CHP Kasım 2015 seçim yılında 109 sayfalık bir bildirgeye sahipken, 2018 yılı seçimlerinde 244 sayfalık bir bildirgeye sahiptir. Kadın kelimesi 2015 seçim yılı bildirgesinde olduğu gibi 2018 yılı bildirgesinde de 'kadın ve çocuk, ayrımcılıkla mücadele, kadın ve ekonomi, şiddet, yeni bakanlıklar vb. birçok başlık altında geniş yer bulmuştur. 2015 seçim beyannamesinde partinin kadın haklarını kadınlarla birlikte savunacağı vurgusu yapılmıştır. 2018 yılında ise kadınlar ana başlığının altında, "Kadın Bakanlığı" kuracağız. TBMM'deki Kadın-Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu'nu, Kadın-Erkek Eşitlik Komisyonu olarak değiştireceğiz'" (2018 Seçim Bildirgesi: 178, https://chp.org.tr/yayin/2018-secim-bildirgesi, 17.12.2020) cümlesiyle giriş yapılmıştır ve beyannamenin ilerleyen sayfalarında kadının eğitimi, istihdamı, kadına yönelik şiddet, kadınların siyasete katılımı vb. birçok konu ile ilgili yapılacak çalışmalara detaylı olarak yer verilmiştir.

HDP ise 88 sayfalık bir bildirgeye sahiptir. Partinin bu seçimlerde, 2015 yılı seçimlerindeki gibi kadınlar için hazırlanmış ayrı bir seçim bildirgesi vardır. 2015 yılında kadınlar ile ilgili olarak özgür yaşam vurgusu yapılırken 2018 yılında ise bildirgeye *"Sevgili kadınlar! artık biliyoruz ki gün, biz kadınlarla başlar, cesaretle dayanışan biz kadınlarla değişir! "* (2018 Seçim Bildirgesi: 2, https://hdp.org.tr/tr/24-haziran-secimleri-materyalleri/11967/, 18.12.2020) cümlesiyle giriş yapılarak kadın dayanışmasının büyütüleceği, CHP seçim bildirgesinde olduğu gibi kadın bakanlığının kurulmasının önemi, kadına yönelik şiddet, cinsiyet eşitliği ve sosyal haklar vb. birçok konu üzerinde durulmuştur.

MHP 133 sayfalık bir seçim beyannamesine sahiptir. Partinin 2015 seçim yılına göre beyanname sayfa sayısı azalmıştır. Beyannamede kadına 2007, 2011 ve 2015 seçimlerinde olduğu gibi 'kadın, çocuk ve aile' başlığı altında 1 sayfalık bir yer ayrılmıştır. Bir önceki seçim yıllarına oranla kadına ayrılan sayfa sayısı azalmıştır. 2015 yılı seçim beyannamesinde aile kurumunun önemine dikkat çekilmiştir. 2018 yılı beyannamesine 2015 seçim beyannamesindeki aynı cümle ile *"Millî ve manevî değerlerin korunması, yaşatılması ve gelecek kuşaklara aktarılmasında; millî bütünlüğün ve dayanışmanın pekiştirilmesinde aile kurumu büyük önem arz etmektedir"* (24 Haziran 2018 Seçim Beyannamesi: 96, https://www.mhp.org.tr/usr_img/_mhp2007/kitaplar/24haziran2018_secim_beyannamesi_tam_web.pdf, 18.12.2020) giriş yapılmıştır ve yine ailenin önemine vurgu yapılmıştır.

İyi Parti seçime yeni giren bir parti olmasının yanı sıra; Cumhurbaşkanı adayı ve parti başkanı bir kadındır. İyi Parti, partinin lideri bir kadın olmasına rağmen HDP gibi kadınlar ile ilgili ayrı bir seçim beyannamesine sahip değildir. Parti 140 sayfalık bir bildirgeye sahiptir. Beyanname içerisinde diğer partilerin beyannamelerine benzer konu başlıkları yer almaktadır. Kadınlar ile ilgili yapılacak çalışmalara birçok partinin beyannamesinde olduğu gibi "aile" ana başlığının altında yer verilmesine rağmen beyanname genelinde kadınların karar alma mekanizmalarında var olması, kadın yoksulluğu, kadına yönelik şiddet, kadınların iş gücüne katılımı, kadın okuryazarlığı vb. konu başlıklarına geniş olarak yer verilmiştir. Kadınlar ile ilgili hedefler açıklanmadan önce beyannameye şu cümle ile giriş yapılmıştır*: "birçok batılı ülkeden dahi önce Mustafa Kemal Atatürk'ün kadınlara vermiş olduğu seçme ve seçilme hakları ile siyasette "eşitlik" ilkesiyle tanışan ve nüfusumuzun yarısını oluşturan kadınlarımızın, ekonomik ve sosyal hayatta aktif rol almadıkları sürece toplumsal refaha ulaşılabilmesi ve sürdürülebilir bir kalkınmanın sağlanması mümkün değildir. Kadın, toplumun ve ailenin temel taşıdır. Sadece varlığı bile bulunduğu yere değer katar ve etrafını yüceltir"* (Parti Programı: 45, https://iyiparti.org.tr/kurumsal, 18.12.2020). Söz konusu cümlede HDP beyannamesinde olduğu gibi kadınların nüfusun yarısını oluşturduğu belirtilmiştir ve siyasette eşitlik ilkesi vurgusu yapılmıştır. Beyannamede kadının ailenin temel taşı olduğu yazılmıştır ve AKP ve özellikle MHP seçim beyannamelerinde olduğu gibi kadın aileden ayrı değerlendirilmemiştir.

Tablo 15. 27. Dönem Milletvekillerinin Cinsiyet Dağılımı

Parti Adı	**Kadın Adaylar**		**Erkek Adaylar**		**Toplam**
	Sayı	**%**	**Sayı**	**%**	
Adalet ve Kalkınma Partisi	53	17,97	242	82,03	295
Milliyetçi Hareket Partisi	4	8,16	45	91,84	49
Halkların Demokratik Partisi	26	38,81	41	61,19	67
Cumhuriyet Halk Partisi	18	12,33	128	87,67	146
İyi Parti	3	6,98	40	93,02	43
Toplam	104		496		600

Kaynak: Yüksek Seçim Kurulu, http://www.ysk.gov.tr/, 2020

Tablo 13'e göre AKP meclise 295, MHP 49, HDP 67, CHP 146, İyi Parti ise 43 vekil ile girmiştir. AKP'nin 295 vekilinin 242'si erkek, 53'ü kadın, MHP'nin 49 vekilinin 45'i erkek, 4'ü kadın, HDP'nin 67 vekilinin 41'i erkek, 26'sı kadın, CHP'nin 146 vekilinin 128'i erkek, 18'i kadın ve İyi Parti'nin 43 vekilinin 40'ı erkek, 3'ü kadındır. Tablo 10'daki cinsiyete göre aday dağılımındaki fark, Tablo 11 verilerine göre de devam etmektedir. Oransal olarak cinsiyet dağılımına göre farkın az olduğu parti HDP'dir.

Seçim beyannamelerin de ataerkil toplum yapısının gücü hissedilmektedir. Beyannamelerde genellikle kadın aile, çocuk ve yaşlılardan ayrı değerlendirilmemiştir. AKP, MHP ve İyi Parti beyannamelerinde kadınlar ile ilgili çalışmalara "aile, kadın ve çocuk" ya da "aile, kadın, yaşlı ve çocuklar", "aile" ana başlıkları altında yer verilmiştir. AKP beyannamesinde sağlıklı bireylerin yetiştirilmesinde kadın sorunlarının dikkate alınması gerektiği MHP'de ise aile kurumunun önemine vurgu yapılmıştır. MHP'de ayrıca kadınların karar alma mekanizmalarında aktif olması gerektiği belirtilmiştir ancak seçim yıllarına bakıldığında siyasette kadın temsiliyetinin yeterli sayıya ulaşmadığının tespiti yapılmaktadır. Yalnızca AKP kadınlar ile ilgili yapılan çalışmalara "neler yaptık" ve "neler yapacağız" şeklinde 2 ayrı başlık altında yer vermiştir. CHP'nin seçim beyannamelerinde özgürlükçü demokrasi, kadın hakları ve kadın erkek eşitliğine verilen önemin altı çizilmiştir fakat mecliste temsil edilen kadın ve erkek vekillerin sayısı aynı oranda değildir. HDP kadınlar ile ilgili ayrı beyannameye sahip tek partidir. Beyannamelerde özgür yaşam vurgusu yapılmıştır ve partinin bir kadın partisi olduğu belirtilmiştir. Parti diğer partilere oranla kadın ve erkek vekil sayıları birbirine oransal olarak en yakın olan partidir. İyi Parti beyannamesinde kadınlara seçme ve seçilme hakkının birçok batılı ülkeden önce verildiği ve siyasette eşit temsiliyet vurgusu yapılmıştır. İyi Parti, oransal olarak kadın aday sayısı HDP'den sonra yüksek olan ikinci partidir ve ancak genel başkanı bir kadın olmasına rağmen mecliste kadın temsiliyet oranı yeterli sayıda değildir.

Beyannamelerde ön planda olduğu gibi kadına toplum içerisinde çizilmiş bazı roller vardır. Her cinsin davranış, hareket ve tutumunu etraflı ve değişmez biçimde belirleyen cinsel rol, kadına ev işi, çocuk bakımı gibi işleri yüklerken, siyaset yapma işini ise erkeklere bırakır (Millett, 2018: 49). Kadın ev işleri ve çocuk bakımıyla sorumlu tutulduğundan iş gücü piyasasından ve siyasetten uzak kalmaktadır. Cinsiyete göre belirlenen rollerden kaynaklı yine cinsiyete dayalı iş ayrımları yapılabilmektedir. İşin kadın işi ve erkek işi şeklinde ayrılması gibi. Tablolardaki veriler, bu durumu yansıtmaktadır. Kadınların siyasette temsil edilme oranı erkeklere göre oldukça düşüktür.

Kadınlar siyasi mücadeleye erkekler kadar aktif katılamamakta, bunun sonucu olarak seçilerek gelinen karar aşamalarında, yerel meclislerde ve hükümetlere oranla daha az görev almaktadır (Tekeli, 1982:19). Birleşmiş Milletler'in '2020 yılı siyasette kadın haritası' verilerine göre Türkiye 190 ülke arasından 138. sırada yer almıştır (https://www.unwomen.org//media/headquarters/attachments/sections/library/publications/2020/wome

n-in-politics-map-2020-en.pdf?la=en&vs=827, 10.08.2020). Bu sıralama, kadınların kabinede temsil edilme oranlarına göre yapılmıştır.

Kadınların siyasete katılımı, cinsiyet eşitliğinin ilerlemesine katkı sağlarken; dikkate alınan politika meselelerini ve önerilen çözüm türlerini de etkiler. Araştırmalar, bir yasa koyucunun erkek ya da kadın olmasının politika öncelikleri üzerinde belirgin bir etkiye sahip olduğunu gösteriyor; bu da kadınların siyasette kendilerinin ve diğer marjinal seçmenlerin endişelerini temsil etmesini ve politika oluşturma ve yönetişimin duyarlılığını artırmaya yardımcı olmasını kritik hale getiriyor. (www.ndi.org, Craig and Wiseman'dan aktaran National Democratic Institute, 10.08.2020:1).

Kadınların genç ya da daha yaşlı, eğitimli ya da eğitimsiz olmasına, kırsal ya da kentsel alanlarda yaşamalarına bağlı olarak, farklı önceliklere ve ihtiyaçlara yol açan çok farklı yaşam deneyimleri yaşarlar. Dahası, parlamentoya veya başka bir yasama organına seçilen her kadın, kadın sorunlarını veya haklarını gündeminin ön saflarına koymayacaktır. Kadınların siyasette temsili elbette tek faktör değildir. Bu temsil, kapsayıcı, duyarlı ve şeffaf demokrasilerin gelişmesi için kritik bir faktördür. (www.ndi.org, National Democratic Institute, 10.08.2020: 5).

Türkiye'deki siyasi partilerin yapılarına göre kadınların temsili farklılık gösterebilir. Bazı siyasi partilerde kadınların siyasi karar alma süreçlerine katılımı ve temsili daha yüksek olurken, bazılarında ise daha düşüktür. Özellikle Türkiye'de kadınların siyasi hayatta yer almaları ve siyasi temsil oranlarının artırılması konusunda son yıllarda çeşitli düzenlemeler yapılmıştır. 2014 yılında çıkarılan seçim yasası ile birlikte, siyasi partilerin milletvekili aday listelerinde en az yüzde 33 kadın aday bulundurması zorunlu hale getirilmiştir. Ancak bu yasaya rağmen Türkiye'de kadın milletvekili oranı hala düşüktür.

Siyasi partilerin yapısı ve ideolojisi, kadınların siyasi temsili üzerinde etkili olabilir. Bazı siyasi partilerde kadınların siyasi karar alma süreçlerine katılımı daha yüksek olabilirken, bazılarında daha düşük kalabilmektedir. Örneğin, merkez sağ partilerde kadın temsiliyeti genellikle daha düşüktür. Buna karşılık, merkez sol ve sol partilerde kadınların siyasi karar alma süreçlerinde daha fazla yer almaları ve daha yüksek temsiliyet oranları olması muhtemeldir. Sonuç olarak, Türkiye'de kadınların siyasi parti içindeki temsili, siyasi partilerin yapısına ve ideolojisine göre farklılık gösterebilir. Ancak, kadınların siyasi temsili konusunda hala daha fazla çalışma yapılması gerekmektedir.

Çalışmanın bu bölümünde, 2002 ve 2018 seçim yılları arasında kadınlar ile ilgili yaşanan toplumsal, ekonomik, kültürel gelişme ve olayların bilgisine yer verilecektir. Söz konusu bilgiler, kadın politikacıların söylemlerini etkileyen faktörlerin tespiti açısından önemlidir.

3.2. 2002-2018 Yılları Arasında Kadınlar ile İlgili Yaşanan Siyasi, Toplumsal, Kültürel ve Ekonomik Gelişmeler ve Olaylar

Türkiye'de çok partili döneme kadar demokratik bir seçim sisteminden bahsetmek mümkün değildir. Demokratik bir seçim için aday olan kadın ve erkek vekil sayılarının eşit olması gerekmektedir. Aydemir' göre "iktidar eşit biçimde her bireye ait olmalıdır ve sürekli biçimde hiç kimseye ait olmamalıdır" (2006: 62).

3.2.1. 2002 Seçim Yılında Kadınlar ile İlgili Yaşanan Gelişmeler

2002 yılı Türkiye'de kadın hakları konusunda birçok önemli gelişmeye tanıklık etmiştir. Bu dönemde Türkiye Cumhuriyeti hükümeti, kadın haklarının korunması ve geliştirilmesi konusunda önemli adımlar atmıştır.

2002 yılında, Türkiye, Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlükler Konvansiyonu'na (European Convention on Human Rights and Fundamental Freedoms) (European Convention on Human Rights, s.9, https://www.echr.coe.int/documents/convention_eng.pdf, 20.06.2022) tam üye oldu ve bu konvansiyonun kadın haklarına ilişkin maddelerini yerine getirme sözü verdi. Aynı yıl içinde, Türkiye Cumhuriyeti hükümeti, "Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi ve Bununla Mücadele Edilmesine Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi'ni imzaladı ve bu sözleşmenin yerine getirilmesi konusunda çalışmalar başlattı.

2002 yılında, Türkiye Cumhuriyeti hükümeti ayrıca kadına yönelik şiddetin önlenmesine yönelik önlemler almaya ve bu konuda eğitim ve kampanyalar düzenlemeye başladı. Aynı yıl, "Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Eden Kadınların Korunması Hakkında Kanun" çıkarıldı ve kadına yönelik şiddetin önlenmesine yönelik çalışmalar hızlandı.

2002 yılı Türkiye'de kadınlar için önemli bir dönüm noktası oldu ve bu yıl içinde atılan adımlar, Türkiye'deki kadınların haklarının korunması ve geliştirilmesine yönelik çalışmaların ivme kazandı.

3.2.2. 2007 Dönemi Seçim Yılında Kadınlar ile İlgili Yaşanan Gelişmeler

2007 seçim yılında, kadınlar ile ilgili farklı alanlarda gelişmeler yaşanmıştır. Kadına yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla hazırlanan "2007 yılı Ulusal Eylem Planı" bu gelişmelerin ilkidir. Ulusal Eylem Planı'nda, kadına yönelik aile içi şiddet ve toplumsal cinsiyet eşitliği kapsamında iyileştirmeler hedeflenmiştir. "2007 - 2010 Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı"nın kadınların toplumsal yaşamda konumlarının güçlendirilmesi, insan haklarının korunması, eşit hak ve fırsatlardan yararlanmasına katkı sağlayacak çalışmaların bilgisine yer verilmiştir (Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı, s.7., https://www.aile.gov.tr/uploads/ksgm/uploads/pages/kadina-yonelik-siddetle-mucadele-ulusal-eylem-

plani/kadina-yonelik-aile-ici-siddetle-mucadele-ulusal-eylem-planini-2007-2010-gormek-icin-tiklayiniz.pdf, 20.06.2022).

"Şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınlar ,çocuklar, aile bireyleri ve tek taraflı ısrarlı takip mağduru olan kişilerin korunması ve bu kişilere yönelik şiddetin önlenmesi ile şiddet uygulayan veya uygulama ihtimali olan kişiler hakkında şiddetin önlenmesine yönelik tedbirler ile bu tedbirlerin alınması ve uygulanmasına ilişkin usul ve esasları" (6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddeti Önlenmesine Dair Kanuna İlişkin Uygulama Yönetmeliği, ,https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=17030&mevzuatTur=KurumVeKurulusYonetmeligi&mevzuatTertip=5, s.1., 22.06.2022) , kapsayan 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'un kabul edilmesi, kadına yönelik şiddetle mücadelede önemli bir adım olarak değerlendirilmiştir.

İstanbul Sözleşmesi, Avrupa Konseyi tarafından hazırlanarak imzaya açıldı. Sözleşme, kadına yönelik şiddetin önlenmesi ve bu konuda ulusal politikaların belirlenmesi için önemli bir araç olarak görülmüştür.

Türkiye'de kadınlar için daha fazla iş imkanı sağlayan ve kadınların ekonomik hayata katılımını teşvik eden yasal düzenlemeler yapılmıştır.

3.2.3. 2011 Dönemi Seçim Yılında Kadınlar ile İlgili Yaşanan Gelişmeler

2011 seçim yılında, özellikle kadına yönelik şiddet konusunda önemli bir adım atılmıştır. İstanbul Sözleşmesi, kadınlara yönelik şiddet ve aile içi şiddeti önlemek ve bu konuda uluslararası iş birliği sağlamak amacıyla 11 Mayıs 2011 tarihinde İstanbul'da imzaya açılan ve Türkiye'nin de dahil olduğu bir uluslararası sözleşmedir. Sözleşme, kadına yönelik şiddetin önlenmesi, mağdurların korunması ve faillerin cezalandırılması için çeşitli tedbirleri içermektedir.

İstanbul Sözleşmesi, kadınların yaşam hakkı, özgürlükleri ve insan haklarına saygı gösterilmesini sağlamak amacıyla hazırlanmış bir uluslararası sözleşmedir. Kadınlar açısından önemi şu şekilde özetlenebilir:

- Kadına yönelik şiddetin önlenmesi: Sözleşme, kadına yönelik şiddetin önlenmesi için çeşitli tedbirleri öngörmektedir. Bu tedbirler arasında eğitim, farkındalık oluşturma, koruyucu tedbirler, adli ve diğer önleyici tedbirler yer almaktadır.
- Mağdurların korunması: Sözleşme, mağdurların korunması için gerekli tedbirleri öngörmektedir. Bu tedbirler arasında, mağdurların korunmasına yönelik önlemler, hukuki yardım ve destek, rehabilite edici tedbirler, koruyucu barınma hizmetleri gibi konular yer almaktadır.
- Faillerin cezalandırılması: Sözleşme, faillerin cezalandırılması için gerekli tedbirleri öngörmektedir. Bu tedbirler arasında, ceza yasalarının değiştirilmesi, cezaların

ağırlaştırılması, soruşturma ve kovuşturma süreçlerindeki hukuki güvencelerin sağlanması gibi konular yer almaktadır (CETS 210, https://rm.coe.int/168008482e, s.14-16, 22.06.20222)

Özetle, İstanbul Sözleşmesi, kadına yönelik şiddetin önlenmesi, mağdurların korunması ve faillerin cezalandırılması için kadınlar açısından hayati öneme sahip bir sözleşmedir ancak Türkiye, 20 Mart 2021 tarihinde, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın kararı ile sözleşmeden çekilmiştir.

Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme gerekçeleri arasında, sözleşmenin "aile yapısını bozduğu" ve "toplumu ahlaki değerlerden uzaklaştırdığı" iddiaları yer almaktadır. Ancak, sözleşmenin Türkiye'deki bazı kesimlerce "geleneksel aile yapısını yıkmaya çalıştığı" şeklinde eleştirildiği de bilinmektedir.

Sözleşmeden çekilme kararı, Türkiye'deki kadın hakları savunucuları ve sivil toplum kuruluşları tarafından kadına yönelik şiddetle mücadele alanındaki uluslararası çabaları zayıflatacağı yönünde eleştirilmiştir.

GREVIO, İstanbul Sözleşmesi olarak da bilinen Avrupa Konseyi Kadına Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Sözleşmenin Taraflarınca uygulanmasının izlenmesinden sorumlu bağımsız bir uzman kuruldur. GREVIO, Sözleşmenin hükümlerinin uygulanmasına etki etmek için taraflar tarafından alınan yasal ve diğer önlemleri değerlendiren raporlar hazırlayacak ve yayınlayacaktır. Sözleşme kapsamındaki herhangi bir şiddet eylemi için ciddi, yaygın veya sürekli bir kalıp önlemek için eylem gerektiğinde, GREVIO özel bir soruşturma prosedürü başlatabilir, uygun olduğu durumlarda, Sözleşme'nin temaları ve kavramları hakkında genel tavsiyeler de benimseyebilir (About Grevio, https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/grevio, 26.06.2022).

Grevio (Kadına Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi) Raporu, Avrupa Konseyi'nin kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddetle mücadele eden sözleşmesinin uygulanmasını değerlendirmek için hazırlanan bir rapordur. Bu rapor, Sözleşme'nin taraf devletleri tarafından sunulan ülke raporları ve sivil toplum örgütleri ve diğer paydaşların görüşlerini dikkate alarak hazırlanmaktadır. Rapor, Sözleşme'nin uygulanmasındaki ilerlemeyi ve zayıflıkları belirlemek için önemli bir araçtır.

3.2.4. 2015 Dönemi Seçim Yılında Kadınlar ile İlgili Yaşanan Gelişmeler

2015 yılında Türkiye'de kadınlarla ilgili çeşitli gelişmeler yaşandı. Öne çıkan olaylardan bazıları şunlardır:

Kadın cinayetleri ve şiddeti: 2015 yılında da Türkiye'de kadın cinayetleri ve kadına yönelik şiddet önemli bir sorun olarak devam etti. Birçok kadın öldürüldü veya şiddet gördü. Bu durum kadın hakları savunucuları tarafından sık sık eleştirildi ve kamuoyunda büyük tepki uyandırdı.

Kadınların siyasete katılımı: 2015 yılında Türkiye'de yapılan genel seçimlerde önemli bir konu olarak ön plana çıkmıştır. Bazı kadın siyasetçiler meclise girdi ve bu durum, Türkiye'de kadınların siyasi katılımının artması açısından olumlu bir gelişme olarak değerlendirildi.

Kadın haklarına ilişkin yasal düzenlemeler: 2015 yılında Türkiye'de kadın haklarına ilişkin bazı yasal düzenlemeler yapıldı. Bunlar arasında, kadına yönelik şiddeti önlemek için alınacak tedbirlerle ilgili kanun değişiklikleri ve kadınlara yönelik ayrımcılığı yasaklayan yasa tasarıları yer aldı.

Toplumsal cinsiyet eşitliği: 2015 yılında Türkiye'de toplumsal cinsiyet eşitliği konusu da gündemdeydi. Birçok kadın hakları savunucusu, toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda farkındalık yaratmak için çeşitli etkinlikler düzenledi ve kampanyalar yürüttü.

2015 yılında, İstanbul Sözleşmesi hükümlülüklerinin takibi amacıyla GREVIO başkanlığına bir kadın seçilmiştir. Ayşe Feride Acar, GREVIO başkanlığına atanmıştır.

Ayrıca bu dönemde, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından Alo 183, "Aile İçi Şiddete Son Kampanyası" gerçekleştirilmiştir. Alo 183 hattı aracılığı ile çocuk, yaşlı, kadın, engelli kişilere ve yakınlarına yönelik hizmetlere ilişkin çağrıları değerlendiren, 7 gün 24 saat rehberlik ve danışmanlık hizmeti veren bir hattır (Alo 183 Şiddetle Mücadele, https://www.aile.gov.tr/sss/engelli-ve-yasli-hizmetleri-genel-mudurlugu/alo-183-sosyal-destek/, 26.06.2022).

3.2.5. 2018 Dönemi Seçim Yılında Kadınlar ile İlgili Yaşanan Gelişmeler

2018 yılı, Türkiye'de kadınların haklarının savunulması için mücadele eden kadın örgütleri tarafından "mor yıl" olarak adlandırılmıştır.

İstanbul Sözleşmesi, kadınlara yönelik şiddetin önlenmesine yönelik en kapsamlı uluslararası anlaşma olarak Türkiye tarafından imzalanmıştı. Ancak 2018 yılında, bazı siyasi gruplar İstanbul Sözleşmesi'nin feshedilmesi için kampanyalar başlatmıştır.

2018 yılında, Türkiye'de kadına yönelik şiddet ve cinayetlerin sayısı artarak devam etti. Bu durum, kadınların hakları için mücadele eden aktivistlerin protestolarına yol açmıştır.

2018 yılında Türkiye'de kadınların çalışma hayatına katılımı artarken, kadınların işyerlerinde ve iş hayatında karşılaştığı ayrımcılık ve cinsiyet eşitsizliği sorunları devam etmiştir.

Söz konusu seçim yılında ayrıca Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve İç İşleri Bakanlığı Tarafından Kadın Destek Uygulaması (KADES) başlatılmıştır. KADES, kadınların ve çocukların maruz kaldığı şiddet, taciz gibi eylemleri engellemek adına geliştirilen bir uygulamadır. KADES uygulaması, son yıllarda artan kadına şiddet olaylarının önüne geçebilmek amacıyla geliştirilmiştir. Uygulama üzerinden Kadın Acil Destek İhbar Sistemi'ne ulaşılabilmektedir (Kadın Destek Uygulaması (KADES), https://www.icisleri.gov.tr/kadin-destek-uygulamasi-kades, 04.07.2022).

2002-2018 seçim yılları arasında kadınlar ile ilgili yaşanan gelişmeler incelendiğinde, daha çok kadına yönelik şiddet, kadın cinayetleri vb. konularda çalışmalar yürütüldüğü tespit edilmiştir. Söz konusu çalışmalar özetlenecek olursa 2002 seçim yılında çıkarılan Türk Ceza Kanunu'nda yapılan değişikliklerle, kadına şiddet suçlarına daha ağır cezalar getirilmiştir ve "6284 Sayılı Kanun" ile kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddet suç haline gelmiştir. İstanbul Sözleşmesi olarak bilenen, kadına yönelik şiddeti ve ayrımcılığı önlemeyi amaçlayan sözleşme, 2011 tarihinde Türkiye'de imzaya açılmıştır. 2014 yılında "Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı" kabul edilmiştir ve 2015 yılında, kadınların siyasi temsil oranını artırmak amacıyla seçim yasasında değişiklik yapılmıştır.

Kadınlar ile ilgili yaşanan olumlu gelişmeler dışında olumsuz gelişmeler de mevcuttur. Kadınların iş hayatındaki fırsat eşitliği konusunda ilerleme kaydedilse de kadınlar erkeklere göre genellikle daha düşük ücret almaktadır ve üst düzey yönetim pozisyonlarında temsil oranları düşüktür. Toplumsal cinsiyet rolleri ve stereotipleri hala yaygındır ve kadınlar bu nedenle bazı alanlarda erkeklerden daha az fırsatlarla karşı karşıya kalabilmektedir. Toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda farkındalık yaratan kampanyalar ve projelere, kadına yönelik şiddeti ve ayrımcılığı önlemek amacıyla çıkarılan yasalar ve sözleşmelere rağmen kadına yönelik şiddet ve ayrımcılık hala önemli bir sorun olarak devam etmektedir.

3.3. Kadınların Siyasal Hayata Katılımını Engelleyen Faktörler

Kadının politika düzeyindeki temsilini etkileyen faktörler, siyasette temsil probleminin tespiti açısından çok önemlidir. Soruna yalnızca siyasal açıdan yaklaşmak temel sorundan uzaklaşmak anlamına geleceğinden siyasette temsil sorunu farklı açılardan ele alınmalı, siyasal katılımı besleyen faktörler belirlenmelidir. Kadının politika düzeyindeki geri durumunun yanı sıra, kadının maddi hayatın üretimindeki var olan konumu, ekonomi ve siyasette sahip olduğu yer arasında bir ilişki ya da bağdaşma olup/olmadığının tespiti açısından gereklidir (Tekeli, 1982: 22-23).

3.3.1. Sosyoekonomik Faktörler

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2020 yılı verilerine göre Türkiye nüfusunun %49,9'u kadın, %50,1 ise erkektir (https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Nufus-ve-Demografi-109, 15.01.2021). Nüfusun neredeyse yarısını oluşturan kadınların iş gücüne katılım oranı ise düşüktür. İş gücüne katılım eğitim durumu, sektör ve meslek gruplarına göre farklılık göstermektedir. Kadınların ekonomik sorunları çok çeşitli; çözülmesi gereken politik engellerin listesi ise oldukça uzundur. Çoğu kadın; varlıklar, sermaye veya mülkiyet hakları hususunda adil erişim hakkına sahip değildir. Bu nedenle her alanda etkili, cinsiyet ayrımı gözetmeyen politikalara ihtiyaç vardır. İlerlemeyi teşvik etmek için dünya çapında kamu, özel ve iş sektörleri, adil bir gelecek sağlamak için eyleme geçirilebilir (Jalbert, https://opentextbc.ca/womenintheworld/chapter/chapter-6-women-in-the-economy/, 15.01.2021).

Tarihsel olarak, kadınların Türkiye'nin işgücüne katılımı her zaman küresel trendlerin gerisinde kalmıştır. Türkiye'nin kadın istihdam oranı, ekonomide düşük kadın istihdamı ve yüksek işsizlik oranları gibi benzer özellikleri paylaştığı Meksika, İtalya, Yunanistan ve İspanya gibi ülkelerin gerisinde kalmaktadır (Karamessini, 2008, aktaran Alnıaçık, Olcay vd., 2017: 305).

Politika ister kamuya açık olarak kararlaştırılmış ister gözlerden uzak bir hükümet odasında olsun, mevcut ekonomik koşulları dönüştürmek ve iyileştirmek için kadın sesinin daha gür duyulacağı, kadınların ekonomik kaynaklara erişiminin sağlanacağı ve bu kaynakların kontrol gücünü elde edebilecekleri politik kararlar alınmalıdır.

3.3.2. Eğitim Faktörü

Türkiye'de kadınların siyasete katılımını etkileyen birçok faktör bulunmaktadır, ancak eğitim faktörü özellikle önemlidir. Eğitim; kadınların sosyal, kültürel ve ekonomik olarak güçlenmesine ve fırsat eşitliğini sağlamaya yardımcı olur. Ayrıca, eğitimli kadınlar fırsat eşitliğine daha fazla inanırlar ve bu nedenle siyasal katılım için daha isteklidirler. Eğitim ayrıca toplumsal cinsiyet eşitsizliklerine karşı farkındalık yaratabilir ve bu eşitsizlikleri ortadan kaldırmaya yardımcı olabilir.

Kadınların ilk, orta ve yüksek öğretim kurumlarında, eğitim süreci boyunca yaşadıkları cinsiyet kökenli ayrımcılık, değişik şekillerde ortaya çıkmaktadır ve kadınlar ile ilgili değerlerin yeniden üretimine hizmet etmektedir. İlköğretim eğitim süreci, yasal zorunluluk nedeniyle tüm nüfusu kapsamaktadır. Kız çocukları erkek çocuklardan bağımsız davranabilmenin ön yeteneklerini geliştirebilirler ancak cinsiyetçi toplumun parçası olarak hayatına devam eden okullarda kadın rollerinin değiştirilmesi yönünde herhangi bir çaba gösterilmemektedir. Bilindiği gibi ders kitaplarında Ali top oynar, Suna bebek yapar, anne ev işi yapar, yemek hazırlar ve baba para kazanır. Orta öğretimde kadın ve erkek rollerine yönelik hazırlanma süreci devam etmektedir. Durum mesleki teknik öğretim alanında ise daha da çarpıcıdır. Mesleki teknik okullar bağlamında devletin eğitim

politikaları cinsiyet ayrımını desteklemektedir. Toplumun cinsiyete uygun gördüğü mesleklere göre sınıflandırma yapılmaktadır (Gök, 1995: 186-188).

Bununla birlikte, eğitimli kadınların siyasete katılımı hala cinsiyet ayrımcılığı, sosyo-ekonomik statü ve kültürel normlar gibi aktörler tarafından engellenebilir. Bu nedenle, Türkiye'de kadınların siyasete katılımını desteklemek için eğitimin yanı sıra diğer faktörlerin de ele alınması gerekir.

3.3.3. Dini ve Kültürel Faktörler

İdeolojilerde, kültürde kadına verilen yer ile kadının, ekonomide ya da politikada sahip olduğu yer arasında bir ilişki söz konusudur (Tekeli, 1982: 22-23). Bu nedenle faktörlerin her biri birbiriyle ilişkilidir.

Türkiye'de kadınların siyasete katılımı, çeşitli dini ve kültürel faktörler tarafından etkilenebilir. Bunlar arasında:

- Roller Bölümü: Türkiye'de kadına ilişkin toplumsal cinsiyet rolünün, ev ve aile içi sorumluluklarının ağırlıklı olduğu bir yapıya sahip olması, siyaset alanında etkin olmasını zorlaştırabilir.
- Dinsel İnançlar: Türkiye'de kadınların dinsel inançları, siyasette yer almalarına engel olabilecek kimi prensipler içerebilir. Örneğin, birçok dinsel inanışta kadınların liderlik pozisyonlarına girişi yasaklanabilir.
- Kültür ve Adetler: Türk toplumunda belirli kültür ve adetler, kadınların siyasette yer almasına karşı çıkabilir. Örneğin, kadınların kamusal alanda öne çıkmaması beklenebilir.

Kadınların erkeklere karşı bağımlı konumları, ülkeler arasında farklılık göstermekle birlikte evrensel bir olgudur. Cinsiyet rolü ideolojisi, sadece kadınlık ve erkeklik ikiliğini yaratmakla kalmaz, aynı zamanda üreme alanındaki toplumsal atfedilmiş rolleri nedeniyle dişi cinsiyetin genellikle erkek cinsiyetten daha az değerli olduğu hiyerarşik bir düzende yerleştirir. Cinsiyet eşitsizliği, devlet, toplum ve aile tarafından kadınların insan gelişimine düşük kaynak tahsis edilmesi yoluyla sürdürülür. Bu, tüm ülkelerde eğitim, sağlık, istihdam, üretken kaynakların sahipliği ve siyasette cinsiyet eşitsizliğinin değişen derecelerini yansıtan sosyal göstergelerde görülmektedir. Kadınların sosyo-kültürel bağımlılığı, kamusal siyasi alanlarda politik katılımları için önemli bir engel teşkil etmektedir (Bari, 2005: 5).

Bu faktörler, Türkiye'deki kadınların siyasette etkin olmasına engel olsa da on yıllarda kadınların siyasette yer alması ve güçlenmesi konusunda ciddi adımlar atıldı. Kadınların siyasi hakları ve temsil edilme oranları gibi konular öncelikli hale getirildi. Bu alanda yapılan çalışmaların kadınların siyasette daha fazla yer almasını ve güçlenmesini amaçladığı görülmektedir.

3.3.4. Çevresel Etkiler

Türkiye'de kadınların siyasete katılımını etkileyen çevresel faktörler birçok faktörü içerebilir. Bunlar arasında şunlar bulunabilir:

- Kültürel ve sosyal normlar: Kadınların siyasal hayatta yer alması Halen bazı kültürlerce kısıtlanabilmekte ve farklı toplumlar tarafından tabu olarak görülebilmektedir.
- Ekonomik durum: Ekonomik imkanları kısıtlı olan kadınlar siyasal aktivitelere katılamayabilir.
- Eğitim düzeyi: Düşük eğitim düzeyi olan kadınlar, siyasal katılım için gerekli bilgi, beceri ve yeteneklere sahip olmayabilir.
- Aile yapısı: Aile içindeki rol ve sorumluluklar, kadınların siyasal hayatta yer almasını engelleyebilir.
- Medya: Medya, kadınların siyasal hayatta yer almasını desteklemekle birlikte, aynı zamanda negatif ve aşağılayıcı tavırları da teşvik edebilir.
- Siyasi partiler ve liderler: Siyasi partiler ve liderler, kadınların siyasal hayatta yer almasına yönelik pozitif bir yaklaşım sergilemeyebilir veya desteğini kısıtlı tutabilir.

Bu faktörler kadınların siyasete katılımını doğrudan veya dolaylı olarak etkileyebilir ve kadınların siyasette yer alma oranlarını düşürebilir. Bu nedenle, kadınların siyasete katılımını teşvik etmek için bu faktörlerin tanınması ve çözümlenmesi gerekir. Bunun yanı sıra, kadınların siyasal yeteneklerini ve becerilerini geliştirmelerine yönelik eğitim ve fırsatların artırılması, kadınların siyasette daha etkin bir şekilde yer almasını teşvik edecektir.

3.3.5. Politik Faktörler

Kadınların erkeklerle eşit şartlarda, her düzeyde karar alma ve siyasete aktif katılımı; eşitlik, sürdürülebilir kalkınma, barış ve demokrasinin sağlanması ve bakış açılarının ve deneyimlerinin karar alma süreçlerine dahil edilmesi için gereklidir (Mlambo ve Kapingura, 2019: 2).

Aile içerisinde ve toplumda cinsiyet temelli egemenlik ilişkileri derin ve değişmez kabul edildiğinde kadınların uğraşlarında ve statülerinde gözlemlenen değişmeler yalnızca bu çerçeve içinde söz konusu olmaktadır. Kadınlar toplumsal statülerini ailenin toplumsal statüsü ile özdeşleştirdiklerinden, aile üyelerinin her birinin statüsünün düşmesi ya da yükselmesine önem vermektedirler. Dolayısıyla uğraşlarını ailenin ve özellikle erkek üyelerinin statüsünü arttırmaya yöneltirler. Bu aldatmaca yüzünden üretime düşük statüde katılmalarından, emeklerinin değerinin alamamaktan şikayetçi olmazlar ve haklarını aramazlar (Özbay, 1995:156).

Toplumdaki yaygın görüşe göre, kadının başkalarını etkileyen kararlar alması, emir veren yönetici durumunda olması, toplumun yaygın otorite kalıbının "çiğnenmesi" ve "aşılması" anlamlarına

gelmektedir. Kadının yerinin ev olarak görülmesi, annelik, eş gibi toplumsal cinsiyet rollerinden kopamaması ve kadın sorunlarıyla erkek politikacıların ilgilenmesi toplumun politikayı "kadın işi" olarak nitelendirmesine neden olacaktır (Tekeli, 1982: 291-292).

Kadının siyasal hayata katılımını engelleyen faktörleri özetlemek gerekirse eğer;

- Toplumsal Cinsiyet Rol Beklentileri: Kadınların, toplumda belirli bir rol ve görev alması beklenir. Siyaset alanı ise genellikle erkekler tarafından domine edilir ve kadınların bu alana katılması beklenmez.
- Eğitim Faktörü: Kadınların eğitim seviyelerinin erkeklere göre düşük olması, siyasal hayatta yer almalarını engelleyebilir.
- Ekonomik Faktörler: Kadınların işgücüne katılma oranının düşük olması ve düşük maaş almaları, siyasal hayatta yer alma imkanlarını azaltabilir.
- Aile Yapısı: Kadınların ev içi görevlerinden ve çocuk bakımından sorumlu olması, siyasal hayatta yer almasını zorlaştırabilir.
- Siyasal Parti ve Liderler: Siyasal partilerin ve liderlerin kadınları destekleme eğiliminde olmaması veya kadın adaylarının yeterince desteklenmemesi, kadınların siyasal hayatta yer almasını engelleyebilir.
- Kültürel ve Dinsel Nedenler: Belli kültürlerde ve dinde, kadınların siyasal hayatta yer alması yanlış görülebilir veya yasaklanabilir.

Bu faktörler, kadınların siyasal hayatta tam ve eşit bir şekilde yer almasını engelleyebilir. Bu nedenle, kadınların siyasal haklarının tanınması ve desteklenmesi gerekmektedir.

3.4. Kadının Siyasal Hayata Katılımında Halkla İlişkilerin Rolü

Halkla ilişkiler, kadınların siyasal hayata katılımında önemli bir rol oynamaktadır. Bunun nedeni, halkla ilişkilerin kadınların siyasi fikirlerini ve hedeflerini geniş bir kitleye ulaştırmasına olanak tanımasıdır. Ayrıca, halkla ilişkiler araçları kadınların siyasi pozisyonlarını tanıtmak ve desteklemek için kullanılabilir.

Halkla ilişkiler, kadınların siyasi mesajlarını doğru ve etkileyici bir şekilde sunmasına yardımcı olabilir. Örneğin, kadınlar sosyal medya, basın açıklamaları, kamu spotları, etkinlikler ve diğer halkla ilişkiler yollarını kullanarak siyasi hedeflerini tanıtabilir ve kamuoyundan destek isteyebilir. Bunlar, kadınların siyasi pozisyonlarını tanıtmasına ve halkın desteğini kazanmasına yardımcı olabilir.

3.4.1. Siyasal İletişim Kavramı ile Siyasal Halkla İlişkiler Kavramının İlişkisi

İletişim sözcüğü Latince kökenli ‘communication’ sözcüğüne dayanmaktadır. Communication ya da iletişim kavramı benzeşenlerin oluşturduğu ortaklık ya da topluluk anlamına gelen bir sözcükten kaynaklanmaktadır. İletişim, varlıklarını sürdürmek için belirli bir coğrafya parçasında araçlar ve gereçler bulan, bunları iş bölümü yöntemlerine göre kullanan, bu iş bölümünden kaynaklanan farklılaşmaya göre değer ve inanç üreten insanların etkinliğidir. İletişim olgusu: ileti, kaynak, hedef kitle, kanal vb. öğelere dayanmaktadır (Oskay, 2016:23). İletişimde kullanılan bu öğeler, seçim kampanya süreçlerinde siyasal aktörler ve partiler tarafından hedef kitle ile iletişim kurmak amacıyla kullanılmaktadır.

"Siyasal iletişim nedir? " sorusuna kavramın geniş kapsamlı olması, farklı disiplinler ile ilişkisi olması nedeniyle tek bir yanıt verilememektedir. Sözcük olarak "siyasal" ve "iletişim" kavramlarının her birinin ayrı ayrı tek bir tanımını yapmak oldukça zorken; iki geniş kapsamlı kavramın bir araya gelmesiyle oluşan "siyasal iletişim" kavramının da tek bir tanımını yapmak o denli güçtür. Tarihsel gelişim içerisinde ele alındığında Antik Çağ, eski Yunan devleti, Orta Çağ, Yeni Çağ ve günümüzde siyasal iletişim olgu ve süreci farklılık göstermektedir. Örneğin Antik Yunan’da nüfusun az olması ve etkili bir siyasal iletişim yöntemi olması nedeniyle yüz yüze iletişim yöntemi tercih edilirken; günümüzde ise sayısal olarak artan nüfus nedeniyle bu tür bir iletişim yöntemi işlevini yitirmiştir. Toplumların durağan değil dinamik yapıya sahip olmaları, iletişim teknolojilerindeki yaşanan gelişmeler siyasal iletişimde kullanılan yöntem ve tekniklerde değişikliğe neden olmuştur (Aziz, 2013: 3-4).

Siyasal iletişimin disiplinler arası bir çalışma olması nedeniyle iletişim disiplininin, sosyoloji, felsefe, tarih, propaganda, reklam, pazarlama, halkla ilişkiler vb. birçok alan ile ilişkisi vardır. Siyasal iletişim ve halkla ilişkiler arasındaki ilişkinin ortaya çıkarılması konunun daha anlaşılabilir olması açısından önem arz etmektedir. Siyasal iletişim halkla ilişkiler gibi temelde iletişim olgu ve sürecine dayanmaktadır. İletişim olgu ve sürecinde kullanılan yöntemler siyasal iletişimde de kullanılmaktadır. Özellikle kamusal içerikli mesajların halkla ilişkiler olgusu içerisinde değerlendirilmesi gerekmektedir (Aziz, 2013: 9-14). Siyasal iletişim açısından halkla ilişkilerin başvurduğu yöntemlerden biri kamunun bilgilendirilmesidir.

Siyasal iletişim 3 temel fonksiyonu yerine getirmektedir:

1. Var olan siyasal problemlerin tanımlanmasına yardımcı olmak,
2. Mevcut problemlerin siyasal tartışma gündemine alınması ve meşruiyet kazanmasını sağlamak,
3. Güncelliğini yitiren, tartışma konusu olma niteliğini kaybetmiş konuları gündemden düşürmek.

Siyasal iletişim, bu üç fonksiyonun aktif olarak yerine getirilmesinde etkin rol oynamaktadır.

Siyasal iletişimi, medya tarafından aktarılan ve farklı aktörler tarafından oluşturulan siyasal söylemlerin üretimi ve değişimi ile ilgili akla gelebilecek her şey olarak nitelemek mümkün olduğundan siyasal pazarlama, siyasal reklam, kamuoyu araştırmaları ve kitle iletişim araçları siyasal iletişim unsurları arasında sayılabilir. Siyasal iletişim etkinliklerinde Amerikan tarzı uygulamaların etkisi görülmektedir. Amerikan tarzı siyasal iletişim kampanyalarında imaj faktörü ön plana çıktığından seçim kampanyalarında kitle iletişim araçlarının yanı sıra halkla ilişkiler ve reklam faaliyetlerinden yoğun olarak yararlanılmaktadır (Özsoy, 2009: 22-23).

3.4.2. Siyasal Propaganda Kavramı

Propagandanın tarihi insanoğlunun tarihi kadar eskiye dayanmakta ve konuşma sanatının gelişimiyle başladığı kabul edilmektedir. Propagandacı tarafından kanı ve görüşleri denetlemeye yönelik bilinçli davranışlar sergilenmektedir. Amaç, insanların inançlarını değiştirmeye zorlamak değil, istenilen şekilde davranmaya ikna edebilmektir (Özsoy, 2009: 69).

2. Dünya savaşı öncesi ve sonrasında Hitler tarafından propaganda yöntemleri yoğun olarak kullanılmıştır.[1] Propaganda kavramında, hedef kitleye iletilen mesaj tartışılmaz ve yorumlanamaz. Karşılıklı bir iletişimden çok, tek taraflı mesaj gönderimi yani "iletim" söz konusudur. İletilen mesajların içerikleri tartışılamaz. Propaganda ve siyasal iletişim arasında bir ilişki vardır. Zaman zaman siyasal iletişim kavramının propaganda olarak tanımlandığı durumlar da görülebilir. Siyasal iletişimde, propaganda teknikleri kullanılmaktadır fakat söylemde farklılık vardır. Örneğin propaganda da kullanılan, net sayılar yerine yuvarlak oranlar vermek, mesajları yineleme, çoğunluktan söz etmek ve geniş kitlelere ulaşılabilmesi için kitle iletişim araçlarının kullanılması vb. özellikler siyasal iletişimde de kullanılmaktadır (Aziz, 2013: 15-16). Siyasal iletişimin propaganda kavramı ile ilişkilendirilmesi kavramın olumsuz olarak algılanmasına neden olmuştur.

Türkiye'nin siyasi tarihi incelendiğinde, 1946 yılına kadar tek partili sistem ile yönetildiği, 1950 yılında ise Demokrat Parti'nin kurulmasıyla birlikte çok partili sisteme geçiş yapıldığı gözlemlenmektedir. Siyasi partilerin seçmene kendilerini anlatmaları ve tanıtmaları açısından seçim kampanyaları yaşamsal bir öneme sahiptir. Türkiye'de seçim kampanyalarına geçişle birlikte siyasi partiler ilk olarak siyasal propaganda aracı olarak radyodan yararlanmayı talep etmişlerdir. Partilerin bu talebinde, Hitler'in II. Dünya Savaşı öncesi ve sonrasında radyoyu siyasi propaganda aracı olarak kullanmasının etkili olduğu düşünülmektedir. Radyo dışında, 1950 seçim kampanyasında afişler ilk kez kullanılmıştır. Demokrat Parti kampanyasının bayrağı olarak Türk siyasal iletişiminin tarihine geçen, Mimar Selçuk Milar tarafından tasarlanan "Yeter Söz Milletindir" sloganlı seçim afişi ilk siyasal afiştir (Tokgöz, 2010: 37-38).

[1] Detaylı bilgi için bkz: Harold D. Lasswell, 1938, Propaganda Technique in the World War.

1950 seçim yılı sonrasında 1961 yılında, seçim kampanyaları renklenmeye başlamıştır. Seçim afişleri ve radyo, seçim kampanyalarında geniş yer tutarken; pankartlar, sloganlar ve mitingler siyasal kampanyaların temel çerçevesini oluşturmuştur. 1970'li yıllara gelindiğinde ise seçim kampanyalarının zenginleşmesi yönünden 1973 yılı genel seçimi ilklere imza atan bir seçim olma özelliğini taşımaktadır. 1973 genel seçiminde ilk kez televizyonda seçimlerle ilgili haber verilirken siyasal partilere propaganda yapma hakkı tanınmamıştır fakat 1977 genel seçiminde radyo gibi televizyonda da seçim propagandası yapılabilmiştir (a.g.e, 2010: 43-44-45).

Propaganda kavramı halkla ilişkiler ile kıyaslandığında; propaganda da tek yönlü iletişim esas alınırken, halkla ilişkiler ise iki yönlü iletişime dayanmaktadır. Propaganda, hedef kitleye mesaj iletildikten sonra herhangi bir feedback (geri bildirim) beklenmeden yeni bir mesaj iletilirken; halkla ilişkilerde ise mesaj iletildikten sonra hedef kitlenin tepkisi göz önünde bulundurularak yeni bir mesaj iletilir. Bir propaganda kampanyası arka arkaya iletilen mesajlarla kısa sürede hedef kitleyi etkileyerek sonuç almak ister. Halkla ilişkiler kampanyaları ise gerçek bilgi odaklı ve güven oluşturmaya dayalı olduğu için uzun vadeli bir çalışmayı gerektirir (Okay ve Okay, 2016: 55).

Propagandada, belirlenen amaca ulaşabilmek ve istenilen fikir ve kanaatlerin kamuoyuna empoze edilebilmesi amacıyla iletişim araçları kullanılmaktadır. Tarihsel süreç içerisinde, farklı siyasi parti ve siyasal aktörlerden tarafından seçim kampanya dönemlerinde, kamuoyunda istenilen tutum ve davranışı oluşturmak amacıyla kullanılan propaganda yöntem ve teknikleri, tek yönlü iletişime dayanması, kamuoyunu iknada baskı oluşturulması algısı yaratması nedeniyle tercih edilmemektedir.

3.4.3. Siyasal Reklam Kavramı

Teknolojinin gelişmesiyle birlikte ürün/hizmet çeşitliliği artmıştır. Bu durum farklı markaların piyasaya girmesine ve rekabetin de eş oranda artmasına neden olmuştur. Artan rekabet gücüne karşı direnmenin en etkili yollarından biri marka bilinilirliğini sağlamaktır. Markanın rakip markalar arasında fark edilmesi ve tercih edilmesini sağlayan yöntemlerden birisi hiç kuşkusuz reklamdır. Reklam, bir ürün veya hizmet ile ilgili hedef kitlenin tutum ve davranışlarını etkilemek amacıyla medyadan yer ve zaman satın alınması olarak tanımlanabilmektedir.

Uzun yıllardır siyaset adamları, başarılarını vurgulamak ve pekiştirmek amacıyla çeşitli yollar denemişlerdir. Seçim kampanyalarında siyasi adayların ve partilerin tanıtılmasında siyasal reklamlar önemli rol oynamaktadır. Siyasal propaganda ve siyasal reklam, iletişim gibi uzun bir geçmişe sahiptir ve çağdaş kitle iletişim araçlarının gelişimiyle birlikte siyasal reklama verilen önem artmıştır. XX. yüzyılda, kitle iletişim araçlarında tür ve sayı bakımından yaşanan artış, propaganda ve siyasal reklamcılıkta önemli değişikliklere sebep olmuştur. Siyasal propaganda amacıyla radyonun kullanılması, adaylar ve parti için gazetelerde siyasal reklamların kullanılması, televizyonun siyasal

tartışmalara ve reklamlara açılması seçmenlerin karşılaştıkları mesajların artışını göstermektedir (Tokgöz, 2010: 169-170-171).

Siyasal reklam, siyasi partiler, adaylar veya siyasi kampanyalar tarafından yapılan ve siyasi amaçların tanıtımına yönelik olarak yapılan reklamları ifade eder. Bu reklamlar sosyal medya, televizyon, gazeteler, afişler ve diğer yollarla yapılabilir; siyasi görüşleri ve platformları tanıtmak, oy verme isteklerini artırmak veya rakip parti veya adayların eleştirilmesine odaklanmak gibi amaçları olabilir.

3.4.4. Siyasal Halkla İlişkiler Kavramı ve Kadının Siyasal Hayata Katılımında Rolü

Siyasette ikna kavramının gündeme gelmesi ile halkla ilişkiler faaliyetlerinin siyasal alanda kullanılması arasında yakın bir ilişki vardır. Yönetilenlere seçme hakkının verilmesiyle birlikte siyasal sürece dâhil olmaları ve seçmenlerin kendi özgür iradeleri ile seçme hakkını kullanabilmeleri, yöneten kesimin ikna amaçlı faaliyetlerini yoğunlaştırmalarına neden olmuştur. Siyasal ikna kavramına verilen önemin artmasıyla birlikte siyasal reklam, propaganda, lobicilik ve siyasal pazarlama gibi faaliyetlerin yanı sıra siyasal halkla ilişkiler de başvurulan faaliyetler arasına girmiştir (Ertürk ve Şeşen, 2017:62).

Bütün organizasyonlar ve kurumlar hedef kitleleri ve paydaşlarıyla iletişim kurma ihtiyacı duymaktadır. Halkla ilişkilerin bazı elementleri retorik bilgisi kadar eskiye dayanmaktadır.

"Bu açıdan halkla ilişkiler, ister şirketler, hükümet organları, isterse azınlıklar ve onları destekleyecek büyük mali kaynaklara sahip olmayan çıkar grupları olsun, toplumun gelişimini etkilemek isteyen herhangi bir kuruluş için gerekli bir araçtır" (Allern, 2011: 126-127).

Siyasal reklam teknikleri manipülasyon yönü ağır basan, tek taraflı, yönlendirilmiş ve propaganda kokan bir iletişim biçimi olarak algılanmaktadır. Bu nedenle siyasal ikna etkisi sınırlı kalmaktadır. Bu durum politikacıları reklam dışında hedef kitleyi daha objektif ve tarafsız ikna etme amacıyla kullanılacak yöntemlere başvurmaya itmiştir. Siyasal Halkla İlişkiler kavramı bu şekilde doğmuştur (Oktay, 2002: 76).

Siyasal halkla ilişkiler, siyasi aktörlerin etkin iletişim ve faaliyetler yardımıyla, belirlenen hedeflere ulaşılmasına, hedef kitleyle iyi ilişkiler kurulmasına, itibarın oluşumuna, korunmasına ve siyasal amaçlara ulaşılmasına katkı sağlayan bir yönetim sürecidir. Siyasal halkla ilişkiler, basın sekreterleri, konuşma yazarları, kampanya fonu toplayıcıları, etkinlik yöneticileri ve siyasi pazarlama ve kampanya danışmanları dahil ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere çeşitli siyasi profesyoneller tarafından uygulanmaktadır (Strömbäck, Kousis, 2011: 8). Geniş anlamda bakıldığında, partiler veya siyasal aktörler tarafından halkla ilişkiler faaliyetlerinin siyasal amaçlar için kullanılmasıdır (Strömbäck, Kousis, 2013: 3).

Halkla ilişkiler demokratik olmayan bir toplumda başarılı olabilir mi? Bu soru, halkla ilişkiler faaliyetlerinin amacına ulaşması açısından sorulması ve irdelenmesi gereken bir sorudur. Halkla ilişkiler uygulamaları başarıya ulaşmak için demokratik bir ortama ihtiyaç duymaktadır. Seçim kampanya sürecinin her bir detayının hedef kitleye doğru, net ve anlaşılır bir biçimde aktarılması seçimin şeffaf yürütülmesi adına çok önemlidir. Şeffaflık ise demokrasiye hizmet eden bir kavramdır. Toplumun her bir kesimi sesini duyurabilmek için bir fırsata sahip olmalıdır. Halkla ilişkiler faaliyetleri çift yönlü iletişim odaklı olması nedeniyle siyasal iletişim kampanyalarının amaçlarına ulaşmasında etkin rol oynamaktadır.

Her demokratik toplumun temeli olan hükümet yapılarında ekonomik, sosyal, kültürel vb. alanlarda yaşanan gelişmeler hakkında kamuoyu bilgilendirilmeli, ancak aynı zamanda politikacılar da kamuoyunu yakından tanımalıdır. Devlet, toplumun ihtiyaçlarını dinleyerek bu ihtiyaçları gidermek hususunda çalışma yürütmelidir (Tomic ve Grabavac, 2016: 86). Halkla ilişkiler uzmanları özel ve kamu sektöründe çalışabilme yetkinliğine sahip olduğundan kamu sektöründe çalışan uzmanların farklı görev tanımları söz konusu olabilmektedir. Kamuoyunun bilgilendirilmesi, toplum ihtiyaçlarının tespiti ile ilgili halkla ilişkiler yöntem ve araçlarına ihtiyaç duyulmaktadır.

1900'lü yılların ortalarına doğru halkla ilişkiler yöntemlerinin kullanımı bir mesleğe dönüşmüştür ve 1929 yılındaki Büyük Ekonomik Kriz ve sosyal devlet anlayışı sosyal sorumluluk anlayışının ortaya çıkmasını sağlamıştır. Kurumlar kar elde etmenin yanı sıra hedef kitlenin zihninde nasıl algılandıklarına da önem vermeye başlamışlardır. Kurumlar kazançlarının bir kısmını toplumla paylaştıkları imajını vermeye çalışıyorlardı ve kamuoyunda olumlu kurumsal bir imaj yaratma çabası içerisindeydiler. Aynı kişisel ve kurumsal imaj oluşturmaya politikacıların da ihtiyacı olduğu söylenebilir. Siyasal anlamda sosyal sorumluluk anlayışının oluşması: toplum çıkarlarının siyasal aktör ve partinin çıkarlarının üstünde tutulduğu siyasal halkla ilişkiler yoluyla imaj yaratma mantığının bir yansımasıdır (Oktay, 2002: 77-78).

Siyasal anlamda imajın oluşturulması ve korunması için farklı yöntemlere ihtiyaç duyulmaktadır. Halkla ilişkiler yöntem ve uygulamaları alanın farklı disiplinlerle ilişkisinin olması nedeniyle çok kapsamlıdır. Halkla ilişkilerin siyasal halkla ilişkiler içindeki alanlarının tanımlanması siyasal halkla ilişkiler kampanyalarında sıklıkla kullanılan yöntemlerin tespiti açısından çok önemlidir. Bu alanları, başlıca uygulama ve uzmanlık alanı olarak tanımlayabiliriz. Bu alanlar kısaca: (1) haber yönetimi ve gündem oluşturma, (2) konu yönetimi, (3) olay yönetimi, (4) kriz yönetimi, (5) siyasi halkla ilişkilerde değerlendirme, (6) ve dijital iletişim olarak sıralanabilir (Strömbäck, Kousis, 2011: 9).

Siyasal halkla ilişkiler, siyasi partiler, adaylar veya siyasi kampanyalar tarafından yapılan ve siyasi amaçların tanıtımına yönelik olarak yapılan faaliyetleri ifade eder. Kadınların siyasi hayata katılımını arttırma amacıyla yapılan siyasal halkla ilişkiler çalışmaları, kadınların siyasal rollerine ve fikirlerine saygı duymayı ve onların siyasi katılımını teşvik etmeyi amaçlayabilir.

Siyasal halkla ilişkiler, demokratik bir toplumda siyasi amaçların tanıtılması ve halkın siyasi tercihlerinin belirlenmesinde önemli bir rol oynar. Bu nedenle, siyasal halkla ilişkiler çalışmalarının etkileyici ve doğru bir şekilde yapılması önemlidir.

Halkla ilişkiler kadınların siyasi görüşlerini ve meselelerini daha geniş bir kitle tarafından dikkate alınmasını sağlar. Bu da kadınların siyasi katılımını artırmasına ve daha etkin bir şekilde seslerini duyurmasına yardımcı olabilir.

Sonuç olarak, halkla ilişkiler kadınların siyasal hayata katılımında önemli bir rol oynar ve kadınların siyasi fikirlerini, hedeflerini ve pozisyonlarını tanıtmasına ve desteklemesine yardımcı olur.

3.4.5. Halkla İlişkiler , Kamuoyu ve Medya İlişkisi

Birçok bilim dalı tarafından ele alınan kamuoyu kavramı iyi bilinmesi ve üzerinde titizlikle durulması gereken bir kavramdır. Kamuoyu kavramı sahip olduğu güç dikkate alınarak tanımlanmalıdır. Kamuoyu, herhangi bir sorun karşısındaki kişinin duygu, düşünce ve tutumları olarak tanımlanabilir. Kavram oluşum ve etki bakımından demokrasiye gereksinim duymaktadır ve halkla ilişkiler açısından siyasal ve yönetsel sistemi etkileme sürecine girildiğinde büyük önem kazanmaktadır (Kazancı, 2011: 61-63).

Kamuoyu, bir toplumun belli bir konuda veya olay hakkındaki görüş, düşünce ve hislerinin toplamıdır. Kamuoyu, bireysel görüşlerin toplumun genel görüşü haline gelmesiyle ortaya çıkar ve medya, sivil toplum örgütleri, siyasi partiler, liderler ve diğer aktörler tarafından şekillendirilebilir.

Siyaset için kamuoyu önemli bir kavramdır çünkü demokratik toplumlarda hükümetler, politikalarını ve kararlarını halkın beklentilerine ve ihtiyaçlarına göre şekillendirmek zorundadır. Kamuoyu, seçimlerde ve referandumlarda belirleyici bir faktör olabilir ve hükümetlerin yaptıkları veya yapacakları politikalar hakkında halkın desteği veya muhalefeti, siyasi liderlerin hareket tarzlarını belirleyebilir.

Kurumun kamuoyunda tanınmasını sağlamak halkla ilişkiler çalışmalarının amaçları arasındadır. Kurumun kendi iletişim araçları ya da kitle iletişim araçlarıyla, daha da özele inilecekse eğer gazetecilerle yürütülen çalışmalar neticesinde kurum kendini hedef kitle grubuna tanıtabilmektedir (Okay ve Okay, 2007: 28).

Halkla ilişkiler, kuruluşların hedef kitlesiyle etkileşim kurarak, kamuoyunun olumlu bir algıya sahip olmasını sağlama sürecidir. Medya ise, halkla ilişkilerin bir parçasıdır ve mesajların yayılmasında önemli bir rol oynar. Medya araçları, haberler, reklamlar, röportajlar, belgeseller ve diğer yayınlar aracılığıyla hedef kitleye ulaşır ve kuruluşların mesajlarını yayarak kamuoyu yaratmalarına yardımcı olur. Bu nedenle, halkla ilişkiler ve medya kavramları, bir kuruluşun veya hükümetin başarısında önemli bir faktördür. İyi bir halkla ilişkiler stratejisi ve medya planlaması, kamuoyu desteği kazanmanın yanı sıra, bir kuruluşun itibarını korumasına ve kriz durumlarında krizi en az hasarla atlatabilmesine yardımcı olabilir. Ancak, kötü bir halkla ilişkiler stratejisi veya medya yönetimi, bir kuruluşun itibarını zedeleyebilir ve olumsuz bir kamuoyu yaratılmasına neden olabilir.

Halkla ilişkiler ve medya kavramları, günümüzde kamuoyu yaratmada önemli bir güce sahiptir. İşletmeler, devletler, sivil toplum örgütleri halkla ilişkiler ve medya araçları aracılığıyla toplumsal konularda farkındalık yaratma ve kamuoyu desteği kazanma gibi hedeflerine ulaşabilirler.

Halkla ilişkiler ve medya arasındaki ilişki, medyanın bir kurumun ya da organizasyonun hedef kitlesine mesajlarını ulaştırması ve toplumda bir etki yaratması açısından önemlidir. Medya, halkla ilişkiler stratejilerinde kullanılan araçlardan biridir ve halkla ilişkiler uzmanları, medya ile iletişim kurarak kurumlarının hikayelerini, ürünlerini ve hizmetlerini hedef kitleleriyle paylaşırlar.

Medya gündemi, insanlar için neyin önemli olduğu, insanların ne düşünmesi gerektiğini belirleme etkisine sahiptir. Medyada haberin ele alınışı, haberde kullanılan fotoğraf, haberlerin işleniş biçimi ve süreleri siyasi parti ve adaylar için önem kazanmaktadır (Uztuğ, 2007: 267).

Medya, toplumda farkındalık yaratmak, insanların görüşlerini etkilemek, kamuoyu oluşturmak, toplumsal değişimi ve siyasi süreçleri etkilemek için güçlü bir araçtır. Topluma haberleri, bilgileri ve görüşleri ulaştırarak toplumun farkındalık kazanmasını sağlar. Medya, toplumun ilgi alanlarına ve ihtiyaçlarına yönelik tartışmaları gündeme getirerek, toplumun karar vericilere baskı yapmasına yardımcı olur. Sonuç olarak, medya kamuoyu oluşturma gücüne sahiptir ve toplumsal değişim, politik süreçler ve hatta toplumsal normların değiştirilmesi gibi konularda önemli bir etkiye sahiptir.

Medya söylem üretme konusunda da önemli bir etkiye sahiptir. Bir takım olayları veya konuları ele alırken belirli bir bakış açısı sunar ve bu da toplumda hakim bir görüşün oluşmasına neden olabilir. Medyanın etkisi, haberlerin nasıl sunulduğuna, hangi olayların ön plana çıkarıldığı ve hangilerinin göz ardı edildiğine bağlı olarak değişebilir. Medya, toplumda belirli bir algı yaratabilir ve bu algı, insanların olayları ve konuları değerlendirme sürecini etkileyebilir. Özellikle siyasi veya toplumsal konularda medyanın etkisi çok daha fazladır. Medya, bir olayı veya konuyu ele alırken belirli bir siyasi veya ideolojik bakış açısına sahip olabilir ve bu bakış açısı, toplumda belirli bir görüşün oluşmasına neden olabilir. Ayrıca, medyanın etkisi, toplumda belirli bir kültürel, sosyal veya ekonomik yapıyı da etkileyebilir.

Söylem, bir siyasi lider veya siyasi bir grubun sözleri ve ifadeleridir. Siyasi söylemler, siyasi liderlerin dünya görüşlerini, politikalarını, hedeflerini ve amaçlarını ifade etmelerine ve toplumu etkilemelerine yardımcı olur. Bu nedenle, siyaset açısından söylem kavramının büyük önemi vardır.

Siyasi liderler, siyasi söylemlerini kullanarak seçmenleri, destekçileri ve hatta muhalifleri etkilemeye çalışırlar. İyi bir siyasi söylem, seçmenlerin ilgisini çekmek ve seçim kampanyasının başarısı açısından önemlidir. Ayrıca, siyasi liderlerin söylemleri, siyasi partilerin politikaları hakkında topluma bilgi verir ve bu politikaların neye hizmet ettiğini anlatır.

4. 2002-2018 YILLARI ARASINDAKI KADIN POLİTİKACILARIN ULUSAL (YAZILI) BASINDAKİ SÖYLEMLERİNİN ELEŞTİREL SÖYLEM ÇÖZÜMLEMESI YÖNTEMİNE GÖRE ANALİZİ

4.1. Teun Adrian Van Dijk'ın Eleştirel Söylem Çözümlemesi Yöntemi

Söylem, ideolojik temelli görüşleri ifade eder. İdeolojik temelli fikirler, grup üyeleri, arkadaşlar, okunulan kitap ve gazetelerden, izlenilen reklam ve televizyonlardan öğrenilmektedir (Van Dijk, 2003:18).

Söylem, belirli bir konuda kullanılan dil ve sözcük seçimlerinden oluşan bir tarzdır. Söylem, insanlar arasındaki iletişimde kullanılan ve sosyal, kültürel, siyasi ve ideolojik yapıları yansıtan bir araçtır. Söylem, toplumda belirli fikirlerin yayılması ve kabul edilmesinde önemli bir rol oynar. Ayrıca, siyasi, ekonomik ve sosyal değişimlerin gerçekleşmesinde de etkilidir. Bu nedenle, söylemin analizi, toplumsal yapıların ve kültürel süreçlerin anlaşılmasında önemlidir.

Eleştirel söylem çözümlemesi, bir metnin veya söylemin dilbilimsel ve sosyal yapısını analiz ederek, metnin içerdiği güç ilişkilerini ve ideolojileri belirlemeyi amaçlayan bir yöntemdir. Bu yöntem, söz konusu metnin hangi toplumsal koşullarda ve hangi amaçlarla üretildiğini anlamayı ve bu bağlamda metni eleştirel bir şekilde değerlendirmeyi hedefler. Eleştirel söylem çözümlemesi, toplumsal değişim için mücadele edenlerin seslerini yükseltmek için bir araç olarak da kullanılabilir.

Van Dijk'ın eleştirel söylem çözümlemesi modeli, dilin güç ilişkileri ve sosyal eşitsizlikleri oluşturmak için nasıl kullanıldığını analiz etmeyi amaçlayan bir çerçevedir. Model, dilin egemen ideolojileri pekiştirmek veya meydan okumak için nasıl kullanıldığına ve söylemin sosyal gücü korumak veya direnmek için nasıl kullanılabileceğine odaklanmaktadır. Model, söylemi şekillendiren bağlam, sosyal, kültürel ve tarihsel faktörlerin önemini vurgulamakta ve metnin, söylem pratiğinin ve sosyal ve ideolojik bağlamın analizi gibi birkaç analitik aşamayı içermektedir.

Eleştirel Söylem Çözümlemesi (ESÇ), öncelikle sosyal güç istismarının ve eşitsizliğin sosyal ve politik bağlamda metin ve konuşmalarla nasıl uygulandığı, yeniden üretildiği, meşrulaştırıldığı ve direnildiği şeklinde araştırma yapan bir söylem çözümlemesi araştırmasıdır. Bu muhalif araştırmayla, eleştirel söylem analistleri açık bir pozisyon alarak sosyal eşitsizliği anlamak, ortaya çıkarmak ve nihayetinde meydan okumak istemektedir. Bu nedenle, ESÇ politik olarak bağlı söylem analistlerinin bir sosyal hareketi olarak nitelendirilebilir (Van Dijk, 2015: 466).

ESÇ, örneğin sosyoloji, psikoloji, kitle iletişim araştırmaları, siyaset ve sosyal bilimler hakkındaki eleştirel çalışmaların bir parçasıdır. Genellikle cinsiyetçilik, sömürgecilik, ırkçılık ve diğer sosyal eşitsizlik biçimleri gibi sosyal sorunlarla ilgili olan çalışmaların etkililiği tartışılmaktadır. ESÇ'de yapılan çalışmaların büyük bir kısmı, eşitsizliklere karşı rol oynayan temel ideolojilerle ilgilidir. Ayrıca, siyaset, kültür, ekonomi, sosyal gibi toplum ve söylem arasındaki ilişki ve etkileşime

odaklanır. Toplumsal roller, özellikle söylemin toplum üzerindeki rolünü öğrenirken, ESÇ özellikle grupların, konuşma ve metin yoluyla direniş gösteren sosyal grup üyelerinin ilişkilerine odaklanır (Salma, 2019: 2).

ESÇ, meslek mensuplarının ve diğerlerinin gönderdiği mesajları anlamalarına yardımcı olan bir araçtır ve yazılı metinlerin anlaşılmasına yardımcı olur (McGregor, 2010, aktaran Armayanti, 2019: 31).

Van Dijck'ın "eleştirel söylem çözümlemesi" makro ve mikro yapısal çözüm şeklinde ele alınmaktadır. Makro yapısal çözümlemede, tematik ve şematik yapı başlıkları altında haberin başlığı, spotu, haberde kullanılan fotoğraf, görsel, video, haberdeki durum tanımı, olayın sunumu, ardalan/bağlam bilgisi incelenmektedir. Mikro yapısal çözümlemede ise, daha çok haber metnindeki söyleme odaklanılmaktadır. Söylemin sentaktik çözümlemesi yapılmaktadır, kelime seçimleri ve retorik bilgisi incelenmektedir.

4.2. Araştırmanın Amacı, Önemi, Kısıtları ve Hipotezleri

4.2.1. Araştırmanın Amacı

Çalışmanın amaçları arasında, kadının siyasi parti içinde ne ölçüde temsil edildiği ve dönemin siyasi olayları ile kadın politikacılarının söylemlerinin bu olaylarla etkileşimi yer almaktadır. Ayrıca, kadınların sesinin daha gür çıkması beklenen alanlarda ne tür söylemlerde bulunduklarını ve siyasal hayata katılımda halkla ilişkiler disiplinin rolünü ortaya çıkarmaktır. Özetle, bu çalışmayla, Türkiye'deki kadınların siyasi tarihine ilişkin birikimine katkı sunmak amaçlanmaktadır.

4.2.2. Araştırmanın Önemi

Yapılan literatür taramalarında, siyaset ve kadın ilişkisi üzerine bazı çalışmalara rastlanmıştır. Çoğunluğunu yüksek lisans ve doktora çalışmalarının oluşturduğu bu çalışmalar genellikle kadın politikacıların siyasi partilerle olan ilişkilerini, siyasi faaliyetlere katılımını ve partilere karşı tutumlarını irdelemektedir. Kimi çalışmalar ise sayıca az olmakla birlikte toplumsal cinsiyet, siyaset ve kadın kimliği ekseninde çeşitli analizler sunmaktadır. Bu çalışmanın başlıca önemi gelişmekte olan literatüre farklı bir bakış açısıyla katkıda bulunmak, ayrıca halkla ilişkiler ve siyaset bilimi gibi iki farklı disiplini bir araya getirerek interdisipliner bir çalışma sunmaktır. Ayrıca bu çalışmanın siyasette kadın temsiliyetiyle ilgili problemleri gidermede önemli katkılar sağlayacağı öngörülmektedir.

4.2.3. Araştırmanın Kısıtları

Cumhuriyet'in ilk yıllarında kadına verilen haklara rağmen kadınlarla ilgili sorunlar devam etmiştir. 1935 yılında kadınların ilk defa parlamentoya girmeleri düşünülmüş ve 18 kadın simgesel olarak seçilmiştir. Tek parti dönemine kadar kadınların simgesel olarak temsil edilme durumu devam etmiştir. Çok partili dönemde de kadınların temsil edilme oranı yeterli sayıya ulaşmadığından, 2002 seçim yılı öncesinin genel bir değerlendirilmesi yapılacaktır. O dönemlerdeki kadın politikacı sayısının az olması nedeniyle söylemlerine yer verilmeyecektir. 2002-2018 seçim yıllarında kadınlarla ilgili yaşanan olayların ve gelişmelerin kadın politikacıların söylemlerine etkisini ortaya çıkarmak amacıyla ilgili dönemlerde de kadınlarla ilgili yaşanan gelişmeler ele alınacaktır. Kadınlar ile ilgili olmayan olaylar ve gelişmeler çalışma dışı tutulacaktır. Ayrıca çalışmada, kadın politikacıların ulusal, yazılı basındaki söylemleri analiz edilecektir.

4.2.4. Araştırmanın Hipotezleri

H1: Kadınların siyasi parti içerisindeki temsili, siyasi partilerin yapılarına göre değişiklik göstermektedir.

H2: Siyasal hayata kadınların katılımını engelleyen faktörler, kadın politikacıların alınan kararlarda etkin olmasını etkilemektedir.

H3: Kadınların siyasal katılımlarını belirleyen en önemli etmenlerden birisi ilgili tarihsel dönemin siyasi sistem yapısı ve işleyiş koşullarıdır.

H4: Kadın politikacıların söylemlerini, ilgili dönemde kadınlar ile ilgili yaşanan siyasal, toplumsal, ekonomik, kültürel olaylar ve gelişmeler etkilemektedir.

H5: Kadın politikacıların siyasal söylemleri dönemin siyasal sistem ve işleyiş koşullarının devamlılığını sağlayabileceği gibi, bu yapı ve koşullara alternatif ya da karşıt koşullar sağlamaktadır.

H6: Kadın siyasetçilerin söylemleri, üyesi oldukları siyasi partilerin genel görüşleri doğrultusunda şekillenmektedir.

H7: Halkla ilişkiler faaliyetleri kadının siyasete katılımını desteklemekte ve siyasette eşit temsiliyet, demokratik toplumların oluşması gibi unsurların gelişimine de önemli katkılar sağlamaktadır.

H8: Seçim kampanya dönemlerinde kullanılan halkla ilişkiler faaliyetleri, kadının siyasette temsil edilme oranını etkilemektedir.

H9: Halkla ilişkiler, siyasal halkla ilişkiler yöntem ve araçlarından birisi olan seçim beyannamelerindeki kadınlar ile ilgili vaatlerin gerçekleştirilmesinde etkin rol oynamaktadır.

4.3. Araştırma Alanı

4.3.1. Araştırma Evren ve Örneklemi

Araştırmanının evrenini kadın politikacılar oluşturmaktadır. Örneklemi ise 2002-2018 seçim yıllarında, siyasette temsil edilen kadın politikacılardır.

4.3.2. Veri Oluşturma Tekniği

Günümüz siyasi tarihini ele aldığımızda yakın geçmişte kadınlar ile ilgili cereyan eden birçok siyasi, toplumsal olaylar ve gelişmeler doğrultusunda mevcut kadın siyasetçilerinin söylemlerinin hangi dinamiklere bağlı oluştuğu ve değişip dönüştüğü incelenecektir. Bu araştırmanın en önemli verilerini 2002 ve 2018 seçim yılları arasındaki kadın politikacıların ulusal(yazılı) basındaki söylem analizi oluşturacaktır. Kadın politikacıların söylemleri konunun amaçları doğrultusunda analiz edilecektir.

4.3.3. Veri Analizi

Haber taraması yöntemiyle elde edilen verilen Teun Adrian Van Dijk'ın "eleştirel söylem çözümlemesi" yöntemine göre analiz edilmiştir. Ayrıca kadın politikacıların söylemlerinde ön plana çıkan kelimeleri analiz etmek ve analiz neticesinde "kelime bulutu" görseli oluşturmak amacıyla MAXQDA, nitel veri analizi yazılımı programından faydalanılmıştır.

4.4. Araştırma Bulgularının Değerlendirilmesi

Kadın politikacıların, özellikle kendilerini ilgilendiren konularda nasıl bir söylemde bulunduklarını tespit etmek amacıyla son dönemlerde artış gösteren kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetleri, siyasette kadın temsili, kadın istihdamı ve Türkiye tarafından 2011 yılında imzalanan fakat 2021 yılında iptal edilen İstanbul Sözleşmesi ile ilgili ulusal, yazılı basındaki söylemleri Van Dijk'ın eleştirel söylem analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Ayrıca kadın politikacıların söylemlerinde ön plana çıkan kelimeleri analiz etmek ve kelime bulutu oluşturmak amacıyla MAXQDA yazılım programından faydalanılmıştır. MAXQDA, metin belgeleri, Excel tabloları, PDF soyaları, SPSS dosyaları, web sitesi verileri vb. çok çeşitli veri formatları ile (https://www.maxqda.com/why-maxqda , 28.12.2022) kelime ve içerik analizi, vaka çalışması, odak grup analizi, temellendirilmiş teori (https://www.maxqda.com/wp/wp-content/uploads/sites/2/MAXQDA-2022_Introduction_EN.pdf, 28.12.2022) vb. birçok analizi yapmanıza fırsat sağlayan nitel veri analizi programlarından birisidir.

2002 ve 2018 seçim yılları arasındaki İstanbul sözleşmesi, kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetleri ve siyasette kadın temsili, kadın istihdamı ile ilgili yazılı basın gazete haberleri taranmış; özellikle geçmiş yıllara ait taramalar için Medya Takip Merkezi'nin haber verilerinden

faydalanılmıştır. AKP'in iktidara geldiği 2002 seçim yılı haricinde 2007, 2011, 2015 genel seçimleri ve 2018 Cumhurbaşkanlığı seçimi ile ilgili veri elde edilmiştir. Haber içeriklerinde kadın politikacıların söylemine odaklanıldığından haberler manüel olarak incelenmiştir.

İstanbul Sözleşmesi ile ilgili toplamda 7141 haber taranmıştır. Sözleşmenin 11 Mayıs 2011 tarihinde İstanbul'da imzaya açılması nedeniyle 2007 yılına ait herhangi bir veriye ulaşılmamıştır.

Kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetleri ile ilgili toplam 20.574 haber incelenmiştir. İncelenen haberlerin 4880'i 2007, 8873'ü 2011, 8632'si 2015 ve 6179 ise 2018 seçim yılına aittir. 2007 yılı için 11, 2011 yılında 17, 2015'te 10 ve 2018 yılı için 5 haber analiz edilecektir. İstanbul Sözleşmesi haberleri ile birlikte yıllara göre analiz edilecek haber sayıları: 2007 yılı 12, 2011 yılı 17, 2015 yılı 14, 2018 yılında ise toplam 14 haber eleştirel söylem analizi yöntemine göre analiz edilecektir. Toplam 27.715 haberden yalnızca 57 haber kadın politikacıların söylemlerine yönelik haberlerdir. Haber sayısının azlığı kadınların mecliste temsil edilme oranlarının azlığı ile doğru orantılıdır.

Haber metinlerinin geneli kadına yönelik şiddet ve kadın istismarı ile ilgili haberlerdir. Haber verileri kadına yönelik şiddet ve istismar ile ilgili gerçekleri gözler önüne sermektedir.

Haber verilerinin Medya Takip Merkezinin veri tabanında yer almasıyla nedeniyle haber linki habere doğrudan yönlendirme yapamamaktadır ve bu nedenle haberlerin link bilgisi analizler içerisinde paylaşılmayacaktır. Özellikle analizlerde kadın politikacıların söylemlerine odaklanılacağından makro yapısal çözümlemedeki tematik yapı analizinde yalnızca haber başlığı ve haber giriş bilgilerine yer verilmiştir.

4.4.1. 2007 Seçim Yılındaki Kadın Politikacıların Ulusal (Yazılı) Basındaki Söylemlerinin Analizi

2007 seçim yılında analiz edilecek toplam haber sayısı 10'dur. 10 haberin 4'ü Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Nimet Çubukçu ve 1 haber ise yine Bakan Çubukcu ve DTP İstanbul Milletvekili Sebahat Tuncel ile ilgilidir. Kalan 5 haberin içeriği ise; AKP Gaziantep Milletvekili Fatma Şahin, AKP'li Milletvekili Zeynep Tekin Börü, MHP Milletvekili adayı Arzu Erdem, son 2 haber ise DYP"li vekiller ve CHP Ankara Milletvekili Gülsün Bilgehan'ın söylemi ile ilgilidir.

Tablo 16. Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Nimet Çubukçu'nun Ulusal Eylem Planı ile İlgili Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Kadına şiddete son vermek için yeni plan"
b. Haber Girişi	Devlet Bakanı Nimet Çubukçu, kadına yönelik şiddet konusunda sürdürdükleri mücadele için "her yıl yeni bir eylem planı" hazırlayacaklarını açıkladı. 2007'nin Ulusal Eylem Planı bu ay içerisinde açıklanacağını belirten Çubukçu, eylem planlarının, yeni mücadele stratejilerini belirleyeceğini söyledi.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	2007 yılı Ulusal Eylem Planı.
b. Olayın Sunumu	Kadına yönelik şiddet konusunda her yıl eylem planı hazırlanacağının bilgisi verilmiştir.
c. Sonuçlar	Her 3 kadından birinin hayatında en az 1 kez şiddet görmüş olması.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	2002'de Avrupa Konseyi'nin "kadınlara yönelik şiddeti" ölüme esas oluşturan bir neden ve iş görmezlik nedeni olarak kabul ettiğinin altı çizilmiştir.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Haber metnindeki cümleler, konuyu özetleyen, kısa, net ve anlaşılır cümlelerdir.
2. Kelime Seçimleri	"Eylem", "planı", "Avrupa", "Konseyi", "kadın", "şiddet" kelimeleri haberi özetleyen, sonuca ve ardalan/bağlam bilgisine vurgu yapan kelimelerdir.
3. Retorik	Kadın ve Aileden Sorumlu Nimet Çubukçu haber metninde, "kadına yönelik şiddet konusunda sürdürdükleri mücadele için "her yıl yeni bir eylem planı" hazırlayacaklarını açıklamıştır. Ayrıca 2007 yılı için hazırlanacak eylem planlarının yeni mücadele stratejilerini belirleyeceğini söylemiştir. Çubukçu, haber metnindeki söyleminde 2002 yılında Avrupa Konseyi'nin "16-44 yaşları arasındaki kadınlar için, kadına yönelik şiddet konusunu ölüme zemin oluşturan bir neden olarak kabul ettiğini" anımsatmıştır ve "her üç kadından birinin hayatında en az bir kez şiddet gördüğünün" altını çizmiştir.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 1

Tablo 17. Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Nimet Çubukçu'nun Aile İçi Şiddete Yönelik Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Çubukçu: Şiddet değil aile tanımı tartışılıyor"
b. Haber Girişi	Adalet Bakanı Çubukçu, yetiştirme yurtlarına ecza dolaplarını yerleştirme projesinin imza töreninin ardından, basın mensuplarının, "evlilik dışı birliktelik yaşayan ve şiddete uğrayan kadınların aile içi şiddete yönelik hazırlanan yasa kapsamına alınmamasına ilişkin tartışmalar" konusundaki sorularını yanıtladı.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	Evlilik dışı birliktelik yaşayan ve şiddet gören kadınların "aile içi şiddete yönelik" hazırlanan yasa kapsamına alınmaması hakkında.
b. Olayın Sunumu	Hem anayasada hem de Medeni Kanun'da tanımı yapılan aile kavramının "aile içi şiddete yönelik" hazırlanan düzenlemeyle değiştirilmesinin mümkün olmadığı belirtilmiştir.
c. Sonuçlar	Aile kavramı üzerinden yapılan tartışmaların çözüleceği yerin Medeni Kanun olduğu ve "aile içi şiddete yönelik" yasanının olumlu yönlerinin tartışılması gerektiği.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	Ailenin korunmasına yönelik kanunun 1998 yılında yürürlüğe girdiği, anayasa ve Medeni Kanun'unda değiştirilemez bir aile tanımının yer aldığının bilgisi verilmiştir.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Haberdeki cümleler konunun tam olarak açıklanması açısından örneklerle desteklenmiştir. Konuya dikkat çekmek amacıyla soru cümleleri ve sıfat tamlaması içeren cümleler kullanılmıştır.
2. Kelime Seçimleri	"Aile", "tanımı", "medeni", "kanun", "imam", "nikah", "eş", "anayasa", "şiddet" kelimeleri haber metninde Medeni Kanun ve anayasada yer verilen ve haber metninde eleştirisi yapılan aile tanımını anlatan kelimelerdir.
3. Retorik	Devlet Bakanı Nimet Çubukçu, "Mevcut aile kavramını yasayla değiştirmenin mümkün olmadığı, CHP'li vekilin kavramın değişikliği hakkında verdiği önergeye partinin diğer milletvekillerinin de katılmadığını ifade ettiği konuşmasında, aile kavramının değiştirilmesine yönelik öneride bulunan CHP'li vekile eleştirel yaklaşmıştır ve partideki diğer milletvekillerinin bu yanlışı onaylamadığını söyleminde belirtmiştir. *"Aile tanımı şunlardan oluşabilir, farklı cinslerin evliği de ailedir veya bir araya gelebilir, farklı insanların bir arada uzun yaşaması da aile tanımına sokulabilir' diye bir önerisi olabilir. Kadına yönelik şiddet değil, aile tanımı üzerinde bir tartışma yapılıyor ve bu tartışmanın çözüleceği yer Medeni Kanun'dur. Biz böyle bir şeye taraftar olamayız"* söylemiyle kadına yönelik şiddet kavramından ziyade aile kavramının tanımına odaklanıldığı, bu kavramın tartışılacağı yerin Medeni Kanun olduğuna yönelik bir açıklamada bulunmuştur.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 2

Tablo 18. AKP Gaziantep Milletvekili Fatma Şahin'in Kadına Yönelik Şiddet ve Töre Cinayetleri İle İlgili Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	Eskişehir'de "Kadına Yönelik Şiddete Son" paneli
b. Haber Girişi	AKP Gaziantep Milletvekili Fatma Şahin, Kadına Karşı Şiddet ve Töre Cinayetleri Komisyonu olarak il il suç haritası çıkardıklarını ve yaptıkları araştırmada, yalnızca kadınların değil, erkeklerin de mağdur olduklarını tespit ettiklerini söyledi.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	Kadına Karşı Şiddet ve Töre Cinayetleri Komisyonu tarafından yapılan araştırma.
b. Olayın Sunumu	Komisyon tarafından kadına karşı işlenen suçlar ile ilgili detaylı bir araştırma yapılmıştır.
c. Sonuçlar	Yapılan araştırma neticesinde yalnızca kadınların değil, erkeklerin de mağdur olduğuna yönelik bir tespitte bulunulmuştur.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	Kadına Karşı Şiddet ve Töre Cinayetleri Komisyonu tarafından son 5 yılın verilerinin taranması neticesinde il bazlı suç haritası çıkartılmıştır.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Metin içerisinde anlam karmaşasına yol açacak, öznesi belli olmayan bazı cümle yapıları mevcuttur.
2. Kelime Seçimleri	"Araştırma", "su", "harita", "mağdur", "pişman" kelimeleri komisyon tarafından yapılan araştırma ve haber girişinde yer verilen erkek mağduriyetine atıfta bulunan kelimelerdir.
3. Retorik	AKP Gaziantep Milletvekili Fatma Şahin, suç oranlarının en yüksek olduğu cezaevlerine gidilerek araştırma yapıldığı, araştırma neticesinde il il suç haritası çıkarıldığı ve yalnızca kadınların değil erkeklerinde küçük yaştan itibaren başkasının namusunu koruma görevinin verilmesi nedeniyle mağdur olduğuna yönelik ifadelerinde son 5 yılın verileri kapsamında yapılan araştırma hakkında bilgi verilmiştir fakat araştırma sonuçlarına yönelik herhangi bir bilgi paylaşılmamıştır. Ayrıca erkeklere yüklenen 'namus koruma' misyonu nedeniyle mağdur olduklarına yönelik bir tespitte bulunulmuştur.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 3

Tablo 19. AKP Gaziantep Milletvekili Fatma Şahin'in Milletvekilleri İle İlgili Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Milletvekili Milletin Aynası"
b. Haber Girişi	Gaziantep Barosu'nun düzenlediği "Kadın Hakları" konulu bilgilendirme toplantısında bir konuşma yapan AKP Milletvekili Fatma Şahin, milletvekillerinin toplumun aynası olduğunu ifade ederek, "Eşini döven bir arkadaşımız partimizin MKYK'daki görevinden alındı" dedi.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	Milletvekillerinin topluma örnek olması gerektiği.
b. Olayın Sunumu	Milletvekillerinin topluma örnek olması gerektiğinden şiddet uygulaması halinde gerekli cezayı alması gerektiği.
c. Sonuçlar	Şiddetin önlemesi için Başbakanlık tarafından çıkarılan genelgeye uyulması gerektiği ve şiddetin psikolojik bir sorun olduğu, şiddet uygulayanın psikolojik tedavi görmesi gerektiğine yönelik tespitler yapılmıştır.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	Başkanlık tarafından çıkarılan genelge kapsamında eğitim verilen polis memuru sayısına ve Diyanet İşleri Başkanlığı ve Genelkurmay Başkanlığı tarafından yürütülen çalışmalara yer verilmiştir.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Metin içerisinde konuya dikkat çekecek, açıklayıcı, benzetme içeren cümle yapıları vardır.
2. Kelime Seçimleri	"Milletvekili", "ayna", "kadın", "hakları", "genelge", "yasa", "değişikliği" kelimeleri genel konuyu özetleyen kelimelerdir.
3. Retorik	AKP Gaziantep Milletvekili Fatma Şahin, milletvekillerinin seçilerek meclise girdiği ve toplumun aynası olduğu, eşine şiddet uygulayan bir milletvekilinin ise görevden alındığına yönelik söyleminde, milletvekillerinin meclise halkın oylarıyla seçilerek girdiği, örnek davranışlarda bulunması gerektiği ve hata yapmaları durumunda gerekli işlemlerin yapılacağını belirtmiştir. Ayrıca Şahin, "yaşam şekli, ideolojisi ne olursa olsun, parlamentodaki kadın sayısının artırılması istediklerini, ancak bunun henüz başaramadıklarını" ifadesiyle meclisteki kadın sayısının azlığına vurgu yapmıştır.

*__Haberin görseli için bknz__: Ek 4

Tablo 20. AKP Trabzon Milletvekili Safiye Seymenoğlu'nun Kadının Siyasette Temsil Edilmesi Hakkında Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Kadın Siyasette Yok!"
b. Haber Girişi	AKP Trabzon Milletvekili Safiye Seymenoğlu, "Kadın sorunları kadınların siyasette daha aktif rol almalarıyla, kadın hakları için etkin bir mücadele vermeleriyle çözülebilecektir" dedi.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	Mecliste temsil edilen kadın vekil sayısının arttırılması gerektiği.
b. Olayın Sunumu	Kadınların eğitimde, iş hayatında, siyasette erkeklerle eşit haklara sahip olması ve özellikle siyasette kadın temsiliyetini arttırmak adına çalışma yürütülmesi gerektiği.
c. Sonuçlar	Siyasette kadın temsiliyetinin beklenen seviyelere ulaşamamasına rağmen kadınların sağlık, sanat, eğitim vb. alanlarda önemli başarılar elde ettiği belirtilmiştir.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	Türk kadınına hangi yıl seçme ve seçilme hakkı verildiği ve 2007 yılında meclisteki kadın vekil sayısı ile ilgili bilgi verilmiştir. Ayrıca kadın temsiliyet sorunu altında yatan nedenler açıklanmıştır.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Haber metninde, konuyu net olarak açıklayan, anlaşılır, kurallı cümle yapısına sahip cümleler mevcuttur. Konuya dikkat çekmek amacıyla ünlem cümleleri de kullanılmıştır.
2. Kelime Seçimleri	"Kadın", "siyaset", "temsiliyet", "seçme", "seçilme", "eşit", "hak", "karar", "alma", "süreç" kelimeleri kadına verilen seçme ve seçilme hakkı ve siyasette temsil edilme durumuna vurgu yapan kelimelerdir.
3. Retorik	AKP Trabzon Milletvekili Safiye Seymenoğlu'nun, "siyasette kadın temsili sorunun dünyada ve parlamenter sistemde tartışılan bir konu olduğu, bu sorunun giderilmesi noktasında kadınların kadın hakları için etkin bir mücadele vermesi ve tüm karar alma süreçlerine aktif katılımı sayesinde çözülecektir" ifadeleri kadının siyasette temsil sorununun çözülmesinde kadınlara önemli görevler düştüğü, kadın hakları için mücadele edilmesi ve başta siyaset olmak üzere karar alma mekanizmalarına aktif katılım sağlamaları gerektiğine yönelik tespitlerde bulunulmuştur. Kadının siyasette temsil edilme durumunun toplumun gelişmişlik düzeyini gösterdiğinin altı da çizilmiştir.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 5

Tablo 21. Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Nimet Çubukçu'nun Kadın İstihdamı ile İlgili Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Kadın Sorunlarına Duyarlı Olmalıyız "
b. Haber Girişi	Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Nimet Çubukçu, "Kadınların eğitim ve çalışma hayatına katılması gibi sorunların çözümü toplumun her alanında eş zamanlı çabayı ve duyarlılığı gerekli kılmaktadır" diye konuştu. Çubukçu, kadınların eğitim, sağlık, istihdam, siyaset ve aile şiddet gibi yaşadıkları sorunların çözümü için devletin, sivil toplum örgütlerinin, yerel yönetimlerin ve medyanın ortak bir çaba içinde olduğunu söyledi.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	Kadınların çalışma hayatına katılması.
b. Olayın Sunumu	Kadınların eğitim, sağlık, siyaset ve iş hayatında yaşadığı sorunlar ile ilgili ortak bir çaba gösterilmesi gerektiğine dikkat çekilmiştir.
c. Sonuçlar	Kadın istihdamına yönelik çalışma yürütüldüğü, istihdam engelini ortadan kaldıracak politikalar önem verildiği belirtilmiştir.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	Kadının iş gücüne katılımı ile ilgili 1990, 2002 ve 2006 yıllarına ait istatistiksel verilere ve Türkiye'de kayıt dışı çalışan kadın bilgisine oransal olarak yer verilmiştir.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Haber metninde, devrik cümle yapısı içermeyen, konuyu net olarak açıklayan, anlaşılır cümlelerdir.
2. Kelime Seçimleri	"Kadın", "çalışma", "hayatı", "istihdam", "yetersizlik", "kayıt", "dışı" kelimeleri, haber içeriğinde aktarılmak istenilen konuya vurgu yapan, haberde ön plana çıkan kelimelerdir.
3. Retorik	Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Nimet Çubukçu *"yasalardaki mevcut eşitlikçi hükümlere rağmen kadınların iş gücüne katılımlarının, erkeklere göre çok düşük olmasının nedenleri arasında toplumdaki zihniyet yapısı, kadınlarımızın eğitim düzeyinin düşük olması ve ülkemizin istihdam alanındaki ekonomik ve yapısal sorunları öne çıkmaktadır"* ifadeleriyle mevcut yasaların eşitlikçi hükümlere sahip olduğu fakat kadın istihdamının önündeki en büyük engelin toplumsal zihniyet yapısı olduğunun altını çizmiştir. Çubukçu'nun "kadın istihdamını olumsuz etkileyen en önemli unsurlardan birinin de, kayıt dışı istihdam olduğuna işaret ederek, Türkiye'de kayıt dışı çalışan kadın oranının yüzde 66'a ulaştı, hükümet olarak, kadınların işgücüne katılımlarının artırılmasına yönelik sürdürülen çalışmaların bu alanda önemli katkılar sağlayacak. Önümüzdeki dönemde de kadın istihdamının önündeki engelleri ortadan kaldıracak politikalara önem verilecektir" söyleminde ise kayıt dışı istihdam oranının kadın istihdamı üzerine etkisine odaklanmıştır. Söz konusu oran ile ilgili sayısal veri paylaşılarak kadın istihdamını arttırmaya yönelik çalışmaların bu oranı arttırmada katkı sağlayacağı belirtilmiştir.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 6

Tablo 22. Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Nimet Çubukçu ve DTP İstanbul Milletvekili Sebahat Tuncel'in Kadın Sorunları ile İlgili Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Kadın milletvekilleri kadın sorunlarını tartıştı"
b. Haber Girişi	Türkiye Kadın Girişimciler Derneği (KAGİDER), kadın milletvekilleriyle buluşma toplantısı düzenledi. Toplantıya 18 AKP'li, 4 DTP'li ve bir DSP'li olmak üzere toplam 25 kadın milletvekili katıldı. CHP'li kadın milletvekilleri ise son anda grup toplantısı nedeniyle toplantıya katılmadı.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	Kadın milletvekilleriyle yapılan buluşma toplantısı.
b. Olayın Sunumu	Türkiye Kadın Girişimciler Derneği (KAGİDER) tarafından düzenlenen toplantıya farklı partilerden kadın milletvekillerinin katılımı.
c. Sonuçlar	Kadın sorunlarının çözümüne yönelik AB, cinsiyet eşitliği, kadın girişimcilik ve istihdam gruplarının kurulması önerisinde bulunulmuştur.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	Haber metnindeki Devlet Bakanı Nimet Çubukçu ve DTP Milletvekili Sebahat Tuncel'in söylemi analiz edilmiştir. Nimet Çubukçu konuşmasında AB destekli 'toplumsal cinsiyet eşitliği' projesi ile ilgili bilgi vermiştir. Sebahat Tuncel ise kadının siyasette temsiliyeti ile ilgili siyasi partilerin kota payına odaklanmıştır.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Metin içerisinde konuyu özetleyen, net olarak açıklayan, anlaşılır cümle yapıları vardır.
2. Kelime Seçimleri	"Siyasi", "örgütlenme", "proje", "istatistik", "çalışması", "kadın", "sorun", "kota", "pay", "öteki" vb. kelimeler Nimet Çubukçu ve Sebahat Tuncel'in söylemlerinde ön plana çıkan, söylemlerinin içeriğini aktaran kelimelerdir.
3. Retorik	Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Nimet Çubukçu, "son yıllarda kadınların siyasi örgütlenmesinin güçlendiğini belirterek, bunun kadın-erkek eşitliğinin parlamentoya yansıması için önemli bir adım olacağını" söyledi. Karısına şiddet uygulayan erkeklerin kariyerini kaybetmeye başladığını ifade eden Çubukçu ifadelerinde kadınların siyasi örgütlenmesinin güçlenmesinin parlamentoya olumlu yansıması ve AB destekli 'toplumsal cinsiyet eşitliği' projesinin bütçesi ve detaylarından bahsetmiştir. DTP İstanbul Milletvekili Sebahat Tuncel'in, "daha önce haklarını aramak için Meclis dışında savaştıklarını belirterek şimdi Meclis'in içinde olduklarını, Türkiye'de kadınların sorunlarının ortak olduğunu, hükümetin kadınlarla ilgili taahhütlerinin takipçisi olacaklarını" vurguladı. Siyasi Partiler Yasası'nın değiştirilerek kota payının yüzde 35'e çekilmesi önerisinde bulunan Tuncel, kadınların "ötekiler" gibi göründüğünü dile getirdi. Ayrıca Tuncel, kadın haklarına yönelik mücadelelerinin artık meclis içerisinde yürüteceklerini ve hükümetin kadınlar ile ilgili yapacakları çalışmaların takipçisi olunacağı, kadının 'öteki' gibi görünmesinin, şiddet kavramıyla anılması altını çizmiştir ve kadının siyasetteki temsiliyetinin arttırılması adına öneride bulunmuştur.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 7

Tablo 23. AKP Adana Milletvekili Zeynep Tekin Börü'nün Kadınların Kimlik Sorunu ile İlgili Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Kadının kimlik sorunu var"
b. Haber Girişi	AKP Adana Milletvekili Ayhan Zeynep Tekin Börü, kadınlara erkeklerden çok medyanın şiddet uyguladığını savunarak, "Dışarı ile tek bağlantısı televizyon olan kadınların üzerinde sabah programlarının neden olduğu medya şiddeti, kadınlarımızın ruhunda derin yaralar açmaktadır" dedi.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	Şiddetin küresel bir sorun olduğu ve kadınlara hizmet verecek sığınma evlerinin arttırılması gerektiği.
b. Olayın Sunumu	Kadınların maruz kaldığı şiddet türleri ve kadın sığınma evlerinin mevcut sayısının bilgisi verilmiştir.
c. Sonuçlar	Kadınların her alanda şiddette maruz kaldığı ve kadına yönelik şiddet probleminin medya nedeniyle arttığına yönelik tespitlerde bulunulmuştur.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	Kadına yönelik şiddet ile ilgili anket verilerine ve kadın sığınma evi açılmasının zorunlu olduğu, mevcut sığınma evlerinin yeterli olmadığının bilgisine yer verilmiştir.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Haber metninde, anlatım bozukluğu içeren, devrik cümle yapısı yoktur. Benzetme içeren cümle yapıları vardır ve haber içeriği sayısal verilerle desteklenmiştir.
2. Kelime Seçimleri	"Kadın", "şiddet", "medya", "kimlik", "sorunu", "sığınma", "ev" kelimeleri haber içeriğini özetleyen, sonuca vurgu yapan kelimelerdir.
3. Retorik	AKP Adana Milletvekili Ayhan Zeynep Tekin Börü, "kadınların yalnızca televizyon aracılığıyla dışarısı ile bağlantı kurduğu ve medya şiddetinin kadınların ruhunda derin yara açtığı, kadına yönelik şiddet sorunun medya nedeniyle çözülemediği ve kadınların eşinden ve medyadan şiddet gördüğünü" ifade ettiği söyleminde kadınların ev dışına çıkamadıkları, dışarısıyla tek bağlantıyı televizyon aracılığıyla kurdukları, kadınların yalnızca erkeklerden değil, medyadan da şiddet gördüğü ve söz konusu şiddet sorununun çözülmekten ziyade giderek daha da zor bir hale geldiğine yönelik söylemde bulunmuştur.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 8

Tablo 24. Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Nimet Çubukçu'nun Sığınma Evleri Hakkında Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Sığınan kadın kurtuluyor"
b. Haber Girişi	Devlet Bakanı Nimet Çubukçu, kadın konuk evlerinin hizmetlerinden yararlanan kadınların 1076'sının bir işe yerleştirildiğini bildirdi.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	Sığınma evlerindeki kadınların durumu.
b. Olayın Sunumu	Sığınma evlerinde kalan kadınların şiddetten korunduğu ve meslek edinebildikleri.
c. Sonuçlar	Kadınların eğitim ve işgücü olanağı sağlayan kurumlara yönlendirildikleri ve sığınma evinde kalan kadınların kendi istekleri dışında ailelerine teslim edilmedikleri belirtilmiştir.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	Konukevi hizmetinden faydalanarak işe yerleştirilen kadın sayısına ve istihdam sağlamaya yönelik yapılan çalışmalara metin içerisinde yer verilmiştir.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Metin içerisindeki cümleler konuyu açıklayan, kısa ve öz cümlelerdir.
2. Kelime Seçimleri	"Kadın", "konukevi", "eğitim", "istihdam", "sığınma", "cinayet" kelimeleri sonuç, ardalan/bağlam bilgisinde özetlenen haberin içeriğini yansıtan kelimelerdir.
3. Retorik	Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Nimet Çubukçu, şiddet görmüş bir kadının kendi isteğiyle konukevine sığınabileceği ve bu durumun cinayeti önleme açısından caydırıcı olduğunun altını çizmiştir. Ayrıca Çubukçu "kadınların, işgücü ve eğitim olanakları sağlayan kurum ve kuruluşlara yönlendirildiklerini, kadın konukevlerine kabulü yapılan kadınların kendi rızaları dışında ailelerine teslim edilmediğini" belirttiği söyleminde konuk evlerinde kalan kadınlara eğitim ve işgücü konusunda destek olunduğunu ve kadınların konukevlerinden yalnızca kendi rızasıyla ayrılabileceklerini belirtmiştir.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 9

Tablo 25. MHP Milletvekili Adayı Arzu Erdem'in Mecliste Kadın Temsiliyeti ile İlgili Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Kadınlar talep etmedikleri için Meclis'te yoklar"
b. Haber Girişi	Milliyetçi Hareket Partisi'nin (MHP) listesinde yer alan 40 kadın adaydan biri de İstanbul 3'üncü bölgede 19'uncu sırada yer alan Arzu Erdem. Türkiye'nin toplumsal sorunlarının kadınlara mal edildiğini düşünen Erdem siyasette yer alan kadın sayısının azlığını 'kadınların talep etmemesine' bağlıyor.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	Siyasetteki kadın vekil sayısının azlığı.
b. Olayın Sunumu	Kadınların talep etmedikleri için Meclis'te yeterli oranda temsil edilmediği.
c. Sonuçlar	Kadının siyasette temsil edilme oranının artacağı ve MHP'nin 40 kadın adayının tamamının meclise gireceği yönde bir tespitte bulunulmuştur.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	Kadınların yaşadığı sorunların toplumsal bir sorun olduğu, erkeklerin de kadınlar gibi şiddet görebileceği ve sığınma evlerine ihtiyaç duyabileceğine yönelik bir açıklama yapılmıştır. Ayrıca meclisteki kadın vekil sayısının azlığının nedeni ve MHP'nin kadınlara yönelik çalışmalarının bilgisine yer verilmiştir.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Haber metni içerisinde devrik cümle yapısı mevcuttur ve ünlem cümleleri kullanılmıştır.
2. Kelime Seçimleri	"Toplumsal", "sorun", "erkek", "sığınma", "evi", "Meclis", "kadın", "temsiliyet" kelimeleri konunun önemine dikkat çeken, ardalan/bağlam bilgisinde içeriği özetlenen habere vurgu yapan kelimelerdir.
3. Retorik	MHP Milletvekili Adayı Arzu Erdem söyleminde, kadına yönelik şiddetin toplumsal bir sorun olduğu, töre cinayetlerinin erkekler kadar kadınları da ilgilendirdiği, erkeklerinde kadınlar gibi şiddet görebileceği ve şiddet gören erkeğin sığınabileceği bir "erkek sığınma" evi olmadığının vurgusunu yapmıştır. *"Bizlerin talip olması gerekiyor milletvekilliğine. Siyasette bu sayı az. Ama ilerleyen süreçte çok hızlı bir şekilde yükselecek. Biz tek başımıza iktidar olacağımız için, 40 kadın adayın tamamı meclise girecek"* ifadesinde ise kadınların siyasette temsil edilme oranın az olduğu fakat temsil edilme açısından kadınların talepte bulunmadığını söylemiştir. Partisinin ise tek başına seçimi kazanacağı ve 40 kadın vekil adayının hepsinin meclise gireceği yönünde tahminlerde bulunmuştur.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 10

Tablo 26. DYP Genel İdare Kurulu (GİK) Üyesi Ülkü Tuğcan Velidedeoğlu'nun Kadın Sorunları ile İlgili Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"DYP'li kadınların hedefi Meclis"
b. Haber Girişi	Kadının siyasette yeri ve kadına yönelik şiddet konuları son dönemde sıkça masaya yatırılmaya ve çözüm önerileri getirilmeye başlandı. Bu çerçevede DYP'li kadınlar da söz konusu problemler hakkında yoğun bir çalışma temposu içine girdi. Son olarak Mersin'de gerçekleştirilen bir toplantıda, TBMM'ye daha fazla kadın vekilin gönderilmesi isteği ortaya çıkarken, kadına şiddetin önlenmesi için yapılması gerekenler ele alındı.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	Kadına yönelik şiddetin artma nedeni ve kadının siyasette temsil edilme oranının azlığı sorunu.
b. Olayın Sunumu	Şiddetin altında yatan nedenlerin ve yapılacak çalışmaların açıklanması, kadının siyasette temsil edilme durumunun tespiti.
c. Sonuçlar	Mecliste temsil edilme oranının az olması nedeniyle kadın haklarının korunamayacağına yönelik tespitte bulunulmuştur.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	"Kadın Politikaları" konulu konferansta kadınların yaşadıkları sorunlara değinilmiştir ve mecliste temsil edilen kadın vekil oranının bilgisi paylaşılmıştır.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Metinde, neden-sonuç ilişkisi, benzetme içeren cümle yapıları vardır.
2. Kelime Seçimleri	"Şiddet", "eş", "seçme", "özgürlük", "sosyal", "hak", "ataerkil", "sistem", "erken", "evlilik", "temsil", "menfaat" kelimeleri kadınların yaşadıkları sorunlara dikkat çeken ve siyasi temsiliyete vurgu yapan kelimelerdir.
3. Retorik	DYP Genel İdare Kurulu (GİK) Üyesi Ülkü Tuğcan Velidedeoğlu'nun haber metni içerisinde kadınların sorunlarına yönelik kapsamlı bir söylemi mevcuttur fakat konuşmasında dikkat çeken noktalara yer verilmiştir. Ülkü Tuğcan Velidedeoğlu, "Türkiye'de şiddetin tırmanmasının en büyük nedeninin Türk kadınlarının çok gururlu olmasından kaynaklandığını belirterek, birçok kadının da şiddete maruz kaldığını etraftan gizlediğini" ifade ettiği söyleminde kadınların gururlu olması nedeniyle şiddet gördüklerini gizlediklerine yönelik tespitte bulunmuştur. Özellikle "kırsal kesimlerde uygulanan ataerkil sistem nedeniyle kadının eş seçme özgürlüğünün kısıtlandırıldığı, kadınların sosyal güvenceleri olmaması nedeniyle kültürel, ekonomik ve sosyal haklar gibi temel haklardan mahrumlar" ifadelerinde ise kırsal kesimlerde etkisi hissedilen ataerkil sistem nedeniyle kadınların eş seçme özgürlüklerinin olmadığı ve sosyal güvenceye sahip olmamalarının sosyal haklardan mahrum kalmalarına neden oldukları konusunda açıklamalarda bulunmuştur.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 11

Tablo 27. CHP Ankara Milletvekili Gülsün Bilgehan'ın Kadınlara Yönelik Aile İçi Şiddet ile İlgili Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Kadınlar, en çok sevdikleri kişiler tarafından şiddete uğruyor"
b. Haber Girişi	CHP Ankara Milletvekili Gülsün Bilgehan, *"Kadınlar, en çok güven duymaları gereken yerde, en çok sevdikleri kişiler tarafından şiddete uğruyorlar"* dedi.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	Kadınlara yönelik aile içi şiddet.
b. Olayın Sunumu	Aile içi şiddete yönelik tespitte bulunularak kadınların en çok güven duydukların kişi tarafından şiddete uğradığının altı çizilmiştir.
c. Sonuçlar	Aile içi şiddetin statü, yaş, eğitim ve ülke tanımadığını, Avrupa'da her 5 kadından birinin şiddet gördüğüne yönelik tespitte bulunulmuştur.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	Mevcut kadın sığınma evlerinin sayısı ve bu evlerde korunan kadınların bilgisine sayısal olarak verilmiştir.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Metin içerisinde anlatım bozukluğu içeren, devrik cümle yapısına sahip cümleler yoktur.
2. Kelime Seçimleri	Haber metninde, Çankaya Belediyesi tarafından düzenlenen "Kadınlara Yönelik Aile İçi Şiddete Son" paneline katılan konukların konuşmalarına yer verilmiştir. "Sığınma", "ev", "korunma", "şiddet", "güvenmek", "maruz", "kalma" kelimeleri CHP Ankara Milletvekili Gülsün Bilgehan'ın konuşmalarında ön plana çıkan, konuya dikkat çeken kelimelerdir.
3. Retorik	CHP Ankara Milletvekili Gülsün Bilgehan söyleminde, aslında kadınların ailelerinin yanında kendilerini daha güvende hissetmeleri gerektiği fakat sevdikleri kişiler tarafından şiddete uğradığını belirtmiştir ve Atatürk'ün kadınlara verdiği değere konuşmasında vurgu yapmıştır.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 12

4.4.2. 2011 Seçim Yılındaki Kadın Politikacıların Ulusal (Yazılı) Basındaki Söylemlerinin Analizi

2011 seçim yılında analiz edilecek toplam haber sayısı 17'dir. 17 haberin 3'ü Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin, 2'si AKP Antalya Milletvekili Gökçen Özdoğan Genç ile ilgilidir. Kalan 12 haber: AKP Manavgat Kadın Kolları Başkanı Gülsüm Senirli Ünal, AKP Malatya Milletvekili Öznur Çalık, AKP Kocaeli Milletvekili Sibel Gönül, AKP Samsun Milletvekili Tülay Bakır, DP Ayşegül Dalkır Kahveci, CHP Aydın İl Kadın Kolları Başkanı Ayşe Özdemir, CHP Malatya İl Kadın Kolları Başkanı Güllü Tuncer, AKP İzmir Milletvekili Nesrin Ulema, CHP Genel Başkan Yardımcısı Gülsün Bilgehan, AKP İstanbul Milletvekili Nursana Memecan, BDP İstanbul Milletvekili Sebahat Tuncel ve CHP Grup Başkanvekili Emine Ülker Tarhan ile ilgilidir.

Tablo 28. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin'in Çocuk Gelin ve İstanbul Sözleşmesi ile İlgili Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Çocuk Gelinler Sesini Duyurdu"
b. Haber Girişi	Sabancı Vakfı desteğiyle yürütülen "Çocuk Gelinler Projesi'nin" final toplantısı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin'in de katılımıyla TBMM'de yapıldı.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	Çocuk gelin konusuna dikkat çekmek.
b. Olayın Sunumu	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin'in, Sabancı Vakfı tarafından yürütülen 'çocuk gelinler projesinin' final toplantısında çocuk gelin konusuna dikkat çekmesi.
c. Sonuçlar	2012 yılı itibariyle pilot illerde her aile için sosyal destek uzmanın olacağı.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	Haberde, kız çocuklarının eğitimi ile ilgili sayısal verilere yer verilmiştir fakat İstanbul Sözleşmesinin çocuk gelin konusu açısından önemi söz konusuysa eğer bilgisine yer verilmemiştir.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Haber içerisinde devrik cümle yapısı söz konusu değildir, kurallı cümle yapıları kullanılmıştır.
2. Kelime Seçimleri	Haberdeki "temel", "eğitim", "kız", "çocukları", "okullaşma" kelimeleri ile kız çocuklarının eğitimine dikkat çekilmeye çalışılmıştır. Haber içeriğinde daha çok eğitim konusuna değinilmiştir. İçerik başlık ile uyumlu değildir.

3. Retorik	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin, katılmış olduğu toplantıdaki röportajında *"temel eğitimde kız çocuklarının okullaşma oranlarının yüzde 98'e ulaştığını ancak ortaöğretimde bu oranın yüzde 68'e düştüğünü söyledi. Şahin kız çocuklarının temel eğitimden sonra okula devam etmesi için çalışmalar yapılması gerektiğini vurguladı"* ifadeleriyle kız çocuklarının temel eğitim alma oranının yükseldiği fakat ortaöğretimde düşen oran nedeniyle çalışmalar yapılması gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca toplantıda, İstanbul Sözleşmesi'nin Bakanlar Kurulunca İmzaya açıldığı ve Meclise geleceği bilgisini paylaşmıştır.

***Haberin görseli için bknz:** Ek 13

Tablo 29. AKP Manavgat Kadın Kolları Başkanı Gülsüm Senirli Ünal'ın İstanbul Sözleşmesi Hakkında Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Kadına şiddetin önüne geçilecek"
b. Haber Girişi	Ünal, "TBMM'deki partilerin ortak mutabakatıyla imzalanan İstanbul Sözleşmesi ile birlikte kadına şiddetin önüne geçmek daha etkin hale gelecek" dedi.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	İstanbul Sözleşmesi ile kadına yönelik şiddeti engelleyebilmek.
b. Olayın Sunumu	AKP Manavgat Kadın Kollan Başkanı Gülsüm Senirli Ünal'ın verdiği röportajda, TBMM'de partilerin ortak kararıyla imzalanan İstanbul sözleşmesinin kadına yönelik şiddeti önleme açısından etkili olacağı, özellikle AKP'li kadınların kadın şiddeti konusunda duyarlı oldukları ön plana çıkarılmıştır.
c. Sonuçlar	13 ülke tarafından imzalanan sözleşme aracılığıyla kadına yönelik şiddet ile ilgili önemli adımlar atılacağı.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	Haberde, kadın şiddeti ile ilgili sayısal verilere ve İstanbul Sözleşmesinin içeriğine yer verilmemiştir. Sözleşmenin Türkiye tarafından imzalanmasının kadına yönelik şiddeti önleme açısından önemli bir adım olduğu konusuna değinilmiştir.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Haberde genel olarak net ve anlaşılır cümleler kullanılmıştır. Sözleşmeye vurgu yapmak amacıyla devrik cümle yapıları kullanılmamıştır. Kurallı cümle yapıları ile vurgulanmak istenen cümlelere haberin sonunda yer verilmiştir.
2. Kelime Seçimleri	Haber içerisinde, "ortak", "mutakabat", "önemli", "yükümlülükler", "şiddet", "mağdurları", "duyarlılık", "güvenli", "konaklama" vb. kelime seçimleriyle İstanbul Sözleşmesinin önemine vurgu yapılmıştır.
3. Retorik	Gülsüm Senirli Ünal'ın, *"13 ülkenin imzaladığı İstanbul Sözleşmesi ile kadına yönelik şiddetin önüne daha etkin bir şekilde geçileceğine inanıyorum"* ifadesi haber başlığını destekler niteliktedir ve Türkiye'nin sözleşmeyi imzalaması ile birlikte '' şiddet mağduru'' olarak adlandırılan kadın ve çocuklara verilecek desteğin öneminin altı çizilmiştir. Ayrıca metin içerisinde, AKP'li siyasilerin kadına yönelik şiddeti önleme konusunda duyarlı olduğu vurgusu yapılmıştır ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin'in, kadına yönelik şiddeti önleme

	hususunda yaptığı çalışmaların desteklendiği belirtilmiştir.

***Haberin görseli için bknz:** Ek 14

Tablo 30. AKP Antalya Milletvekili Gökçen Özdoğan Enç'in Kadına Yönelik Şiddet Hakındaki Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Kadına Şiddete Sıfır Tolerans"
b. Haber Girişi	AKP Antalya Milletvekili ve TBMM Kadın-Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Üyesi Enç, "Kadına şiddet önleme konusunda kararlıyız. Hukuki zemini oluşturuyoruz. Kadınlarımız artık daha güvende olacaklar" dedi .
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	İstanbul Sözleşmesinin TBMM'de oy birliği ile kabul edilmesi ile birlikte kadına yönelik şiddet konusunda ortak mücadele edileceği.
b. Olayın Sunumu	Haber metni içerisinde kadına karşı şiddet ile mücadele amacıyla "biz de varız!" başlıklı bildirgenin önemine ve imza kampanyası bilgisine yer verilmiştir.
c. Sonuçlar	İmza kampanyasına nasıl destek sağlanacağının detaylı bilgisi aktarılmıştır.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	Haberde genel olarak AKP'nin şiddet ile mücadele karşısında ortak bir kararlılık gösterdikleri ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu tarafından yayımlanan bildirgeye nasıl ulaşılacağı ve imza kampanyasına beklenen desteğin altı çizilmiştir.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Haberde genel olarak bildirgeye ve imza kampanyasına vurgu yapacak açıklayıcı cümleler kullanılmıştır. Devrik cümle yapısı yoktur, kurallı cümle yapıları ile vurgu yapılacak konu desteklenmektedir. Ayrıca 'Biz Ak Partililer, Başbakanımız, Bakanlığımız' ifadelerinde olduğu gibi iyelik eki kullanılan cümle yapıları vardır.
2. Kelime Seçimleri	Haber içerisinde, "önemli", "bir adım", "Biz", "AK", "Partililer", "topyekün", "seferberlik", "biz", "varız", "imza", "kampanya", kelimeleri kadına yönelik şiddete karşı AKP tarafından desteklenen bir kampanya başlatıldığının bilgisine yer verilmiştir.
3. Retorik	AKP Antalya Milletvekili Gökçen Özdoğan Enç söyleminde, kadın, erkek ve genç bütün AKP'lilerin kadın şiddetine karşı oldukları ve bu karşıtlığın bir göstergesi olan, kendisinin de üye olduğu TBMM Kadın-Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın ortaklığında bir bildirge hazırlandığı ve bu bildirgeye ilk imzanın AKP Başkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından atıldığı vurgusu yapılarak partinin şiddet konusundaki genel görüşü yansıtılmaya çalışılmıştır.

***Haberin görseli için bknz:** Ek 15

Tablo 31. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin'in İstanbul Sözleşmesinin Meclis Gündemine Alınması Konusundaki Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Meclis Gündeminde Henüz Kadın Yok"
b. Haber Girişi	TBMM'nin yeni yasama dönemine başladığı dönem içerisinde hükümetin Meclis'e büyük çoğunluğu uluslararası sözleşme olmak üzere gönderdiği 204 yasa tasarısı içinde kadınları doğrudan ilgilendiren hiçbir düzenleme yok. Kadınlara yönelik şiddet ve kadın cinayetleri günlük yaşamımızın bir parçası olmaya devam ederken hükümet konuyla ilgili bildiğini okumaya devam ediyor.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	Meclise sunulan yasa tasarıları içerisinde kadınları ilgilerinden herhangi bir düzenleme olmadığı.
b. Olayın Sunumu	Haber metni içerisinde, TBMM'inde görüşülmesi beklenen yasa tasarısı ve kararnameler ile ilgili bilgi verilmiştir.
c. Sonuçlar	İstanbul Sözleşmesi ile ilgili kanun teklifinin meclis gündemine alınması konusundaki çekincelerin altı çizilmiştir.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	Haber metninde, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin'in İstanbul Sözleşmesi'nin meclis gündemine alınması konusundaki açıklamasına yer verilmiştir fakat meclise sunulan, sayısal bilgisi verilen yasa tasarısı ve kararname içeriklerinde kadınlara yönelik bir düzenlemenin olmadığı belirtilmiştir. Ayrıca kadınlar lehine düzenleme içeren 5 ayrı yasa teklifinin ise görüşülmeyi beklediğinin altı çizilmiştir.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Sentaktik çözümleme Fatma Şahin'in konu ile ilgili açıklamasına göre yapılmıştır. Paragraf içerisinde anlam bozukluğu içeren kelime/ kelimeler yoktur. Cümleler net, kurallı ve anlaşılır cümlelerdir.
2. Kelime Seçimleri	"Meclis", "yasa", "İstanbul", "Sözleşme", "Bakanlar", "kurulu", "imzaya", "açılması", "ivedilik" vb. kelimeler Bakan Fatma Şahin'in İstanbul Sözleşmesi ile ilgili söylemini destekler niteliktedir.
3.Retorik	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin, İstanbul Sözleşmesi ile ilgili konuşmasında özellikle "ivedi" kelimesinin kullanımıyla konunun hızlı bir şekilde meclis gündemine alınacağının altını çizmiştir. Ayrıca konuşmasında kadınlara yönelik çıkarılacak ya da içeriği değiştirilecek yasaların bilgisine de yer vermiştir.

***Haberin görseli için bknz:** Ek 16

Tablo 32. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin'in Hukuk Devletinin Kadınlarla Olacağına Dair Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME

1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Hukuk Devleti Kadınlarla Olur"
b. Haber Girişi	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin, "Eğer bu ülke hukuk devleti olacaksa kadının aklını, duygusal zekâsını kullanmadan hedeflerine ulaşamaz. Toplumun bütün gücünü kullanmalıyız. Şiddet bir sonuç. Başa dönüp koruyucu önlemleri almamız gerekiyor. Kadının yaşam hakkı insan hakkıdır. Kız çocukları güçlendirilmeli" Aile İçi Şiddete Son Kampanyası ve UNFPA Türkiye (BM Nüfus Fonu) iş birliğiyle 2005 yılından beri düzenlenen 'Aile İçi Şiddete Son!' konferansı bu yıl Dünya Kadına Yönelik Şiddete Son Gününde yapıldı.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	Toplumun bütün gücünün kadına yönelik şiddeti engellemek ve hukuk devleti olma yönünde kadınlara duyulan ihtiyaç.
b. Olayın Sunumu	Kadına şiddete yönelik atılması gereken adımlar ve hukuk devleti olma yönündeki hedeflere kadınların desteğiyle ulaşılacağı vurgusu yapılmıştır.
c. Sonuçlar	Özellikle kadına yönelik şiddeti önlemede atılacak önemli adımlardan birisinin İstanbul Sözleşmesi'nin imzalanması olduğu belirtilmiştir ve Türkiye'nin sözleşmeyi parlamentoda onaylayan ilk ülke olmasının altı çizilmiştir.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin konuşmasını Aile İçi Şiddete Son!' başlıklı konferansta gerçekleştirmiştir. Haber metni içerisinde konferans içeriği ve katılımcılar ile ilgili genel bir bilgi verilmiştir.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Haber metninde, kurallı cümle yapıları kadar eksiltili cümleler kullanılmıştır. 'Şiddet bir sonuç', 'cümle eksiltili cümleye örnektir. Eksiltili cümle yapısı dışında Bakan Fatma Şahin'in konuşması anlaşılır ve konuyu destekleyecek cümleler içermektedir.
2. Kelime Seçimleri	''Yaşam'', ''hakkı'', ''korkaklık'', ''insanlık'', ''suç'', ''hizmetkar'', ''pozitif'', ''ayrımcılık'', ''nimet'', ''külfet'' vb. kelimeler kadına yönelik şiddetin bir insanlık suçu ve korkaklık olduğunu betimleyen kelimelerdir. ''Hizmetkar'', ''pozitif'', ''ayrımcılık'', ''nimet'', ''külfet'' gibi kelime seçimlerinin içeriğine retorik başlığı altında yer verilecektir.
3. Retorik	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin, *"Eğer bu ülke hukuk devleti olacaksa kadının aklını, duygusal zekâsını kullanmadan hedeflerine ulaşamaz*" ifadesi haberin başlığını destekler niteliktedir ve hedeflere ulaşılmada kadın gücüne duyulan ihtiyacı vurgu yapılmıştır. Ayrıca kadın erkek ayrımı yapılmadan toplum huzuru için çalışıldığı, kadın, erkek her gencin toplumun huzuru için söylenenleri yapacağı, kadınların mutluluğu kadar erkeklerin de mutluluğunun önemsendiği ve poizitif ayrımcılığı erkeklerin mutluluğu için istendiğinin altı çizilmiştir. Metin içerisinde, 'fırsat eşitliği' kavramı nimetin ve külfetin eşit paylaşılması olarak tanımlanmıştır.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 17

Tablo 33. AKP Antalya Milletvekili Gökçen Özdoğan Genç'in Kadına Yönelik Şiddet ile İlgili Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Kadına Şiddet, İnsanlık Suçu"
b. Haber Girişi	"25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü dolayısıyla yazılı açıklama yapan AKP Antalya Milletvekili, TBMM Kadın-Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Üyesi Gökçen Özdoğan Enç, "Kadına şiddet insanlık suçudur. Hükümetimiz, kadına yönelik şiddetin kabul edilemez olduğu olgusu ve kararlılıkla çok yönlü ve top yekûn seferberlik başlatmıştır. AKP iktidarı döneminde bununla ilgili gerekli anayasal ve kanuni düzenlemeler yapılmıştır. Ancak; Kadına karşı şiddetin önlenmesinde toplumsal cinsiyet eşitliği duyarlılığının arttırılması ve zihinsel dönüşümün sağlanması son derece önemlidir" dedi.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	AKP'nin kadına karşı şiddet karşıtlığı ve İstanbul Sözleşmesi kapsamında yapılacak düzenlemeler.
b. Olayın Sunumu	AKP iktidarı döneminde kadın şiddetine karşı atılan adımlara, anayasal ve kanuni düzenlemeler ve İstanbul Sözleşmesi'nin imzalanması ile yapılacak düzenlemeler metin içerisinde ön plandadır.
c. Sonuçlar	TBMM'indeki kadın ve erkek milletvekillerinin desteğiyle birlikte kadına yönelik şiddete karşı ortak hareket edilmesi gerektiğinin vurgusu yapılmıştır.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	Haber metni içerisinde AKP Antalya Milletvekili Gökçen Özdoğan Genç, partisinin ve kendisinin kadına yönelik şiddete karşıtlığı ve AKP'nin iktidarının söz konusu şiddeti önlemek amacıyla yaptığı/yapacağı düzenlemelerden bahsetmiştir. İstanbul Sözleşmesi çerçevesinde öngörülen düzenlemeler ile ilgili bilgi de verilmiştir.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Metindeki cümleler konuyu açıklayan, anlaşılır, kurallı cümle yapısına sahip cümlelerdir.
2. Kelime Seçimleri	"Topyekun", "insanlık", "suç", "hükümet", "şiddet", "mağdur", "anayasal", "düzenleme", "koruma", "cinsiyet", "eşitlik" seçilen kelimeler şiddet mağdurlarına yönelik topyekun mücadele edileceği ve bu mağduriyeti giderme konusunda gerçekleştirilecek anayasal düzenlemeler gerçekleştirileceği bilgisini aktarmaktadır.
3. Retorik	AKP Antalya Milletvekili Gökçen Özdoğan Genç, *"Hükümetimiz, kadına yönelik şiddetin kabul edilemez olduğu olgusu ve kararlılıkla çok yönlü ve topyekûn seferberlik başlatmıştır. Ak Parti iktidarı döneminde bununla ilgili gerekli anayasal ve kanuni düzenlemeler yapılmıştır"* ifadeleriyle partisinin kadına yönelik şiddete karşı tutumundan ve şiddeti önleme kapsamında yapılan düzenlemelerin bilgisini verirken şiddete partisinin ve kendisinin karşıtlığının altını da çizmiştir. Ayrıca konuşmasında İstanbul Sözleşmesinin imzalanması neticesinde gerçekleştirilecek düzenlemelerden bahsetmiştir ve şiddet mağduru kadınların korunması ve şiddet faillerinin cezalandırılması hususundaki düzenlemelerin bilgisini de vermiştir.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 18

Tablo 34. AKP Malatya Milletvekili Öznur Çalık'ın Şiddet Konusunda Değişim Zihinlerde Olması Gerektiğine Yönelik Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Çalık: Esas Değişim Zihinlerde Olmalıdır"
b. Haber Girişi	AKP Malatya Milletvekili Öznur Çalık, "Düzenlemelerin kadınları şiddete karşı korumada gerekli ama yeterli olmadığı, esas değişimin zihniyetlerde olması gerektiği açıktır" dedi.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	AKP iktidarının kadına yönelik şiddeti önlemek amacıyla yaptığı düzenlemeler dışında şiddeti önlemede önemli olanın zihniyet değişimi olması gerektiği vurgusu.
b. Olayın Sunumu	Devrim niteliğindeki mevcut düzenlemelerin kadına şiddeti önlemede tek başına yeterli olmadığı, zihniyet değişimi açısından kamuoyu farkındalığı yaratılması gerektiği.
c. Sonuçlar	"Ancak ne olursa olsun; yasal düzenlemelerin kadınları şiddete karşı korumada gerekli ama yeterli olmadığına dikkat çeken Çalık, "Esas değişimin zihniyetlerde olması gerektiği açıktır. Nereden gelirse gelsin kadına uygulanan her türlü şiddet ve ayrımcılığa karşı toplumumuzu mücadele ve dayanışmaya davet ediyorum" ifadeleri haberin başlığı ve girişini destekler niteliktedir. Ayrıca haberde metninde hakim olan görüşü yansıtmaktadır.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	AKP'nin Türk Ceza Kanunu, İş Kanunu, Belediyeler Kanunu, Aile Mahkemelerinin kurulması vb. konularda yaptığı yenilikler ile ilgili bilgi verilmiştir.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Metin içerisindeki cümleler net, kurallı cümle yapısına sahip cümlelerdir. Devrik cümle yapısına sahip cümleler mevcut değildir.
2. Kelime Seçimleri	"Değişim", "zihniyet", "yasal", "iktidar", "devrim", "şiddet", "dayanışma", "farkındalık", "yasal", "düzenleme" kelimeleri özellikle sonuç bölümünü desteklemektedir.
3. Retorik	AKP Malatya Milletvekili Öznur Çalık'ın, analizin giriş ve sonuç bölümünde yer verilen söylemi dışında "bütün insan hak ve hürriyetlerine, adalete ve merhamete öncelik veren bir iktidarımız ve hükümetimiz var" ifadeleri AKP'nin kadınlar ile ilgili gerçekleştirmiş olduğu yenilikler ile ilgili detaylı bilgileri içeren bir söylemdir. Haberdeki söylem partinin yapmış olduğu çalışmaları destekler niteliktedir ve kadına yönelik şiddeti önleme konusunda mevcut yasaların tek başına yeterli olmayacağı, zihniyet değişimi konusuna odaklanılması gerektiği vurgusu yapılmıştır.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 19

Tablo 35. AKP Kocaeli Milletvekili Sibel Gönül'ün "Hep yanımda ol" Kampanyası Hakkında Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Kadına Şiddete Karşı Kampanya"
b. Haber Girişi	AKP Kocaeli Milletvekili Sibel Gönül, 'Daha az şiddetin olduğu, daha adil, daha mutlu bir dünya için "hep yanımda ol" diyoruz' sloganıyla bir kampanya başlatacaklarını söyledi.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	"25 Kasım Kadına Karşı Şiddetin Kınanması" gününde kadına şiddete karşı başlatılacak kampanya.
b. Olayın Sunumu	Meclis gündemine alınan İstanbul Sözleşmesi'nin KEFEK gündemine de alındığının bilgisi verilmiştir.
c. Sonuçlar	"Hep yanımda ol" sloganıyla bir kampanya başlatılacağı.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	Haber metninde, toplumsal cinsiyet eşitliği kapsamında yürütülecek çalışmalarda medyaya duyulan ihtiyaç duyulacağı belirtilmiştir. Ayrıca 25 Kasımda başlatılacak kampanya süreci ile ilgili genel bilgiler verilmiştir.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Haber metninde konuyu açıklayan, net cümle yapıları mevcuttur. Devrik cümle yapısı ve anlatım bozukluğu yoktur.
2. Kelime Seçimleri	"Kasım", "şiddet", "kampanya", "komisyon", "medya", "ses" "parlamento", "muhabir" kelimeleri 25 Kasım'da başlatılacak kampanya ve toplumsal cinsiyet eşitliği çalışmaları kapsamında medyanın sesine duyulan ihtiyacı dikkat çekmektedir.
3. Retorik	AKP Kocaeli Milletvekili Sibel Gönül, "kanun tasarısının hazırlanmasında akademisyenler, yargı mensupları ve sivil toplum örgütleri ile görüşüldüğünü ve şiddetin toplumun her alanında olduğu ve bir bütün olarak ele alınması" gereken bir konu olduğunu belirtmiştir. 'Daha az şiddetin olduğu, daha adil, daha mutlu bir dünya için "hep yanımda ol diyoruz" sloganıyla bir kampanya başlatacaklarını, 25 Kasım Cuma günü başlatacakları kampanya için ve bununla ilgili afişler ve slayt gösterileri hazırladıklarını bildirdiği ifadeleri kanun tasarısının hazırlık aşamasında kimlerden destek alındığı, "hep yanımda ol" sloganıyla başlatılacak kampanyanın amacı ve kampanya başlama tarihi ile ilgili bilgi vermiştir. Haberde seçilen kelimeler, haber başlığı ve girişi haber içeriğini açıklar niteliktedir.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 20

Tablo 36. Farklı Partilerden Kadın Milletvekillerinin Kadınlar ile İlgili Yapılacak Çalışmalar Hakkında Söylemleri

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"İlk Gündem Maddesi Kadına Karşı Şiddet"
b. Haber Girişi	"Meclisin yeni kadınları İlk gündem maddesi 'kadına karşı şiddet' Yeni Meclis'in 78 kadın vekilin ilk gündem maddelerini Habertürk'e anlattı. Ortak cevap, "kadına şiddet" oldu. AKP Samsun Milletvekili Tülay Bakır, erkeğe evlilik öncesi psikolojik test bile önerdi. "
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	Meclisteki kadın AKP ve CHP'li kadın vekillerin kadınlar ile ilgili yapacakları çalışmalar.
b. Olayın Sunumu	4 AKP'li, 5 CHP'li milletvekili, haberdeki röportajlarında kadın istihdamı, eğitimi, kadına yönelik şiddet vb. konular hakkında yapılacak çalışmaların bilgisi verilmiştir.
c. Sonuçlar	Haber metninde 9 farklı söylem söz konusu olduğundan her bir söylem içerisinde farklı bir sonuca ulaşılmıştır.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	Haber metninde, kadın girişimciliğinin arttırılması, kadın istihdamı, kadın erkek eşitliği, temel hak ve özgürlükler, şiddeti önleme hususunda eğitimin önemi vb. konu başlıkları ile ilgili yapılması planlanan çalışmaların altı çizilmiştir.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Milletvekillerinin kadınlar ile ilgili söylemlerindeki cümleler söylemi açıklayacak nitelikte net, kısa ve anlaşılır cümlelerdir.
2. Kelime Seçimleri	"Psikolojik", "kadın", "şiddet", "eğitim", "zorunlu", "girişimcilik", "istihdam", "sığınma", "yardım", "erkek", "insan", "hakları", "sosyal", "sorumluluk" kelimeleri milletvekillerinin röportajında ön planda olan kelimelerden seçilmiştir ve ardalan/bağlam bilgisinde yer verilen konu başlıklarını destekler niteliktedir.
3. Retorik	AKP Milletvekili Tülay Bakır, kadına yönelik şiddetin önlenmesi için erkeklerin özellikle evlilik öncesinde psikolojik testlerden geçmesi gerektiğini belirtirken AKP'li vekil Belma Satır ise mecliste kadın istihdamını arttırmaya yönelik çalışmalar yapacağını ve şiddetin bir insan hakları ihlali olduğunun altını çizmiştir. AKP milletvekili Tülay Kaynarca, kadın, yaşlı ve engelliler ile ilgili sosyal sorumluluk projelerinin gündeminde olacağını, AKP'li vekil Türkan Dağoğlu ise özellikle kız çocuklarının eğitim konusuna odaklanmıştır. Röportajında, *"mecburi eğitimin 8 yıla kadar değil 11 yıla kadar yapılması için gereken yapılmalı"* ifadelerini kullanmıştır. CHP milletvekili Aylin Nazlıaka, kadın istihdamının arttırılması ve kadın sığınma evlerinin işleyişi ile ilgili düzenlemeler yapılması gerektiğini, CHP Melda Onur ise *"Türkiye'nin her yanında kadın erkek eşitliğini sağlama yönünde yasa, yönetmeliklerin hayata geçmesi gerekir"* ifadelerini kullanmıştır. CHP'li vekil Nedret Akova kadın şiddetini önlemeye yönelik savcının kadın lehine karar vermesi gerektiği, CHP'li vekil Binnaz Toprak ise, "kadınların sorunlarının yanı sıra dışlanan, ötekileştirilen, özgürlükleri kısıtlanan, ayrımcılığa uğrayan herkesin sorunlarıyla" ilgileneceğini, CHP milletvekili Sena Kaleli ise vatandaşa yapılacak yardımlar ve kadınlarının iş dünyasına katılımı yönünde söylemde bulunmuştur.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 21

Tablo 37. DP Kadın Kolları Genel Başkanı Ayşegül Dalkır Kahveci'nin Mevcut İktidara Yönelik Eleştirisinin Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Kadınlara İlgisiz İktidara DP Tepkisi"
b. Haber Girişi	Demokrat Parti Kadın Kolları Genel Başkanı Av. Ayşegül Dalkır Kahveci Hükümeti uyardı. "Maalesef kadını yok gören siyasi irade kadına yapılan şiddet konusunda ağzını açmamaktadır. PKK terörüne verdiğimiz şehit sayısından fazla kadın ülkemizde canice katledilmiştir" dedi.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	AKP iktidarının kadın cinayetlerini önleme konusunda çalışma yürütmemesinin eleştirilmesi.
b. Olayın Sunumu	Sayıca artan kadın cinayetlerine ve kadına şiddet rakamlarına rağmen AKP iktidarının şiddeti önleme hususunda herhangi bir çalışma yürütmediğinin vurgusu yapılmıştır.
c. Sonuçlar	Kadın cinayetlerinin hiçbir iktidar döneminde AKP'nin iktidarda olduğu dönem kadar artmadığı belirtilmiştir.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	Haber metninde, kadın cinayetleri ile ilgili 2002, 2009 ve 2010 yıllarına ait istatistiksel veri paylaşılmıştır.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Haber metninin içeriğinde, aktarılmak istenen konuyu vurgulayacak, anlaşılır, kısa ve öz cümleler kullanılmıştır.
2. Kelime Seçimleri	"Kadın", "pozitif", "ayrımcılık", "şiddet", "cinayet", "AKP", "referandum", "iktidar", "oy", "istemek" vb. kelimeler ile kadın yönelik şiddet ve kadın cinayetlerine dikkat çekilmeye çalışılmıştır ve haber metninde ön planda olan kelimeler haberdeki genel kanıyı yansıtmaktadır.
3. Retorik	DP Kadın Kolları Genel Başkanı Ayşegül Dalkır Kahveci haber metnindeki *"kadınları siyaset malzemesi yaparak pozitif ayrımcılık yapacağım diyerek referandumda oy isteyen AKP iktidarı şu ana kadar kadına karşı pozitif değil; Cumhuriyet tarihinin en negatif hükümeti olarak tarihe geçmiştir. Türk kadını mevcut elde etmiş olduğu haklarını kaybetmek ile karşı karşıyadır"* ifadeleri ile AKP'nin kadınlardan oy alabilmek amacıyla kadın haklarını koruma yönünde vaatte bulunduğu fakat kadınların AKP iktidarı nedeniyle mevcut haklarını kaybetme riski ile karşı karşıya oldukları iddiasında bulunmuştur. Ayrıca *"hiçbir iktidar döneminde bu rakamlarla ifade edilecek derece kadın canice katledilmemiştir. Kadına karşı şiddeti Hukukun üstünlüğü çerçevesinde ele almayıp Töre'nin üstünlüğü çerçevesinde ele alan bir iktidar grubu taralından yönetilen bir ülkede yaşıyoruz"* ifadeleri haber metninde sayısal bilgisi verilen kadın cinayetlerine vurgu yapmaktadır ve AKP iktidarına eleştiri, tepki söz konusudur.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 22

Tablo 38. CHP Aydın İl Kadın Kolları Başkanı Ayşe Özdemir'in Kadına Yönelik Şiddet ile İlgili Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Kadına Şiddetin Asıl Nedeni İktidardır"
b. Haber Girişi	CHP Aydın İl Kadın Kolları'nın düzenlediği, Aydın Belediye Başkanı Özlem Çerçioğlu'nun yanı sıra STÖ'lerin de destek verdiği eylemde, kadına yönelik şiddet kınandı. Atatürk Parkı önündeki protestoda, basın açıklamasını CHP Aydın İl Kadın Kolları Başkanı Ayşe Özdemir yaptı.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	Kadına yönelik şiddetin önlenememesinde AKP iktidarının sorumlu tutulması.
b. Olayın Sunumu	Kadına yönelik şiddetin artmasının altında yatan asıl neden/nedenler açıklanmıştır.
c. Sonuçlar	Söz konusu şiddeti önlemede CHP'nin yapacakları kısaca özetlenmiştir.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	Haber metninde, kadın cinayetlerinin artışı ile ilgili ön görülen istatistiksel veri paylaşılmıştır.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Metindeki cümleler anlatım bozukluğu içermeyen, kurallı cümle yapısına sahip, kısa ve anlaşılır cümlelerdir.
2. Kelime Seçimleri	''Kadın'', ''şiddet'', ''maruz'', ''mevcut'', ''iktidar'', ''cinayet'', ''kınama'' kelimeleri kadına yönelik şiddete dikkat çekmektedir ve haber başlığına vurgu yapan kelimeler mevcuttur.
3. Retorik	CHP Aydın İl Kadın Kolları Başkanı Ayşe Özdemir'in "kadını ikinci sınıf vatandaş gören, '3 çocuk doğur' önerisiyle evine kapatan, toplumsal yaşamın dışına iten anlayış iktidardan uzaklaştırılmadıkça kadına şiddet durmayacaktır. CHP, kadına yönelik her türlü şiddetin önlenmesi için geliştirilen uluslararası ve ulusal hukukun samimi sahibi ve takipçisi olacaktır. Bu sorun ortadan kaldırılıncaya kadar da bu tavrını kararlı bir biçimde sürdürecektir" ifadeleriyle kadına şiddetin engellenemesinde hakim olan anlayışa dikkat çekmektedir ve CHP'nin şiddete karşı tavrına yönelik bilgi verilmiştir.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 23

Tablo 39. CHP Malatya İl Kadın Kolları Başkanı Güllü Tuncer'in Kadın Cinayetleri Konusundaki Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Kadın cinayetlerinde görülen yüzde 1400lük artış sorgulanmalıdır"
b. Haber Girişi	Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Malatya İl Kadın Kolları Başkanı Güllü Tuncer, "Son yılda kadın cinayetlerinde görülen yüzde 1400'lük artış sorgulanmalıdır" dedi.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	Son yılda yüzde 1400 oranında artış gösteren kadın cinayetlerinin sorgulanması gerektiği.
b. Olayın Sunumu	Adelet Bakanlığı'nın resmi istatistiklerine göre arttan kadın cinayetleri ve kadına yönelik şiddetin altında yatan nedenlerin araştırılmasının önemine değinilmiştir.
c. Sonuçlar	Kadına yönelik şiddetin asıl nedeninin mevcut siyasal iktidarın kadına bakış açısında yattığı sonucuna ulaşılmıştır.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	Haber metninde, Adalet Bakanlığı'nın kadın cinayetleri ile ilgili istatiksel verilerine yer verilmiştir.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Haber metni içeriğinde, konuya vurgu yapacak, kısa, net ve kurallı cümle yapısına sahip cümleler vardır.
2. Kelime Seçimleri	"Kadın", "şiddet", "cinayet", "mevcut", "iktidar" kelimeleri özellikle haberin sonuç bölümüne vurgu yapan kelimelerdir.
3. Retorik	CHP Malatya İl Kadın Kolları Başkanı Güllü Tuncer konuşmasında, kadına yönelik şiddetin bir zihniyet sorunu olduğu, mevcut siyasal iktidarı kadını "ikinci sınıf" vatandaş olarak görmesi ve toplumsal hayatın dışına itmesi nedeniyle eleştirmiştir. Kadına yönelik şiddet sorununun çözülememesinin temel nedeninin kadına bakış açısı altında yattığının altını çizmiştir.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 24

Tablo 40. AKP İzmir Milletvekili Nesrin Ulema'nın Kanun Tasarısı Hakkında Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Milletvekili Ulema kadın ve aile şiddetinden korunmasına dair kanun tasarısı imzaya sunuldu"
b. Haber Girişi	AKP İzmir Milletvekili Nesrin Ulema, "kadın ve aile bireylerinin şiddetten korunmasına dair kanun tasarısının imzaya sunulduğunu, aile ve sosyal destek hizmetlerinde her ailenin bir sosyal destek uzmanının olacağı yeni bir sistemi hayata geçirmek için de çalışmaların sürdüğünü söyledi. "
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	Kadın ve aile bireylerinin şiddetten korunması ile ilgili kanun tasarısının imzaya sunulması.
b. Olayın Sunumu	Kadına ve aile bireylerine yönelik şiddeti önleme konusunda yapılacak çalışmaların bilgisine yer verilmiştir.
c. Sonuçlar	AKP iktidarı döneminde kadının konumu ve kadına yönelik şiddet ile ilgili çalışmaların yapıldığı ve bu çalışmaların yapılmaya devam edeceği vurgusu yapılmıştır.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	Aile içi şiddet ve istismara yönelik yapılması gereken konusunda hazırlanan kısa filmin içeriği ile ilgili bilgi verilmiştir. Konunun bir kampanyaya dönüştürülmesi ve medya iş birliğiyle konu hakkında farkındalık yaratılması gerektiğine dikkat çekilmiştir.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Aktarılmak istenen konu örneklerle desteklenmiştir. Metin içerisinde devrik cümle yapısına sahip, anlatım bozukluğu içeren cümleler mevcut değildir.
2. Kelime Seçimleri	"Kanun", "tasarısı", "kampanya", "medya", "desteği", "toplumsal", "farkındalık", "hükümet" vb. kelimeler haberin genelindeki düşünce yapısını desteklemektedir. Ayrıca söylem analizinin sonuç ve ardalan/bağlam bilgisi bölümlerini vurgular niteliktedir.
3. Retorik	AKP İzmir Milletvekili Nesrin Ulema, aile içi şiddet ve istismara karşı toplumsal bir farkındalık yaratılması gerektiği, bu farkındalığın yaratılmasına katkı sağlamak amacıyla bir tanıtım filmi oluşturulduğu ve söz konusu konu ile ilgili durumun bir kampanyaya dönüşerek toplumun geneline yayılmış bir bilinç oluşturulması gerektiğini açıklamıştır. Özellikle AKP iktidarı döneminde kadınlar ile ilgili çalışmalar yürütüldüğü ve bu çalışmaların devam edeceği, kendini koruma gücü olmayan, ezilen her kadının yanında olunacağı ve her ailenin sosyal destek uzmanın olacağı bir sistemi hayata geçirmeye yönelik plan yapıldığının altı çizilmiştir.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 25

Tablo 41. CHP Genel Başkan Yardımcısı Gülsün Bilgehan'ın Kadın Cinayetleri ile İlgili Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Kadın cinayetlerinin takipçisi olacağız"
b. Haber Girişi	"CHP Genel Başkan Yardımcısı Bilgehan, kadın cinayetleri ve kadına yönelik şiddetin takipçisi olacaklarını bildirdi. Bilgehan, yazılı açıklamasında, kadın cinayetlerine her gün bir yenisinin eklendiğini belirtti"
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	Kadın cinayetleri ve kadına yönelik şiddete karşı dikkat çekmek.
b. Olayın Sunumu	Yasaların ve mevcut uygulamaların kadını korumada yetersiz kaldığı, kadına yönelik şiddete karşı bir seferberlik başlatılması gerektiği belirtilmiştir.
c. Sonuçlar	Kadın cinayetleri ile ilgili davaların yakından takip edileceği sonucuna ulaşılmıştır.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	Kadına şiddete karşı mücadele hedefleri ile ilgili bilgi verilmiştir.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Metinde, haberdeki söylemi destekleyecek anlaşılır, net, benzetme, karşılaştırma içeren cümle yapıları mevcuttur.
2. Kelime Seçimleri	"Kadın", "cinayet", "şiddet", "takip", "seferberlik", "zihniyet", "devrim", "eşit", "vatandaşlık", "hak" kadına yönelik şiddete dikkat çeken, analizin sonuç bölümüne vurgu yapan kelimelerdir.
3. Retorik	CHP Genel Başkan Yardımcısı Gülsün Bilgehan ifadelerinde, adetleri çağlar öncesinde kalan, insanlık dışı olarak nitelendirmiştir ve kadına yönelik şiddet konusunda asıl değişimin zihniyet devrimi ile yapılacağının altını çizmiştir. Ayrıca söyleminde partisinin kadınlara eşit vatandaşlık hakkını kazandıran parti olduğunu ve CHP olarak kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetlerinin takipçisi olacaklarını belirtmiştir. "Zihniyet devrimi" söylemine vurgu yapmak amacıyla şiddet uygulayanların "beyinlerine kelepçe lazım" ifadesinde bulunmuştur.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 26

Tablo 42. AKP İstanbul Milletvekili Nursuna Memecan'ın TkMM'nin Tespitine Yönelik Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
c. Haber Başlığı	"TkMM: Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet Artmaktadır"
d. Haber Girişi	Türkiye küçük Millet Meclisleri (TkMM), 21 ilde yaptığı toplantılarda, "kadına yönelik şiddetin arttığı" ortak paydasında buluştu. AKP İstanbul Milletvekili Nursuna Memecan, TkMM Meclis Koordinatörü Oya Özden ile düzenlediği basın toplantısında, Mart ayında yapılan çalışma hakkında bilgi verdi.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	Türkiye'de kadına yönelik şiddetin arttığının tespiti yapılmıştır.
b. Olayın Sunumu	TkMM'nin 21 ilde, 12 milletvekilinin katıldığı toplantı kapsamında kadına yönelik şiddeti arttığı ile ilgili durum tespitinde bulunulmuştur.
c. Sonuçlar	Türkiye'de kadına yönelik şiddetin arttığı ve şiddeti önlemede öncelikli sorumluluğun devlete ait olduğu belirtilmiştir.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	'Avrupa Konseyi' tarafından hazırlanan konvansiyonu üye ülkelerin imzalaması gerektiğinin altı çizilmiştir. Ayrıca haber metninde kadına yönelik şiddeti önleme hususunda yapılması gerekenlerin detaylı bilgisine yer verilmiştir.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Haber metninde, konuyu net olarak açıklayan, olasılık içeren, kurallı cümle yapıları vardır.
2. Kelime Seçimleri	"Kadın", "cinayet", "şiddet", "konvansiyon", "yasa", "teklif", "erkek", "terapi" kelimeleri haber metnindeki genel düşünce yapısını özetleyen kelimelerdir.
3. Retorik	AKP İstanbul Milletvekili Nursuna Memecan söyleminde, kadına yönelik şiddet konusunda cezaların arttırımı kadar erkeklerin terapi almalarının önemli olduğunu ve şiddete uğrayan kadınlara sağlanan desteğin şiddeti önlemede noktasında katkı sağlayacağını iletmiştir. Ayrıca haber metninde, Şiddet mağduru kadınların kalabileceği mekan sayılarının arttırılması ve kadınların kendi ayaklarının üzerinde durmasını sağlayacak yardımların şiddeti önleme noktasında faydalı olacağına dikkat çekilmiştir. Ayrıca Memecan, şiddet konusunda geçmişte istatistiki çalışma yapılmadığı, yapılacak çalışmaların artmasıyla şiddet gören kadın sayısının azalacağı yönünde iddiada bulunmuştur.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 27

Tablo 43. BDP İstanbul Milletvekili Sebahat Tuncel'in Kanun Teklifinin Meclise Sunulması Hakkında Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Kadın cinayetleri münferit değil sistematiktir"
b. Haber Girişi	"Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu, kadın cinayetlerinin münferit değil sistematik olduğunu belirterek bu konuda Mecliste AKP, BDP ve CHP kadın milletvekilleriyle görüşmeler yaptıklarını belirtti. BDP Milletvekili Sebahat Tuncel de, kadın cinayetlerine karşı Meclis Başkanlığına 4320 sayılı Ailenin Korunması Kanunu Hakkında Kanunu'nda değişiklik yapılması için kanun teklifi verdi."
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu'nun hazırladığı kanun teklifinin Meclis'e sunulması.
b. Olayın Sunumu	BDP İstanbul Milletvekili Sebahat Tuncel, kadın cinayetlerine karşı Meclis Başkanlığına 4320 sayılı Ailenin Korunması Kanunu Hakkında Kanunu'nda değişiklik yapılması için kanun teklifi vermiştir.
c. Sonuçlar	Hazırlanan yasa tasarısı BDP İstanbul Milletvekili Sebahat Tuncel tarafından Meclis'e sunulmuştur.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı tarafından ulusal basına iletilen kadına yönelik şiddet, kadın cinayetleri ile ilgili istatiksel veriler paylaşılmıştır.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Haber metnindeki cümleler, net, anlaşılır ve kurallı cümle yapısına sahip cümlelerdir. Metindeki söylem sayısal verilerle desteklenmiştir.
2. Kelime Seçimleri	"Kadın", "şiddet", "rekor", "cinayet", "taciz", "tecavüz" kelimeleri kadına karşı işlenen suçlara dikkat çeken, istatiksel verisi paylaşılan konu başlıklarını özetleyen kelimelerdir.
3. Retorik	BDP İstanbul Milletvekili Sebahat Tuncel, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığının 2010 yılı kadın cinayeti ve cinsel dokunulmazlık suçu verilerine yer vererek özellikle 2010 yılında artış gösteren kadın yönelik şiddet ve cinsel dokunulmazlık suçlarına dikkat çekmeye çalışmıştır. Cinayetleri işleyen erkeklerin güvenlik güçlerine verdikleri ifadelerde 'aldatıldıklarına' yönelik iddialar da bulundukları belirtilmiştir. "Kadın cinayetlerini önlemeye yönelik yasaların çok sınırlı olduğunu kaydeden Tuncel, bu durumun yeni kadın katillerini teşvik ettiğini belirtti. Bugüne kadar polise suç duyurusunda bulunduğu halde korunmayan ve öldürülen kadınları örnek olarak veren Tuncel, tüm bu örneklerin 'haksız tahrik', 'iyi hal', 'gelecek' gibi gerekçelerle kadın katillerine ceza indirimi verildiğini ve yeni çıkarılan CMK102 gibi yasalarında katillerin lehine işlediğin gösterdiğini bildirdi" söyleminde ise yasaların kadınları korumada yetersiz olduğu, cinayet işleyenlerin 'haksız tahrik', 'iyi hal' gibi gerekçelerden indirim almasına eleştiride bulunmuştur.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 28

Tablo 44. CHP Grup Başkanvekili Emine Ülker Tarhan'ın Kadına Yönelik Şiddet ve Cinsel Dokunulmazlık Suçları ile İlgili Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"CHP'li Tarhan'dan Bakan Şahin'e mektup"
b. Haber Girişi	CHP'İİ Tarhan, Bakan Şahin'e 'kadına yönelik şiddetle ilgili mektup yazarak, "Umarım adli ve inzibati önlemlerle kadının aşağılanmasının ve maruz kaldığı şiddetin önünün alınabileceğinizi zannetmiyorsunuz" dedi. CHP Grup Başkanvekili Emine Ülker Tarhan, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin'e, "kadına yönelik şiddet" konusunda açık mektup yazdı. Tarhan, "ölü kadın bedenlerinin bir daha manşetlere taşınmaması dileği ile " başladığı mektubunda, Türkiye'de 2002 yılında 66 kadının cinayete kurban gittiğini, 2010 yılında bu sayının 1550'ye yükseldiğini belirtti.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	Kadın cinayetlerinin artmasında iktidarın sorumluluğunun olduğunun belirtilmesi.
b. Olayın Sunumu	Kadına yönelik şiddeti önlemede mevcut önlemlerin yetersiz kaldığının altı çizilmiştir.
c. Sonuçlar	'Kadına yönelik şiddet' konusunda iktidarın sorumlu olduğu belirtilmiştir.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	Kadın cinayetleri, kadına yönelik şiddet ve cinsel dokunulmazlık suçlarının altında yatan asıl nedenler açıklanmıştır.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Haber metninde konuya dikkat çekmek amacı ile soru ve ünlem cümleleri kullanılmıştır.
2. Kelime Seçimleri	"Kadın", "ölüm", "şiddet", "taciz", "tecavüz", "meşru", "kılmak", "iktidar", "sorumluluk" kelimeleri şematik yapıda içeriği aktarılan haberi özetleyen kelimelerdir.
3. Retorik	CHP Grup Başkanvekili Emine Ülker Tarhan söyleminde kadınlar ile ilgili sorgulanması gereken konular hakkında sorular sormuştur ve gazete manşetlerinde kadın cinayetleri ile ilgili haberlerin yer almasından iktidarı sorumlu tutmuştur. "Samanlıkta iğne aramak" deyimini "karanlıkta iğne aramak" olarak değiştirerek söylemine dikkat çekmeye çalışmıştır ve mevcut adli ve askeri önlemlerin kadınları korumada yeterli olmadığının altını çizmiştir.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 29

4.4.3. 2015 Seçim Yılındaki Kadın Politikacıların Ulusal (Yazılı) Basındaki Söylemlerinin Analizi

2015 seçim yılında analiz edilecek toplam haber sayısı 14'tür. 14 haberin 2'si HDP Milletvekili Filiz Kerestecioğlu, 2'si CHP Milletvekili Gülsün Bilgehan, 2'si Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Ayşenur İslam, 2'si CHP Milletvekili Candan Yüceer, 2 haber ise CHP Milletvekili Elif Doğan Türkmen ile ilgilidir. Kalan 5 haber ise; HDP Milletvekili Çilem Küçükkeleş, CHP Milletvekili adayı Müzeyyen Şevkin, HDP Eş Genel Başkanı Figen Yüksekdağ CHP Milletvekili Aylin Nazlıaka, CHP Milletvekili Melda Onur'ın söylemi ile ilgildir.

Tablo 45. HDP İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu'nun Kadın Cinayetleri ile İlgili Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Kırmızı çizgimiz kadın cinayetleri"
b. Haber Girişi	HDP İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu, koalisyon görüşmeleri öncesinde tüm partilere "Koalisyon protokolünde 'kadın cinayetlerini önlemek en kırmızı çizgilerimizdendir" denilsin, İstanbul Sözleşmesi'nin getirdiği yükümlülükler kayda geçirilsin" çağrısı yaptı.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	Kadın cinayetlerini durdurmak için önlem alınması gerektiği.
b. Olayın Sunumu	İstanbul Sözleşmesinin önemine dikkat çekilmiştir.
c. Sonuçlar	Türkiye tarafından imzalanan İstanbul Sözleşmesi yükümlülüklerinin yerine getirilmesi gerektiğine yönelik açıklama yapılmıştır.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	Kadın cinayetleri, göçmen ve mülteci kadınlar ile ilgili meclise soru önergesi verildiğinin bilgisi paylaşılmıştır ve İstanbul Sözleşmesinin kadın cinayetlerini önleme hususundaki önemine vurgu yapılmıştır.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Metin içerisinde aktarılmak istenen konuya vurgu yapan, kısa ve net cümleler vardır.
2. Kelime Seçimleri	"Kırmızı", "çizgi", "en", "tedbir", "alma", "kadın", "cinayet", "önleme" kelimeleri haber içeriğini özetleyen kelimelerdir. Özellikle 'kırmızı, çizgi, en' kelimeleri konuya verilen öneme dikkat çeken kelimelerdir.
3. Retorik	HDP İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu, kadın cinayetleri konusunun önemine dikkat çekmek amacıyla kadın cinayetlerinin 'kırmızı çizgi' olarak belirlenmesi gerektiğini söylemiştir ve İstanbul Sözleşmesi yükümlülüklerinin henüz yerine getirilmediğine vurgu yapmıştır. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın "kadın-erkek eşitliğine inanmadığını" birçok dile getirdiğini anımsatan Kerestecioğlu, İstanbul Sözleşmesi'nin Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın kadın-erkek eşitliğine inanmamasından kaynaklı ihlal edildiğine dair Erdoğan'a eleştiride bulunmuştur.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 30

Tablo 46. CHP Ankara Milletvekili Gülsün Bilgehan'ın İstanbul Sözleşmesi Yükümlülükleri ile İlgili Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Vaat değil, sorumluluklarınızı yerine getirin"
b. Haber Girişi	CHP Ankara Milletvekili Gülsün Bilgehan, hükümeti seçim sonrasını beklemeden, acilen 3 yıl önce imzaladıkları İstanbul Sözleşmesi'nin yüklediği sorumlulukları yerine getirmeye ve kadına karşı şiddetle mücadeleyi artık bir seçim vaadi konusu yapmamaya davet etti.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	İstanbul Sözleşmesi yükümlülüklerinin yerine getirilmesi gerektiği.
b. Olayın Sunumu	İstanbul Sözleşmesinin Türkiye meclisinde kabul edilme ve sözleşmenin imzalanma tarihi ile ilgili bilgi verilmiştir ve kadına yönelik şiddeti önlemenin İstanbul Sözleşmesinin bir gereği olduğuna dikkat çekilmiştir.
c. Sonuçlar	Türkiye tarafından imzalanan İstanbul Sözleşmesi yükümlülüklerinin yerine getirilmesi gerektiğine yönelik açıklama yapılmıştır.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	İstanbul Sözleşmesinin 'destek hizmetleri' ve 'tazminat' başlığı altındaki maddelerinin içerikleri hakkında bilgi verilmiştir.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Haber metni içerisinde benzetme ve iğneleme sanatı içeren cümleler mevcuttur. Konu örneklerle desteklenmiştir.
2. Kelime Seçimleri	"Seçim", "vaat", "şiddet", "koruyamamak", "sorumluluk", "yükümlülük" kelimeleri haber metnindeki eleştirileri ön plana çıkaran, haber içeriğine dikkat çeken kelimelerdir.
3. Retorik	CHP Ankara Milletvekili Gülsün Bilgehan röportajında Başbakan Ahmet Davutoğlu'nun "Yeni Yargı Reformu Stratejisi" ni *"kadınları 13 yıldır şiddetten koruyamayan hükümet, şiddete uğramış kadınların ve çocukların rehabilite edilmesine ve istihdamına yönelik düzenleme yapmaktan söz etmektedir"* ifadeleriyle eleştirmiştir ve mevcut hükümetin kadınları 13 yıldır şiddetten koruyamadığının da altı çizilmiştir. Metin içerisinde strateji kapsamında yapılacak çalışmaların halihazırda İstanbul Sözleşmesi maddelerinde yer aldığı belirtilmiştir. Ayrıca Bilgehan, Başbakan Ahmet Davutoğlu'nu ve AKP'yi kadına yönelik şiddet konusunu yalnızca bir seçim vaadi olarak ele almaları konusunda eleştirmiştir ve 3 yıl önce imzalanan İstanbul Sözleşmesi yükümlülüklerinin yerine getirilmesi konusunda çağrıda bulunmuştur.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 31

Tablo 47. HDP İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu'nun İstanbul Sözleşmesi ile İlgili Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"İstanbul Sözleşmesi'nin yükümlülükleri nerede? "
b. Haber Girişi	HDP Milletvekili Filiz Kerestecioğlu, Türkiye'nin ilk imzacısı olduğu İstanbul Sözleşmesi'nin yükümlülüklerini hatırlatarak, "Nerede rehabilitasyon merkezi, kadınların başvurabileceği donanımlı, eğitimden geçmiş destek merkezleri nerede?" diye sordu.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	İstanbul Sözleşmesi'nin yükümlülükleri hatırlatılmıştır.
b. Olayın Sunumu	Türkiye'nin ilk imzacısı olduğu İstanbul Sözleşmesi ile ilgili bilgi verilerek yükümlülüklerin yerine getirilmesinin gerektiği belirtilmiştir.
c. Sonuçlar	Meclisteki diğer kadın gruplarıyla 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi kanunu ve İstanbul Sözleşmesi ile ilgili ortak çalışma yürütülmesi halinde kazanımlar elde edileceğine yönelik tespitte bulunulmuştur.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	İstanbul Sözleşmesi'ndeki yükümlülükler ile ilgili bilgi verilmiştir.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Metin içerisinde soru cümlesi ve deyim içeren cümle yapıları vardır.
2. Kelime Seçimleri	"Yükümlülük", "kadın", "hak", "koruma", kelimeleri İstanbul Sözleşmesi'ne atıfta bulunan kelimelerdir. "Pamuk", "sarmak" kelimeleri ise kadınlara verilen önemi ön plana çıkarmaktadır.
3. Retorik	HDP İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu'nun, *"şiddet gören kadının pamuklara sarılması gerekiyor"* ifadesindeki 'pamuklara sarmak' deyimi şiddet gören kadının yaralarını sarmak ve tekrar şiddete uğramasını önleme hususuna dikkat çekmek amacıyla kullanılmış bir deyimdir. "Kadını birey olarak görme ve onun hakkını korumak yerine, ailenin korunmaya çalışıldığını" röportajında ifade eden Kerestecioğlu, kadın haklarının korunmasından ziyade ailenin haklarının korunduğuna yönelik eleştiride bulunmuştur ve söyleminde meclisteki HDP kadın vekilin sayıca çok olmasının avantajından bahsetmiştir.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 32

Tablo 48. CHP Adana Milletvekili Adayı Müzeyyen Şevkin'in Kadın Cinayetlerine Yönelik Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Kadın cinayetlerinde korkutan artış"
b. Haber Girişi	Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Adana Milletvekili Adayı Dr. Müzeyyen Şevkin, son dokuz ayda 204 kadının kocaları ya da akrabaları tarafından öldürüldüğünü belirterek bu sayının geçen bir yıldaki kadın cinayeti sayısından fazla olduğuna dikkati çekti.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	Toplumun kadın cinayetlerine duyarsızlaştığı.
b. Olayın Sunumu	Kadın cinayetlerinin arttığı ve toplumun söz konusu cinayetlere duyarsız kaldığı belirtilmiştir.
c. Sonuçlar	İstanbul Sözleşmesi ve Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunu uygulamada yaşanan problemler nedeniyle kadına şiddetin durdurulamadığına yönelik tespitte bulunulmuştur.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	Eş ya da akrabaları tarafından öldürülen kadın sayısına ve İstanbul Sözleşmesi'nin yürürlüğe girme tarihine yer verilmiştir.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Haber metni içerisinde konuyu tam olarak anlatan, açık ve net cümleler vardır.
2. Kelime Seçimleri	"Hissizleşme", "ürkütücü", "kanıksama", "duyarsızlık", "kader" kelimeleri metindeki konuya dikkat çeken kelimelerdir.
3. Retorik	CHP Adana Milletvekili Adayı Müzeyyen Şevkin'in, "Toplumun kadın cinayetlerini kanıksar hale geldiğini ve şiddetin her türlüsüne duyarsızlaştırıldığını belirten Şevkin, özellikle "kanıksama" ve "duyarsızlık" kelimeleri kadın cinayetlerinin artışı nedeniyle bu duruma alışıldığına ve duyarsız kalındığına vurgu yapan kelimelerdir. Kadın cinayetleri ile ilgili bir kader algısı yaratılmaya çalışıldığı fakat cinayetlerin büyük bir suç olduğunu göstermek adına söz konusu suçlar "insanlık suçu" olarak adlandırılmıştır.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 33

Tablo 49. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Ayşenur İslam'ın Kadına Yönelik Şiddet Konusunda Alınan Tedbirler Hakkında Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Kadına yönelik şiddet konusunda tüm tedbirleri aldık"
b. Haber Girişi	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Ayşenur İslam, kadına yönelik şiddetin tamamen ortadan kaldırılması için tüm yasal tedbirleri aldıklarını belirterek, "Ancak yasaları makineler uygulamaz, yasalan insanlar uygular. İnsanlar o yasalan uygulamakta son derece dikkatli, son derece hassas olacak. İşini yapamayan da 'Ben bunu yapamıyorum diyecek ve yerine bu işi yapan daha iyi biri gelecek" ifadesini kullandı.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	Kadına şiddetin engellenmesi için gerekli tüm tedbirlerin alındığı.
b. Olayın Sunumu	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı olarak kadına şiddetin tamamen ortadan kaldırılması için gerekli yasal tedbirlerin alındığı belirtilmiştir.
c. Sonuçlar	Bakanlık tarafından 2012 yılında çıkarılan 6284 sayılı yasada kadınların korunması için gereken tedbirlerin yer aldığı açıklanmıştır.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	Kadına yönelik şiddeti önleme ile ilgili yasada alınan tedbirlerin detaylı bilgisine yer verilmiştir.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Haber metninde, eksiltili, anlatım bozukluğu içeren cümle yapıları vardır fakat genel olarak cümleler konuyu açıklayan, net cümlelerdir.
2. Kelime Seçimleri	"Ortadan", "kaldırma", "sıfırlama", "tedbir", "cani", "yasa", "müebbet" kelimeleri haberi özetleyen, kadına yönelik şiddeti önleme konusunda alınacak tedbirlere dikkat çeken kelimelerdir.
3. Retorik	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Ayşenur İslam, ifadelerinde şiddeti tamamen ortadan kaldırılmasına vurgu yapmak amacıyla 'sıfıra indirme' tamlaması kullanılmıştır ve cinayete neden olan kişiler 'cani' olarak adlandırılmıştır. Kadına yönelik şiddet konusunda tüm yasal tedbirlerin alındığı, faillerin müebbetle yargılanacaklarının altı çizilmiştir.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 34

Tablo 50. CHP Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer'in Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Hakkında Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"CHP Milletvekili Candan Yüceer Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırmasını Meclise taşıdı"
b. Haber Girişi	CHP PM Üyesi Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın kamuoyuyla paylaşmadığı Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması'nı Meclis gündemine taşıdı.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması'nın Meclis gündemine taşınması.
b. Olayın Sunumu	Yüceer tarafından Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Ayşenur İslam'ın yanıtlaması istemiyle TBMM Başkanlığına yazılı soru önergesi verilmiştir.
c. Sonuçlar	Kadın konusunun siyaset üstü bir konu olduğu, kadına yönelik şiddet konusunun devlet politikası olarak belirlenmesi gerektiği belirtilmiştir.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	Durum tanımında yer verilen araştırmayı yapan kurum bilgisi ve Alo 183'ün "Aile İçi Şiddete Son'' Kampanyası Acil Yardım Hattı ile ilgili bilgi paylaşılmıştır.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Haber metni içerisinde yoğun olarak soru içeren cümle yapıları mevcuttur. Ayrıca 'mızrak çuvala sığmaz' atasözü ve 'elini taşın altına koymak' ve 'başının çaresine bakmak' deyimleri metin içerisinde kullanılmıştır.
2. Kelime Seçimleri	"Saklamak", "göstermelik", "inkar", "vahim", "can", "mücadele", "ölüm", "yüz yüze" eleştirilen konulara atıf yapan ve konunun önemine dikkat çeken kelimelerdir.
3. Retorik	CHP Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer, *"AKP iktidarları yıllardır bu kadar hayati bir konuyu görmezden gelip, yok saydı. Biz, ısrarla kadına yönelik şiddetin arttığını, önlem alınması gerektiğini söylerken, AKP sözcüleri, ilgili Bakanlar sürekli bu gerçeği inkar etti. Ama mızrak çuvala sığmadı. Kadına şiddet öyle bir noktaya geldi ki, Bakanlık saklamak zorunda kaldı"* ifadelerinde AKP iktidarını kadına yönelik şiddetin arttığı gerçeğini kabul etmeyerek kadın sorunlarını görmezden gelmesi nedeniyle eleştirmektedir. Herkes tarafından bilinen bir gerçeğin gizli tutulduğunu belirtmek amacıyla 'mızrak çuvala sığmaz' atasözü kullanılmıştır. Yüceer, *"maalesef, kadınlar "can" mücadelesinde yalnız; kendi başının çaresi ne bakmak zorunda bırakılmış. Kadınlar, her an ölümle yüz yüze, korunmadan uzak, yaşam ve ölüm arasında bir hayat sürmeye çalışıyor. Daha da acısı, çıkarılan kanunların uygulayıcılar tarafından dahi bilinmemesi. Bu da gösteriyor ki kanunların altına atılan imzalar, göstermelik, samimiyetten uzak"* söyleminde ise kadınların hayatlarını korumak adına tek başlarına mücadele ettiklerini göstermek amacıyla 'başının çaresine bakmak' deyimini kullanmıştır. Kadınların sürekli ölümle burun buruna geldiklerini belirtmek adına yaşam ve ölüm arasında bir hayat sürdüklerinin vurgusu yapılmıştır ve kanun uygulayıcılarının kadına yönelik şiddete karşı tutumları samimi bulunmamıştır.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 35

Tablo 51. HDP Eş Genel Başkanı Figen Yüksekdağ'ın Partisinin Beyannamesi ile İlgili Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Beyannamemizin arkasındayız"
b. Haber Girişi	HDP Eş Genel Başkanı Figen Yüksekdağ, HDP'nin, 25. Dönem Mecliste 32 kadın milletvekiline sahip olmasının büyük bir başarı olduğunu dile getirerek, "Kapsamlı bir kadın kampanyasının kazanıcıları ve temsilcileri olarak buradayız" dedi.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	Meclisteki kadın vekil sayısı.
b. Olayın Sunumu	HDP'nin, TBMM'inde 32 kadın vekilinin temsil edildiği belirtilmiştir.
c. Sonuçlar	Meclisteki 32 kadın milletvekilinin, diğer partilerin kadın vekilleriyle kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetlerine karşı birlikte hareket etmek çabası içerisinde olunacağı belirtilmiştir.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	Yüzde 40'lık bir oranla HDP'nin Mecliste kadın temsiliyeti en yüksek parti olduğunun bilgisi paylaşılmıştır ve kadın eksenli parti hedeflerine yer verilmiştir.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Metin içerisinde, eksiltili cümle yapısına sahip cümleler vardır fakat genel olarak konuyu tam olarak anlatan, kısa ve net cümle yapıları mevcuttur.
2. Kelime Seçimleri	"Başarı", "kadın", "milletvekili", "şiddet", "bildirge", "hedef", "koleftif" kelimeleri metindeki konuya vurgu yapan, genel olarak konuu özetleyen kelimelerdir.
3. Retorik	HDP Eş Genel Başkanı Figen Yüksekdağ, partinin mecliste temsil edilen kadın vekil sayısının yüzde 40 olduğu ve fakat bu sayının yeterli olmadığını ve Meclisteki 32 kadın vekil sayısına atıfta bulunarak bu sayının yüzde 50'lerde olması gerektiğini belirtmiştir. Yüksekdağ, partisinin kadın bildirgesinin olduğunun altını çizerek kadına yönelik şiddet sorununun barışçıl yollarla çözüleceği ve kadın bildirgesindeki yer alan konuların hayata geçirilmesi için mücadele verileceği belirtilmiştir. Ayrıca partinin kadın eksenli hedefleri (kadın bakanlığı, eşitlik bakanlığı) ile ilgili bilgi verilmiştir.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 36

Tablo 52. CHP Ankara Milletvekili Gülsün Bilgehan'ın İstanbul Sözleşmesi İle İlgili Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"İstanbul Sözleşmesi sözde kaldı"
b. Haber Girişi	AVRUPA Konseyi Eşitlik ve Ayrımcılıkla Mücadele Komisyonu Başkanı CHP Ankara Milletvekili Gülsün Bilgehan, 1 Ağustos 2014'te İstanbul Sözleşmesi yürürlüğe girerken bir eylem planı hazırlanması gerektiğini, yoksa hükümlerin sözde kalacağını vurguladığını anımsattı.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	İstanbul Sözleşmesi hükümlerinin hayata geçirilmesi.
b. Olayın Sunumu	Kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetlerinin önlenmesi adına İstanbul Sözleşmesi hükümlerinin hayata geçirilmesinin önemine vurgu yapılmıştır.
c. Sonuçlar	Türkiye'de 2014 yılında ''geçici koruma'' tedbiri altında ''çağrıda bulunamadan'' öldürülen kadınların bilgisine yer verilmiştir.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	Uluslararası kuruluşların kadına şiddete ilişkin verilerine ve Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu'nun 1 Ağustos 2014-Haziran 2015 yılları arasındaki erkek şiddetiyle öldürülen kadınlarlar ile ilgili sayısal veriler paylaşılmıştır.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Metin içerisinde, eş anlamlı kelime içeren cümle yapıları ve konuyu net olarak anlatan, özetleyen cümleler vardır.
2. Kelime Seçimleri	"Sözde", "tahrik", "indirim", "şiddet", "sarmal", "eşgüdüm" kelimeleri konu içeriğine ve önemine vurgu yapan kelimelerdir.
3. Retorik	CHP Ankara Milletvekili Gülsün Bilgehan, Türkiye'de kadına yönelik şiddet durumunun yoğunluğunu açıklamak amacıyla "sarmal" kelimesini kullanmıştır., Türkiye'nin şiddet sarmalı içerisinde olduğunu belirtmiştir. İstanbul Sözleşmesi hükümlerinin hayata geçirilmesiyle kadın cinayetleri sayısının azalacağına olan inancını paylaşmıştır. Sözleşme, "tahrik" indirimine karşı çıkmasına rağmen, şiddet faili erkeklere "tahrik" indirimi uygulandığına dair sayısız örnek var" ifadesinde ise İstanbul Sözleşmesi'nin ceza indirimine karşı olduğunun altını çizmiştir ve bu ceza indirimi konusuna dikkat çekmek amacıyla "tahrik" kelimesi kullanılmıştır.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 37

Tablo 53. CHP İstanbul Milletvekili Melda Onur'un Kadın Cinayetlerine Verilen Cezalar Hakkında Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Kadın cinayetlerine karşı eylem"
b. Haber Girişi	Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu üyeleri, kadınlara yönelik cinayetlerde ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası verilmesi istemiyle önceki gün Beyoğlu'nda eylem yaptı.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	Kadın yönelik şiddetin son bulması için cezaların caydırıcı olması gerektiği.
b. Olayın Sunumu	Kadına yönelik şiddeti önlemek adına cezaların ağırlaştırılması gerektiği vurgulanmıştır.
c. Sonuçlar	Şiddet uygulayan failin hak ettiği cezayı alana kadar mücadeleye devam edileceğinin altı çizilmiştir.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	CHP İstanbul Milletvekili Melda Onur, Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu Üyeleri ile öldürülen kadınların fotoğrafları ve sloganlar eşliğinde Galatasaray Meydanı'na yürümüştür ve kadın cinayetleri ile ilgili açıklamalarda bulunmuştur.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Haber metnindeki cümleler, içeriği net olarak aktaran, kısa ve anlaşılır cümlelerdir.
2. Kelime Seçimleri	"Ağırlaştırılmış", "müebbet", "fail", "ceza", "caydırıcı", "ses", "yükseltme" kelimeleri şematik yapı içerisinde bilgisi verilen haber içeriğini özetleyen, şiddet failinin alması gerektiği cezaya vurgu yapan kelimelerdir.
3. Retorik	CHP İstanbul Milletvekili Melda Onur, kadına yönelik şiddetin son bulması için cezaların caydırıcı olması gerektiğini söyledi. Kadın cinayetlerinde katile ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası verilmesi gerektiğini vurgulayan Onur, *"TBMM tatile girmiş olabilir ama kadınlara yönelik şiddet ve cinayetler devam ediyor. Kadına yönelik şiddetin önüne geçmek için cezayı hafifletmek yerine ağırlaştırmak gerekiyor"* ifadelerinde kadına yönelik şiddeti sonlandırmak adına uygulanacak cezalara 'caydırıcı' kelimesi ile vurgu yapmıştır. Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının caydırıcı cezalardan biri olduğu belirtilmiştir. TBMM'nin tatilde olmasıyla cinayetleri ara verilmediği, devam ettiğinin altı çizilerek caydırıcı cezalara cinayetleri önlemek adına yeniden atıfta bulunulmuştur.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 38

Tablo 54. CHP Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer'in Kadına Şiddet Raporu Hakkında Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Kadına şiddet' raporuna CHP'den itiraz"
b. Haber Girişi	MECLİS Kadına Yönelik Şiddeti Araştırma Komisyonu'nun hazırladığı taslak rapora, komisyon üyesi CHP Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer muhalefet şerhi düştü.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	Kadınlar ile ilgili söylemlerin topluma kadına yönelik şiddet olarak yansıdığı.
b. Olayın Sunumu	Kadına yönelik şiddet konusunda yasaların uygulanmadığı, kadınlar hakkındaki olumsuz söylemlerin şiddete etkisine yönelik açıklamalarda bulunulmuştur.
c. Sonuçlar	Şiddetle mücadele konusunda siyasetin her bir mekanizmasında 'toplumsal cinsiyet eşitliği' hususuna önem verilmesi gerektiğine yönelik tespitte bulunulmuştur.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve iktidar sözcülerinin kadınlar ile ilgili söylemlerine yer verilmiştir.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Metin içerisinde, konu hakkında düşündürmeye yönlendiren, eleştiri içeren ünlem cümle yapıları ve eş anlamlı kelimeler mevcuttur.
2. Kelime Seçimleri	"Muhalefet", "şerh", "fıtrat", "yansıma", "toplumsal", "cinsiyet", "eşitlik" kelimelerinden özellikle "muhalefet" ve "şerh" kelimeleri hukuk terimlerinde kullanılan kelimelerdir ve alınan kararda çoğunluğa uymamak anlamına gelmektedir. Söz konusu kelimeler dışındaki kelimeler ise haberin genelini açıklar niteliktedir.
3. Retorik	CHP Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer, Cumhurbaşkanı Erdoğan ve parti sözcülerinin, "kadın ve erkek eşit değildir", "kürtaj yaptırmayın", "3 çocuk sahibi olun" söylemlerin toplumu şiddete yönlendirmede etkin rol oynadığına dair iddia da bulunmuştur. 'Kadın ve erkek eşitliğine' vurgu yapan söylemde kadın ve erkeğin eşit olmadığı ve yaratılışlarının farklı olduğunu belirtmek adına 'fıtrat' kelimesi kullanılmıştır.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 39

Tablo 55. CHP Adana Milletvekili Elif Doğan Türkmen'in İnsan Haklarını İnceleme Alt Komisyonu Kurulması Hakkında Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Her türlü toplumsal ayrımcılığın önlenmesi için Meclis harekete geçmelidir? "
b. Haber Girişi	CHP Adana Milletvekili Türkmen: "Kadına yönelik şiddet olaylarını incelemek, araştırmak ve önlem alınmasını sağlamak için sürekli görev yapacak İnsan Haklarını İnceleme Alt Komisyonu oluşturulmasına ilişkin kanun teklifi verdik"
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	İnsan Haklarını İnceleme Alt Komisyonu oluşturulmasına ilişkin Meclis'e kanun teklifi verildiği.
b. Olayın Sunumu	Kadına yönelik şiddeti araştırmak ve konu hakkında gerekli önlem almak adına İnsan Haklarını İnceleme Alt Komisyonu oluşturulmasına ilişkin Meclis'e kanun teklifi verildiği belirtilmiştir.
c. Sonuçlar	Şiddet konusunda kadın ve erkek vekillerin birlikte mücadele etmesi gerektiğinin önemine dikkat çekilmiştir.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	2014 ve 2015 yılında şiddete uğrayarak hayatını kaybeden kadınlar ile ilgili istatistiksel bilgi paylaşılmıştır.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Haber metni içerisinde, anlatım bozukluğu içeren, devrik cümle yapısına sahip cümleler yoktur. Neden-sonuç ilişkisi içeren cümle yapıları vardır.
2. Kelime Seçimleri	"Erkek", "egemen", "ideoloji" kelimeleri metin içerisinde eleştirisi yapılan, her alanda hakim olan ideolojiye vurgu yapan kelimelerdir. "İkinci", "sınıf", "azaltma", "yok", "etme" kelimeleri ise kadını "ikinci sınıf" olarak görme söylemine atıf yapan kelimelerdir.
3. Retorik	CHP Adana Milletvekili Elif Türkmen, kadının hakim olan erkek egemen ideoloji nedeniyle toplum içerisinde bir birey olarak değil, eş ve anne olarak görüldüğü ve söz konusu ideoloji nedeniyle Cumhuriyet kazanımlarının gün geçtikçe kaybedildiği, çağdaş kadın algısının geriye gittiğine yönelik açıklamalarda bulunmuştur. Ayrıca Türkmen, "Kanun teklifi ile asıl hedefin kadına yönelik şiddet gerçekleşmeden önce önlem almak *ve* kadının ayrımcılığa uğradığını belirtmek adına 'ikinci sınıf' görüldüğüne yönelik anlayışı yok etmek adına çalışma yürütüldüğünü belirtmiştir. Ayrıca Genel Kurul'da Bülenç Arınç'ın "kadın sen sus" söylemine vurgu yaparak Meclisteki kadınların bu söyleme karşı bir arada olmasının öneminin altını çizmiştir.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 40

Tablo 56. CHP Ankara Milletvekili Aylin Nazlıaka'nın Şiddet Gören ve Öldürülen Kadınlar ile İlgili Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Her 10 kadından 4'ü şiddete maruz kalıyor"
b. Haber Girişi	CHP Ankara Milletvekili Aylin Nazlıaka, Türkiye'de her 10 kadından 4'üniin şiddete maruz kaldığını, bu kadınların yüzde 89'unun hiçbir yere başvuramadığını ifade ederek, "Nereye başvuracaklarını bilmiyorlar. "
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	Kadına yönelik şiddetin arttığı.
b. Olayın Sunumu	Kadına yönelik şiddet konusunun Türkiye'de yaşanan diğer sorunlar kadar önemli olduğu belirtilmiştir.
c. Sonuçlar	Başbakan tarafından açıklanan "aile paketi" kadınların karanlığa itilmeye çalışılması nedeniyle eleştirilmiştir.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	2014 yılında eşinden şiddet gören, öldürülen ve cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar ile ilgili istatistiksel veri paylaşılmıştır 2013 yılı kadına yönelik şiddet verisiyle karşılaştırma yapılmıştır.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Konuşma metni içeriği istatistiksel verilerle desteklenmiştir. Ayrıca 'kuluçka makinesi' gibi benzetme içeren, "Türkiye'deki diğer sorunlardan az önemli değildir" ifadesinde olduğu gibi karşılaştırma yapılan cümle yapıları vardır.
2. Kelime Seçimleri	"Kadın", "beden", "cinsiyet", "eşitlik", "karanlık", "itme", "kuluçka", "makine" kelimeleriyle konunun önemine dikkat çekilmeye çalışılmıştır. "Karanlık", "itme", "kuluçka", "makine", "tutsak" kelimeleri haber metnindeki kadınlar ile ilgili olumsuz düşünceleri yansıtan kelimelerdir.
3. Retorik	CHP Ankara Milletvekili Aylin Nazlıaka, mevcut iktidarı kadın bedeni üzerinden alınan kararlar ve "kadın-erkek eşitliğine inanılmaması" zihniyeti nedeniyle eleştirmiştir. Kadına yönelik şiddet, çocuk gelinler konularının 'gündem değiştirme' olarak yorumlanmaması gerektiği, söz konusu konuların Türkiye'deki diğer konular kadar önemli olduğunun altını çizmiştir. Başbakan tarafından açıklanan "aile paketi" ile ilgili olumsuz yorumlar yapmıştır. Kadınlar ile ilgili 'kuluçka makinesi' benzetmesi yaparak açıklanan paketin asıl amacının kadınlardan sürekli çocuk doğurmalarını beklemek olduğuna yönelik söylemde bulunmuştur.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 41

Tablo 57. CHP Adana Miletvekili Elif Doğan Türkmen'in Kadın Bakınlığı ile İlgili Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"CHP'li Türkmen: Kadın Bakanlığı kurulmalı"
b. Haber Girişi	Türkmen, kadın sorunlarının çözümü için mutlaka bir bakanlığın kurulması gerektiğini ifade etti. Meclis çalışmalara başladığında konu hakkında kanun teklifi vereceğini ve diğer üç partinin kadın milletvekillerinden de destek isteyeceğini kaydeden Türkmen, "Sorunların Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı ile çözüleceğine inanmıyorum. "
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	Kadın Bakanlığı'nın kurulması gerekliliği.
b. Olayın Sunumu	Kadın Bakanlığı'nın kurulması için Meclis'e kanun teklifi verileceği belirtilmiştir.
c. Sonuçlar	Kadınların yaşamış oldukları sorunları gidermek adına tüm kurumlarda çalışma planlanması gerekliliği ve bu çalışmaların koordinasyonunun ise Kadın Bakanlığı tarafından yürütülmesi gerektiğine dair bir sonuca ulaşılmıştır.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	Kadın Bakanlığı kurulmasının kadınlara ne gibi fayda sağlayacağı hakkında detaylı bilgiye yer verilmiştir.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Haber metninde, soru, ünlem, istek ve öneri/tavsiye cümle yapısına sahip cümleler vardır.
2. Kelime Seçimleri	"İnsan", "kimlik", "güç", "birlik", "çağrı", "kadın", "bakanlık", "duyarlılık", "çalışma" kelimeleri haberde ön plana çıkarılmak istenen konuya dikkat çeken kelimelerdir. Özellikle "kadın" ve "bakanlık" kelimeleri metin içerisinde yoğun olarak kullanılan, 'kadın bakanlığının' kurulmasına vurgu yapan kelimelerdir.
3. Retorik	CHP Adana Miletvekili Elif Doğan Türkmen, söyleminde kadın sorununa dikkat çekmek adına "insan kimliği" ifadesini kullanmıştır. Kadının insan kimliğine kavuşmasının yalnızca yasalarla çözülemeyeceğini açıklayarak 'kadın bakanlığının' kurulmasının önemini belirtmiştir ve kadın duyarlılığına sahip bir kadın milletvekilinin bakanlıkta görev yapması yönündeki isteğini dile getirmiştir. Ayrıca Türkmen, kadın sorununu birlikte çözebilmek adına meclisteki kadın vekillere ortak hareket etme konusunda çağrıda bulunmuştur. Özellikle 'eğitim' konusuna dikkat çekerek söz konusu konuda yapılması gerekenler ile ilgili önerilerde bulunmuştur. Ayrıca kadına toplum tarafından biçilen roller nedeniyle kadının ev dışına çıkamadığını belirtmek adına 'ev hapsi' tamlamasına konuşması içerisinde yer vermiştir.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 42

Tablo 58. HDP Mersin Milletvekili Çilem Küçükkeleş'in İstanbul Sözleşmesinin Uygulanmamasına Yönelik Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"HDP, Kadına yönelik şiddeti sordu! "
b. Haber Girişi	Halkların Demokratik Partisi (HDP) Mersin Milletvekili Çilem Küçükkeleş Şiddet mağduru kadınların kolluk kuvvetleri başta olmak üzere şikâyette bulunma aşamasında muhatap oldukları kamu görevlilerine duydukları güvensizliğin nedenlerini Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Ayşen Gürcan'a sordu.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	Şiddet mağduru kadınların devlet görevlilerine yönelik güvensizliği.
b. Olayın Sunumu	Devlet görevlilerine ve mekanizmalarına yönelik güvensizliğin altında yatan nedenler açıklanmıştır.
c. Sonuçlar	Şiddet mağduru kadınların şikayetleri aşamasında kolluk kuvvetlerine karşı olan güvensizliğinin altında yatan nedenleri ortaya çıkarmaya yönelik çalışmaların mevcudiyetinin sorgusu yapılmıştır.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	İstanbul Sözleşmesinin 5, 7, 18, 29, 35 ve 36. maddelerinin uygulanma durumlarına yönelik Bakanlığa sorular sorulmuştur.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Haber metni içerisinde soru cümlesi içeren cümle yapıları yoğunluktadır.
2. Kelime Seçimleri	"Güvensizlik", "etkin", "uygulanmama", "muhatap", "şikayet", "şiddet" kelimeleri konu genelini özetleyen kelimelerdir. Özellikle ‘‘güvensizlik’’ kelimesi metin içerisinde sıklıkla kullanılan bir kelimedir.
3. Retorik	HDP Mersin Milletvekili Çilem Küçükkeleş, şiddete uğrayan kadınların şiddetten korunmak adına kolluk kuvvetlerine "güven" duymadıklarının altı çizilmiştir ve İstanbul Sözleşmesi'nin etkili bir şekilde uygulanmadığına işaret etmek amacıyla 'etkin' kelimesi kullanılmıştır. Ayrıca şiddet mağduru kadınların şikayette bulunması aşamasında iletişim kurdukları kamu görevlilerine duydukları güvensizliğin nedenleri hakkında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlı'ğının herhangi bir çalışma mevcudiyetine yönelik soru sorulmuştur.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 43

4.4.4. 2018 Seçim Yılındaki Kadın Politikacıların Ulusal (Yazılı) Basındaki Söylemlerinin Analizi

2018 seçim yılında analiz edilecek toplam haber sayısı 14'tür. 14 haberin 2'si Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Betül Sayan Kaya, 12 haber ise; HDP Milletvekili Filiz Kerestecioğlu, CHP Milletvekili Aysu Bankoğlu, Sağlık Bakanı Filiz Besim, AKP Milletvekili Hülya Nergis, AKP Milletvekili İlknur İnceöz, AKP Milletvekili Nilgün Ök, AKP Milletvekili Hatice Dudu Özkal, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk, CHP Milletvekili Neslihan Hancıoğlu, CHP Milletvekili Candan Yüceer, CHP Genel Başkan Yardımcısı Lale Karabıyık, CHP Milletvekili Fatma Kaplan Hürriyet ve MHP Konya Milletvekili Esin Kara'nın söylemi ile ilgilidir.

Tablo 59. HDP İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu'nun GREVIO Raporu Hakkında Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Kadının Adı Yok"
b. Haber Girişi	Avrupa Konseyi İstanbul Sözleşmesinin denetim organı GREVIO'nun 15 ekimde yayımladığı Türkiye raporunda, kadına yönelik şiddetin ve ev içi şiddetin önlenememesinden duyulan endişeler dile getirildi.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	GREVIO'nun Türkiye ile ilgili yayımladığı rapor.
b. Olayın Sunumu	Avrupa Konseyi İstanbul Sözleşmesi'nin denetim organı GREVIO'nun 15 Ekim tarihinde Türkiye'de kadına yönelik şiddet ile ilgili yayımlanan rapor hakkında endişeler dile getirilmiştir.
c. Sonuçlar	Mevcut politikalardaki sorunların tespit edilmesi amacıyla GREVIO raporunun türkçeye çevrilmesi, kamuoyuyla paylaşılması ve değerlendirilmesi gerektiğine yönelik tespitlerde bulunulmuştur.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	GREVIO Türkiye raporunun detayları ile ilgili bilgi verilmiştir.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Metin içerisinde "fıtrat", "tezahür" kelimeleri gibi eş anlamlı kelimeler ve neden-sonuç ilişkisi içeren cümle yapıları vardır.
2. Kelime Seçimleri	"Fıtrat", "tezahür", "kazanım", "dayanışma", "sonlandırma" kelimeleri haberdeki kadın dayanışması ve İstanbul Sözleşmesi konularına vurgu yapan kelimelerdir.
3. Retorik	HDP İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu, *"İstanbul Sözleşmesi, erkek şiddetinin bir öfke sorunu, fıtrat meselesi değil cinsiyetler arasında toplumsal ve tarihsel eşitsiz güç ilişkilerinin bir tezahürü olduğunu kabul ediyor. Bu kabulden yola çıkarak cinsiyet eşitsizliği ve ayrımcılığı besleyen kabulleri ve pratikleri dönüştürmeyi hedefleyen politikalara ihtiyacımız var"* ifadelerinde erkek şiddetinin bir yaradılış sorunu olmadığını belirtmek adına "fıtrat" kelimesini kullanmıştır ve cinsiyet eşitsizliğine neden olan, ayrımcılığı besleyen pratikleri dönüştürmeyi hedefleyen politikalara olan ihtiyacın altı çizilmiştir.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 44

Tablo 60. CHP Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun Kadının Yaşam Hakkının Korunmasına Yönelik Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Kadına şiddete karşı duyarlılık çağrısı! "
b. Haber Girişi	CHP Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu, "önemli olan, yasaların kağıt üzerinde yürürlüğe girmesi ya da Avrupa Konseyi Sözleşmesi'ne İstanbul Sözleşmesi denmesi değil, kadınlarımızın yaşam haklarının korunmasıdır. Gelin, kadına karşı şiddet meselesi bir politika malzemesi. parti meselesi olmaktan çıkarıp siyaset üstü bir konu şeklinde ele alalım ve Meclis olarak bu duyarlılıkla hareket edelim.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	Mevcut yasaların kadın haklarını koruması gerektiği.
b. Olayın Sunumu	Kadına yönelik şiddet konusunda pratikteki uygulamaların yasaların çok gerisinde kaldığı, düzenlemelerin eksiksiz hayata geçirilmesi gerektiği belirtilmiştir.
c. Sonuçlar	Kadına yönelik şiddet meselesinin siyaset üstü bir mesele olarak görülmesi ve Meclis'in bu konuya duyarlılık göstermesi gerektiği ile ilgili çağrıda bulunulmuştur.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	Kadına yönelik şiddetin önlenmesi ile ilgili yürürlükte olan uluslararası sözleşme ve ulusal mevzuatlar hakkında bilgi verilmiştir.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Haber metnindeki konu içeriği örneklerle desteklenmiştir. Ayrıca ünlem ve kıyaslama içeren cümle yapıları vardır.
2. Kelime Seçimleri	"Yasa", "kağıt", "üzeri", "yaşam", "hak" kelimeleri kadınların yaşam haklarının savunulmasına, "politika", "malzeme", "siyaset", "üst" kelimeleri ise kadın meselesinin siyaset üstü görülmesi gerektiğine vurgu yapan kelimelerdir.
3. Retorik	CHP Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu ifadelerinde, mevzuatta kadınlar ile ilgili yapılan düzenlemelerin Avrupa Birliği'ne uyum amacıyla yapıldığı ve yasaların kadınları "kağıt üzerinde" koruduğuna yönelik eleştirmiştir. Kadına yönelik şiddet konusunun bir parti meselesi olarak görünmesinden ziyade siyaset üstü bir mesele olarak ele alınması ve bu konuda Meclis'teki kadın ve erkek vekillerin duyarlılık göstermesi yönünde çağrıda bulunmuştur.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 45

Tablo 61. Sağlık Bakanı Filiz Besim'in Kadın Dayanışması Hakkında Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Siyasi ve sosyal dönüşüm sağlanmalı"
b. Haber Girişi	Sağlık Bakanı Filiz Besim, toplumda şiddetin içselleştirilmiş ve normalleştirilmiş bir olgu olarak karşımıza çıktığını belirterek, bu konuda oluşturulacak ciddi bir politika doğrultusunda, doğru adımlar atarak hem siyasi, hem de sosyal dönüşümü sağlamanın en önemli görevlerinden olduğunu belirtti.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	Artan şiddet olaylarına karşı kadın dayanışmasının önemi.
b. Olayın Sunumu	25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü'nde kadına yönelik şiddet olaylarına karşı kadın dayanışması ve ortak mücadele etmenin önemi vurgulanmıştır.
c. Sonuçlar	CEDAW ve İstanbul Sözleşmesi'nin gereklerini yerine getirmek amacıyla önemli çalışmalar yürütülmesi gerektiği belirtilmiştir.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	Şiddet vakaları ve kadın cinayetlerini önlemek ve sosyal dönüşümü sağlamak adına yapılması gerekenler hakkında bilgi verilmiştir.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Haber metni içerisinde cümleler, konuyu net olarak açıklayan, kısa ve öz cümlelerdir.
2. Kelime Seçimleri	"Sosyal", "dönüşüm", "ciddi", "efor" kelimeleri Bakanlığın sosyal dönüşüm hakkında önemli bir çaba göstermesi gerektiğine atıf yapan, "siyaset", "etkin", "katılım", "bariyer" kelimeleri ise kadınların siyasete aktif katılım konusunda engelle karşılaştığını vurgulayan kelimelerdir.
3. Retorik	Sağlık Bakanı Filiz Besim, Bakanlığın yürütme organı olarak kadın cinayetleri konusunda önemli adımlar atması gerektiğini belirtmiştir ve çaba gösterilmesi gerektiğini belirtmek adına 'efor sarf etmek' kelimeleri kullanılmıştır. Kadınların fiziksel şiddetin yanı sıra, psikolojik ve ekonomik şiddet türlerine maruz kaldığını ifade etmiştir. İş hayatında ve siyasete aktif katılımda engellemelerle karşılaştıklarını vurgulamak adına "görünmez bariyer" kelimeleri kullanılmıştır.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 46

Tablo 62. AKP Kayseri Milletvekili Hülya Nergis'in İstanbul Sözleşmesi Kapsamında Çıkarılan Kanunun Uygulanması Hakkında Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Bedellilere, Kadına Yönelik Şiddete Karşı Farkındalık Eğitimi''
b. Haber Girişi	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Kadın Politikaları Daire Başkanı Mustafa Çadır, bedelli askerlikten faydalananlara, kadına yönelik şiddet konusunda farkındalık eğitimi verdiklerini, şimdiye kadar 40 bin kişiye ulaştıklarını, hedeflerinin 500 bini aşmak olduğunu söyledi.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	Metin içerisinde farklı unvanlardaki kişilerin konuşmaları mevcuttur fakat AKP Kayseri Milletvekili Hülya Nergis'in söylemi analiz edilmiştir. İstanbul Sözleşmesi kapsamında çıkarılan kanunun uygulanması.
b. Olayın Sunumu	İstanbul Sözleşmesi kapsamında kanun çıkarıldığı fakat söz konusu kanunu uygulamada problemler yaşandığı belirtilmiştir.
c. Sonuçlar	Kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda problemlerin tespit edilerek giderilmesi noktasında çalışma yürütüleceği belirtilmiştir.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	(TBMM) Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu (KEFEK) bünyesinde kurulan İstanbul Sözleşmesi'nin Etkin Uygulanması ve İzlenmesi Alt Komisyonu'nun AKP Kayseri Milletvekili Hülya Nergis başkanlığında toplanılması bilgisine yer verilmiştir.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Metin içerisindeki cümleler, konuyu net olarak anlatan, kısa ve öz, karşılaştırma içeren cümlelerdir.
2. Kelime Seçimleri	"Şiddet", "çok", "yönlü", "ele", "alma", "kanun", "uygulama" kelimeleri konu içeriğini özetleyen, kadına yönelik şiddetin çok yönlü ele alınması gerektiğini belirten kelimelerdir.
3. Retorik	AKP Kayseri Milletvekili Hülya Nergis, kadına yönelik şiddetin yalnızca Türkiye'de değil, farklı ülkelerde de yaşandığını belirtmiştir ve konuşmasında şiddet konusunun önemine dikkat çekmek amacıyla "toplumsal farkındalığın üst düzeyde olması gereken bir husus" ifadesini kullanmıştır. Ayrıca İstanbul Sözleşmesi kapsamında kanun çıkarıldığı, kanunun uygulanmasında yaşanan sorunların farkında olunduğunu fakat sorunların çözümü için zaman gerektiğini ifade etmiştir. Ayrıca kadına yönelik şiddet konusunda yapılacak çalışma kapsamında, şiddetin önlenmesi noktasında problem teşkil eden unsurların tespit edileceği ve problemlerin giderilmesi hususunda gerekenin yapılacağı belirtimiştir.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 47

Tablo 63. AKP Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz'ün AKP'nin Kadına Yönelik Şiddet Konusunda Yaptığı Çalışmalar ile İlgili Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Güçlü Kadın Güçlü Toplum"
b. Haber Girişi	AKP Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü ile ilgili basın açıklamasında bulundu.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	AKP'nin kadına yönelik şiddet ile ilgili ulusal ve uluslararası düzeyde yaptığı çalışmalar.
b. Olayın Sunumu	AKP'nin iktidar olduğu 16 yıl içerisinde kadına yönelik şiddet konusunda yapılan çalışmaların detaylı bilgisine yer verilmiştir.
c. Sonuçlar	Kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda 16 yıl içerisinde, hukuki ve ekonomik anlamda önemli çalışmalar yapıldığı, çıkarılan yasalarla birlikte mücadelenin kararlılıkla devam edeceğinin altı çizilmiştir.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	Kadınların güçlendirilmesi hususunda Anayasa ve kanunlarda yapılan değişiklikler, kadına yönelik şiddet konusunda imzalanan İstanbul Sözleşmesi ve 6284 sayılı kanun ile ilgili bilgi verilmiştir.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Haber metni içerisinde, neden-sonuç ilişkisi içeren, ''Genel Başkanımız, kararlılığımız, çıkardığımız yasalar'' ifadelerinde olduğu iyelik eki kullanılan cümle yapıları vardır. Haberde açıklamak istenen konu örneklerle desteklenmiştir.
2. Kelime Seçimleri	"Topyekün", "mücadele", "kadın", "güçlendirme", "önemli", "rol" "yasa", "kanun", "farkındalık" kelimeleri 16 yıl içerisinde yapılan çalışmalara atıf yapan kelimelerdir.
3. Retorik	AKP Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz ifadelerinde, AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın önderliğinde, kadına yönelik şiddet konusunda parti olarak mücadele edildiğini belirtmek adına "topyekün" kelimesini kullanmıştır ve parti önceliğinin "kadınların güçlendirilmesi" yönündeki engelleri ortadan kaldırmak olduğunu belirtmiştir. AKP'nin 16 yıllık iktidarlığı süresince kadınlar ile ilgili önemli gelişmelerin altına imza attığı, partinin çıkardığı yasalarla birlikte kadına yönelik şiddet konusunda azimle ve kararlılıkla mücadelelerin devam edeceğine yönelik söylemde bulunmuştur.

*__Haberin görseli için bknz__: Ek 48

Tablo 64. AKP Denizli Milletvekili Nilgün Ök'ün İstanbul Sözleşmesi ve 6284 Sayılı Kanunda ile İlgili Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Kadına Yönelik Şiddet İnsanlık Suçudur"
b. Haber Girişi	AKP Denizli Milletvekili Nilgün Ök, 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddette Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü nedeniyle yazılı bir açıklama yaptı.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	İstanbul Sözleşmesi'nin imzalanması ve "6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun" çıkarılması.
b. Olayın Sunumu	Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'ni çekincesiz imzalayan ilk ülke olduğu ve sözleşmenin iç hukuka yansıtılması amacıyla 2012 yılında 6284 sayılı kanun çıkarılmıştır.
c. Sonuçlar	Şiddet gören kadınların ve şiddeti uygulayan kişilerin Kamu ve Sivil Toplum Kuruluşları aracılığı ile toplumsal cinsiyet, onay kültürü vb. konular hakkında bilinçlendirilmesi gerekliliğine yönelik tespitte bulunulmuştur.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	Dünya Sağlık Örgütü ve Uluslararası Parlamenter Birliği ve Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi'nin araştırma verilerine yer verilmiştir.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Metin içerisinde, neden-sonuç ilişkisi, karşılaştırma ve iyelik eki kullanılan cümle yapıları vardır.
2. Kelime Seçimleri	"İnsanlık", "suç", "bütüncül", "yaklaşım", "ortak", "kanun", "emsal", "onay", "kültür" kelimeleri haber içeriğini özetleyen ve sonuca vurgu yapan kelimelerdir.
3. Retorik	AKP Denizli Milletvekili Nilgün Ök, Türkiye'nin kadına yönelik şiddetle mücadele konusundaki kararlılığını belirtmek adına İstanbul Sözleşmesi'ni 'çekincesiz' imzaladığı ve mevcut yasal altyapıyı daha da güçlendirmek amacıyla "6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun" hazırlanarak 2012 yılında yürürlüğe girdiği belirtilmiştir. Mevcut yasal alt yapının güçlü olduğu fakat söz konusu kanunla daha da güçleneceği, uluslararası alanda, şiddet konusunda 6284 sayılı kanunun kapsamlı düzenlemelerin 'emsal' niteliğinde olduğunun altı çizilmiştir.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 49

Tablo 65. Aile ve Sosyal Poltikalar Bakanı Fatma Betül Sayan Kaya'nın Kadına Yönelik Şiddet Konusunda Yapılacak Çalışmalar Hakkında Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Güçlü TÜRKİYE için güçlü kadın"
b. Haber Girişi	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Dr, Fatma Betül Sayan Kaya, kadına yönelik şiddetin bir insanlık suçu olduğunu belirterek, "Şiddete karşı "sıfır tolerans" ilkesi çerçevesinde kadına yönelik şiddeti ortaya çıkaran nedenleri ortadan kaldırmak; şiddet mağdurlarını korumak amacıyla mücadele içindeyiz" dedi.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın yaptığı çalışmalar.
b. Olayın Sunumu	Kadına yönelik şiddet, erken yaşta evlilik, şiddet mağduru kadınların korunması, ulusal eylem planı ile ilgili bilgi verilmiştir.
c. Sonuçlar	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı olarak kadına yönelik şiddet konusunda 'sıfır tolerans' ilkesi çerçevesinde çalışmaların devam edeceğinin altı çizilmiştir.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	"Kadına Yönelik Şiddetle ve Aile İçi Şiddetle Mücadele ve Önleme konusunda Avrupa Konseyi Sözleşmesi"nin (İstanbul Sözleşmesi) imzalanması,"6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun ve "Kadına Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı 2016-2020" ile ilgili bilgi verilmiştir.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Metin içerisinde, "Bakanlığımız, mekanizmalarımız" kelimelerinde olduğu gibi iyelik içeren ve konuyu özetleyen, net olarak açıklayan cümle yapıları vardır.
2. Kelime Seçimleri	"İnsanlık", "suç", "evrensel", "sorun" kelimeleri kadına yönelik şiddeti 'insanlık suçu ve evrensel bir sorun' olarak niteleyen kelimelerdir.
3. Retorik	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Betül Sayan Kaya, kadın yönelik şiddet sorununun yalnızca Türkiye'de değil, tüm dünyada yaşandığını belirtmek adına şiddeti "evrensel bir sorun" olarak nitelendirmiştir. Soruna dikkat çekmek amacıyla şiddet sorununun insan hak ve özgürlüklerini yok sayan bir 'insanlık suçu' olduğunu belirtmiştir. Bakanlığın şiddet konusuna anlayış göstermeyeceğini belirtmek adına 'sıfır tolerans' ifadesi kullanılmıştır ve söz konusu ilke kapsamında Bakanlık olarak çalışma yürütüleceği ve medya ve STK'lara önemli görevler düştüğüne yönelik ifadelerde bulunulmuştur.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 50

Tablo 66. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Betül Sayan Kaya'nın KADES Uygulaması Hakkında Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Mobil Dönem"
b. Haber Girişi	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Betül Sayan Kaya ile İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, Vilayetler Evi'nde düzenlenen "Kadın Destek (KADES) Mobil Uygulama Tanıtım Toplantısına" katıldı. Burada konuşma yapan Bakan Kaya ve Bakan Soylu, KADES hakkında bilgi verdi.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	Kadın Destek (KADES) sistemi ile şiddet mağduru kadınlara en hızlı şekilde ulaşılacağı.
b. Olayın Sunumu	KADES uygulaması ile şiddet gören kadınların ihbarlarına en hızlı şekilde ulaşılacağının bilgisi verilmiştir.
c. Sonuçlar	Bakanlığın şiddet mağduru kadınların yanında olacağı ve asıl amacın toplumda şiddeti tamamen yok etmek olduğunun altı çizilmiştir.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	2018 yılının ilk 4 ayında, 6284 Sayılı Kanun kapsamında başvuru yapan kadınlardan koruyucu ve önleyici tedbir verilen kadınların sayısal olarak bilgisine yer verilmiştir.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Haber metni içerisinde anlatım bozukluğu ve devrik cümle yapısına sahip cümleler yoktur. Kısa, net ve konuyu özetleyen cümle yapıları mevcuttur.
2. Kelime Seçimleri	"Uygulama", "ihbar", "hızlı", "ulaşım" kelimeleri, şematik yapı içerisinde bilgisi verilen KADES uygulamasına atıf yapan kelimelerdir.
3. Retorik	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Betül Sayan Kaya ifadelerinde, kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında KADES uygulamasının hayata geçirildiği, şiddet gören ya da görme ihtimali olan kadınların uygulama üzerinden ihbarda 'hızlıca' bulunabilecekleri belirtilmiştir. Özellikle kadınların şiddet karşısında susmadıkları ve Bakanlığın paydaşlarıyla birlikte 'şiddet mağdurunun' yanında olunacağı, temel hedefin şiddetin tamamen yok edilmesi olduğunun altı çizilmiştir.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 51

Tablo 67. CHP Samsun Milletvekili Neslihan Hancıoğlu'nun Kadına Cinayetleri ile İlgili Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Karanfilli Anma"
b. Haber Girişi	Samsun'da boşanmak üzere olduğu kocası tarafından bıçaklanarak öldürülen Merve Şahin, öldürüldüğü yere karanfil bırakılarak anıldı. Açıklamada bulunan CHP Samsun Milletvekili Neslihan Hancıoğlu, "Yasaların iyileştirilmesi, düzgünce uygulaması hatta uygulanma çabası bile büyük fark yaratacaktır. "
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	Toplumun ruh halinin bozulduğu, kadın cinayetlerinin arttığı ve cinayetleri önlemek adına yapılması gerekenler.
b. Olayın Sunumu	Kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetleri oranlarının artış gösterdiğine yönelik tespitlerde bulunulmuştur.
c. Sonuçlar	Kadın cinayetleri ve şiddet konusunda İstanbul Sözleşmesi hükümlerinin yerine getirilmesi, 6284 sayılı kanunun uygulanması ve yasaların iyileştirilmesi gerektiğine yönelik önerilerde bulunulmuştur.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	2018 yılında ve son 10 yılda öldürülen kadınların sayısına yer verilmiştir.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Cümle içerisinde, "toplumumuz, kadınlarımız, kız çocuklarımız" kelimelerinde olduğu gibi iyelik eki, ‘‘art arda’’ sözcük grubundaki gibi ikileme, neden-sonuç ilişkisi ve öneri içeren cümle yapıları vardır.
2. Kelime Seçimleri	"Şiddet", "batak" artan şiddet konusuna dikkat çekmek amacıyla özellikle "batak" kelimesi kullanılmıştır. "Tepkisiz", "kalma", "yapılması", "gerekenler" kelimeleriyle şiddete tepkisiz kalınması eleştirilmiştir ve önlemek adına yapılması gerekenlere atıf yapılmaktadır.
3. Retorik	CHP Samsun Milletvekili Neslihan Hancıoğlu söyleminde, kadın cinayetlerinin devam ettiğini belirtmek adına "ardı arkası" ikilemine ve öldürülen kadın sayısının katlanarak devam ettiğine konuşmasında yer vermiştir. Cinayetleri "şiddet batağı" olarak nitelendirerek içinden çıkılmaz bir hal aldığına vurgu yapmıştır ve televizyon ve gazetelerin şiddet batağına saplandığımıza yönelik kanıtlar içerdiğini ifade etmiştir. Kadınların maruz kaldığı şiddet türlerini açıklayarak ellerinde söz konusu şiddeti önleme hususunda yetkisi olmasına rağmen kullanmayanları "lanetlendiğini" belirterek eleştirmiştir.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 52

Tablo 68. CHP Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer'in Uluslararası Sözleşmelerin Gereklerinin Yerine Getirilmesi Gerektiğine Yönelik Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Kadınların Yıllar Boyu Uğraşarak Elde Ettikleri Haklar Erozyona Uğratıldı"
b. Haber Girişi	CHP Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer, 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü'ne ilişkin bir yazılı açıklama yaptı. Yüceer, açıklamasında "Kadına yönelik şiddetle mücadele. Ülkemizin altında imzası olan uluslararası sözleşmeler ve Birleşmiş Milletler kararlarıyla devletin öncelikli, ertelenemeyecek sorumluluklarından birisi olarak tanımlanmıştır." dedi
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	İstanbul Sözleşmesi gereklerinin yerine getirilmesi gerektiği.
b. Olayın Sunumu	Türkiye'nin ilk taraf ülke olduğu İstanbul Sözleşmesi yükümlülüklerinin kadına yönelik şiddeti önlemek amacıyla yerine getirilmesi gerektiğinin altı çizilmiştir.
c. Sonuçlar	25 Kasım Kadına Karşı Şiddetle Uluslararası Mücadele Günü'nün, Türkiye'de ve dünyada kadına yönelik şiddetin son bulması için bir başlangıç günü olması temennisinde bulunulmuştur. .
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	İstanbul Sözleşmesi yükümlülüklerinin yerine getirilmemesi nedeniyle kadınların karşı karşıya kaldıkları sorunlara ve uğradıkları şiddet türlerinin bilgisine yer verilmiştir.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Haber metni içerisinde, neden-sonuç, öneri ve dilek cümle yapısına sahip cümleler vardır.
2. Kelime Seçimleri	"Seyirci", "kalma", "cinsiyet", "ayrım", "hak", "erozyon", "ellerinden", "alma" şiddete seyirci kalındığı, cinsiyet ayrımı yapıldığı ve haklarının elinden alındığına atıf yapan kelimelerdir.
3. Retorik	CHP Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer'in, "Devlet eliyle ayrımcılık körüklenmekte, şiddet geleneksel önyargılarla, cinsiyet ayrımcı politikalarla ve yasalar eliyle meşrulaştırılmaktadır. Kadınların yıllar boyu uğraşarak elde ettikleri haklar erozyona uğratılmakta, günden güne ellerinden alınmaktadır." Türkiye'nin ilk taraf ülke olduğu ve iktidarın bununla övündüğü İstanbul Sözleşmesi'nin şartlarının yerine getirilmediğini vurgulayan Yüceer, kadına yönelik şiddetin kaynağı olan toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin görmezden gelindiğini ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin yok sayıldığını belirtti. CHP'li milletvekili, bu sorunlara çözüm olarak toplumsal cinsiyet temelli rollerin, ön yargıların ve gelenek göreneklerin dönüştürülmesi gerektiğini söylerken, iktidarın aksine bir tutum takınarak kadınlara yönelik şiddetin beslenmesine neden olduğunu açıkladı" ifadelerinde devletin cinsiyet ayrımını yasalarla meşrulaştırdığı ve ayrımcılık konusunu şiddetlendirdiğini belirtmek adına "körükleme" kelimesi kullanılmıştır. Kadınların uzun uğraşlar sonucu elde ettikleri hakların ellerinden alındığına dikkat çekmek amacıyla "erozyona uğratmak" ifadesine konuşması içerisinde yer verilmiştir. Ayrıca Yüceer, toplumsal cinsiyet eşitliğinin yok sayılmasının önlenmesi amacıyla gelenek ve göreneklerin, ön yargıların ve toplumsal cinsiyet temelli rollerin dönüştürülmesi gerektiğinin altını çizmiştir.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 53

Tablo 69. AKP Afyonkarahisar Milletvekili Hatice Dudu Özkal'ın, AKP'nin Kadınlara Yönelik Yaptığı Çalışmalar Hakkında Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Kadına pozitif ayrımcılık tanıyan uygulamaları hayata geçirdik"
b. Haber Girişi	TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Üyesi ve AKP Afyonkarahisar Milletvekili Hatice Dudu Özkal, "AKP olarak eşitliğin ötesine geçen, kadına pozitif ayrımcılık tanıyan uygulamaları pratikte hayata geçirdik, geçirmeye de devam edeceğiz" Dedi.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	AKP'nin kadınlara pozitif ayrımcılık tanıyan uygulamaları hayata geçirdiği.
b. Olayın Sunumu	AKP'nin iktidar olduğu yıldan 2018 yılına kadar kadınlar ile ilgili yapılan çalışmaların, hayata geçirilen yasaların ve kadınlara korunma ve barına hizmeti sağlandığının detaylı bilgisine yer verilmiştir.
c. Sonuçlar	Kadına yönelik şiddetin önlemesi hususunda çıkarılacak yasalar dışında, şiddet konusunda farkındalık yaratmak ve zihniyet dönüşümüne sağlamak adına çalışmalar yürütüleceği belirtilmiştir.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	Özellikle 2003, 2004, 2010 ve 2018 yıllarında kadınlar ile ilgili yapılan çalışmaların detaylı bilgisi aktarılmıştır.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Metin içerisinde, iyelik eki, neden-sonuç ilişkisi ve karşılaştırma içeren cümle yapıları vardır.
2. Kelime Seçimleri	"Pozitif'", "ayrımcılık", "uygulama", "yasal", "düzenleme", "hayata", "geçirme" kelimeleri AKP'nin kadınlar ile ilgili yaptığı çalışmalara ve yasal düzenlemelere atıf yapan kelimelerdir.
3. Retorik	AKP Afyonkarahisar Milletvekili Hatice Dudu Özkal ifadelerinde, AKP'nin temel hedefinin kadının ekonomik, sosyal ve siyasal alanlarda konumlarının iyileştirilmesi olduğunu belirtilmiştir. 2004 yılında AKP tarafından "kadın ve erkek eşitliği ilkesinin" Anayasa'ya eklendiği, kadınlara eğitim ve çalışma haklarının sağlandığı, yasal düzenlemelerin yeterli olmadığının bilinciyle, yasal düzenleme dışında kadınlara pozitif ayrımcılık sağlayacak uygulamaların da AKP iktidarı döneminde hayata geçirildiği ve dini inançları yüzünden ayrımcılığa uğrayan, eğitim özgürlüğü kısıtlanan kadınların AKP hükümeti döneminde eğitim ve çalışma hakkı elde ettiğine yönelik açıklamalarda bulunulmuştur.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 54

Tablo 70. Bakan Zehra Zümrüt Selçuk'un Kadına Yönelik Şiddet Konusunda Toplumsal Farkındalık Yaratılması Hakkında Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Kadına şiddetle mücadelede seferberlik ruhuyla çalışıyoruz"
b. Haber Girişi	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk, Hakimevi'nde düzenlenen "Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Programı'nda", "bugün kadının insan hak ve özgürlüklerini yok sayan, onurunu, şerefini hiçe sayan, kadına, aileye ve çocuklara yönelik uygulanan şiddeti nefretle kınamak için toplandıklarını söyledi. "
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	Kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında duyarlılığın arttırılması ve toplumsal farkındalığın yaratılması gerektiği.
b. Olayın Sunumu	Toplumsal farkındalığın yaratılması adına Bakanlık olarak çalışma yürütüldüğü açıklanmıştır.
c. Sonuçlar	Kadına yönelik şiddet konusunda yapılan çalışmalar özetlenmiştir. GREVIO raporunda Türkiye ile ilgili yasa ve eylem planlarıyla elde edilen olumlu gelişmelere yer verildiğinin bilgisi aktarılmıştır.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	Bakanlık olarak yürütülen çalışmalar, İstanbul Sözleşmesi ve 6284 sayılı kanun hakkında bilgi verilmiştir.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Haber metni içerisinde, konu açıklayan, net ve anlaşılır cümle yapıları vardır.
2. Kelime Seçimleri	"Ayrımcılık", "hak", "koruma", "farkındalık", "yaratma", "eşit", "yararlanma", "elzem" kelimeleri sonuç bölümünde detaylı bilgisi verilen, konu içeriğine dikkat çeken ve konuyu özetleyen kelimelerdir.
3. Retorik	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk, kadına yönelik şiddeti, kuşaktan kuşağa aktarılan, refah ve huzuru etkileyen etmenlerden biri olarak tanımlamıştır. Kadınların toplumsal, sosyal ve siyasal haklardan 'eşit' biçimde yararlanabilmesi için Bakanlık olarak çalışma yürütüldüğü açıklanmıştır ve söylemde özellikle "eşitlik ilkesi"ne odaklanılmıştır. Kadına yönelik şiddet konusunda 'bütüncül' bir yaklaşımın gerekli olduğunun altını çizerek kadın ve erkeklerin şiddeti önleme konusunda birlikte çalışmaları gerektiğine vurgu yapmıştır. Yürütülecek çalışmaların farklı kurum ve kuruluşların katılımıyla, disiplinler arası yürütülmesi gerektiğinin önemine ise 'elzem' kelimesini konuşması içerisinde kullanarak konuya dikkat çekmeye çalışmıştır.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 55

Tablo 71. CHP Kocaeli Milletvekili Fatma Kaplan Hürriyet'in Kadına Yönelik Şiddet ile İlgili Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	"Kadına yönelik şiddetin artmasına neden oldular"
b. Haber Girişi	CHP'li Hürriyet: "Kadınlar için tek kariyer, anneliktir diyen iktidar sahipleri sadece kadını küçümsemekle kalmamış, her alanda kadına yönelik şiddetin artmasına da sebep olmuşlardır" dedi.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	Her alanda kadına yönelik şiddetin arttığı.
b. Olayın Sunumu	İktidarın kadınlar ile ilgili söylemleri nedeniyle her alanda kadına yönelik şiddet oranlarının arttığına dair tespitlerde bulunulmuştur.
c. Sonuçlar	Kadın cinayetlerinin, kadını ötekileştiren ve değersizleştiren anlayışın toplum üzerindeki etkisinden kaynaklandığı belirtilmiştir.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	Türkiye'de kadına seçme ve seçilme hakkının 36 yıl önce, bazı ülkelerden önce verilmiş olmasına rağmen 2017 ve 2018 yıllarında erkek şiddeti nedeniyle hayatını kaybeden kadınların istatistiksel bilgisine yer verilmiştir.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Metin içerisinde, neden-sonuç ilişkisi ve ünlem içeren cümle yapıları vardır. Ayrıca açıklanmak istenen konu örneklerle ve sayısal verilerle desteklenmiştir.
2. Kelime Seçimleri	"Küçümsemek", "ötekileştirme", "insan", "yerine", "koymamak", "erkek", "egemen", "söylem" kelimeleri iktidarı erkek egemen söylemleri nedeniyle kadının ötekileştirilmesi ve insan yerine konulmadığına yönelik bir anlayışa sahip olunduğu eleştirisine vurgu yapan kelimelerdir.
3. Retorik	CHP Kocaeli Milletvekili Fatma Kaplan Hürriyet ifadelerinde, kadına seçme ve seçilme hakkı verilmesinin üzerinden 84 yıl geçmesine rağmen kadın hakları konusunda ilerleme kaydedilemediği, özellikle son 17 yılda, iktidarın "kadın ve erkek eşit olamaz", "işsizlik kadınlar iş aradığı için yüksek", "kadına tek yakışan kariyer annelik" vb. erkek egemen söylemleri nedeniyle kadına yönelik şiddetin arttığı belirtilmiştir. *"İşte bu cinayetlerin tek sebebi kadını ötekileştiren, insan yerine koymayan anlayışın toplum üzerindeki etkilerinden ve şiddetin kapısını sonuna kadar aralamalarından kaynaklanmaktadır"* ifadesinde cinayetin sebebinin kadını ötekileştiren ve insan yerine koymayan anlayışın toplum üzerinde etkili olmasına bağladığına yönelik tespitte bulunmuştur. Söz konusu şiddeti önleme hususunda çalışma yürütülmediği "şiddetin kapısının sonuna kadar aralanması" ifadesiyle açıklanmıştır.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 56

Tablo 72. MHP Konya Milletvekili Esin Kara'nın Kadına Yönelik İşlenen Suçların Cezaları ile İlgili Söylemi

MAKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Tematik Yapı	
a. Haber Başlığı	Konya'nın ilk MHP'li kadın vekili idam istedi
b. Haber Girişi	MHP, Konya'da 1 olan milletvekili sayısını 24 Haziran seçimleriyle ikiye çıkardı. Bu sonuçla birlikte, ikinci sıradan milletvekilliğine seçilen evli ve 1 çocuk annesi Esin Kara (42) MHP'nin Konya'daki ilk kadın milletvekili oldu.
2. Şematik Yapı	
a. Durum Tanımı	Kadına yönelik işlenen suçların cezaları.
b. Olayın Sunumu	Kadınlara yönelik işlenen suçların idam cezasıyla cezalandırılması gerektiği belirtilmiştir.
c. Sonuçlar	İdam cezası gelirse eğer kamunun, halkın ve siyasetçinin vicdanının rahat edeceği ifade edilmiştir.
d. Ardalan/ Bağlam Bilgisi	Kadınlara karşı işlenen şiddet ve tecavüz suçlarının affedilmeyeceğinin altı çizilmiştir.
MİKRO YAPISAL ÇÖZÜMLEME	
1. Sentaktik Çözümleme	Haber metnindeki cümleler, konuyu özetleyen, kısa ve net cümlelerdir.
2. Kelime Seçimleri	"Suç", "ceza", "idam", "vicdan", "affetmeme" kelimeleri kadına yönelik işlenen suçlara ve verilmesi gereken cezaya atıf yapan kelimelerdir.
3. Retorik	MHP Konya Milletvekili Esin Kara, *"kadınlara şiddet ve tecavüz suçlarına asla 'af' gelmeyecektir. MHP olarak bizim affedemeyeceğimiz şeyler var. Türk'ün töresinde de bu var. Türk'ün töresinde, tecavüz suçunun cezası idamdır. İnşallah gelsin. Çünkü biz kadınlar bunu istiyoruz. Böyle bir şey olursa kamu vicdanı da, halkın vicdanı da, siyasetçinin vicdanı da rahat eder"* ifadelerinde kadına yönelik işlenen suçların kabul edilemez olduğunu belirtmek adına 'asla af' gelmeyecek vurgusu yapılmıştır. Özellikle Türk halkının tecavüz suçunu kabul etmeyeceğini, cezasının Türk töresine göre 'idam' cezası olması gerektiği belirtilmiştir ve "idam cezasının" gelmesi gerektiğine yönelik dilekte bulunulmuştur.

***Haberin görseli için bknz**: Ek 57

Kadın politikacıların söylemlerinde ön plana çıkan kelime/kelimelerin analizini yapmak ve kelime bulutu oluşturmak amacıyla MAXQDA nitel analiz programından faydalanılmıştır. MAXQDA kelime bulutu analizinde, kelimenin boyutu sıkılığına göre değişiklik göstermektedir. Söylem içerisinde yoğun olarak kullanılan kelimeler diğerlerine oranla daha büyük, koyu ve farklı renkte gruplandırılmaktadır ve görselin merkezine konumlandırılmaktadır.

Kelime analizi ilk olarak 57 kadın politikacının söylemi ile ilgili yapılmıştır ve söylemlerde ön plana çıkan kelimelerden kelime bulutu oluşturulmuştur.

Görsel 2: 57 Kadın Politikacının Söylemi ile İlgili Kelime Bulutu

Görsel 2'de "kadın ve şiddet" kelimeleri, söylemlerde ön plana çıkan kelimelerdir, görselin merkezindedir ve boyut olarak diğer kelimelerden daha büyüktür. Bu durum söylemlerde frekans sıklığının diğer kelimelere oranla daha fazla olduğunu göstermektedir. "Kadın ve şiddet" kelimelerinden sonra, "yönelik", "cinayet", "İstanbul", "Sözleşme", "cinsiyet", "uluslararası", "eşitlik" kelimeleri uluslararası bir sözleşme olan "İstanbul Sözleşmesi", "cinsiyet eşitliği" ve "kadın cinayetleri" ile ilgili söylemlerin ön planda olduğunu gösteren kelimelerdir. Görseldeki "aile", "çocuk" ve "eş" kelimeleri kadının toplumsal cinsiyet rollerine atıf yapan, "eylem", "kanun", "politika", "mücadele", "çalışma", "yasal" kelimeleri ise kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetleri ile mücadele konusunda yapılması gerekenler hakkında söylemler olduğuna vurgu yapan kelimelerdir.

Her partinin söyleminde dikkat çeken kelimeleri analiz etmek amacıyla partiler kendi içerisinde gruplandırılarak kelime bulutu analizi yapılmıştır. DSP, DYP ve MHP'li kadın politikacıların söylemlerinin sayıca az olması nedeniyle analizleri yapılmamıştır. 57 kadın politikacıdan sonra sayıca fazla olması nedeniyle 29 AKP'li kadın politikacıların söylemlerine kelime bulutu analizi yapılmıştır.

Görsel 3: AKP'li Kadın Politikacıların Söylemleri ile İlgili Kelime Bulutu

Görsel 3'teki "kadına", "yönelik" ve "şiddet" kelimeleri görselde ön plana çıkan kelimelerdir. Bu kelimeler haber metinlerindeki AKP'li kadın politikacılarının söylemlerinin yoğun olarak "kadına yönelik şiddet" konusu ile ilgili olduğunu göstermektedir. Bu üç kelimeden sonra, "farkındalık", "eşit", "İstanbul", "Sözleşmesi", "aile", "çocuk", "toplumsal" kelimeleri görsel 2'de olduğu gibi "İstanbul Sözleşmesi" ve kadının toplumsal cinsiyet rolleri ile ilgili söylemlere vurgu yapan kelimelerdir. "Sahip", "güçlü", "politika", "kanun", "yasal", "hukuk", "önleme", "kampanya" kelimeleri ise kadına yönelik şiddet konusunda "güçlü politikalara sahip olunduğu" ve şiddeti önleme hususunda "kanun ve düzenlemelerin" yapılacağına yönelik ifadelerin olduğunu belirten kelimelerdir.

AKP'li kadın politikacıların söylemlerinden sonra 16 CHP'li kadın politikacıların söylemlerine kelime bulutu analizi yapılmıştır.

Görsel 4: CHP'li Kadın Politikacıların Söylemleri ile İlgili Kelime Bulutu

Görsel 4'te görsel 2 ve 3'te olduğu gibi "kadın", "yönelik" ve "şiddet" kelimeleri ön plandadır. Bu durum, CHP'li kadın politikacıların söylemlerinin yoğun olarak "kadına yönelik şiddet" konusu ile ilgili olduğunu göstermektedir. Ayrıca görseldeki "artış", "yaşam", "hakkı", "cinayet", "İstanbul", "Sözleşmesi", "kadın", "bakanlığı" kelimeleri "kadın cinayetlerindeki artış", "yaşam haklarının ellerinden alınması", "kadın bakanlığının kurulması" ve "İstanbul Sözleşmesi" ile ilgili söylemlerin olduğunu belirten kelimelerdir. Görsel 4'te de Görsel 2 ve Görsel 3'te olduğu gibi "İstanbul Sözleşmesi" ile ilgili kelime bulutu vardır ancak Görsel 4'te farklı olarak "sözleşme" kelimesi diğer görsellere oranla biçimsel olarak daha büyüktür, oransal büyüklük söylemlerdeki kullanım sıklığını göstermektedir. "Zihniyet", "ideoloji", "iktidar", "yasa", "mevcut" kelimeleri ise kadına yönelik şiddetin "bir zihniyet sorunu" olduğuna ve şiddet konusunda "mevcut iktidarın yasaları" ile ilgili söylemlerin varlığına dikkat çeken kelimelerdir.

CHP'li kadın politikacıların söylemleri sonrasında son olarak 6 HDP'li kadın politikacıların söylemleri analiz edilmiştir.

Görsel 5: HDP'li Kadın Politikacıların Söylemleri ile İlgili Kelime Bulutu

HDP'li kadın politikacıların söylemlerinde diğer görsellerden farklı olarak özellikle "İstanbul" ve "Sözleşmesi" kelimeleri ön plandadır. Bu kelimeler haber metinlerinde "İstanbul Sözleşmesi" ile ilgili söylemlerin yoğunlukta olduğunu göstermektedir. "Cinayet", "fıtrat", "aile", "cinsel", "meclis", "kanun" ve "grevio" kelimeleri analizde dikkat çeken kelimelerdir. Söz konusu kelimeler metinlerde, "kadın cinayeti ve fıtratı ilişkilendiren", "cinayetler hakkındaki kanunlar" ve GREVIO Türkiye Raporu ile ilgili söylemlerin olduğunu belirtmektedir.

Erkek politikacıların, kadınlar ile ilgili yaşanan gelişmeler, kadına yönelik şiddet, kadın cinayetleri vb. konular hakkındaki söylemlerini kadın politikacıların söylemleri ile karşılaştırmak

amacıyla, haber taraması yapılan seçim yıllarındaki haber bilgisine ulaşılan politikacıların söylemleri de analiz edilmiştir. Erkek politikacıların söylemlerine, kadın politikacıların söylemlerinde olduğu gibi makro ve mikro yapısal çözümleme yapılmamıştır, söylemlerde ön plana çıkan noktalara değinilmiştir.

4.4.5. 2007 Seçim Yılındaki Erkek Politikacıların Ulusal (Yazılı) Basındaki Söylemlerinin Analizi

2007 seçim yılında analiz edilecek toplam haber sayısı 2'dir. Söz konusu 2 haber, İç İşleri Bakanı Abdülkadir Aksu ve dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan'ın söylemleri ile ilgilidir.

İç İşleri Bakanı Abdülkadir Aksu, *"tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de kadınlara ve çocuklara yönelik şiddet, gerek ulusal gerekse uluslararası düzeyde yapılan tüm çalışmalar ve tedbirlere rağmen toplumsal bir sorun olarak varlığını sürdürdüğüne dikkat çekerek, özellikle kadına yönelik olarak gerçekleşen şiddet olaylarının en uç noktası ise kuşkusuz töre veya namus adına işlenen cinayetler olduğunu vurguladı. Türkiye'nin de, töre ve namus cinayetlerinin işlendiği ülkeler arasında yer aldığına işaret eden Bakan Aksu, bu durumun, ülkenin uluslararası platformlarda eleştirilmesine, 'gelişmişlik düzeyi' kendisinin çok altındaki ülkelerle aynı düzeyde görülmesine, töre ve namus cinayetlerinin ortadan kaldırılması için zaman zaman önlem almaya davet edilen konuma getirdiğini kaydederek, "Bu cinayetlerin önlenmesi, temel hak ve özgürlüklerin en üst seviyede güvence altına alınması, toplumsal huzur ve güven duygusunun artırılması ve ülkemizin çağdaş dünyada hak ettiği saygınlığı koruması bakımından gereklidir''* ifadeleriyle kadınlara ve çocuklara yönelik şiddetin yalnızca Türkiye'de değil, tüm dünyada alınan tedbirler ve yapılan çalışmalara rağmen 'toplumsal bir sorun' olarak devam ettiğine dikkat çekmiştir. Ayrıca Aksu, Türkiye'nin, töre ve namus cinayetleri nedeniyle 'gelişmişlik düzeyi düşük' ülkelerle aynı seviyede görülmesine tepki göstermiştir ve söz konusu cinayetlerin önlenmesinin toplumsal huzur ve güven ortamının yaratılması, ülkenin saygınlığının korunması bakımından gerekli olduğunu belirtmiştir.

Dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan, *"hükümet olarak öncelikli hedeflerinden birinin kadınların toplumsal statüsünün yükseltilmesi, sosyal ve ekonomik hayatta maruz kaldıkları ayrımcılığın ve kadınlara yönelik şiddetin ortadan kaldırılması olduğunu bildirdi. Erdoğan, kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesinin 73. yıl dönümü dolayısıyla yayınladığı mesajda, "Gerek devlet, gerekse medya, sivil toplum örgütleri ve tek tek vatandaşlar olarak öncelikle, kız çocuklarımızı eğitimden, eğitimli kadınlarımızı toplumsal hayattan dışlayan anlayışlara karşı her birlikte mücadele etmeliyiz"* ifadelerinde kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesinin 73. yıl dönümünde, hükümetin temel hedefinin kadınının sosyal, ekonomik ve eğitim alanlarında maruz kaldığı ayrımcılığın ve şiddetin ortadan kaldırılarak kadının toplumsal statüsünü yükseltmek olduğunu belirmiştir. Ayrıca kadını toplumsal hayatın dışına iten zihniyete karşı birlikte mücadele edilmesi gerektiğinin önemine dikkat çekmiştir.

4.4.6. 2011 Seçim Yılındaki Erkek Politikacıların Ulusal (Yazılı) Basındaki Söylemlerinin Analizi

2011 seçim yılında analiz edilecek toplam haber sayısı 5'tir. 5 haber, CHP Mersin Milletvekili Ali Rıza Öztürk, CHP Zonguldak Milletvekili Ali İhsan Köktürk, MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli, DSP Genel Başkanı Masum Türker ve TBMM Başkanı Cemil Çiçek'in söylemi ile ilgilidir.

CHP Mersin Milletvekili Ali Rıza Öztürk, TBMM Başkanlığı ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin'e kadına yönelik şiddet ile ilgili yanıtlaması istemiyle soru önergesi vermiştir. Konuşmasında şu soruları yöneltmiştir: *"Bakanlıklar yeniden yapılandırılırken, kaldırılan Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı'nın yerine kurulan Bakanlığın ardından 'kadın' kelimesi neden çıkartılmıştır? Bu hangi ihtiyaçtan kaynaklanmıştır? Kadına yönelik şiddet uygulanması, bir insan hakkı ihlali midir? İnsan hakkı ihlali ise kadına yönelik şiddet sorununun çözümünde, Birleşmiş Milletler İnsanlar Hakları Bildirgesi ilkelerinin gereği neden yapılmıyor da sorun dinsel yollardan çözülmeye çalışılıyor? Türkiye'de şiddete maruz kalan kadınların oranı yüzde kaçtır? Son bir yıl içinde kaç kadın cinayeti işlenmiştir? Türkiye, AKP'nin son beş yıllık iktidar döneminde kadına yönelik şiddette nereden nereye geldi? Siyasi iktidar, kadına yönelik şiddetti önleyemediği için Türk kadınlarından özür dileyecek midir? Kadın yönelik şiddette, dünyanın ve Avrupa'nın neresindeyiz? Kadına yönelik şiddet bakımından dünya ülkeleri arasında ve Avrupa ülkeleri arasında Türkiye kaçıncı sıradadır? Türkiye'nin gerisinde hiçbir Batılı ülke var mıdır?"* Öztürk, Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı'nın yerine kurulan Bakanlıktan 'kadın' kelimesinin çıkarılması, Türkiye'de kaç kadının şiddete maruz kaldığı ve cinayet nedeniyle hayatını kaybettiği, AKP'nin iktidar olduğu son 5 yıl içerisinde kadına yönelik şiddetin durumu, kadına yönelik şiddet konusunda Avrupa ülkeleri arasında kaçıncı sırada olunduğu ve mevcut iktidarın kadına yönelik şiddeti önleyememesi nedeniyle kadınlardan özür dileyip dilemeyeceğine yönelik soru önergesinde bulunmuştur.

CHP Zonguldak Milletvekili Ali İhsan Köktürk 'kadına yönelik şiddet' sorununu Meclis'e taşımıştır ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin'e, Bakanlığın kadın cinayetleri ve kadına yönelik şiddet konusunda ne gibi çalışmalar yaptığı, 2006-2011 yılları arasında, töre ve namus cinayetleri adı altına işlenen suç oranları, AB fonlarından kadınlar ile ilgili alınan fonların miktarı ve hangi çalışmalar için kullanıldığına yönelik soru önergesi vermiştir.

MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli, *" kadın olmanın mana ve önemi üzerine bir kez daha düşünmek için eşsiz bir fırsat sunan anlam yüklü bir günün içindeyiz. "Toplumun her kesiminde ve üstlendikleri her görevde takdire şayan bir şekilde sorumluluklarını yerine getiren kadınlarımıza çok şey borçlu olduğumuz bir gerçektir." "Yıllardan beridir bilimden sanata, spordan edebiyata, siyasetten çalışma hayatına kadar hayatın her alanında kadınların büyük çaba ve başarılarına şahit olunmuştur. Kadın elinin değdiği her yerde bir güzellik, göz nurunun düştüğü ve emeğinin geçtiği her noktada bir*

derinlik bulunmaktadır. Nitekim kadınlarımızın sosyal ve ekonomik hayatın içinde eşit, onurlu ve saygın bir yeri olması gerekir ve bunun artmasında da herkese büyük görevler düşmektedir. Evinde anne, işyerinde çalışan, toplumda saygın bir fert olan kadınlarımızın ülkemizin toplumsal birliği ve dirliği için hayati rolleri olduğu ortadadır" ifadelerine yer verilmiştir. Bahçeli, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nün önemine dikkat çekerek kadınların edebiyat, sanat, siyaset vb. birçok alanda çaba gösterdiği ve önemli başarılar elde ettiğini belirtmiştir. Ayrıca kadın elinin değdiği her yerin güzelleştiğine vurgu yapmak amacıyla 'göz nurunun düştüğü' ifadesini kullanmıştır. Kadının sosyal ve ekonomik alanlarda eşit ve saygın bir konumda olması gerektiği, bu konuma erişmesinde herkese görev düştüğünü söylemiştir. Ayrıca kadının toplumsal rollerinin, ülkenin 'birlik ve dirliğini' sağlamak açısından hayati önem taşıdığına dikkat çekmiştir.

DSP Genel Başkanı Masum Türker, Türkiye'de son yıllarda artan kadına yönelik şiddetin, kaygı verici olduğunu; parti olarak, özellikle de kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda atılacak her adımda destek olduklarını ve olacaklarını belirtmiştir. Kadına yönelik şiddeti "ilkellik" olarak nitelendirmiştir.

"Şiddet, sadece Türkiye'nin değil, dünyanın uğraştığı önemli bir sorundur. Kadına yönelik şiddet ise sosyal ve psikolojik açıdan uzun vadede uygulanacak politika ve yaklaşımlarla ortadan kaldırılabilecek sosyal bir yaradır. Bu sorunun çözümü için partiler üstü bir yaklaşımla hareket edilmeli ve kadınlarımız her gün bıçaklanmaktan, öldürülmekten, dayaktan, tacizden, tecavüzden kurtarılmalıdır" ifadelerinde ise kadına yönelik şiddet sorununun yalnızca Türkiye'ye has bir sorun olmadığını belirterek şiddeti uzun vadede uygulanacak politikalarla ortadan kaldırılabilecek 'bir sosyal yara' olarak tanımlamıştır. Sorununun siyaset üstü düşünülerek çözümüne yönelik çalışma yürütülmesi gerektiğinin de altını çizmiştir.

TBMM Başkanı Cemil Çiçek, kadına yönelik şiddet ile ilgili başlatılan "Biz de Varız" kampanyası ile ilgili *"hayatım boyunca on binlerce metne imza attım. Ama hayatımda attığım iki önemli imza olacak. Birisi evlenirken nikah defterine attığım imzadır, ikincisi de budur"* ifadesinde "Biz de Varız" kampanyasına attığı imzanın önemini belirtmek adına evlenirken attığı imza sonrasındaki en önemli imza olarak adlandırmıştır. *"Bir ülkede demokrasinin kalitesi için birçok gösterge vardır. Ama bana göre en önemli göstergelerin başında kadına yönelik uygulamalardır. Eğer bu konularda olumlu göstergeler varsa, olumlu göstergeler her geçen gün daha iyiye gidiyorsa, demokrasinin kalitesi yükseliyor demektir. Demokrasi orada bir anlam ifade ediyor demektir. Ama bu anlamda göstergeler iyiye gitmiyorsa, mevzuattaki düzenlemelere rağmen, o zaman oturup yeni baştan politikalarımız dahil her şeyi gözden geçirmemiz gerekiyor"* ifadelerinde ise bir ülkede demokrasinin en önemli göstergesinin kadınlara yönelik uygulamalar olduğu ve demokrasi kalitesinin bu uygulamalar ile ilgili yaşanan gelişmelere bağlı bulunduğunu belirtmiştir. Mevzuattaki düzenlemelere rağmen olumlu anlamda gelişmeler yaşanmaması durumunda yapılması gerekenler konusunda öneride bulunmuştur.

4.4.7. 2015 Seçim Yılındaki Erkek Politikacıların Ulusal (Yazılı) Basındaki Söylemlerinin Analizi

2015 seçim yılında analiz edilecek toplam haber sayısı 6'dır. 4 haber, CHP Genel Başkan Yardımcısı Sezgin Tanrıkulu, AKP Gaziantep Milletvekili Adayı Ahmet Uzer ve CHP Genel Başkan Yardımcısı Veli Ağbaba ve HDP Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş'ın söylemi ile ilgilidir. Kalan 2 haber ise CHP TBMM Grubundan kadın ve erkek vekiller ile ilgilidir.

CHP Genel Başkan Yardımcısı Sezgin Tanrıkulu, "Kadın Bakanlığının" kurulması ile ilgili verdiği kanun teklifi hakkında *"kadın cinayetlerinin tam sayısı konusunda Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı kesin veriler sunamamaktadır. Türkiye'deki kadın cinayetlerinin bir çizelgesi sunan Anıt Sayaç da ortaya 2008 ve 2015 yıllan arasında kadın cinayetlerinin artan sayısını ampirik olarak ortaya koymaktadır. Türkiye'de cinsiyetçi politikalar sonucunda, kadına karşı şiddet ve kadın cinayetleri artarak süregelmektedir. İç hukukumuzun parçası haline gelen İstanbul Sözleşmesi ve Avrupa İnsan Haklan Mahkemesi'nin Türkiye'deki kadın cinayetlerine ve kadına karşı şiddete ilişkin olarak verdiği ihlal kararları da dikkate alındığında (Opuz- Türkiye Karan ve Durmaz Türkiye Karan), bir Kadın Bakanlığının kurulması, kadına karşı şiddetin durdurulması için gösterilmesi gereken bir kararlılığın nişanesi ve hukuki ve toplumsal bir zorunluluktur"* ifadelerinde Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nı kadına yönelik şiddet konusunda kesin veriler sunmaması nedeniyle eleştirmiştir. Kadına yönelik şiddetin Türkiye'deki cinsiyetçi politikalar nedeniyle artarak devam ettiğini ve şiddeti önleme, durdurma hususunda Kadın Bakanlığının kurulmasının önemine dikkat çekmiştir. Kadın Bakanlığının kurulmasının toplumsal ve hukuki bir zorunluluk olduğunu belirtmiştir.

AKP Gaziantep Milletvekili Adayı Ahmet Uzer, *"bizler, cennetin anaların ayakları altında olduğuna inanan, kendisine yapılmasını istemediğini bir başkasına da yapmamayı tavsiye eden bir medeniyetin temsilcileriyiz." "Bu anlayışa sahip çıktığımız, bu değerleri fiiliyata geçirdiğimiz sürece, kadınlarımız hayatın her alanında hakları olan o müstesna yeri alacaklardır. Yeni Türkiye'de temel haklar ve yükümlülükler açısından erkek ile kadın arasında herhangi bir farklılığa ya da ayrımcılığa yer olmayacaktır. Kadınlarımızın adalet ve eşdeğerlik ilkeleri doğrultusunda, ailelerine ve ülkelerine katkı sağlayacakları, sorumluluk üstlenecekleri, başarılarıyla herkesin takdirini toplayacakları Yeni Türkiye'de, kadınıyla erkeğiyle hiç kimse ayrımcı muamelelere maruz kalmayacaktır"* ifadelerinde Türk toplumunu empati duygusu gelişmiş bir toplum olarak nitelendirmiştir ve kadına verilen değeri belirtmek adına 'cennet anaların ayakları altındadır' atasözüne konuşması içerisinde yer vermiştir. Bu anlayış çerçevesinde yapılacak her çalışmanın kadının her alanda hak ettiği konuma erişmesini sağlayacağına, sorumluluk ve eşdeğerlilik ilkeleri kapsamında kadın ve erkeğin eşit muamele göreceğine ve kadının ülkesine ve ailesine katkı sağlamak amacıyla sorumluluk üstleneceğine dair söylemde bulunulmuştur.

CHP Genel Başkan Yardımcısı Veli Ağbaba, Türkiye'de hayat şartlarının kadınlar için zor olduğu ve 2014 yılında 294 kadının öldürüldüğünün altını çizerek mevcut iktidarın kadını şiddetten koruyamadığını belirtmiştir. CHP'li belediyelerin insan hak ve özgürlüğünün merkezi olduğu, din, dil, cinsiyet ve mezhep ayrımı yapmadığını belirtilerek ″toplumsal cinsiyet eşitliği″ odaklı bir proje başlatılacağını açıklamıştır. Proje kapsamında toplumsal cinsiyet eşitliği kriterlerini yerine getiren CHP'li belediyelere "mor bayrak" verileceği ifade edilmiştir. Projede tercih edilen 'mor' renk kadın hareketine atıf yapan bir renktir.

HDP Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş, Özgecan Aslan'ın ölümü üzerine yaptığı açıklamalarda *''Özgecan'ın erkeklere bıraktığı en büyük miras, bu erkeklik anlayışıyla yüzleşme fırsatı olacaktır. En cesur erkek bu erkeklik anlayışıyla yüzleşebilen erkektir. Bu bir kadın sorunu değil, erkek sorunudur. Kadını döverek, tecavüz ederek erkekliğini ispat ettiğini zanneden erkekler aslında kendilerine tecavüz etmiş oluyor*" ifadelerinde Özgecan Aslan cinayeti sonrasında erkeklerin mevcut "erkeklik anlayışıyla" yüzleşmesi gerektiği ve cesaret davranışının bu anlayışla yüzleşebilmesiyle nitelendirebileceğini belirtmiştir. Kadına şiddet uygulayarak, tecavüz ederek erkekliğini kanıtlamaya çalışan erkeklerin ise asıl kendilerine tecavüz etmiş oldukları yönünde eleştirilerde bulunmuştur. Ayrıca Demirtaş, "Kadın Bakanlığı" olarak adlandırdığı "Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın" örgütlenmesi ve kadına yönelik şiddetle ilgili kadın savcı ve kadın hakimlerin görev alacağı özel mahkemeler kurulması gerektiği yönünde açıklamalarda bulunmuştur.

CHP Genel Başkan Yardımcısı Veli Ağbaba, İstanbul Milletvekili Sezgin Tanrıkulu, CHP İstanbul Milletvekili Şafak Pavey, CHP Balıkesir Milletvekili Nedret Akova, CHP İstanbul Milletvekilleri Melda Onur, Ayşe Eser Danışoğlu, Binnaz Toprak, Sedef Küçük, CHP Manisa Milletvekili Sakine Öz ile CHP Bursa Milletvekili Sena Kaleli Türk Ceza Kanunu'nda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'ni TBMM Başkanlığı'na sunmuştur. Teklif, toplumsal cinsiyete dayalı kasten öldürme suçunda failin müebbet hapis cezası ile cezalandırılması, tehdit durumunda failin iki yıldan 5 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılması ve takdir indirimi uygulanmamasını içermektedir.

Son haber ise CHP TBMM Grubunun İstanbul Sözleşmesi'nin etkin bir şekilde hayata geçirilmesi ve hükümlülüklerinin yerine getirilmesi hususunda verdikleri dilekçe ile ilgilidir. Dilekçe içeriğinde, 1 Kasım 2014 tarihinde yürürlüğe giren "İstanbul Sözleşmesi'nin' etkin bir şekilde hayata geçirilmesi, toplumun kadına yönelik şiddet konusunda bilinçlendirilmesi, kadınların sosyal, siyasal, ekonomik vb. birçok alanda uğradığı baskıların ortadan kaldırılması için yapılması gereken çalışmalar hakkında öneriler yer almaktadır.

4.4.8. 2018 Seçim Yılındaki Erkek Politikacıların Ulusal (Yazılı) Basındaki Söylemlerinin Analizi

2018 seçim yılında analiz edilecek toplam haber sayısı 5'tir. 5 haber, CHP Gaziantep Milletvekili İrfan Kaplan, CHP Giresun Milletvekili Necati Tığlı, MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve HDP Eş Genel Başkanı Sezai Temelli'nin söylemi ile ilgilidir.

CHP Gaziantep Milletvekili İrfan Kaplan konuşmasında kadına yönelik şiddet ile ilgili STK (Sivil Toplum Kuruluşları)'ların 2018 yılında gerçekleştirdikleri araştırmanın sonuçlarına yer vermiştir. Kaplan, *"kadına şiddet ve kadın cinayetleri her ne sebeple olursa olsun meşru gösterilemez. Ekonomik kriz, geçim sıkıntısı, kıskançlık, zorla evlendirilme, küçük yaşta evlendirilme, boşanmak istemek gibi nedenler kadına şiddet ve cinayetlerinin bahanesi olamaz. Cinayetin, tacizin, istismarın "iyi hal"i olamaz. Kadına yönelik şiddeti ve kadın cinayetlerini durdurmak için Türkiye'nin ilk imzacısı olduğu Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi)'nin ciddiyetle uygulanması ivedi bir ihtiyaç olarak belirmiş, kadına yönelik şiddet ve ayrımcılık, mücadele edilmesi gereken konular olarak ağırlığını her geçen gün artırmıştır"* ifadelerinde kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetlerinin sebebine bakmaksızın meşru kılınamayacağı, hiçbir gerekçenin şiddet ve cinayeti haklı çıkaramayacağına dikkat çekmiştir. Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nin ilk imzacısı ülke olduğunun altını çizerek şiddet, cinayet ve kadına yönelik ayrımcılığın her geçen gün arttığı, mücadele hususunda İstanbul Sözleşmesi'nin uygulanmasının acil bir ihtiyaç olduğunu belirtmek adına 'ivedi' kelimesini kullanmıştır.

CHP Giresun Milletvekili Necati Tığlı, 152 kadın örgütünün 2014'te imzaladığı İstanbul Sözleşmesi'nin yıl dönümünde açıklamalarda bulunmuştur. Tığlı konuşmasında, İstanbul Sözleşmesi'ni desteklediği, kadınlara 1930 yılında yerel, 1934 yılında ise genel seçimlere katılma hakkının verildiğini belirterek kadın haklarının korunması ve kadınlara destek olunması gerektiğini ifade etmiştir. Ayrıca konuşmasında, "insanları dünyaya getiren kadınların haklarını korumanın asli bir görev" olduğunun altını çizmiştir.

MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde kadınlar ile ilgili bazı açıklamalarda bulunmuştur. Bahçeli, *"hala istismarı ve işlenen cinayetleri konuşup bir arpa boyu yol alamıyoruz. Kadın annedir, kadın vatandır, kadın ülkedir, kadın gelecektir, gelecek nesillerin teminatıdır. 'Ana gibi yar, vatan gibi diyar olmaz' diyen milletimiz, kadına şiddet gösterene bedeli ödetecek güce sahiptir. Hapisse hapis, hadımsa hadım, idamsa idam. Gereği neyse yapılmalıdır. Kadına bir fiske vuran kimse bedeli ödetilmelidir. Şiddeti kaynağında kurutmalıyız. Bilim insanları şiddet konusunda çalışmalıdır. Bu bir beka meselesidir. Ertelenmesi çok ciddi sorunlara neden olacaktır"* ifadelerinde istismar, şiddet ve cinayet konularında ilerleme kaydedilemediğini belirtmek adına "bir arpa boyu yol alamamak" deyimini kullanmıştır. Kadının ülke, vatan ve gelecek nesillerin

teminatı olduğunu söyleyerek ülke olarak kadına verilen değere vurgu yapmak amacıyla "ana gibi yar, vatan gibi diyar olmaz" atasözüne konuşması içerisinde yer vermiştir. Kadına yönelik şiddet konusunda şiddetin türü her ne olursa olsun cezasız kalmaması gerektiğini söylerek, millet olarak şiddet uygulayana karşı güçlü olunduğunu göstermek adına 'bedel ödetmek' ifadesini kullanmıştır. Ayrıca konuşmasında, bilim insanlara şiddet konusunda çalışma yürütmeleri adına çağrıda bulunarak şiddet konusunu 'beka meselesi' olarak adlandırmıştır.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Dünya Kadınlar Günü dolayısıyla düzenlenen "Hak-İş 7. Uluslararası Kadın Emeği Buluşması" programında kadına yönelik şiddet ile ilgili açıklamalarda bulunmuştur. Erdoğan, *"hem kadınlara hem de çocuklara yönelik saldırıların izini inancımızda ve kültürümüzde arayanlar kesinlikle art niyetlidir." "Bugünlerde kadına şiddeti konuşuyoruz. Peki, okulunun kapısı önünde, sınıfında meydanlarda şiddete maruz kalan kadınları hatırlıyor muyuz? Kadın meselesini tüm boyutları ile konuşacaksak önce samimi olmamız gerekir. Daha tehlikelisi kadınlar arasında ayrımcılık yapmaktır. Türkiye, bu sıkıntıları yaşamıştır. Dünyanın başka yerlerinde de son yıllarda benzer utanç manzaralarına rastlıyoruz. Biz önce kadınlar arasındaki ayrımcılığı ortadan kaldırdık"* ifadelerinde kadına ve çocuklara yönelik şiddet konusunun inanç ve kültür temelli olduğunu düşünenleri 'art niyetli' olarak nitelendirmiştir. Kadın meselesinin çok yönlü ele alınması hususunda 'samimi' olunması ve kadınlar arasında ayrım yapılmaması gerektiğini belirtmiştir. Türkiye'nin kadınlar arasında ayrımcılık yapılması konusunda sorunlar yaşadığını fakat bu ayrımcılığı ortadan kaldırdıklarına dikkat çekmiştir. Dünyadaki ayrımcılık konusundaki benzer sorunları ise 'utanç manzarası' olarak nitelendirmiştir.

HDP Eş Genel Başkanı Sezai Temelli, kadına yönelik şiddet ile ilgili açıklamalarda bulunmuştur. Temelli, *"kadına yönelik şiddet bu iktidarın politikasıdır. Bu, adı konmamış örtülü bir iktidar politikasıdır. Öyle olmasaydı günde 400 kadın şiddete maruz kalmazdı. Yılda 13 bin kadın şiddete maruz kalıyor. Her yıl 300'e yakın kadın katlediliyor"* ifadelerinde kadına yönelik şiddet oranlarının artmasını mevcut iktidar politikasına bağlamıştır. Söyleminde, iktidar politikası nedeniyle yılda 13 bin kadının şiddete maruz kaldığı, her yıl 300'e yakın kadının öldürüldüğüne yönelik sayısal bilgiye yer vermiştir.

Erkek politikacıların söylemlerinde ön plana çıkan kelimeler de MAXQDA programıyla analiz edilmiştir ve kelime bulutu görseli oluşturulmuştur.

Görsel 6: Erkek Politikacıların Söylemleri ile İlgili Kelime Bulutu

Erkek politikacıların söylemlerinde, kadın politikacıların söylemlerinde olduğu gibi "kadın, yönelik ve şiddet" kelimeleri ön plandadır. Söz konusu kelimeler söylemlerin "kadına yönelik şiddet" konusu üzerine yoğunlaştığını göstermektedir. Ayrıca "cinayet", "toplumsal", "cinsiyet", "töre", "namus", "iktidar", "mücadele", "hapis", "Avrupa", "sözleşme", "imza" ve "mor" kelimeleri kelime bulutu görselinde dikkat çekmektedir. Bu kelimeler haber metinlerindeki söylemlerde, 'toplumsal cinsiyet', 'töre ve namus cinayetleri', 'şiddetle mücadele' kapsamında yapılması gerekenler, 'İstanbul Sözleşmesi' ve 'mor çatı' ile ilgili söylemlerin varlığına atıf yapan kelimelerdir.

4.5. Araştırmanın Sonucu

2007 seçim yılındaki kadın politikacıların söylem çözümlemeleri değerlendirildiğinde kadın politikacıların söylemlerinde 2007 yılında kadınlar ile ilgili yaşanan gelişmelerden etkilendiklerine yönelik tespitlerde bulunulmuştur.

Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Nimet Çubukçu, kadına yönelik şiddeti önlemek amacıyla hazırlanan '2007 yılı ulusal eylem planı', '4320 sayılı Ailenin Korunmasına Yönelik Kanun', kadın sığınma evlerinin sayısının artması ve kadın istihdamındaki kayıt dışı oranlar ile ilgili söylemde bulunmuştur.

AKP Gaziantep Milletvekili Fatma Şahin söyleminde, kadına yönelik şiddet oranlarının tespiti amacıyla yapılan çalışmalar ve bu çalışmalar neticesinde kadınlar kadar erkeklerinde kendilerine

yüklenen ‘namus koruma’ misyonu nedeniyle mağdur olduklarına yönelik tespitlerde bulunduklarını belirtmiştir.

AKP Trabzon Milletvekili Safiye Seymenoğlu, kadınların sağlık, sanat, eğitim vb. alanlarda önemli başarılar elde ettiklerini fakat siyasette temsiliyetlerinin beklenen seviyelere ulaşamadığını ifade etmiştir. Temsiliyet oranını arttırmak adına bizzat kendilerinin kadın hakları hususunda mücadele etmelerini gerektiğini konuşmasında vurgulamıştır.

DTP İstanbul Milletvekili Sebahat Tuncel ise söyleminde dönemin siyasal sistem ve işleyiş koşullarını eleştirmiştir ve siyasi partiler yasasının değişmesi, kadınların siyasette daha fazla yer alması ve daha fazla sesinin duyulmasını sağlamak amacıyla kota payının %35’e çekilmesi gerektiğine yönelik ifadelerde bulunmuştur.

AKP Adana Milletvekili Zeynep Tekin Börü söyleminde, kadına yönelik şiddetin küresel bir sorun olduğunu, kadınların erkekler dışında medya tarafından da şiddet gördüğünü belirtmiştir.

MHP Milletvekili Arzu Erdem, kadınlar gibi erkeklerin de şiddet görebileceği ve sığınabilecekleri bir erkek sığınma evinin olmadığına yönelik söylemde bulunmuştur. Ayrıca MHP’nin 40 kadın milletvekili adayının hepsinin meclise gireceğini konuşmasında vurgulamıştır. Ancak 2007 yılı seçim sonuçlarına göre MHP’nin mecliste temsil edilen kadın vekil sayısı 2’dir.

DYP GİK üyesi Ülkü Tuğcan Velidedeoğlu söyleminde, ataerkil sistem nedeniyle kadının ekonomik, sosyal, kültürel vb. birçok alandaki haklardan mahrum olduğuna ve mecliste temsil edilen kadın vekil oranın azlığına vurgu yapmıştır.

CHP Ankara Milletvekili Gülsün Bilgehan, Atatürk’ün kadınlara verdiği değere vurgu yaparak aile içi şiddete yönelik tespitlere söylemi içerisinde yer vermiştir.

2007 seçim yılında, DTP, DYP, MHP’ ve CHP’li erkek politikacıların kadınlar ile ilgili söylemlerinin olduğu herhangi bir haber tespit edilemediğinden yalnızca AKP’li kadın ve erkek politikacıların söylemleri karşılaştırılmıştır.

AKP’li kadın politikacıların kadına yönelik şiddet, kadın hakları ve siyasette kadın temsiliyeti vb. konularda benzer söylemlerde bulundukları tespit edilmiştir. Söylemleri erkek politikacıların söylemleriyle kıyaslandığında özellikle AKP Adana Milletvekili Zeynep Tekin Börü’nün ‘kadına yönelik şiddetin küresel bir sorun olduğu’ söylemi ile İç İşleri Bakanı Abdülkadir Aksu’nun, ‘kadına yönelik şiddetin tüm dünyada alınan tedbirler ve yapılan çalışmalara rağmen toplumsal bir sorun olarak devam ettiğine’ yönelik söylemi anlam olarak benzerdir. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ise söyleminde, kadına yönelik şiddeti önleyecek ve kadının toplumsal statüsünü yükseltecek çalışmalardan bahsetmiştir. Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Nimet Çubukçu da haber metinlerindeki söylemlerinde, kadına yönelik şiddet, kadın istihdamı vb. konularda yapılacak çalışmalar hakkında açıklamalarda bulunmuştur. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ve Kadın ve

Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Nimet Çubukçu karşıt söylemlerde bulunmamışlardır, söylemleri birbiriyle uyumludur. AKP'li kadın ve erkek politikacıların söylemlerinin üyesi oldukları partilerin genel görüşleri doğrultusunda şekillendiğinin tespiti yapılmıştır.

2011 seçim yılında, 2007 yılında olduğu gibi kadınlar ile ilgili yaşanan gelişmeler kadın politikacıların söylemlerine yansımıştır. Özellikle 'Kadınlara Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadele Hakkındaki Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nin' İstanbul'da imzaya açılmış olması nedeniyle İstanbul Sözleşmesi olarak bilenen sözleşme ve kadına yönelik şiddet ile ilgili haber yoğunluktadır. Ayrıca toplumsal cinsiyet eşitliği, kadına yönelik şiddeti önleme hususunda yapılan 'biz de varız' ve 'hep yanımda ol' kampanyaları hakkında söylemler de mevcuttur.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin, çocuk gelin konusu, kız çocuklarının eğitimi, 2005 yılından bu yana yapılan 'Aile İçi Şiddete Son' konferansı ve İstanbul Sözleşmesi'nin imzaya açıldığı ile ilgili söylemde bulunmuştur.

AKP Manavgat Kadın Kolları Başkanı Gülsüm Senirli Önal, İstanbul Sözleşmesi ile şiddet konusunda önemli adımlar atılacağını belirtmiştir ve Bakan Fatma Şahin'in çalışmalarını desteklediğini ifade etmiştir.

AKP Antalya Milletvekili Gökçen Özdoğan Genç, kadına yönelik şiddeti önleme kapsamında gerçekleştirilen 'biz de varız' kampanyasına ilk imzayı Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın attığını belirterek AKP'lilerin kadına şiddete karşı olduğuna yönelik ifadeleriyle partisinin şiddete karşı tutumunu açıklamıştır.

AKP Malatya Milletvekili Öznur Çalık söyleminde, AKP'nin kadınlar ile ilgili birçok alanda devrim niteliğinde yenilikler yaptığını fakat asıl değişimin zihinlerde olması gerektiğini ifade etmiştir.

AKP Kocaeli Milletvekili Sibel Gönül, toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik şiddet konusunda yapılacak 'hep yanımda ol' kampanya detayları ile ilgili açıklamalarda bulunmuştur.

CHP'li ve AKP'li milletvekillerin ortak haberinde kadınlar vekiller, kadın girişimciliği, istihdamı kadın-erkek eşitliği, eğitim, kadına yönelik şiddet vb. birçok konuda yapacaklar çalışmalar ile ilgili söylemde bulunmuşlardır.

DP Kadın Kolları Genel Başkanı Ayşegül Dalkır Kahveci söyleminde, kadın cinayetlerinin hiçbir iktidar döneminde AKP'nin iktidar olduğu dönem kadar artmadığına dikkat çekmiştir.

CHP Aydın İl Kadın Kolları Ayşe Özdemir, kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetlerinin artması nedeniyle mevcut iktidarı eleştirmiştir ve şiddet konusunda partisinin yapacağı çalışmalardan bahsetmiştir.

CHP Malatya İl Kadın Kolları Başkanı Güllü Tuncer, kadına yönelik şiddetin asıl nedeninin mevcut siyasal iktidarın kadına bakış açışında yattığına yönelik söylemde bulunmuştur.

AKP İzmir Milletvekili Nesrin Ulema, partisinin şiddeti önleme konusunda önemli çalışmalar yaptığı ve yapmaya devam edeceğine yönelik açıklamalarda bulunmuştur.

CHP Genel Başkan Yardımcısı Gülsün Bilgehan söyleminde, parti olarak artan kadın cinayetlerinin takipçisi olacaklarını belirtmiştir.

AKP İstanbul Milletvekili Nursuna Memecan, kadına yönelik şiddet oranlarının arttığına, şiddeti önlemede öncelikli sorumluluğun devlete ait olduğuna yönelik açıklamalar yapmıştır.

BDP İstanbul Milletvekili Sebahat Tuncel, mevcut yasaların kadınları korumada yetersiz olduğunu vurgulayarak '4320 sayılı Ailenin Korunmasına Yönelik Kanun'da değişiklik yapılmasına yönelik teklif ile ilgili söylemde bulunmuştur.

CHP Genel Başkanvekili Emine Ülker Tarhan, kadına yönelik şiddet ve cinsel dokunulmazlık suçlarının artmasında mevcut iktidarı sorumlu tuttuğuna yönelik ifadelerde bulunmuştur.

AKP'li kadın politikacılar söylemlerinde, partilerini eleştirecek herhangi bir karşıt söylemde bulunmamışlardır. Genel olarak partilerinin kadına yönelik şiddet ve şiddeti önleme konusunda önemli çalışmalar yürüttüğü, AKP'lilerin şiddete karşı tutumu, toplumsal cinsiyet eşitliği kapsamında yürütülen kampanyalar ile ilgili açıklamalar yapılmıştır. Söylemlerin içeriği birbirini destekler niteliktedir. TBMM Başkanı Cemil Çiçek 'biz de varız' kampanyası ile ilgili konuşmasında, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın ilk imzalayıcı olduğu kampanyayı, 'evlenirken attığı imza sonrası en önemli imza' olarak nitelendirmiştir ve kampanyaya desteğini ifade etmiştir.

CHP'li kadın politikacılar ise söylemlerinde kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetlerinin artması konusunda mevcut iktidarı eleştirmişlerdir ve parti olarak kadın cinayetlerinin takipçisi olacaklarını belirtmişlerdir. Aynı şekilde partinin CHP Mersin Milletvekili Ali Rıza Öztürk ve CHP Zonguldak Milletvekili Ali İhsan Köktürk, kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetleri konularını meclise taşımışlardır ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin'e cevaplaması üzerine soru önergelerinde bulunmuşlardır. Bu durum bizlere partinin kadın ve erkek vekillerinin aynı konu hakkında benzer görüşlere sahip olduğu, karşıt söylemde bulunmadıklarını göstermektedir. AKP'li politikacılarda olduğu gibi CHP'li politikacıların söylemleri, dönemin siyasal, ekonomik, sosyal vb. gelişmeleri hakkında üyesi oldukları partinin görüşlerine göre şekillenmektedir.

2015 seçim yılında, CHP'li politikacıların söylemleri sayıca fazladır. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Ayşenur İslam'ın söylemi dışında AKP'li kadın politikacı söylemi mevcut değildir. 2007 ve 2011 seçim yıllarında olduğu gibi 2015 yılında kadınlar ile ilgili yaşanan gelişmeler kadın politikacıların söylemlerine yansımıştır. 'İstanbul Sözleşmesi' hükümlülükleri ve maddeleri, kadına yönelik şiddet sorunu, mecliste kadın vekil temsiliyeti vb. konular hakkında söylemler mevcuttur.

HDP İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu, kadına yönelik şiddetin önlenmesi hususunda 'İstanbul Sözleşmesi' hükümlülüklerinin yerine getirilmesi gerektiği, 6248 sayılı kanun ve partisinin meclisteki kadın vekil sayısının fazla olmasının avantajları ile ilgili söylemlerde bulunmuştur.

CHP Ankara Milletvekili Gülsün Bilgehan söyleminde, AKP'yi kadına yönelik şiddet sorununu bir seçim vaadi olarak ele alması nedeniyle eleştirmiştir ve kadına yönelik şiddet oranlarının arttığı, İstanbul Sözleşmesi hükümlülüklerinin yerine getirilmesinin önemine vurgu yapmıştır.

CHP Adana Milletvekili Adayı Müzeyyen Şevkin söyleminde, kadın cinayetlerinin bir kader değil, insanlık suçu olduğunu ifade etmiştir.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Ayşenur İslam söylemlerinde, kadına yönelik şiddet konusunda alınan tedbirler hakkında açıklamalarda bulunmuştur.

CHP Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer söyleminde, AKP iktidarını kadına yönelik şiddet sorununu görmezden gelmesi nedeniyle eleştirmiştir ve kadın ile ilgili söylemlerin toplumu şiddete yönlendirdiğine dikkat çekmiştir.

HDP EŞ Genel Başkanı Figen Yüksekdağ'ın, mecliste %40'lık temsil oranıyla kadın temsiliyeti en yüksek parti oldukları ve partisinin kadın beyannamesi hakkında söylemi mevcuttur.

CHP İstanbul Milletvekili Melda Onur, söyleminde kadına yönelik şiddet konusunda cezaların caydırıcı olması gerektiğine yönelik ifadelerde bulunmuştur.

CHP Adana Milletvekili Elif Doğan Türkmen'in, kadına yönelik şiddet olaylarının incelenmesi için 'İnsan Haklarını İnceleme Alt Komisyonunun' oluşturulması ve 'Kadın Bakanlığının' kurulmasıyla ilgili verdiği kanun teklifi hakkında söylemleri mevcuttur.

CHP Ankara Milletvekili Aylin Nazlıaka söyleminde, mevcut iktidarı kadın bedeni üzerinden alınan kararlar nedeniyle eleştirmiştir.

HDP Mersin Milletvekili Çilem Küçükkeleş, İstanbul Sözleşmesi'nin 5, 7, 18,, 29, 35 ve 36. Maddelerinin uygulanması gerektiğine yönelik söylemde bulunmuştur.

CHP'li kadın politikacılar söylemlerinde kadına yönelik şiddetin önlenmesi hususunda yapılması gerekenler ve alınması gereken tedbirler, İstanbul Sözleşmesi hükümlülüklerinin yerine getirilmesi, 'Kadın Bakanlığının' kurulması ile ilgili söylemlerde bulunmuşlardır ve AKP iktidarını kadın bedeni üzerinden alınan kararlar ve kadınlar ile ilgili söylemlerin toplumu şiddete yönlendirmesi nedeniyle eleştirmişlerdir. CHP'li erkek politikacılarda kadın milletvekilleriyle benzer söylemlerde bulunmuşlardır. Partinin Genel Başkan Yardımcısı Sezgin Tanrıkulu kadına yönelik şiddetin cinsiyetçi politikalar nedeniyle devam ettiği ve Kadın Bakanlığının kurulması gerekliliği, Veli Ağbaba CHP'li belediyelerde 'toplumsal cinsiyet eşitliği' odaklı proje başlatılacağı ve mevcut iktidarın kadını şiddetten koruyamadığı, CHP TBMM grubundaki kadın ve erkek vekillerin ise İstanbul Sözleşmesinin etkin bir şekilde uygulanması ve toplumsal cinsiyete dayalı suçlar ile ilgili Türk Ceza kanununa madde

eklenmesi hususundaki kanun teklifi hakkında söylemleri mevcuttur. Sonuç olarak; CHP'li kadın ve erkek politikacılar, metindeki konular ile ilgili içerik olarak benzer söylemlerde bulunmuşlardır.

HDP'li kadın politikacıların İstanbul Sözleşmesi maddelerinin uygulanması, 6284 sayılı kanun, partinin meclisteki kadın vekil sayısının avantajı ve kadın beyannamelerinin içeriği hakkında söylemleri mevcuttur. HDP Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş ise kadına yönelik şiddet ve cinayet sorunlarının 'erkeklik anlayışı' üzerinde değerlendirilmemesi gerektiği ve bu sorunların giderilmesinde 'Kadın Bakanlığı' olarak nitelendirdiği Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nı ve kadın savcı ve hakimleri göreve davet ettiğine yönelik söylemleri vardır. Partinin kadın ve erkek politikacıları içerik olarak aynı konularda söylemlerde bulunmuşlardır ve söylem içerikleri CHP'li politikacıların söylem içerikleri ile benzerlik göstermektedir.

2018 seçim yılında kadın politikacılar, 2007, 2011 ve 2015 seçim yıllarında olduğu gibi söz konusu seçim yılındaki kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetleri, 15 Ekim tarihli Grevio Türkiye raporu, İstanbul Sözleşmesi hükümlülükleri, 6284 sayılı Kanun ve AKP'nin yapmış olduğu çalışmalar hakkında söylemde bulunmuşlardır.

HDP İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu, Avrupa Konseyi İstanbul Sözleşmesinin denetim organı Grevio'nun Türkiye raporundaki kadına yönelik şiddet verileri hakkındaki endişelerini dile getirmiştir.

CHP Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu, kadına yönelik şiddetin siyaset üstü bir mesele olduğu ve Meclisin bu konuya duyarlılık göstermesine gerektiğine yönelik ifadelerde bulunmuştur.

Sağlık Bakanı Filiz Besim, kadına yönelik şiddet konusunda siyasi ve sosyal dönüşüm sağlanması gerektiğine yönelik açıklamalarda bulunmuştur.

AKP Kayseri Milletvekili Hülya Nergis söyleminde, şiddetin yalnızca Türkiye'de değil, farklı ülkelerde de yaşandığı ve İstanbul Sözleşmesi kapsamında çıkarılan kanunun uygulanması hususunda ortaya çıkarılan sorunların giderilmesi için zamana ihtiyaç olduğunu belirtmiştir.

AKP Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan önderliğinde, kadına yönelik şiddet konusunda parti olarak mücadele edildiğine yönelik söylemde bulunmuştur.

AKP Denizli Milletvekili Nilgün Öz, şiddetin önlenmesi amacıyla İstanbul Sözleşmesi'nin çekincesiz imzalandığı ve 6284 Sayılı Kanunun çıkarıldığını söyleminde vurgulamıştır.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Betül Sayan Kaya, şiddetin 'evrensel bir sorun' olduğu ve Bakanlık olarak yürüttükleri çalışmalardan KADES uygulamasının detaylarına söylemi içerisinde yer vermiştir.

CHP Samsun Milletvekili Neslihan Hancıoğlu söyleminde, kadın cinayetleri ve şiddeti önleme hususunda İstanbul Sözleşmesi ve 6284 Sayılı Kanunun uygulanmasının önemine dikkat çekmiştir.

CHP Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer, ‘toplumsal cinsiyet eşitliği’ konusunda mevcut iktidar anlayışını eleştiren bir söylemde bulunmuştur ve şiddetin önlenmesi için İstanbul Sözleşmesi gereklerinin yerine getirilmesi gerektiğini belirtmiştir.

AKP Afyınkarahisar Milletvekili Hatice Dudu Özkal, AKP iktidarı tarafından kadınlar ile ilgili yapılan çalışmaların bilgisine yer vermiştir.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk, kadına yönelik şiddet konusunda seferberlik ruhuyla çalıştıklarını ve Grevio Türkiye raporundaki olumlu gelişmeler hakkında açıklamalarda bulunmuştur.

CHP Kocaeli Milletvekili Fatma Kaplan Hürriyet, iktidarın kadınlar ile ilgili söylemleri nedeniyle her alanda kadına yönelik şiddet oranlarının arttığına yönelik söylemde bulunmuştur.

MHP Konya Milletvekili Esin Kara söyleminde, kadına yönelik işlenen suçlar ile ilgili ‘idam cezasını’ istediğini belirtmiştir.

AKP’li kadın politikacılar, kadına yönelik şiddetin yalnızca Türkiye’de yaşanan bir sorun olmadığı, evrensel bir sorun olduğu, AKP’nin iktidar olduğu dönemlerde kadınlar ile ilgili yaptığı çalışmalar ve şiddet konusunda parti olarak mücadele edildiğine yönelik söylemlerde bulunmuştur. Kadın politikacıların söylemleri birbirini destekler niteliktedir ve içerik olarak uyumludur. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın söylemi AKP’li kadın politikacıların söylemi ile benzerdir. Erdoğan, kadına yönelik ayrımcılık sorununun farklı ülkelerde yaşanan bir sorun olduğu ve kendilerinin ilk olarak kadınlar arasındaki ayrımcılığı ortadan kaldırdıklarını ifade ettiği söylemi mevcuttur. AKP Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Recep Tayyip Erdoğan parti Genel Başkanı iken parti olarak Erdoğan önderliğinde kadına yönelik şiddet konusunda mücadele ettiklerini açıklamıştır.

Kadına yönelik şiddetin siyaset üstü bir mesele olduğu, iktidarın kadına yönelik söylemi, kadına yönelik şiddet ve cinayetlerin önlenmesi amacıyla İstanbul Sözleşmesi ve 6284 Sayılı Kanunun uygulanması gerekliliği ile ilgili söylemde bulunan CHP’li kadın politikacıların söylemleri de içerik olarak birbiriyle uyumludur. CHP Gaziantep Milletvekili İrfan Kaplan, sebebi her ne olursa olsun kadın cinayetlerinin meşrulaştırılamayacağı, İstanbul Sözleşmesinin uygulanmasının acil bir ihtiyaç olduğuna yönelik söylemde bulunmuştur. CHP Giresun Milletvekili Necati Tığlı ise, İstanbul Sözleşmesi’ni desteklediğini ve kadın haklarının korunmasının önemini söyleminde vurgulamıştır. CHP’li kadın ve erkek vekillerin söylemleri birbirini desteklemektedir ve partinin kadına yönelik şiddet, kadın cinayetleri ve İstanbul Sözleşmesi konularındaki genel görüşleri milletvekillerinin söylemine yansıdığına yönelik tespitlerde bulunulmuştur.

HDP Milletvekili Filiz Kerestecioğlu, Grevio’nun 15 Ekim tarihli raporundaki kadına yönelik şiddet oranlarını nedeniyle endişelerini dile getirmiştir. HDP Eş Genel Başkanı Sezai Temelli ise, şiddet oranlarının artmasını mevcut iktidar politikasına bağlamıştır. Her iki politikacı da, söylemlerinde kadına yönelik şiddet konusunu ele almıştır, söylemler içerik olarak uyumludur.

MHP Konya Milletvekili Esin Kaya, kadına yönelik işlenen suçlar için ‘idam’ cezası istemiştir. MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli’de, kadına yönelik şiddetin cezasız kalmaması gerektiği, failin ‘hadım, hapis ve idam cezası’ ile cezalandırılması gerektiğine yönelik ifadelerde bulunmuştur. Söylem içerikleri neredeyse aynıdır, kadına yönelik işlenen suçlar ile ilgili Kaya ve Bahçeli ‘idam cezası’ istemiştir.

5. SONUÇ

Türk siyasi tarihi incelendiğinde, kadınların Osmanlı’nın kuruluşundan Cumhuriyet’in ilanına kadar siyasette var olma çabası içerisinde oldukları görülmektedir. Cumhuriyet döneminde Nezihe Muhiddin, Kadınlar Halk Fırkasını kurmuştur. Örgüt uzun süre varlık gösterememiştir fakat dönemin kadın haklarının korunması amacıyla kurulan ilk örgüttür. Kadınlara birçok ülkeye nazaran daha erken bir tarih olan 1930 yılında yerel, 1935 yılında ise genel seçimlere katılma hakkı verilmiştir. 1934 seçimleri ise genel seçimlere prova niteliğindedir. 1935 yılında ilk defa mecliste 18 kadın vekil temsil edilmiştir.

Tek partili dönemdeki 1865-1935 yılları, kadın mücadelesi açısından 1. dalga feminizm hareketi olarak adlandırılmaktadır. Kadınlar, çok partili döneme geçiş yılı olan 1950 yılına kadar ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasal alanda hak elde etme çabalarına devam etmiştir. Ancak çok partili dönemde yaşanan 27 Mayıs 1960 ve 1980 darbelerinin özellikle kadınların siyasal alanda elde etmeye çalıştıklarına olumsuz etkileri olmuştur, mecliste kadın temsiliyeti yeterli sayıya ulaşamamıştır.

Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi (CEDAW) sözleşmesinin 1979 yılında BM Kurulu’nda kabul edilmesiyle feminizm hareketinin temelleri atılmıştır. 1980-1990 yılları toplumsal cinsiyete ilişkin sorunların tartışıldığı 2. dalga Feminizm hareketi olarak adlandırılmıştır.

2000’li yıllarda Türkiye'deki kadınların haklarının korunması ve geliştirilmesine yönelik çalışmaların ivme kazanmıştır. Kadınların siyasi katılımını arttırmak, toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak, kadına yönelik şiddeti önlemek adına çalışma yürütüldüğü, sözleşmelerin imzalandığı ve kanunlar çıkarıldığına yönelik tespitlerde bulunulmuştur. Bu sözleşme ve kanunlar: İstanbul Sözleşmesi olarak bilinen Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi, 2007 Ulusal Eylem Planı, 4230 ailenin korunmasına yönelik kanun projesi, aile mahkemelerinin kurulması, iş kanunu, 6284 Sayılı ‘Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi’ Kanunu’dur. Kadın ve erkek politikacıların yoğun olarak söz konusu sözleşme ve kanunlar ile ilgili ve üyesi oldukları parti görüşlerine benzer ya da aynı söylemde bulunduklarının tespiti yapılmıştır. Kadınların söylemi erkek söylemi değildir ancak erkek söylemi içerisinde oluşmaktadır. Kadınlar, özellikle kendilerini ilgilendiren konularda karar verilen değil, karar

veren bir pozisyonda yer almalı, seslerinin en gür çıkmasının beklendiği durumlarda erkek egemen ideolojiden sıyrılarak karşıt söylemlerde bulunmalıdırlar. Söz konusu tespitlerin, H4: "Kadın politikacıların söylemlerini, ilgili dönemde kadınlar ile ilgili yaşanan siyasal, toplumsal, ekonomik, kültürel olaylar ve gelişmeler etkilemektedir." H5: "Kadın politikacıların siyasal söylemleri dönemin siyasal sistem ve işleyiş koşullarının devamlılığını sağlayabileceği gibi, bu yapı ve koşullara alternatif ya da karşıt koşullar sağlamaktadır." H6: "Kadın siyasetçilerin söylemleri, üyesi oldukları siyasi partilerin genel görüşleri doğrultusunda şekillenmektedir hipotezlerini test etmektedir ve hipotezlerin kabul edildiğine yönelik bulgular mevcuttur."

Çalışmada, kadın politikacıların siyasette temsiliyetinin mevcut durumunun çerçevesini oluşturmak ve H1 hipotezini test etmek amacıyla, Türk siyasi tarihinde kadınların elde ettikleri haklar ile ek partili ve çok partili dönemde kadınlar ile ilgili yaşanan gelişmelere yer verilmiştir. 2002 ve 2018 seçim yılları arasında kadın vekil sayıları ve kadınlar ile ilgili yaşanan gelişmeler tek partili ve çok partili dönemlere oranla farklılık göstermektedir. Bu durum, H3: "kadınların siyasi parti içerisindeki temsili, siyasi partilerin yapılarına göre değişiklik gösterir" hipotezini destekler niteliktedir.

Türkiye'de kadınların siyasal hayatta daha fazla yer alması ve temsil oranlarını etkşleyen pek çok faktör bulunmaktadır. Türkiye'nin geleneksel olarak erkek egemen bir toplum yapısına sahip olması, kadınların siyasi hayatta yer almasını engelleyen en önemli faktörlerden biridir. Kadının toplumsal cinsiyet rollerinden ayrı değerlendirilmemesi, gelenekse toplumsal algılar nedeniyle siyasal katılım oranı yeterli seviyeye ulaşamamaktadır. Kadınların siyasi hayatta yer alması için önemli olan bir diğer faktör ise eğitimdir. Son yıllarda kadınların eğitim seviyelerinde artış olmuş olsa da, bu artış siyasal temsil açısından yeterli düzeyde bir etkiye sahip değildir. Türkiye'deki siyasi partilerin kadın temsili konusunda yeterli adımları atmaması, kadınların siyasi hayatta yer almasını engelleyen faktörlerden biridir. Kadınların siyasi hayatta yer alması için pozitif ayrımcılık yapacak politikaların geliştirilmesi ve uygulanması gerekmektedir. Sonuç olarak, Türkiye'de kadınların siyasal hayatta yer alması ve temsil oranlarının artması için kültürel, eğitim, siyasi ve toplumsal faktörlerin her birinin ele alındığı kapsamlı politikalar geliştirilmedir. Kadınların siyasal hayata katılımını etkileyen sosyoekonomik, kültürel, eğitim, dini, çevresel ve politik faktörler, H2'deki "siyasal hayata kadınların katılımını engelleyen faktörler, kadın politikacıların alınan kararlarda etkin olmasını etkilemektedir" hipotezini kanıtlar niteliktedir.

Siyasal iletişim ve halkla ilişkiler çalışmaları, kadınların siyasette temsil edilmelerine önemli bir katkı sağlayan çalışmalardır. İletişim araçlarının güçlü bir şekilde kullanılması, kadın adaylarının mesajlarını ve fikirlerini geniş bir kitleye ulaştırmasını ve onların siyasal katılımlarını arttırmasını mümkün kılabilir. Ayrıca, halkla ilişkiler çalışmaları, kadın adayların karşılaşabilecekleri cinsiyetçi ve ayrımcı tutumların önüne geçmeyi amaçlayabilir. Halkla ilişkiler, kadınların siyasi mesajlarını ve fikirlerini daha geniş bir kitleye ulaştırmasını sağlayan bir araç olarak kullanılabilir. Aynı zamanda,

halkla ilişkiler faaliyetleri kadınların siyasal konulara olan ilgilerini artırabilir ve onların siyasal süreçlerde daha aktif bir rol oynamalarını teşvik edebilir.

Halkla ilişkiler, demokrasinin temel ilkelerinden biri olan açık ve şeffaf yönetim anlayışının benimsenmesine yardımcı olur. Kurumlar, hedef kitle ile iletişim kurarak karar alma süreçlerini ve faaliyetlerini açıklığa kavuşturabilirler. İnsanların ihtiyaçlarına ve endişelerine değer vermek, halkın yönetim sürecine katılmasına ve kararlar almasına ve demokrasinin güçlenmesine yardımcı olur. Halkla ilişkiler faaliyetleri, kadınların siyasal hayata katılımında önemli bir rol oynayabilir ve kadınların siyasi süreçte daha fazla yer almasına ve karar verme süreçlerinde söz sahibi olmasına olanak tanıyabilir. Kadınların siyasi hayata katılımı, demokrasinin temel ilkelerinden biridir ve halkla ilişkiler faaliyetleri, bu katılım oranını arttırmada fayda sağlayabilir. Halkla ilişkiler faaliyetleri ayrıca, kadınların siyasal hayatta liderlik pozisyonlarını üstlenmelerini de teşvik edebilir. Kadın liderlerin varlığı, kadınların siyasal hayatta daha fazla temsil edilmesini ve seslerinin duyulmasını sağlayabilir. Söz konusu tespitler, H7: "Halkla ilişkiler faaliyetleri kadının siyasete katılımını desteklemekte ve siyasette eşit temsiliyet, demokratik toplumların oluşması gibi unsurların gelişimine de önemli katkılar sağlamaktadır" ve H8: "Seçim kampanya dönemlerinde kullanılan halkla ilişkiler faaliyetleri, kadının siyasette temsil edilme oranını etkilemektedir" hipotezlerini destekler niteliktedir.

Seçim beyannameleri, seçim kampanyaları süresince bir partinin veya adayın hedef kitlesine ulaşmasına ve onların görüşlerini, ilkelerini ve hedeflerini anlatmasına katkı sağlayan beyannamelerdir. Beyannameler, siyasi partilerin halkla ilişkiler faaliyetlerinde önemli bir tanıtma aracı rolü oynamaktadır. Halkla ilişkiler faaliyetleri, partilerin seçim beyannamelerini tanıtmak ve desteklemek için yapılan çabalar olarak düşünülebilir ve halka ulaşmak için önemli bir araç olarak kullanılabilir. 2002, 2007, 2011 ve 2018 seçim yıllarına katılan partilerin eğitim, turizm, çevre, sağlık, aile, kadın, çocuk vb. farklı konu başlıklarına sahip seçim beyannameleri mevcuttur. Bazı beyannamelerde 'kadın konusuna' geniş çaplı yer verilirken bazılarında ise yalnızca yarım ya da 2 sayfa yer verilmiştir. İçeriklerde kadın istihdamı, eğitimi, kadına yönelik şiddet sorunu, kadın cinayetleri, toplumsal cinsiyet eşitliği vb. konularda yapılan/yapılacak çalışmalar hakkında bilgi verilmiştir. Ancak genel olarak beyannamelerde ataerkil yapı ön plandadır. Kadın sorunları 'aile, eş ve çocuk' başlığı altında değerlendirilmiştir. HDP'nin kadınlar ile ilgili ayrı bir beyannamesi vardır. Bu beyannamede kadın sorunları detaylı olarak ele alınmıştır. Seçim beyannameleri ile ilgili yapılan incelemeler, H9'daki "halkla ilişkiler, siyasal halkla ilişkiler yöntem ve araçlarından birisi olan seçim beyannamelerindeki kadınlar ile ilgili vaatlerin gerçekleştirilmesinde etkin rol oynamaktadır" hipotezini desteklemektedir.

Türkiye'de siyasette kadın söylemi çeşitli faktörlere bağlı olarak şekillenmektedir. Bunlar arasında kültürel, sosyal, ekonomik ve siyasi faktörler vb. bulunmaktadır. Öncelikle, Türkiye'de toplumsal cinsiyet rolleri geleneksel olarak belirlenmiştir ve kadınlar genellikle ailede bakım ve ev işleri gibi geleneksel kadın rollerini üstlenmektedirler. Siyasi partilerin kadınların siyasi katılımını

artırmak için uyguladıkları pozitif ayrımcılık politikaları ve kadın kotası uygulamaları, kadın söyleminin şekillenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Ancak, bu politikaların uygulanması ve etkinliği tartışmalıdır. Siyasi liderlerin kadın haklarına ve kadınların siyasi katılımına yönelik tutumları da kadın söyleminin şekillenmesinde etkili olmaktadır. Özellikle son yıllarda, Türkiye'de siyasi liderlerin kadın hakları konusundaki açıklamaları ve tutumları tartışma konusu olmuştur. Son olarak, medyanın kadın söylemi üzerinde de etkisi vardır. Medya, kadınların siyasi katılımına ve kadın haklarına ilişkin konuları ele alırken, toplumdaki genel algıyı da şekillendirmektedir. Genel olarak, Türkiye'de siyasette kadın söylemi, geleneksel toplumsal cinsiyet rolleri, siyasi partilerin uygulamaları, siyasi liderlerin tutumları ve medyanın etkisi gibi faktörlere bağlı olarak şekillenmektedir.

Türkiye'de kadınların siyasette daha fazla temsil edilmesi için birkaç farklı adım atılabilir. Türkiye'deki siyasi partilerin yönetim ve karar mekanizmalarında kadınların oranı oldukça düşüktür. Bu nedenle, siyasi partilerin kadınların parti içerisinde temsiliyet oranını arttırmak adına bazı önemli adımlar atması gerekmektedir. Bu adımlar arasında kadın kotası uygulamaları, kadınların liderlik pozisyonlarına atanması, kadınların parti içindeki eğitim ve liderlik programlarına katılması gibi uygulamalar yer alabilir. Siyasal adımlar dışında toplumsal alanda da farkındalık çalışmaları yapılmalıdır. Kadınların siyasi alanda aktif olmalarının önemi vurgulanarak, toplumda kadınların siyasi alanda yer almaları konusunda farkındalık yaratılabilir. Ayrıca eğitim ve mentörlük programları ile ilgili yapılacak çalışmalar, kadınların siyasi süreçleri anlamalarına, liderlik becerilerini geliştirmelerine ve siyasi alanda güçlenmelerine yardımcı olabilir. Söz konusu çalışmalar dışında belki de kadınlar için adılacak en önemli adım yasal düzenlemelerde kadınlar ile ilgili yapılacak değişikliklerdir. Siyasi partilerin kadınların adaylıklarını destekleyen politikalar uygulamaları, seçim yasalarında kadınların aday olma ve seçilme hakkını koruyan düzenlemeler yapılması vb. adımlar kadınların siyasette temsil edilme sorununu çözme noktasında katkı sağlayacak önemli bir adımdır. Siyasi partilerin ve adayların halkla ilişkiler stratejileri, kadınların siyasette daha fazla temsil edilmesine katkıda bulunabilir. Örneğin, kadın adayların başarısını vurgulamak, kadın haklarına ilişkin konuları öne çıkarmak ve kadın seçmenlere yönelik kampanyalar düzenlemek gibi yöntemlerle kadınların siyasi katılımını artırmak mümkündür. Halkla ilişkiler stratejileri ayrıca, kadınların siyasette daha fazla temsil edilmesi için toplumda farkındalık yaratmaya da yardımcı olabilir. Kadınların siyasi katılımının önemi ve kadınların siyasi liderliğe uygun olduğu mesajı, halkla ilişkiler faaliyetleri aracılığıyla hedef kitleye ulaştırılabilir. Ancak, halkla ilişkilerin kadınların siyasette temsil edilme oranını arttırmak açısından etkinliği, diğer faktörlerle birlikte değerlendirilmelidir. Siyasi partilerin tutumları, yasal düzenlemeler ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin yaygınlığı gibi faktörler de kadınların siyasi katılımını etkileyen önemli faktörlerdir.

Kadınların siyasette aktif katılımını sağlamak adına yapılacak çalışmalar dışında kadınlarında temsil oranlarını arttırmak adına bazı çalışmalar yürütmesi gerekmektedir. Kadınlar, siyasi partilerde

aktif olmak, politik süreçleri daha yakından takip etmek, siyasi bilgi ve deneyim kazanmak, ayrıca partilerin politikalarına ve seçim stratejilerine katkıda bulunmak adına siyasi partilere katılarak politik süreçte daha fazla yer alabilirler. Ayrıca kadın örgütleri ve sivil toplum kuruluşları aracılığıyla, kadınların haklarına ilişkin politikaların tartışılması ve savunulması, toplulukların politik sürece daha fazla dahil edilmesi için çalışmalar yürütülebilir. Kadın hakları savunucuları, siyasi karar alıcıları etkilemek için lobi faaliyetleri yürüterek kadınların politik sürece daha fazla dahil olmasını sağlayabilirler. Kadının siyasette temsil sorununu gidermek adına siyasi temsiliyeti etkileyen faktörlerin, sorununun çözümünde atılacak adımların bir bütün olarak ele alınması ve değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bu çalışma, 2002-2018 seçim yılları arasındaki kadın politikacıların kadına yönelik şiddet, kadın cinayetleri, kadın istihdamı, kadınlar ile ilgili imzalanan sözleşmeler ve uygulanan kanunlar ile ilgili kadın politikacıların söylemleri ve siyaset ve halkla ilişkiler disiplinlerinin ilişkisi ile ilgili detaylı bilgi sunsa da, siyasette kadın temsiliyeti konusunda araştırılması gereken farklı konular da vardır. Kadın politikacıların uluslararası mecralardaki söylemleri, farklı anahtar kelimeler kapsamında ele alınabilir, erkek politikacıların söylemleri ile daha kapsamlı bir çalışma neticesinde kıyaslanabilir. Türkiye'de siyasette kadın temsiline ilişkin bilimsel ve toplumsal çabaların artması gereklidir. Çalışmanın bu anlamda literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

Kitaplar

Aydemir, D., Aydemir A. (2011), *Türk Siyasetinde Kadın: Çok Oluyoruz!*, Ankara: Usak Yayınları.

Aziz, A. (2013), *Siyasal İletişim* (4. Baskı), Ankara: Nobel Yayıncılık

Berktay, F. (2010), *Tarihin Cinsiyeti* (3. Baskı), İstanbul: Metis Yayınları.

Doğramacı, E. (1997), *Türkiye'de Kadının Dünü ve Bugünü,* Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Doruk Karadoğan, E., Yavaşgel, E ve Ünal, U. (2014), *Siyasal Modernleşme Türk Siyasetinde Kadının Temsil Sorunu* (1. Baskı), İstanbul: Derin Yayınları.

Kapani, M. (2012), *Politika Bilimine Giriş* (29. Baskı), İstanbul: Bilgi Yayınevi.

Kazancı, M. (2011), *Kamu ve Özel Kesimde Halkla İlişkiler* (9. Baskı), Ankara: Turhan Kitabevi.

Millett, K. (2018), *Cinsel Politika* (4. Baskı), (Çev. S. Selvi), İstanbul: Payel Yayınevi.

Okay, A. ve Okay, A. (2016), *Halkla İlişkiler Kavram Strateji ve Uygulamaları*, (9. Baskı), İstanbul: Der Yayınları.

Okay, A. ve Okay, A. (2017), Halkla İlişkiler ve Medya, (4. Baskı), İstanbul: MediaCat.

Oktay, M. (2002), *Politikada Halkla İlişkiler*, İstanbul: Derin Yayınları.

Oskay, Ü. (2016), *İletişim ABC'si* (4. Baskı), İstanbul: İnkılap Yayınevi.

Özsoy, O. (2009), *Seçim Kazandıran Siyasal İletişim*, Pozitif Yayınları: İstanbul.

Tekeli, Ş. (1982), *Kadınlar ve Siyasal Toplumsal Hayat* (1.Baskı), İstanbul: Birikim Yayınları.

Tekeli, Ş. (1995), *Kadın Bakış Açısından Kadınlar* (3. Baskı), İstanbul: İletişim Yayınları.

Tokgöz, O. (2010), *Seçimler Siyasal Reklamlar ve Siyasal İletişim* (1. Baskı), Ankara: İmge Kitabevi.

Uztuğ, F. (2007), *Siyasal İletişim Yönetimi* (3. Baskı), İstanbul: MediaCat.

Zihnioğlu, Y. (2003), *Kadınsız İnkılap (Nezihe Muhiddin, Kadınlar Halk Fırkası. Kadın Birliği),* (4. Baskı), İstanbul: Metis Yayınları.

Kitap Bölümü

Bora, A. (2002), "Bir Yapabilirlik Olarak Ka-Der", Bora, A., Günal, A. (Ed.), *90'larda Türkiye'de Feminizm*, İstanbul: İletişim Yayınları: 109-124.

Damlapınar, N. (2016), "Siyasal İletişimde İklim Değişikliği: 2015'in 'İkili Seçim'leri Penceresinden Türkiye'de Siyasal İletişm Atmosferi'', Balcı, Ş. (Ed.), *7 Haziran'dan 1 Kasım'a Türkiye'de Siyasal İletişim Uygulamaları*, Konya: Literatürk, 21-43.

Gök, F. (1985), "Türkiye'de Eğitim ve Kadınlar", Tekeli, Ş. (Ed.), *Kadın Bakış Açısından Kadınlar* (3. Baskı), İstanbul: İletişim Yayınları: 181-198.

Kardam, F., Ecevit, Y. (2002), "1990'ların Sonunda Bir Kadın İletişim Kuruluşu: Uçan Süpürge", Bora, A., Günal, A. (Ed.), *90'larda Türkiye'de Feminizm*, İstanbul: İletişim Yayınları: 87-108.

Timisi, N., Ağduk Gevrek, M. (2002), ''1980'ler Türkiye'sinde Feminist Hareket: Ankara Çevresi", Bora, A., Günal, A. (Ed.), *90'larda Türkiye'de Feminizm*, İstanbul: İletişim Yayınları: 13-41.

Van Dijk, T. A. (2003), ''Söylem ve İdeoloji Çokalanlı Bir Yaklaşım'', Çoban, B., Özaraslan, Z. (Ed.), *Söylem ve İdeoloji*, İstanbul: Su Yayınları: 13-109.

Van Dijk, T. A. (2015), ''Critical Discourse Analysis'', Deborah Tannen, D., Heidi E. Hamilton,H., ve Schiffrin, D. (Ed), *The Handbook of Discourse Analysis,* 466-485.

Makaleler

Allern, S. (2011), ''PR, Politics and Democracy'', *Central European Journal of Communication,* 125-129.

Alnıaçık, A., Olcay Altan, Ö., Deniz, C., Gökşen, F. (2017). Gender Policy Architecture in Turkey: Localizing Transnational Discourses of Women's Employment, *Social Politics,* Fall 2017: 298–323. doi:10.1093/sp/jxx007

Altan Arslan, Ş. (2017), "Kadın Odaklı Politikaların Hükümek Programlarına Yansımaları Üzerine Bir Analiz", *TTB Dergisi*, 2017 (Özel Sayı): 411-440.

Anbarlı Bozatay Ş., Kutlu S. Z. (2014), "Siyasette Kadın Temsili Açısından 30 Mart 2014 Yerel Seçimi Sonu.larının Çanakkale İli Örneğinde Değerlendirilmesi'', *Çanakkale Araştırmaları Türk Yıllığı*, Yıl:12, Sayı:16: 131-156. doi: 10.17518/caty.60552

Armayanti, R. (2019), "A Review of Critical Discourse Analysis (CDA) on Qualitative Research''**,** *REiLA Journal of Research and Innovation in Language*, 1(1):29-34. doi:10.31849/reila.v1i1.2768

Aydemir, S. (2016), ''Seçim Sistemlerinin Siyasal Hayattaki Etkileri ve Türkiye Örneği'', *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi*, (12) 2006 / 1 : 61-78.

Aydın A., Y, M. (2017), "1950-1960 Döneminde Türkiye'de Kadın Hareketlerinin Niteliği Üzerine Bir Değerlendirme'', *Yasama Dergisi*, Sayı 33, Özel Sayı: 51-67.

Aydın Dikmen, B. (2016), "Sabiha Zekeriya Sertel: Erken Cumhuriyet Döneminde Kadın, Muhalefet ve Basın", *Kültür ve İletişim Dergisi*, Sayı 37: 45-70. doi: 10.18691/imge.20163716104

Aytaç, S. E. (2017), "Türkiye'de Siyasi Partilerin Seçim Beyannamelerindeki Politika Öncelikleri'', 2002–2015, İstanbul Üniversitesi, *SİYASAL: Journal of Political Sciences*, 26(2): 7–26. doi: 10.26650/siyasal.2017.26.2.0001

Balcı, M. , Tuzak, M. (2017), '' Cumhuriyetin İlk Yıllarında Nezihe Muhiddin Özelinde Türk Kadınlarının Siyasi Hakları İçin Mücadelesi'', *Marmara Üniversitesi Kadın ve Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları Dergisi*, 1: 43-51. doi: 10.26695/mukatcad.2017.4

Ertürk, K. Ö. & Şeşen, E. (2017), "Bir Halkla İlişkiler Aracı Olarak Seçim Beyannameleri: 2000'li Yıllar Üzerine Bir İnceleme". *Erciyes İletişim Dergisi* , 5 (1): 60-80 .doi: 10.17680/erciyesakademia.291886

Mlambo C., Kapingura F. (2019) ''Factors influencing women political participation: The case of the SADC region'', *Cogent Social Sciences*, 5:1. doi: https://doi.org/10.1080/23311886.2019.168104

Sallan, Gül, S. (2007), "Seçimin Galibi Kim? Bıyıklı Kadınlar mı Yoksa Eril Siyaset mi?'' *Toplum ve Demokrasi* , 1 (1), Eylül –Aralık: 1–26.

Salma, N., F. (2019), ''Exploring Critical Discourse Analysis's Renowned Studies: Seeking for Aims and Approaches'', *REiLA Journal of Research and Innovation in Language*, 1-9.

Strömbäck, J., Kiousis, S. (2011), ''Political Public Relations: Defining and Mapping an Emergent Field'', *Political Public Relations-Principles and Applications*, New York: Routledge, 1-32.

Strömbäck, J., Kiousis, S. (2013). ‘‘Political Public Relations: Old Practice, New Theory-Building’’, *Public Relations Journal* ,Vol. 7, No. 4: 1-11.

Tekeli, Ş. “Türkiye’de Kadın Hareketinin Tarihi”, 1-6.

Tomic, Z., Grabavac, I. (2016), ‘‘Political Public Relations- Media and Information Management’’, *Communication Management Review*, 84-102.

Unat, K. (2015), ‘‘Tek Parti Döneminin Son Genel Seçimi: 1943 Seçimleri ve Cumhuriyet Halk Partisi’nin Seçim Propagandaları’’, *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, 209-248. doi: 10.1501/Tite_0000000427

Üste, R . (2017), ‘‘Yerel Seçimlerin Cinsiyeti: Seçimler ve Kadın Temsili’’, *Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi* , 18 (1): 101-131 .doi: 10.24889/ifede.287467

Yılmaz, O. (2016), “Türk ve Alman Siyaset Yaşamında Kadın Figürü ve Politik Söylemleri. Politik Dilbilim İncelemesi, Angela Merkel ve Tansu Çiller Örneği”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cil 26, Sayı 2: 109-115. doi: 10.18069/firatsbed.346907

Yolcu, T. (2019), ‘‘Türkiye’de Çok Partili Hayata Geçiş Süreci İle Birlikte Tek Başına İktidar Olan Partilere Yönelik Genel Bir Değerlendirme’’, *Turkish Studies*, Volume 14, Issue 2: 935-951. doi: 10.7827/TurkishStudies.15061

Tebliğ

Bari, F. (2005), “Women’s Political Participation: Issues and Challenges”, *In United Nations Division for the Advancement of Women Expert Group Meeting: Enhancing Participation of Women in Development through an Enabling Environment for Achieving Gender Equality and the Advancement of Women*, Bangkok: 1-11.

Tez

Altan, Arslan, Ş. (2014), Kamu Yönetiminin Halkla İlişkiler Anlayışı ve Yönetişim: Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Alternatif Halkla İlişkiler Stratejileri, Doktora Tezi, Ankara, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Boztepe, H. (2013), Kamusal Halkla İlişkiler: Türkiye'de Bakanlıklar Tarafından Gerçekleştirilen Kamusal Halkla İlişkiler ve İletişim Kampanyalarına Yönelik Bir Araştırma, Doktora Tezi, İstanbul, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Canpolat, N. (2011), Sosyal Teorideki İktidar Düşüncesi Temelinde Halkla İlişkiler ve Türkiye'de Halkla İlişkilerin Gelişimi, Doktora Tezi, İstanbul, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Karaman, T. (2016), Siyasette Bir İletişim Yöntemi Olarak Halkla İlişkiler: AKP'nin 'Çözüm Süreci' Politikasına Halkla İlişkiler Açısından Bakış, Yüksek Lisans Tezi, Elazığ, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Musabaev, T. (2011), Politik Halkla İlişkiler Faaliyetlerinden Örgüt İçi Politik Halkla İlişkiler: Ak Parti Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Konya, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Web Sayfası

(2022, 28 Aralık), ‘‘Qualitative & Mixed Methods Data Analysis with MAXQDA’’, https://www.maxqda.com/wp/wp-content/uploads/sites/2/MAXQDA-2022_Introduction_EN.pdf adresinden alındı.

(2022, 28 Aralık), ‘‘ Why MAXQDA?’’, https://www.maxqda.com/why-maxqda adresinden alındı.

(2022, 20 Aralık), ‘‘European Convention on Human Rights’’. https://www.echr.coe.int/documents/convention_eng.pdf adresinden alındı.

(2022, 4 Temmuz), ‘‘Kadın Destek Uygulaması (KADES)’’. https://www.icisleri.gov.tr/kadin-destek-uygulamasi-kades adresinden alındı.

(2022, 26 Haziran), ‘‘Alo 183 Şiddetle Mücadele’’. https://www.aile.gov.tr/sss/engelli-ve-yasli-hizmetleri-genel-mudurlugu/alo-183-sosyal-destek/ adresinden alındı.

(2022, 22 Haziran), ‘‘6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddeti Önlenmesine Dair Kanuna İlişkin Uygulama Yönetmeliği’’. ,https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=17030&mevzuatTur=KurumVeKurulusYonetmeligi&mevzuatTertip=5 adresinden alındı.

(2022, 22 Haziran), ‘‘Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence’’. https://rm.coe.int/168008482e adresinde alındı.

(2022, 20 Haziran), ‘‘Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı’’. https://www.aile.gov.tr/uploads/ksgm/uploads/pages/kadina-yonelik-siddetle-mucadele-ulusal-eylem-plani/kadina-yonelik-aile-ici-siddetle-mucadele-ulusal-eylem-planini-2007-2010-gormek-icin-tiklayiniz.pdf adresinden alındı.

About Grevio. (26.06.2022)., ‘‘Group of Experts on Action against Violence against Women and Domestic Violence’’, https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/grevio adresinden alındı.

Jalbert, S. E. (2021, 15 Ocak), ‘‘Women in the Economy’. https://opentextbc.ca/womenintheworld/chapter/chapter-6-women-in-the-economy/ adresinden alındı.

Miller, Z. (2021, 7 Ocak), ‘‘When Women Got The Right Vote in 25 Places Around The World’’. https://www.insider.com/when-women-around-the-world-got-the-right-to-vote-2019-2 adresinden alındı.

National Democratic Institute. (2020, 10 Ağustos), ‘‘Why Women in Politics?’’. www.ndi.org adresinden alındı.

Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı (TUSEB). (2020, 20 Eylül), ‘‘Kadının Siyasi Hakları Tarihçesi’’. www.tuseb.gov.tr adresinden alındı.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2020, 12 Eylül), ‘‘Milletvekili Genel Seçimleri 1923, 2011’’.http://www.ysk.gov.tr/doc/dosyalar/1923-2011-MVSecimleri-Tuik.pdf adresinden alındı.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2020), ‘‘1935, 1939 ve 1943 Yılı Milletvekili Sayıları’’. http://www.tuik.gov.tr/ adresinden alındı.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2020), ‘‘1946 ve 1961 Yılı Milletvekili Sayıları’’. http://www.tuik.gov.tr/ adresinden alındı.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2020), ‘‘1963 ve 1983 Yılı Milletvekili Sayıları’’. http://www.tuik.gov.tr/ adresinden alındı.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2020), ‘‘1987 ve 2000 Yılı Milletvekili Sayıları’’. http://www.tuik.gov.tr/ adresinden alındı.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2020), ‘‘2002 Seçim Yılı Milletvekili Sayıları’’. http://www.tuik.gov.tr/ adresinden alındı.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2020), ‘‘2007 Seçim Yılı Milletvekili Sayıları’’. http://www.tuik.gov.tr/ adresinden alındı.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2020), ‘‘2015 Seçim Yılı Milletvekili Sayıları’’. http://www.tuik.gov.tr/ adresinden alındı.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2020), ‘‘1987 ve 2000 Yılı Milletvekili Sayıları’’, http://www.tuik.gov.tr/ adresinden alındı.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2021, 15 Ocak), ‘‘ Nüfus ve Demografi’’, (https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Nufus-ve-Demografi-109 adresinden alındı.

Türkiye Sağlık Enstütileri Başkanlığı (TÜSEB). (2020, 12 Eylül), ‘‘TAÇESE Raporları’’, https://www.tuseb.gov.tr/tacese/tacese-raporlari adresinden alındı.

United Nations. (2020, 9 Kasım), ‘‘Universal Declaration of Human Rights’’. https://www.un.org/en/udhrbook/pdf/udhr_booklet_en_web.pdf adresinden alındı.

UN Women. (2020, 10 Ağustos), ‘‘Women in politics: 2020’’. https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2020/03/women-in-politics-map-2020 adresinden alındı.

Yüksek Seçim Kurulu (YSK). (2020), ‘‘2015 Seçim Dönemi Milletvekillerinin Cinsiyete Göre Dağılımı’’. http://www.ysk.gov.tr/ adresinden alındı.

Yüksek Seçim Kurulu (YSK). (2020), ‘‘24 Haziran 2018 Cumhurbaşkanlığı Seçim Sonuçları’’. http://www.ysk.gov.tr/ adresinden alındı.

Yüksek Seçim Kurulu (YSK). (2020), ‘‘2018 Seçim Yılı Milletvekili Sayıları’’. http://www.ysk.gov.tr/ adresinden alındı.

Yüksek Seçim Kurulu (YSK). (2020), ‘‘27. Dönem Milletvekillerinin Cinsiyet Dağılımı’’. http://www.ysk.gov.tr/ adresinden alındı.

(2021, 1 Ocak), ‘‘Toplumsal Yapı ve Cinsiyet İstatistikleri’’. https://data.tuik.gov.tr/ adresinden alındı.

(2020, 9 Kasım), ‘‘European Convention on Human Rights’’. https://www.echr.coe.int/Documents/Convention_ENG.pdf adresinden alındı.

(2020, 20 Kasım), ‘‘2002 Genel Seçimleri Seçim Beyannamesi’’. https://www.akparti.org.tr/media/318780/3-kasim-2002-genel-secimleri-secim-beyannamesi-sayfalar.pdf adresinden alındı.

(2020, 20 Kasım), ‘‘2002 Seçim Bildirgesi’’. https://www.chp.org.tr/yayinlar/secim-bildirgeleri adresinden alındı.

(2020, 25 Kasım), ‘‘2007 Genel Seçimleri Seçim Beyannamesi’’. https://www.akparti.org.tr/media/318777/22-temmuz-2007-genel-secimleri-secim-beyannamesi-sayfalar.pdf adresinden alındı.

(2020, 26 Kasım), ‘‘Cumhuriyet Halk Partisi Pusula’’. https://chp.org.tr/yayin/2007-secim-bildirgesi/Open adresinden alındı.

(2020, 4 Aralık), ‘‘Milliyetçi Hareket Partisi, 22 Temmuz 2007 Seçim Beyannamesi’’. https://acikerisim.tbmm.gov.tr/xmlui/bitstream/handle/11543/919/200902631_2007.pdf?sequence=1&isAllowed=y adresinden alındı.

(2020, 10 Aralık), ‘‘CHP 2011 Seçim Bildirgesi’’. https://chp.org.tr/yayin/2011-secim-bildirgesi/Open adresinden alındı.

(2020, 10 Aralık), ‘‘Milliyetçi Hareket Partisi 2011 Seçim Beyannamesi’’. https://www.mhp.org.tr/usr_img/_mhp2007/kitaplar/MHP_2011_SecimBeyannamesi.pdf adresinden alındı.

(2020, 10 Aralık),‘‘Türkiye Hazır Hedef’’. https://www.akparti.org.tr/media/318778/12-haziran-2011-genel-secimleri-secim-beyannamesi-1.pdf adresinden alındı.

(2020, 14 Aralık), ‘‘2015 Genel Seçimleri Beyannamesi’’. https://www.akparti.org.tr/media/318795/7-haziran-2015-edited.pdf adresinden alındı.

(2020, 14 Aralık), ‘‘2015 Kasım Seçim Bildirgesi’’.https://chp.org.tr/yayin/2015-kasim-secim-bildirgesi/Open adresinden alındı.

(2020, 16 Aralık), ‘‘Özgür Kadınla Büyük İnsanlık’’. https://hdp.org.tr/tr/genel-secim-7-haziran/6010/ adresinden alındı.

(2020, 17 Aralık), ‘‘1 Kasım 2015 Seçim Beyannamesi’’. https://www.mhp.org.tr/usr_img/mhpweb/1kasimsecimleri/beyanname_1kasim2015.pdf adresinden alındı.

(2020, 17 Aralık), ‘‘24 Haziran 2018 Cumhurbaşkanlığı Seçimleri ve Genel Seçim Beyannamesi’’.https://www.akparti.org.tr/media/318779/24-haziran-2018-cumhurbaskanligi-secimleri-ve-genel-secimler-secim-beyannamesi-sayfalar.pdf adresinden alındı.

(2020, 17 Aralık), ‘‘2018 Seçim Bildirgesi’’. https://chp.org.tr/yayin/2018-secim-bildirgesi adresinden alındı.

(2020, 18 Aralık), ‘‘2018 Seçim Bildirgesi’’. https://hdp.org.tr/tr/24-haziran-secimleri-materyalleri/11967/ adresinden alındı.

(2020, 18 Aralık), ‘‘24 Haziran 2018 Seçim Beyannamesi’’. https://www.mhp.org.tr/usr_img/_mhp2007/kitaplar/24haziran2018_secim_beyannamesi_tam_web.pdf adresinden alındı.

(2020, 18 Aralık), ‘‘Parti Programı’’. https://iyiparti.org.tr/kurumsal adresinden alındı.

E- Gazete

‘‘Türk kadınının seçme ve seçilme hakkını kazandığı gün! 5 Aralık Kadın Hakları Günü kutlu olsun!’’ *Sözcü Gazetesi*, https://www.sozcu.com.tr/2018/gundem/turk-kadininin-secme-ve-secilme-hakkini-kazandigi-gun-5-aralik-kadin-haklari-gunu-kutlu-olsun-2777157/ (Erişim tarihi: 12 Eylül 2020)

EKLER

Ek 1

Töreden kaçarken üç kez tecavüze uğradı

Nikâhsız olarak beraber yaşadığı Uğur Türkmen ağabeyi tarafından öldürülünce, 28 yaşındaki S.Ç., "Töre gereği ölüm sırası bende" diyerek Tarsus'u terk etti. Töre gerekçesiyle peşine düşen ölümden kaçarken üç kez tecavüze uğradığını anlatan S.Ç., "Artık bittim" dedi.

AİLE İÇİ ŞİDDETE SON!

TARSUSLU bir ailenin kızı olan S.Ç., sürekli şiddet gördüğü için, âşık olduğu Uğur Türkmen'e kaçtı. Böylece, şiddetten kurtulacağını düşünüyordu. "Ağabeyim F., dediği hemen yapılmayınca döver, kafamda tabak kırardı. Bir gün ablam S. sofraya eksik çatal getirmişim diye sinirlenip beni ısırarak sokağa attı. Senelerce uzattığım saçlarımı kazıttı. Kahroldum" diyen S.Ç. dokuz ay Uğur Türkmen'le birlikte yaşadı. S.Ç., Türkmen'in önceki evliliğinden iki çocuğuna da annelik yaptı. Ancak Türkmen, S.Ç.'ye resmi olarak nikâhlanmadı. Bunun üzerine, 2 Temmuz 2006'da S.Ç.'nin ağabeyi Feridun Ç. tarafından öldürüldü. Hırdavatçıda işçi olarak çalışan Uğur Türkmen'i, işyerinde av tüfeğiyle vurarak öldüren Feridun Ç. olayın ardından kayıplara karıştı.

Zanlı Feridun Ç.

S.Ç. de ailesinden kaçarak önce Tarsus'taki Kadın Sığınma Evi'ne yerleşti. Ancak, ölüm korkusu orada da peşini bırakmadı. "Küçük bir yer. Babamın kulağına gitmiş. Oradan da mecburen kaçtım" diyen S.Ç., babasıyla konuşmayan amcasının kızına ulaşabilmek için İstanbul'a gelmek istedi. Ancak, yardım istediği insanlar S.Ç.'ye sırt çevirdi. Önce Mersin'de, sonra Tarsus'ta otobüs terminalinde tecavüze uğradığını söyleyen S.Ç., yolda yaşadıklarını şöyle anlattı:

SIĞINMA EVİNE YERLEŞTİRİN

"Ağabeyim namusum için peşime düştü. Ancak ben yollarda namusumu koruyamadım. Cebimdeki son parayla İstanbul'a geldim. İstanbul'da amcamın kızının evini ararken de bir dolmuşçu tecavüz etti. Çıldıracağım. Konuşacak dermanım kalmadı. Yardım istediğim herkes sırtını çevirdi. Babam, Tarsus'tayken haber yolladı. 'Ne yaparsan yap, nereye gidersen git, öldüreceğiz' diyor. Ben ölümü bile bile kaçtım. Ölümüm töre gereği olacaksa, onlardan önce ben kendimi öldürürüm. Töreye kurban gitmek istemiyorum. Tek istediğim, ailemin beni bulamayacağı bir sığınma evine yerleşmek."

Konuyla ilgili olarak görüştüğümüz Sosyal Hizmetler İl Müdürü Seyfi Bozçelik, S.Ç.'yi geçici bir süre Sosyal Hizmetler'e bağlı bir yurtta misafir edeceklerini, ardından da bir sığınma evine yerleştireceklerini söyledi.

İSTESEK ÖLDÜRÜRDÜK

S.Ç.'nin kardeşi F.Ç. ağabeyi Feridun Ç.'nin Uğur Türkmen'i namus gereği öldürdüğünü söyledi. Kardeş F.Ç., "S.Ç.'yi de öldürecek misiniz?" sorusuna şu yanıtı verdi:

"Kardeşimize dokuz ay resmi nikâh yapmadı. Ağabeyim de gurur meselesi yaptı. Namusunu temizlemek için öldürdü. Eğer S.Ç.'yi öldürmek istesek, şimdiye kadar çoktan öldürürdük. Boşuna kaçıyor. Ardına düşecek olsam başını belaya sokacağım. Bacımız, namusuna tabii ki sahip çıkacağız."

Yeliz ÖZ

Kadına şiddete son vermek için yeni plan

DEVLET Bakanı Nimet Çubukçu, kadına yönelik şiddet konusunda sürdürdükleri mücadele için "her yıl yeni bir eylem planı" hazırlayacaklarını açıkladı. 2007'nin Ulusal Eylem Planı bu ay içerisinde açıklanacağını belirten Çubukçu, eylem planlarının, yeni mücadele stratejilerini belirleyeceğini söyledi. Çubukçu, 2002'de Avrupa Konseyi'nin "kadınlara yönelik şiddeti" 16-44 yaş arası kadınlar için ölüme esas oluşturan bir neden ve iş görmezlik nedeni olarak kabul ettiğini anımsattı. Çubukçu, her üç kadından birinin hayatında en az bir kez şiddet gördüğünü söyledi.

■ Nuray BABACAN

Ek 2

Çubukçu: Şiddet değil aile tanımı tartışılıyor

"Aile İçi Şiddete Yönelik" hazırlanan düzenlemeyle aile kavramını değiştirmenin mümkün olmadığını belirterek, "Bu önergeyi veren arkadaşımızın bir önerisi varsa eğer, onun düzeltileceği yer bu kanun değil, o zaman (Medeni Kanun'daki aile kavramını tartışmaya açıyorum) desin" dedi.

Adalet Bakanı Çubukçu, yetiştirme yurtlarına ceza dolapları yerleştirme projesinin imza töreninin ardından, basın mensuplarının, "evlilik dışı birliktelik yaşayan ve şiddete uğrayan kadınların aile içi şiddete yönelik hazırlanan yasa kapsamına alınmamasına ilişkin tartışmalar" konusundaki sorularını yanıtladı.

Şiddetle mücadele ederken sadece şiddete uğrayan evli kadınların hukukunu korumadıklarına işaret eden Çubukçu, "Hiç evli de olmayabilir. Şiddete ilişkin koruma hükümleri genel kanunlarda düzenlenmiştir. Dolayısıyla bize gelen ve korunma talebinde bulunan her kadına sosyal şartlarına, evli olup olmadığına, diline, ırkına, cinsiyetine bakmadan koruma hizmeti veriyoruz" diye konuştu.

Nimet Çubukçu, ailenin korunmasına yönelik kanunun 1998 yılında yürürlüğe girdiğini hatırlatarak, "Dolayısıyla adı üzerinde ailenin korunmasına dair bir kanun, özel bir kanun. Bu özel kanunun da içeriğinde ailenin tanımı, hem anayasada hem de Medeni Kanun'da yapılmıştır" diye konuştu.

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın genelgesiyle ve Töre Cinayetlerini Araştırma Komisyonu'nun önerisiyle yasanın uygulamasında ortaya çıkan aksaklıkları gidermek üzere kanun değişikliği hazırlığı yaptıklarını anlatan Çubukçu, hazırlık sürecinde Türkiye'deki kadın örgütlerinin, Türkiye Barolar Birliği'nin ve ilgili tüm tarafların görüşlerini aldıklarını, bu görüşlerin kendilerinde yazılı olarak bulunduğunu, dolayısıyla genel olarak görüşleri topladıkları için herhangi bir kadın örgütünün buna itiraz edemeyeceğini söyledi.

"TARTIŞMANIN ÇÖZÜLECEĞİ YER MEDENİ KANUN'DUR"

Devlet Bakanı Nimet Çubukçu, "Bu yasa niye sadece

aileyi kapsıyor?" diye bir itiraz bulunmadığını dile getirerek, şöyle konuştu:

"Aile kavramını bu yasayla değiştirmek mümkün değil. CHP'li arkadaşımızın önerisine, CHP'li diğer milletvekilleri de katılmadı zaten. Hukuku az buçuk bilen herkes, bu tartışmanın çok çarpık bir tartışma olduğunu biliyor. Tartışmanın (o kadınları koruma, bunları koru) gibi bir minvalde yürüyor olmasını üzüntüyle karşılıyorum.

Bu önergeyi veren arkadaşımızın bir önerisi varsa eğer, onun düzeltileceği yer bu kanun değildir, o zaman 'Medeni Kanun'daki aile kavramını tartışmaya açıyorum' desin. 'Aile tanımı şunlardan şunlardan oluşabilir, farklı cinslerin evliği de ailedir veya bir araya gelebilir, farklı insanların bir arada uzun yaşaması da aile tanımına sokulabilir' diye bir önerisi olabilir. Kadına yönelik şiddet değil, aile tanımı üzerinde bir tartışma yapılıyor ve bu tartışmanın çözüleceği yer Medeni Kanun'dur. Biz böyle bir şeye taraftar olamayız."

"AİLE OLABİLMEK İÇİN..."

Nimet Çubukçu, imam nikahlı eşlerin aile kavramı içinde görülüp görülemeyeceğinin sorulması üzerine, şunları kaydetti:

"Medeni Kanun'a göre aile tanımı içine koyduğunuz zaman, aile hukukunun velayet, nafaka, tedbire kadar bütün unsurlarından yararlanacak. Dolayısıyla bunların tanımlanması sorunu vardır.

Aile olabilmek için Medeni Kanun'a göre evli olmak gerekir. Bizim burada yaptığımız şey son derece olumlu bir gelişmedir. Özellikle şiddet mağdurlarına yönelik son derece gelişmiş adımdır. Bu yasanın olumlu yönleri maalesef tartışılamadı.

Bu öneride bulunanlar desinler ki 'imam nikahlı eşler de... ya da birlikte yaşayanlar da aile tanımına girsin'. Hukukta bu değişiklik teklifini buyursun yapsınlar. Bunun yeri o kanun değil. Kadınlarımız tarafından doğru anlaşılırsa haklarını talep edeceği bu kanun, hiçbir tartışmaya ve polemiğe kurban edilmemeli. Bu yasanın getirdiklerini tartışalım ki kadınlarımız neler kazınıyorlar bunu öğrensinler, daha yararlı olur."

Ek 3

Eskişehir'de "Kadına Yönelik Şiddete Son" paneli

Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti) Gaziantep Milletvekili Fatma Şahin, Kadına Karşı Şiddet ve Töre Cinayetleri Komisyonu olarak il il suç haritası çıkardıklarını ve yaptıkları araştırmada, yalnızca kadınların değil, erkeklerin de mağdur olduklarını tespit ettiklerini söyledi.

Eskişehir Odunpazarı Belediyesi tarafından düzenlenen "Kadına Yönelik Şiddete Son" konulu panelde konuşan AK Parti Gaziantep Milletvekili Fatma Şahin, Kadına Karşı Şiddet ve Töre Cinayetleri Komisyonu olarak son 5 yılın verilerini taradıklarını belirtti. Şahin, "Bu tarama sonucunda il il suç haritası çıkardık. Suç oranının en yüksek olduğu yerlere gidip, cezaevlerinde araştırma yaptık ve gördük ki, yalnızca kadın mağdur değil, aynı zamanda erkekler de mağdur. Küçüklükten itibaren erkeğin üstüne başkalarının namusunu koruma görevi yükleniyor. Bu tip suçları işleyen erkekler, gerçekten mağdur ve pişman. Çünkü, sonuç çok acı. Kadın sığınma evinde ya da mezarda, erkek hapishanede, çocuk sokakta. Bu durumun düzelmesi için mantığımızın değişmesi gerekir" dedi.

Panele konuşmacı olarak katılan AK Parti Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ ise, "Kadına şiddet, şiddet sonrası kadınlara yardım etmekle engellenemez. Önce bu işin nedenlerini ortaya koymak ve bu sebepler doğrultusunda tedbirler almamız gerekiyor. Şiddetin nedeni, ayrıcalıktır. Kadınlar kendi içinde bile ayrımcılık yapıyorlar. Önce kadınların kendi içlerinde dayanışma sağlaması gerekir. Bunun yanında 1 Haziran 2006 tarihli yeni TCK'ya kadar kadınlar yasalarda bile kendi arasında kadın, karı ve kız olarak ayrılıyordu. Kadına uygulanan ayrımcılık yasalarımıza bile işlemişti. Ancak, yeni TCK ile bunların bir çoğu tarihe karıştı. Devlet bugüne kadar olayları adeta radyodan dinledi. Yaptığımız çalışmalarla devleti bu işe müdahil kıldık" diye konuştu.

Araştırmacı-yazar Gürcan Banger de, panelde yaptığı konuşmada şunları söyledi:

"Bu işin eğitimle alakası yok. Kadına şiddet uygulayanların büyük bir bölümü de okumuş, eğitimli insanlardan oluşuyor. Bunun çözümünü sadece eğitime bağlamak, kolaycılıktır. Çözüm, kadın girişimciliğini artırmaktır. Kadının girişimciliği sadece üniversitede artırılamaz. Kadınlar, doğar doğmaz ebeveynleri tarafından girişimciliğe yönlendirilmelidir. Ayrıca, şiddetin önlenmesi için ruh sağlığımızı korumamız ve kendimizi eğitmemiz gerekiyor. Çocuklarımıza kurdu, kuşu öğretiyoruz, ruh sağlımızı korumasını öğretmiyoruz."

Anadolu Üniversitesi Sosyoloji Bölümü öğretim görevlisi Satime Güneş ise, "Şiddet bir insana fiziksel, ruhsal olarak zarar veren her türlü fiziki ve sözlü saldırıdır. Dünyanın her tarafında vardır. Tek sebebi erkekler değildir. Kadınlar da çocuklarına şiddet uygulayarak, şiddeti öğretmiş olur. Şiddeti öğrenen çocuk, ilerde kendisi otorite sahibi olduğunda şiddet yoluyla egemenlik kurmayı deneyecektir" dedi.

Ek 4

Ak Parti Milletvekili Fatma Şahin:

Milletvekili milletin aynası

Gaziantep Barosu'nun düzenlediği "Kadın Hakları" konulu bilgilendirme toplantısında bir konuşma yapan Ak Parti milletvekili Fatma Şahin, milletvekillerinin toplumun aynası olduğunu ifade ederek, "Eşini döven bir arkadaşımız partimizin MKYK'daki görevinden alındı" dedi.

Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Töre ve Namus Cinayetlerini Önleme Komisyonu Başkanı ve AK Parti MKYK üyesi Gaziantep Milletvekili Fatma Şahin, Türkiye'de kadın hakları ve şiddetin önlenmesine yönelik çalışmalara büyük önem verdiklerini söyledi.

Şahin, Gaziantep Barosunda düzenlenen "Kadın Hakları" konulu bilgilendirme toplantısında, sivil toplum örgütü temsilcileri ve avukatlarla bir araya geldi.

Bir avukatın, "eşitlikten söz ediyorsunuz ama sizde çift evli milletvekili var" " sözlerini Şahin, şu cevabı verdi: " Milletvekilleri,milletin aynasıdır. Milletvekilleri uzaydan gelmedi. Bu toplumun içinde seçilerek, meclise geldiler. Kendi içimizde bir arkadaşımız, eşini döven bir milletvekilimiz merkez kararından alındı. MKYK, partinin en üst düzeyidir ve prestijdir. İnsanlar girmek için can atarlar. Buradan alınması, o insana yapabileceğin en büyük kötülük. En azından bunları yapmamız gerekiyor ki diğerleri de örnek olsun."

Şahin, yaşam şekli, ideolojisi ne olursa olsun, parlamentodaki kadın sayısının artırılması istediklerini, ancak bunun henüz başaramadıklarını kaydetti.

Kadın hakları ve şiddetin önlenmesi için Başbakanlık tarafından bir genelge çıkarıldığını hatırlatan Şahin, "Sorunun tümden çözümü için bu genelgedeki şartların yerine getirilmesi gerek. Bu konuda, 40 bin polis memuruna eğitim verdik. Diyanet İşleri Başkanlığı, hurafeler ve toplumca bilinen yanlışlar hakkında vatandaşları bilgilendirdi. Genelkurmay Başkanlığı da, er ve erbaşların bu konuda eğitilmesi için çalışma başlattı. Yani konuyu nakış gibi işlemeye başladık ama çözüm için sistemin kurulması lazım. Aksi halde çalışmalar bir yerde tıkanır kalır" diye konuştu.

Şahin, şiddetin psikolojik bir sorun olduğunu ve şiddet uygulayanların kesinlikle psikolojik tedavi görmesi gerektiğini ifade ederek, şunları söyledi:

"Yasalarda yaptığımız değişikliklerle, şiddet uygulayan erkeklerin evden uzaklaştırılmasına karar veriliyor. Ama bu tek başına bir çözüm olmuyor. Türkiye'de aile, yıllarca mahrem olarak görülmüş ve karışılmamış. Koruyucu ve önleyici mekanizmaları birlikte harekete geçirmemiz lazım. Yoksa aileyi parçalamak sorunu bitirmiyor, aksine ülkeye fazladan maliyet getiriyor. Enflasyonun, işsizliğin, kapasite kullanım oranlarının istatistiğini çıkarıyoruz, ama sosyal konularda herhangi bir analiz çalışması yapmıyoruz." (IHA)

Ek 5

Kadınlar siyasette yok!

AK Parti Trabzon Milletvekili Safiye Seymenoğlu, "Kadın sorunları kadınların siyasette daha aktif rol almalarıyla, kadın hakları için etkin bir mücadele vermeleriyle çözülebilecektir" dedi

Trabzon'un tek bayan vekili Safiye Seymenoğlu, Türk Kadınının Seçme ve Seçilme Hakkının 73. yıldönümü nedeniyle açıklama yaptı. Seymenoğlu yaptığı açıklamada şunları kaydetti:

50 KADIN VEKİL

"Türk kadını, 5 Aralık 1934 yılında genel seçimlere katılma, milletvekili seçme ve seçilme hakkına kavuştu. Bu hakla kadınların sosyal ve kültürel alanlarda, eğitimde, hukukta, aile içinde, çalışma hayatında, toplumsal yaşamda ve siyasette erkeklerle eşit haklara sahip olması hedeflenmiştir. Seçme ve seçilme hakkına 73 yıl önce kavuşan Türk kadını, bugün TBMM'de 50 kadın vekille temsil ediliyor.

DEMOKRASİDE İNSANLAR ARASINDAKİ

Türk kadını bu hakkı elde etmiştir. TBMM kadınlara seçme ve seçilme hakkını tanıyan yasayı kabul ederek, Türk kadınının yasalar önündeki kısıtlı statüsünü kaldırmıştır. Kadınların siyasal yaşamda yer al-

sik olduğu toplumlarda demokrasiden bahsedilemez.

DAHA AKTİF OLMAK ŞART

Kadınlar, kadın sorunlarından haberdar, bilinçli, aktif çalışan kadınlar olarak dünyada ve parlamenter demokratik sistemlerde de çok tartışılan bir sorundur. Ancak unutulmamalıdır ki, kadın sorunları kadınların siyasette daha aktif rol almalarıyla, kadın hakları için etkin bir mücadele vermeleriyle çözülebilecektir. Kadınların başta siyaset olmak üzere, tüm karar alma süreçlerine aktif katılımlarını, toplumların gelişmişlik düzeyini göstermektedir.

BİRLİKTE ÇALIŞALIM ÇAĞRISI

Günümüzde siyasette kadın etkisi istenen düzeyde olmasa da, kadınlarımızın ekonomiden eğitime, sağlıktan sanata kadar bir çok alanda önemli başarılar kazandığını memnuniyetle görüyoruz. Türk Kadınının Seçme ve Seçilme hakkının 73. yıldönümünü idrak etti-

Ek 6

'Kadın sorununa hassas olmalıyız'

Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Nimet Çubukçu, Türkiye'deki pekçok sivil toplum örgütünün kadının ekonomide ve siyasetteki yerini güçlendirmek için önemli çalışmalar yaptığına dikkat çekerek, "Kadınların eğitim ve çalışma hayatına katılması gibi sorunların çözümü toplumun her alanında eş zamanlı çabayı ve duyarlılığı gerekli kılmaktadır" diye konuştu. Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu (TÜRKKONFED)'nun düzenlediği "İş Dünyasında Kadın" konulu sempozyumda konuşan Nimet Çubukçu, kadınların eğitim, sağlık, istihdam, siyaset ve aile şiddet gibi yaşadıkları sorunların çözümü için devletin, sivil toplum örgütlerinin, yerel yönetimlerin ve medyanın ortak bir çaba içinde olduğunu söyledi.

KAYITDIŞI ÇALIŞANLAR...

Gösterilen çabanın yeterli olmadığına dikkat çeken Çubukçu, özellikle Türkiye'deki kadın istihdamının yetersizliğinin temel bir sorun olarak varlığını sürdürdüğünü ifade etti. Çubukçu, Türkiye'de kadınların iş gücüne katılım oranının 1990'da yüzde 34.1 iken, bu oranın 2002'de yüzde 26.9'a, 2006'da ise yüzde 25'e düştüğüne dikkat çekti. Türkiye'nin Avrupa Konseyi'nde belirlenen standart olan yüzde 60'a ulaşabilmesi için kadın istihdam oranının yaklaşık 2.5 kat artırılması gerektiğini vurgulayan Çubukçu, "Yasalardaki mevcut eşitlikçi hükümlere rağmen kadınların iş gücüne katılımlarının, erkeklere göre çok düşük olmasının nedenleri arasında toplumdaki zihniyet yapısı, kadınlarımızın eğitim düzeyinin düşük olması ve ülkemizin istihdam alanındaki ekonomik ve yapısal sorunları öne çıkmaktadır" dedi. Çubukçu, kadın istihdamını olumsuz etkileyen en önemli unsurlardan birinin de, kayıtdışı istihdam olduğuna işaret ederek, Türkiye'de kayıtdışı çalışan kadın oranının yüzde 66'a ulaştığını dile getirdi. Hükümet olarak, kadınların işgücüne katılımlarının artırılmasına yönelik sürdürülen çalışmaların bu alanda önemli katkılar sağlayacağını ifade eden Nimet Çubukçu, önümüzdeki dönemde de kadın istihdamının önündeki engelleri ortadan kaldıracak politikalara önem verileceğini kaydetti.

KADIN İSTİHDAMI...

TÜRKKONFED Başkanı Celal Beysel de, kadınların iş hayatına katılımına ilişkin çıkarılan yasaların yeterli olmadığını vurgulayarak, "Yasalar çıkarılır, ama kafaları değiştirmek zordur" dedi. Türkiye'de kadınların hala eşleri üzerinden sosyal güvenceye ulaştığını belirten Beysel, bu durumunda da kadını çalışma hayatında kayıtdışına ittiğini söyledi. Beysel, kadının çalışma hayatındaki yerinin güçlenmesinin Türkiye ekonomisinin gelişmesinden "çarpan etkisi" yapacağını sözlerine ekledi.

Ek 7

Kadın milletvekilleri kadın sorunlarını tartıştı

Türkiye Kadın Girişimciler Derneği (KAGİDER), kadın milletvekilleriyle buluşma toplantısı düzenledi. Toplantıya 18 AKP'li, 4 DTP'li ve bir DSP'li olmak üzere toplam 25 kadın milletvekili katıldı. CHP'li kadın milletvekilleri ise son anda grup toplantısı nedeniyle toplantıya katılmadı. Toplantıya katılan Kadından Sorumlu Devlet Bakanı Nimet Çubukçu, son yıllarda kadınların siyasi örgütlenmesinin güçlendiğini belirterek, bunun kadın-erkek eşitliğinin parlamentoya yansıması için önemli bir adım olacağını söyledi. Karısına şiddet uygulayan erkeklerin kariyerlerini kaybetmeye başladığını ifade eden Çubukçu, "Toplumsal cinsiyet eşitliği projesi yapıyoruz. AB destekli bu projeye 3 milyon Euro kaynak aktarılacak. Projeyle kadına yönelik şiddet istatistikleri çıkarılacak. Bu istatistik çalışması 5 yılda bir yapılacak" dedi. DTP İstanbul Milletvekili Sebahat Tuncel de daha önce haklarını aramak için Meclis dışında savaştıklarını belirterek şimdi Meclis'in içinde olduklarını söyledi. Türkiye'de kadınların sorunlarının ortak olduğunu kaydeden Tuncel, hükümetin kadınlarla ilgili taahhütlerinin takipçisi olacaklarını vurguladı. Siyasi Partiler Yasası'nın değiştirilerek kota payının yüzde 35'e çekilmesi önerisinde bulunan Tuncel, kadınların "ötekiler" gibi göründuğünü dile getirdi. Sokakla Meclis'in buluşturulmasıyla kadının ataerkil yapı ve şiddet kavramıyla anılmasının engelleneceği sözlerine ekledi. Toplantıda söz alan KAGİDER Yönetim Kurulu Başkanı Gülseren Onanç ise kadın milletvekillerinden yapısal reformların öncüsü olmasını beklediklerini ifade ederek, "Seçilmiş olduğunuz partiden bağımsız olarak salt kadın kimlikleriniz ile kadın sorunlarına sahip çıkmak üzere dayanışma içinde olmanızı talep ediyoruz. Türkiye bu zor ve riskli dönemi, ağırlıklı olarak belli bir demokratik olgunluk içinde yaşıyor. Bu süreç bize Türkiye'nin demokrasiden taviz vermediğini gösterdi" dedi. Yeni hükümetten özellikle AB müzakere sürecinde ulaşılabilir hedefler koymasını, bu yönde siyasi istikrar ve kararlılık göstermesini beklediklerini ifade eden Onanç, Türkiye'nin reel sorunlarının yapısal çözümü için AB müzakere sürecinin yeniden canlanmasını çok önemli bulduklarını kaydetti. Kadın girişimciliğini arttırmak ve geliştirmek üzere teşvik ve destek mekanizmalarının sivil anayasada da gözetilmesi gerektiğini vurgulayan Onanç, kadınların yapısal sorunlarını çözmek için AB, kadın cinsiyet eşitliği ve kadın girişimcilik ve istihdam çalışma grupları kurulması önerisinde bulundu. **ANKARA**

Ek 8

'Kadının kimlik sorunu var'

ADANA - AK Parti Adana Milletvekili Ayhan Zeynep Tekin Börü, kadınlara erkeklerden çok medyanın şiddet uyguladığını savunarak, "Dışarı ile tek bağlantısı televizyon olan kadınların üzerinde sabah programlarının neden olduğu medya şiddeti, kadınlarımızın ruhunda derin yaralar açmaktadır" dedi.

Börü, AK Parti Adana 1. İl Kadın Kolları Danışma Meclisi Toplantısı'nda yaptığı konuşmada, Türkiye'de kadınların kimlik sorunu olduğunu ve erkekler tarafından şiddete maruz kaldığını söyledi. Börü, yapılan anketlere göre Türkiye'de 15-19 yaş grubundaki kadınların yüzde 63'ünün, 15-49 yaş arasındaki kadınların yüzde 39'unun, 45-49 yaş arasındaki kadınların yüzde 39'unun cinsel ve ekonomik nedenlerle kocasının kendisini dövmesini haklı bulduğunu ifade ederek, "Kadınların yüzde 22'si aile içi şiddete maruz kalıyor. Kadınlar her alanda ekonomik, cinsel, psikolojik şiddete maruz kalıyor" diye konuştu.

Kadınlara hizmet verecek olan konuk evlerinin sayısının artırılması gerektiğine dikkat çeken Börü, şunları kaydetti: "Hükümetimiz, nüfusu 50 bini aşan belediyelerde kadın sığınma evleri kurulmasını zorunlu hale getirdi. Ancak ilgili yönetmeliklerin çıkmaması nedeniyle açılan kadın sığınma evleri, iki elin parmağını geçmedi. Adana'da da bir sığınma evi açıldı, ancak bu yeterli değil. Gönül istiyor ki bu evlere hiç ihtiyaç dulmasın, ancak mevcut ortamda bu evlere ihtiyaç var."

Şiddetin küresel bir sorun olduğunu vurgulayan Börü, kadına erkeklerin yanısıra medyanın da şiddet uyguladığını öne sürerek, "Kadına karşı şiddet probleminin ortadan kalkması, giderek kolaylaşacağına medya sayesinde zorlaşmaktadır. Şu an gelinen noktada kadın hem kocasından hem de televizyon programından ve medyadan şiddet görmektedir. Hatta bazı kadınların öz değerleri erkek tarafından yok edilirken, gündüz de televizyon programları tarafından yok edilmektedir" diye konuştu.

Ek 9

Sığınan kadın kurtuluyor

Nimet Çubukçu

Devlet Bakanı Nimet Çubukçu, kadın konukevlerinin hizmetlerinden yararlanan kadınların 1076'sının bir işe yerleştirildiğini bildirdi. Çubukçu, CHP Aydın Milletvekili Özlem Çerçioğlu'nun yazılı soru önergesine gönderdiği yanıtta, can güvenliği tehlikede olup baskı yaşadığı çevreden uzaklaşma istemi yerine getirilen şiddet mağduru kadınların devlete sığınmasının, cinayetin işlenmesi açısından caydırıcı olduğunu kaydetti. Çubukçu, kadınların konukevlerinde kaldıkları süre içinde, gelecekte kendilerine yeterli olabilecek bir iş ve meslek edinmeleri için çalıştıklarını ancak bu çalışmanın, SHÇEK'in bir istihdam kurumu olmadığı göz önünde bulundurularak gerçekleştirildiğini bildirdi. Çubukçu, bu çalışmalar kapsamında, kadınların, işgücü ve eğitim olanakları sağlayan kurum ve kuruluşlara yönlendirildiklerini, kadın konukevlerine kabulü yapılan kadınların kendi rızaları dışında ailelerine teslim edilmediğini kaydetti.

■ **ANKARA** Milliyet

Ek 10

Kadınlar talep etmedikleri için Meclis'te yoklar

Bahar KURŞUN/İstihbarat
bkursun@forumgazetesi.com

Milliyetçi Hareket Partisi'nin (MHP) listesinde yer alan 40 kadın adaydan biri de İstanbul 3'üncü bölgede 19'uncu sırada yer alan Arzu Erdem. Türkiye'nin toplumsal sorunlarının kadınlara mal edildiğini düşünen Erdem siyasette yer alan kadın sayısının azlığını 'kadınların talep etmemesine' bağlıyor. Aktif olarak siyasete girmeden önce Avrupa'da ve Türkiye'de kadın sorunları ile ilgili düzenlenen seminerlere konuşmacı olarak katılan Arzu Erdem toplumda kadınlara mal edilen sorunların aslında erkeklerinde sorunları olduğunu söylüyor. Cinsiyet ayrımı yaparak sorunların ele alınmasını doğru bulmadığını belirten Erdem "Bunlar aslında toplumsal sorunlar. Töre cinayeti hem kadını hem erkeği ilgilendiriyor. Ama toplumda sadece kadına mal edilmiş. Mesela erkek sığınma evleri yok. Ama birçok şiddet gören erkek var. Bunları kadın sorunu haline getirdiğimizde aslında bu sorunları biz yaratmış oluyoruz" diyor.

40 aday Meclis'e girecek

MHP kadın kollarının, kadınların ekonomik özgürlüklerini kazanması, eğitim seviyelerinin yükseltilmesi, toplumda birer birey olmaları konusunda ciddi çalışmalar yaptığını söyleyen Erdem "Sorunların çözülmesi konusunda partimin düşüncesi, kararı neyse onu uygularız. Görüşlerim partimin görüşüyle her platformda örtüşüyor" diye konuşuyor. Siyasetteki kadın sayısının azlığını kadınların talep etmemesine bağlayan Erdem "Bizlerin talip olması gerekiyor milletvekilliğine. Siyasette bu sayı az. Ama ilerleyen süreçte çok hızlı bir şekilde yükselecek" diyor. Seçilmemek gibi bir kaygısı olmadığını ifade eden Erdem "Biz tek başımıza iktidar olacağımız için, 40 kadın adayın tamamı meclise girecek" diyor.

Ek 11

DYP'li kadınların hedefi Meclis

MERSİN - Kadının siyasettesi yeri ve kadına yönelik şiddet konuları son dönemde sıkça masaya yatırılmaya ve çözüm önerileri getirilmeye başlandı. Bu çerçevede DYP'li kadınlar da sozkonusu problemler hakkında yoğun bir çalışma temposu içine girdi. Son olarak Mersin'de gerçekleştirilen bir toplantıda, TBMM'ye daha fazla kadın vekilin gönderilmesi isteği ortaya çıkarken, kadına şiddetin önlenmesi çin yapılması gerekenler ele alındı.

Doğru Yol Partisi (DYP) Genel İdare Kurulu (GİK) Üyesi Ülkü Tuğcan Velidedeoğlu, Türkiye'de şiddetin tırmanmasının en büyük nedeninin Türk kadınlarının çok gururlu olmasından kaynaklandığını belirterek, birçok kadının da şiddete maruz kaldığını etraftan gizlediğini söyledi. DYP Mersin İl Kadın Kolları tarafından parti binasında "Kadın Politikaları" konulu konferans düzenlendi. Konferansa DYP GİK Üyesi Ülkü Tuğcan Velidedeoğlu konuşmacı olarak katılırken, DYP Mersin İl Başkanı Fevzi Karaca, DYP Merkez İlçe Başkanı Fatih Seyit başta olmak üzere çok sayıda partili dinleyici olarak katıldı.

Türkiye'de özellikle kırsal kesimlerde uygulanan ata erkil sistemiyle kadının eş seçme özgürlüğünün kısıtlandırıldığını belirten Velidedeoğlu, "Bu sistemin değiştirilmesi için DYP Kadın Kolları üyeleri kırsal kesimlere giderek kadın ve erkeğin yasalar önünde eşit olduğunu, aile içerisinde kız ve erkek çocukların eşit olduğunu anlatan konferanslar düzenliyorlar" dedi.

Türkiye'deki kadınların çok azının genel sağlık hizmetlerinden yararlandığını ileri süren Velidedeoğlu, Türkiye'de ömrü boyunca doktora gitmemiş kadın olduğunu vurguladı.

Kızlar çabuk yıpranıyor

Türkiye genelinde yapılan 4 doğumdan sadece 1 tanesinin sağlık kuruluşlarında olduğunu söyleyen Velidedeoğlu, "Erken evlilikler, erken anneliklere neden olmaktadır. Bu da kız çocuklarının erken yaşlarda fiziksel ve ruhsal açıdan yıpranmalarına yol açar. Ayrıca, Türkiye'de kadınlar sosyal güvenceleri olmaması nedeniyle kültürel, ekonomik ve sosyal haklar gibi temel haklardan mahrumlar" diye konuştu.

"Özellikle bizim ülkemizde şiddetin tırmanmasının nedeni Türk kadınlarının çok gururlu olmasıdır" diyen Velidedeoğlu, birçok kadının da şiddete maruz kaldığını etraftan gizlediğini söyledi.

DYP'nin yeri farklı

Velidedeoğlu, konuşmasının devamında ise şunları kaydetti:

"DYP olarak kadınları siyasete yöneltmeye çalışıyoruz. Kadın siyasette öne çıkamazsa diğer ortamlarda öne çıkması hayal olur. Bugün Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kadınlar yüzde 4 oranında temsil edilmektedir. Kadının yüzde 4 oranla temsil edildiği bir meclisten kadının hak ve menfaatlerinin korunmasını bekleyemeyiz. Bu oranın en az yüzde 30'a çıkarılması gerekir. Yapılan genel seçimlerde en çok kadın aday DYP'dedir ve önümüzdeki seçimlerde de böyle olacaktır."

Ek 12

Kadınlar, en çok sevdikleri kişiler tarafından şiddete uğruyor

Çankaya Belediyesi tarafından düzenlenen ''Kadınlara Yönelik Aile İçi Şiddete Son'' paneli, Çağdaş Sanatlar Merkezi'nde yapıldı. Kadına yönelik şiddeti içeren sinevizyon gösterisinin ardından konuşan Çankaya Belediye Başkanı Prof. Dr. Muzaffer Eryılmaz, kadının, feodal yapıya sığınılarak ve son yıllarda ''moda olan töre, gelenek diye'' baskı altında tutularak, ''evin bir eşyası'' konumuna yerleştirilmek istendiğini söyledi.

ANKARA- CHP Ankara Milletvekili Gülsün Bilgehan, ''Kadınlar, en çok güven duymaları gereken yerde, en çok sevdikleri kişiler tarafından şiddete uğruyorlar'' dedi.

Çankaya Belediyesi tarafından düzenlenen ''Kadınlara Yönelik Aile İçi Şiddete Son'' paneli, Çağdaş Sanatlar Merkezi'nde yapıldı.

Kadına yönelik şiddeti içeren sinevizyon gösterisinin ardından konuşan Çankaya Belediye Başkanı Prof. Dr. Muzaffer Eryılmaz, kadının, feodal yapıya sığınılarak ve son yıllarda ''moda olan töre, gelenek diye'' baskı altında tutularak, ''evin bir eşyası'' konumuna yerleştirilmek istendiğini söyledi.

Kadınların ''korkmadan, üzülmeden, susmanın çare olmadığını bilerek'' karşı çıkması ve bu kadınların da yalnız bırakılmaması gerektiğini belirten Eryılmaz, ''İnançlı kadınlarla yaptığımız hiçbir işte başarısız olmadık. O nedenle kadınlar örgütlenmeli'' dedi.

Eryılmaz, kız ve erkek öğrenciler için 150'şer kişilik yurt ile bir aya kadar kadın sığınma evi açacaklarını da bildirdi.

''Artık iki yol var, Cumhuriyetten yana olanlar ve Cumhuriyeti yıkmak isteyenler'' diyen Eryılmaz, siyasi tercihleri ne olursa olsun insanların seçimde oy kullanmalarını istedi.

-PANEL-

CHP Ankara Milletvekili ve Avrupa Konseyi Eşitlik Komisyonu Başkanı Gülsün Bilgehan, panelde yaptığı konuşmada, kadınların ''en çok güven duymaları gereken yerde, en çok sevdikleri kişiler tarafından şiddete uğradığını'' söyledi. Aile içi şiddetin eğitim, yaş, sosyal sınıf ülke tanımadığını belirten Bilgehan, Avrupa'da her 5 kadından birinin hayatında en az bir kere şiddete maruz kaldığını kaydetti.

Bilgehan, Türkiye'de de 550 kişiyi barındırabilen 30 sığınma evinde, şu ana kadar 5 bin 500 kadının korunduğunu bildirdi.

Atatürk'ün kadınlara verdiği değere ve Cumhuriyetin ilk yıllarında kadınlara yönelik gelişmelere de değinen Bilgehan, ''Türkiye, büyük annelerin torunlarından daha ileri olduğunu bir ülke'' dedi.

Hacettepe Üniversitesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ayşe Akın da aile içi şiddetin temelinde toplumsal cinsiyet ayrımcılığının olduğunu anlattı. Anne ölümlerinden, sakatlanmaya, psikolojik sorunlardan intihara kadar toplumsal cinsiyet ayrımcılığının ''yaşam döngüsünün ortasına oturduğunu'' ifade eden Akın, 5 anne ölümünden 4'ünün önlenebilir olduğunu bildirdi.

Hacettepe Üniversitesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Dr. Sarp Üner ise kız çocuklarının okula devam etmemelerinde ailenin izin vermemesinin, erkek çocuklarında ise olumsuz ekonomik koşulların etkili olduğunu söyledi.

Kadınların erkeklerden daha fazla çalıştığını belirten Üner, ancak kadınların daha az kazandığını ve fırsatlardan eşit yararlanamadığını anlattı.

Üner, kız çocuk doğuran kadınların dışlanmasına da dikkat çekerek, ''Erkek çocuğun kromozomu babadan geliyor. Aslında erkek çocuk isteyen kadınların babayı değiştirmesi lazım ama bizde tersi oluyor'' diye konuştu. Hacettepe Üniversitesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Nüket Subaşı Paksoy da Türk kadının yüzde 39'unun şiddet görmeyi ''doğal'' kabul ettiğini söyledi. En çok ''kocaya karşı gelme, yemek yakma, gereksiz para harcama'' gibi nedenlerle kadınların şiddeti maruz gördüklerini dile getiren Paksoy, ''kadınların kendilerine verilen rollerin dışına çıktıklarında şiddetin çeşitli versiyonlarıyla geri püskürtüldüklerini'' kaydetti.

Ek 13

Sanatçı Burhan Seşen, toplantıda cocuk gelinler için bestelediği "Lütfen sesimi duyar mısın" şarkısını söyledi.

'Çocuk gelinler' sesini duyurdu

Fatma Şahin

UCAN Süpürge Derneği'nin, Sabancı Vakfı desteğiyle yürüttüğü 'Çocuk Gelinler Projesi'nin final toplantısı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin'in de katılımıyla TBMM'de yapıldı. Çalışmanın raporuna göre Türkiye genelinde 18 yaş altı 'çocuk gelin' oranı yüzde 28. Ancak bu oran Güneydoğu'da yüzde 41.6'ya çıkıyor. Sosyolog Prof. Yıldız Ecevit, Türkiye'de evlenme yaşının yükseldiğini ancak yine de çalışmalar yapılması gerektiğini açıkladı. Bakan Şahin, temel eğitimde kız çocuklarının okullaşma oranlarının yüzde 98'e ulaştığını ancak ortaöğretimde bu oranın yüzde 68'e düştüğünü söyledi. Şahin kız çocuklarının temel eğitimden sonra okula devam etmesi için çalışmalar yapılması gerektiğini vurguladı.

Kadınlara 'İstanbul Sözleşmesi' müjdesi

Bakan Şahin toplantıda, kadına şiddetin önlenmesiyle ilgili İstanbul Sözleşmesi'nin Bakanlar Kurulu'nda imzaya açıldığını ve yakında Meclis'e geleceği müjdesini verdi. Ayrıca 2012'den itibaren pilot illerde her aile için bir sosyal destek uzmanı olacağını bildiren Şahin, ailenin ekonomik, psikolojik, hukuki ihtiyaçlarına çözüm olunacağını kaydetti. Toplantıda çocuk gelinler için bestelediği 'Lütfen sesimi duyar mısın' şarkısını seslendiren Burhan Şeşen ise "Kaybettiğim oğlum Serdar ve daha iyi bir Türkiye özlemi için yazdım bu şarkıyı" dedi. ▸▸NESE SARIDOĞAN **ANKARA**

Ek 14

Kadına şiddetin önüne geçilecek

Ünal, "TBMM'deki partilerin ortak mutabakatıyla imzalanan İstanbul Sözleşmesi ile birlikte kadına şiddetin önüne geçmek daha etkin hale gelecek" dedi.

AK Parti Manavgat Kadın Kolları Başkanı Gülsüm Senirli Ünal, TBMM'deki partilerin ortak mutabakatıyla imzalanan İstanbul Sözleşmesi ile birlikte kadına şiddetin önüne geçmenin daha etkin hale geleceğini söyledi.

Gülsüm Senirli Ünal, yaptığı açıklamada, kadına karşı şiddetin önlenmesiyle ilgili Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nin TBMM'de partilerin ortak imzası ile kabul edildiğini belirtti. Ünal, sözleşmenin, kadına yönelik şiddetin önlenmesinde önemli yükümlülükler getirdiğini ifade etti. Ünal, sözleşme ile birlikte şiddet mağdurlarına güvenli konaklama, danışmanlık hizmeti ve 24 saat kesintisiz telefon hizmetiyle destek olunduğunu kaydetti.

Manavgat'ta kadına yönelik muhtemel şiddete karşı AK Parti'li kadınlar olarak çok duyarlı olduklarını belirten Ünal, sorunlarını TBMM gündemine taşınmasında partilerinden Antalya'da kadın milletvekili Gökçen Enç'in bulunmasının kendileri için bir şans olduğunu söyledi. Kadına şiddetin önüne geçilmesinde imza atan ülkeler arasında ilk Türkiye'nin olmasının çok önemli olduğunun altını çizen Ünal, kadına yönelik her türlü ayrımcılık ve şiddeti her zaman kınayacaklarını kaydetti. Ünal, "13 ülkenin imzaladığı İstanbul Sözleşmesi ile kadına yönelik şiddetin önüne daha etkin bir şekilde geçileceğine inanıyorum. Bu konuda Aile ve Sosyal Politikalar Bakanımız Fatma Şahin'in kadına yönelik şiddetin önüne geçmede yaptığı çalışmaları gönülden destekliyoruz." diye konuştu.

Ünal, sözleşme gereği özellikle şiddet gören kadınlar ve çocuklarına güvenli konaklama sağlama ve korunması için güvenlik tedbirlerinin alınacağını kaydetti. İstanbul Sözleşmesi'ne; Türkiye yanı sıra Avusturya, Almanya, Yunanistan, İzlanda, Karadağ, Portekiz, Finlandiya, Fransa, İspanya, İsveç, Slovakya ve Lüksemburg imza atmıştı. (cihan)

Ek 15

Kadına Şiddete Sıfır Tolerans

AKP Antalya Milletvekili ve TBMM Kadın-Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Üyesi Gökçen Özdoğan Enç, "Kadınlarımıza yönelik şiddeti önleme konusunda kararlıyız. Bunun hukuki zeminini de oluşturuyoruz. Kadınlarımız artık daha güvende olacaklar" dedi.Kadına Şiddete Karşı Mücadele konusunda AKP iktidarı tarafından önemli çalışmalar yapıldığını belirten AKP Antalya Milletvekili ve TBMM Kadın-Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Üyesi - Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinde Medyanın Rolü Alt Komisyon Üyesi Gökçen Özdoğan Enç, Kadına Şiddetle Mücadele konusunda en etkin çalışmalardan birisi olan İstanbul Sözleşmesi'nin TBMM Kadın-Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu'nda ve Meclis'te oy birliği ile kabul edildiğini söyledi.

Kadına şiddetin önüne geçilmesinde önemli bir adım olan İstanbul Sözleşmesi'ne ilk imzayı Türkiye'nin attığını belirten Enç, "13 ülkenin imzaladığı İstanbul Sözleşmesi ile kadına yönelik şiddetin önüne daha etkin bir şekilde geçilecek. Sözleşme gereği özellikle şiddet gören kadınlar ve çocuklarına güvenli konaklama sağlanacak ve korunması için güvenlik tedbirleri alınacak. İstanbul Sözleşmesi'ne; Türkiye'nin yanı sıra Avusturya, Almanya, Yunanistan, İzlanda, Karadağ, Portekiz, Finlandiya, Fransa, İspanya, İsveç, Slovakya ve Lüksemburg imza attı" dedi.Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu'nun kadına karşı şiddetle mücadele çerçevesinde bir bildirge yayınladığını ifade eden Enç, "Biz AK Partililer, kadına yönelik şiddete kadın, erkek, genç hep birlikte karşı çıkıyoruz. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımız ile TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu'nun kadına karşı şiddetle mücadele çerçevesinde 'Biz de varız!..' başlıklı bildirgesine Başbakanımız Recep Tayip Erdoğan ilk imzayı atmıştır. İmza kampanyamız dalga dalga yayılıyor. Siyasi görüş ayrımı yapmaksızın bu anlamlı kampanyaya bütün erkeklerin desteğini bekliyoruz. Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü Bildirisi hakkında bilgi almak ve imza kampanyasına katılmak isteyen erkekler aile.gov.tr internet adresinden bilgi alabilir ve kampanyaya destek verebilirler. Amacımız hep beraber bir insan hakkı ihlali olan kadına yönelik şiddetle mücadeleyi topyekun bir seferberliğe dönüştürmektir" diye konuştu.

Ek 16

Meclis gündeminde henüz kadın yok

TBMM'nin yeni yasama dönemine başladığı dönem içerisinde hükümetin Meclis'e büyük çoğunluğu uluslararası sözleşme olmak üzere gönderdiği 204 yasa tasarısı içinde kadınları doğrudan ilgilendiren hiçbir düzenleme yok

İSTANBUL - Kadınlara yönelik şiddet ve kadın cinayetleri günlük yaşamımızın bir parçası olmaya devam ederken hükümet konuyla ilgili bildiğini okumaya devam ediyor. Hükümet hâlâ Avrupa Konseyi'nin İstanbul toplantısında imzaya açtığı ve Türkiye'nin taraf ülke olarak ilk imzayı koyduğu "Kadına Karşı ve Ev İçi Şiddetle Mücadele ve Bunun Önlenmesi Sözleşmesi"ni TBMM'ye gönderdiği 'Uluslararası sözleşmeler' arasına almadı. Yine 'Kadın ve Aile Bireylerinin Şiddetten Korunmasına Dair Yasa Tasarısı' da henüz Meclis'e gönderilmedi.

Pek 'ivedilikle' olmuyor

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin, Meclis öncesi yaptığı bütün açıklamalarda kadına yönelik çıkarılacak ya da değiştirilecek yasalardan dem vurdu ve bu konunun ivedilikle Meclis gündemine getirileceğini belirtti. İstanbul Sözleşmesi olarak anılan Avrupa Konseyi'nin 'Şiddeti Önleme Sözleşmesi ile ilgili tasarının Bakanlar Kurulu'nda imzaya açıldığını ve imzaların tamamlanmasından sonra Meclis Başkanlığı'na gönderilerek ivedilikle gündeme alınarak genel kurulda müzakere edilip yasalaşacağını söyledi. Ancak şimdilik sadece Şahin'in imza koyduğu sözleşme ile ilgili tasarının tüm bakanlar tarafından imzalanıp ne zaman Meclis Genel Kurulu'na geleceği ise belli değil. Söz konusu sözleşme ile ilgili kanun teklifinin de gündeme alınıp alınmadığı, alındı ise kaçıncı sırada yer aldığı meçhul.

Teklifler görüşülmeyi bekliyor

TBMM'nin yeni yasama dönemine başladığı dönem içerisinde hükümetin Meclis'e büyük çoğunluğu uluslararası sözleşme olmak üzere toplam 204 yasa tasarısı ile 7 Kanun Hükmündeki Kararname gönderdiği, ancak bunların içinde kadınları doğrudan ilgilendiren hiçbir düzenleme olmadığı anlaşılıyor. Bu dönem içerisinde Meclis Başkanlığı'na 98 yasa değişikliği teklifi verilirken bunların arasında muhalefet milletvekillerince kadınlar lehine düzenleme öngören 5 ayrı yasa değişikliği teklifi yer aldı. Bu beş teklif de komisyonlarda görüşülmeyi bekliyor.

İki teklif BDP'den

Kadınlar lehine iki yasa teklifi BDP Grup Başkanvekili ve Şırnex (Şırnak) Milletvekili Hasip Kaplan tarafından 7 Ekim tarihinde TBMM Başkanlığı'na verildi. "Cinsel Taciz Suçlarında Cezanın Arttırılması Hakkında Kanun Teklifi" ile bir kimseyi cinsel amaçlı olarak taciz eden kişi hakkında muhakeme yapılabilmesi için aranan mağdurun şikayeti şartının kaldırılması öngörülüyor. Ayrıca, ceza alt sınırının üç aydan altı aya yükseltilmesi; toplumun infialine yol açan, bu nevi suçları topluca işleyen, şiddet kullananlara, alenen açık yerlerde söz ve fiilleri ile cinsel tacizde bulunanlara iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası verilmesi isteniyor.

Kaplan ve arkadaşlarınca verilen ikinci teklifte ise Soyadı Kanunu'nda değişiklik öngörüyor. Teklif ile, kadınların sadece kendi soyadlarını da kullanabilmelerine olanak tanınması öngörülürken Soyadı Kanunu'nda yer alan Türk ibaresinin Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak değiştirilmesi gündeme getiriliyor. Ayrıca kullanılamayacak soyadlarının kapsamının değiştirilmesi isteniyor.

Ek 17

Hukuk devleti kadınlarla olur

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin, "Eğer bu ülke hukuk devleti olacaksa kadının aklını, duygusal zekâsını kullanmadan hedeflerine ulaşamaz. Toplumun bütün gücünü kullanmalıyız. Şiddet bir sonuç. Başa dönüp koruyucu önlemleri almamız gerekiyor. Kadının yaşam hakkı insan hakkıdır. Kız çocukları güçlendirilmeli"

Aile İçi Şiddete Son Kampanyası ve UNFPA Türkiye *(BM Nüfus Fonu)* işbirliğiyle 2005 yılından beri düzenlenen **'Aile İçi Şiddete Son!'** konferansı bu yıl **'Dünya Kadına Yönelik Şiddete Son Günü'** nde yapıldı. Konferans çatısını her geçen gün yükseltiyor ve katılım her geçen yıl artıyor. Bakanlar, bürokratlar, gazeteciler, akademisyenler, iş dünyası, sivil toplum örgütü temsilcileri ve hatta İstanbul müftüsü konuklar arasındaydı.

Bütün konuşmacıların üzerinde konsensus sağlandığı özet görüş şöyle açıklandı: Türkiye'nin birinci sorunu aile içi şiddet gibi görünüyor. Bir insan hakları ihlali olmasına karşın yüzyıllardır kadınlar şiddete maruz kalmaktan kurtulamıyor. Dünyadaki her üç kadından biri şiddet görüyor. Şiddet yelpazesi tecavüz, dayak, işkence, fuhuşa zorlanma, çocuk yaşta evlendirilme ve ölüm diye uzayıp gidiyor. Çünkü şiddet uygulayan erkeklere verilen cezalar hâlâ çok yetersiz.

Siyaset üstü ele almalıyız

New York Times yazarı Nicholas D. Kristof ve Sheryl WuDunn'un kaleme aldığı dünyanın dört bir yanından şiddet mağduru kadınların öykülerini anlatan 'Gökyüzünün Yarısı' kitabının örnözünü yazan Elif Şafak da bu toplantı için Londra'dan gelmişti. Şafak'ın konuşmasında vurguladığı gibi cinsiyet kalıplarını konuşmakta zorlandığımız, bütün kalıpları normal diyerek içselleştirdiğimiz sürece içine düştüğümüz kısırdöngüyü aşamıyoruz. "Siyasi yelpazenin çok farklı yönlerinde duran insanlar kadın meselesinde ayrı düşünüyor. Kadın meselesini siyaset üstü ele almalıyız. Kadınlar kadar erkekleri de anlamalıyız. Çocuklarımıza eşit mi davranıyoruz? Erkek doğurduğunda mutlu olan, onu kızından farklı yetiştiren kadın da düşünmeli. Kadınların okumaya ve yazmaya inanılmaz ihtiyacı var, hikâyelerimizi konuşmak, paylaşmak hepimize iyi gelecek."

3'te

Hukuk devleti kadınlarla olur

Sayfa 1'den devam

Bağış: Erkeklik değil

AB Bakanı ve Başmüzakereci Egemen Bağış, "Aile içi şiddet erkeklik değil, korkaklıktır. İnsanlık suçu olduğu bilinci oturtulursa şiddet azalacaktır" diye konuşmasına başlasa da, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin, "Eğer bu ülke hukuk devleti olacaksa kadının aklını, duygusal zekâsını kullanmadan hedeflerine ulaşamaz. Toplumun bütün gücünü kullanmalıyız. Şiddet bir sonuç. Başa dönüp koruyucu önlemleri almamız gerekiyor. Kadının yaşam hakkı insan hakkıdır. Kız çocukları güçlendirilmeli" gibi çözüm önerileri getirmesi olumlu karşılandı.

Değişim göstergesi

Türkiye'nin Avrupa Konseyi'nin 'Kadına yönelik aile içi şiddetin önlenmesiyle ilgili İstanbul Sözleşmesi'ni parlamentosunda onaylayan ilk ülke olması değişimin başlayacağının göstergesi gibi görünüyor.

Şahin AK Parti İl Gençlik Kolları Kongresi'nde konuştu

Dün de Kalender Plaza'da konuşan Şahin, gençlerin hizmetkarları olduklarını, kadını ve erkeğiyle toplumun huzuru ve barışı için çalıştıklarını, pozitif ayrımcılığı da erkeklerin mutluluğu için istediklerini, nimeti ve külfeti eşit paylaşarak fırsat eşitliği istediklerini bu hayata geçirildiğinde de herkesin çok mutlu olacağına inandıklarını kaydetti.

Şahin, "Biz gençlerimize her zaman doğru yolu gösterdik. Bilim yolunu gösterdik, teknoloji yolunu gösterdik, eğitim yolunu gösterdik. Eğitimde ve sağlıkta fırsat eşitliği için gençlerin yarınından daha emin olmaları için gerekli bütün çalışmaları yapmaya çalıştık" diye konuştu.

Ek 18

"Kadına şiddet, insanlık suçu"

25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü dolayısıyla yazılı açıklama yapan AK Parti Antalya Milletvekili, TBMM Kadın-Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Üyesi Gökçen Özdoğan Enç, "Kadına şiddet insanlık suçudur. Hükümetimiz, kadına yönelik şiddetin kabul edilemez olduğu olgusu ve kararlılıkla çok yönlü ve top yekün seferberlik başlatmıştır. Ak Parti iktidarı döneminde bununla ilgili gerekli anayasal ve kanuni düzenlemeler yapılmıştır. Ancak; Kadına karşı şiddetin önlenmesinde toplumsal cinsiyet eşitliği duyarlılığının arttırılması ve zihinsel dönüşümün sağlanması son derece önemlidir" dedi.

Olumlu adımlar atıldı

Kadına yönelik şiddetin, 21. yüzyılda tüm dünyada sınır tanımaksızın varlığını sürdürmesini üzüntüyle karşıladıklarını belirten Enç, " Şiddet, kadının yalnızca bedensel ve ruh sağlığını etkilemekle kalmayıp, kendine saygısını, güvenini, yaşam kalitesini ve kendi yaşamını kontrol etme yetisini de yitirmesine neden olmaktadır. Hükümetimiz döneminde gerek uluslararası yükümlülüklerimiz ve gerekse ulusal mevzuatımızdaki düzenlemeler çerçevesinde ilgili tarafların işbirliği ile bu konuda yoğun çalışmalar başlatılmıştır. Bunlardan en önemlilerinden biri- si İstanbul Sözleşmesi adıyla bilinen, 'Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu'na dair Kanun Tasarısı'dır" diye konuştu.

Mücadele sözü verdi

Söz konusu tasarıyla birlikte adı geçen sözleşmenin kapsamını da anlatan Enç, şöyle devam etti; "Bu Sözleşme çerçevesinde öngörülen düzenlemeler arasında, devlet kurumlarının ve görevlilerinin kadına karşı şiddet uygulanmamasını sağlaması; kadına karşı şiddet ve aile içi şiddetin önlenmesi, cezalandırılması ve tazmin edilmesine yönelik mevzuat düzenlemeleri; ulusal düzeyde veri toplanması ve eşgüdümden sorumlu bir resmi kurumun tespit edilmesi bulunmaktadır. Ayrıca şiddet mağduru kadınların korunup desteklenmesi ve faillerin cezalandırılması konularında yasal düzenlemeler de yapılmaktadır. Bir kadın, bir anne ve bir milletvekili olarak, TBMM'deki diğer kadın milletvekillerimiz ve bize destek verecek bütün milletvekillerimiz ile birlikte kadınlara yönelik şiddetin ve ayrımcılığın son bulduğu, ailelerin huzur ve refah içinde yaşadığı mutlu Türkiye için çalışacağıma söz veriyorum."

Ek 19

ÇALIK: ESAS DEĞİŞİM ZİHİNLERDE OLMALIDIR

AK Parti Malatya milletvekili Öznur Çalık, "Düzenlemelerin kadınları şiddete karşı korumada gerekli ama yeterli olmadığı, esas değişimin zihniyetlerde olması gerektiği açıktır" dedi.

25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü nedeniyle yaptığı yazılı açıklamada, "Kadına yönelik şiddetin yok edilmesi için öncelikle ortada bir şiddet sorunu olduğunu kabul etmek, kamuoyunun farkındalığını arttırmak gerekmektedir. Yasal düzenlemeler yaşanan somut sorunlar ışığında şekillendirilmelidir. Türkiye bu meseleyi her vesileyle tartışmaya devam etmektedir ve son 10 yıldır çok büyük mesafeler almıştır. Tartışmanın boyutları her geçen gün daha makul bir çizgiye gelmektedir. Çünkü, bütün insan hak ve hürriyetlerine, adalete ve merhamete öncelik veren bir iktidarımız ve hükümetimiz var. " diyen AK Parti Malatya milletvekili Öznur Çalık, daha sonra şunları belirtti:

"Bu anlayışla tarihi adımlar atan hükümetimiz anayasada, Türk Ceza Kanununda, İş kanununda, Aile Mahkemelerinin kurulmasında, çalışan kadınların annelik haklarında, Belediyeler Kanununda, Devlet memurları kanununda kadın haklarını önceleyen, ailenin sağlığını, mutluluğunu esas alan devrim niteliğinde yenilikler getirmiştir. 24. Dönemde inşallah yasalaştıracağımız kadına karşı şiddetin önlenmesine dair yasa taslağı ile; 1 ayı geçen koruma kararları için getirilen belgelendirme zorunluluğunu kaldırıyoruz.

Böylece şiddete maruz kalma tehdidi altında olanların da korumadan yararlanabilmesini sağlayacağız. Aile hakimlerine, durumun özelliğine göre, 6 aydan uzun ya da süresiz koruma kararı verme hakkı sağlıyoruz. Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ve Dışişleri Komisyonumuzdan bu hafta geçen "İstanbul Sözleşmesi" nde yer alan "Şiddet olaylarında uzlaşma ve arabuluculuk yapılamaz" maddesi ile "Kadına yönelik şiddet, toplumsal güç eşitsizliklerinden kaynaklanan bir insan hakkı ihlali ve ayrımcılıktır" maddesinin yasada yer almasını sağlayacağız."

Ancak ne olursa olsun; yasal düzenlemelerin kadınları şiddete karşı korumada gerekli ama yeterli olmadığına dikkat çeken Çalık, "Esas değişimin zihniyetlerde olması gerektiği açıktır. Nereden gelirse gelsin kadına uygulanan her türlü şiddet ve ayrımcılığa karşı toplumumuzu mücadele ve dayanışmaya davet ediyorum" ifadelerini kullandı.

Ek 20

AKP Kocaeli Milletvekili Sibel Gönül

Kadına şiddete karşı kampanya

AKP Kocaeli Milletvekili Sibel Gönül, 'Daha az şiddetin olduğu, daha adil, daha mutlu bir dünya için 'hep yanımda ol' diyoruz' sloganıyla bir kampanya başlatacaklarını söyledi

TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanı AKP Kocaeli Milletvekili Sibel Gönül, tanışma ve komisyon çalışmaları çerçevesinde ne yapabilecekleri noktasında görüş alışverişinde bulunmak üzere Parlamento muhabirleri ile bir araya geldi. Toplumsal cinsiyet eşitliğinin gerçekleştirilmesi çalışmalarının daha sağlıklı yürütülmesi noktasında medyanın sesine ihtiyaç olduğunu belirten Gönül, komisyon-kamuoyu ilişkisinin daha etkin kurulabilmesi için Parlamento muhabirleriyle ne yapabilecekleri noktasında görüş alışverişinde bulunmak kapsamında bir araya gelmek istediğini ifade etti.

KADININ SORUNU MECLİSTE

Toplantıda gazetecilerin, kadına yönelik şiddet konusundaki sorularını cevaplandıran Gönül, sözlerinde şunları kaydetti: "İstanbul Sözleşmesi diye geçen ve 13 ülke tarafından imzalanan kadına karşı şiddetin önlenmesi ile ilgili Avrupa Konseyi tarafından imzaya açılan, Türkiye'nin de imza attığı bir kanun şu anda Meclis'e geldi. Önümüzdeki hafta Salı günü biz KEFEK olarak gündeme alıyoruz. Biz esas komisyon değiliz, tali komisyonuz. Esas komisyon Dışişleri Komisyonu, ama Adalet Komisyonu'na da gidecek. Dışişleri Komisyonu'nda görüşülerek, tahmin ediyorum 25 Kasım günü Kadına Karşı Şiddetin Kınanması Günü'nde Genel Kurul gündemine gelecek. Hemen akabinde hükümet tarafından hazırlanan Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi ile ilgili kanun tasarısı var, onu bekliyoruz. Komisyonumuz bu iki kanunu da tali komisyon olarak görüşecek. İkisinin birbiri ile uyumuna, tamamlanması gereken hususlar var mı incelenecek. İkisi de çok geniş kapsamlı."

KAMPANYA 25 KASIM'DA

Azize Sibel Gönül, kanun tasarısının hazırlanmasında akademisyenler, yargı mensupları ve sivil toplum örgütleri ile görüşüldüğünü belirterek, "Şiddet aslında toplumda her alanda var. Sporda var, çocuğa karşı var, trafikte var, kadına karşı var. Şiddet konusunu bir bütün olarak ele almakta fayda var" ifadesini kullandı. Sibel Gönül, 'Daha az şiddetin olduğu, daha adil, daha mutlu bir dünya için 'hep yanımda ol' diyoruz' sloganıyla bir kampanya başlatacaklarını söyledi. Gönül, 25 Kasım Cuma günü başlatacakları kampanya için ve bununla ilgili afişler ve slayt gösterileri hazırladıklarını bildirdi.

Ek 21

Tülay ŞUBATLI
tsubatli@htgazete.com.tr

YAZI DİZİSİ (1)

Meclis'in Yeni Hanımelleri

YENİ dönemde Meclis bambaşka olacak. Geçtiğimiz dönem 50 olan kadın milletvekillerinin sayısı, 12 Haziran'da yapılan Milletvekili Genel Seçimleri'nin ardından 78'e yükseldi. Bu rakam kadın erkek eşitliğini sağlamaya yönelik yasalar çıkaran Parlamento'da kadın milletvekili sayısının bir "eşitsizlik" sembolü gibi yorumlanmasına neden olsa da, geçen dönemlerle kıyaslandığında yaşanan artış 'seçimin gerçek kazananı:

'Kariyer de yaparım çocuk da' dediler, TBMM'ye girdiler

Kadınlar' diye basına yansıdı. Meclis'in "Erkek" şapkasına "Kadın" elinin daha fazla değeceği gerçeğini ortaya koydu.

78 kadın milletvekilinin yarısından fazlası ilk kez Ankara'ya gidip, Meclis'teki koltuklarda yerlerini alacak. Halkın düşüncelerini Meclis'e yansıtan kadın vekillerin profiline bakıldığında, hepsinin iyi eğitim gördüğünü öncelikle belirtmemiz gerekiyor. Mesleklerinin zirvesinde olan doktor, avukat, mühendis, mimar, ekonomist, sanatçı ve gazeteci kadın vekillerin birçoğunun siması ise biliniyor...

HABERTÜRK, 'Kariyer de yaparım çocuk da' diyen, bilgi ve birikimlerini ülke sorunlarının çözümü için kullanacak olan kadın vekillerle neler yapacaklarını konuştu, sordu. Yeni seçilen ve Meclis'le ilk kez tanışan kadın milletvekilleri yeni dönemde Meclis gündemine hangi sorunları taşıyacak? Kadına yönelik şiddetin sona ermesi için ne öneriyorlar? Yeni kadın vekillerimiz sizin için anlattı...

'Evlilikten önce erkeklere psikolojik test yapılabilir'

Tülay BAKIR
- Doğum Tarihi: 1947
- Partisi: AK Parti
- İli: Samsun
- Mesleği: Doktor

'Kadına yönelik şiddetin önlenmesini istiyorsak erkekler eğitimli olmalı, çünkü şiddeti uygulayan erkek. Evlenmeden önce sağlık kontrolüne gidiyor ya insanlar, bu esnada çok ciddi bir psikolojik testten geçirilmeli, şiddete meyilli olanlar burada ayıklanmalı. Ben evlilikten önce erkeklerin ciddi bir kursa tabi olmalarında yarar görüyorum. Psikologlar, sosyologlar ve aile danışmanları ile 2 ay süren kurs görmeli. Kursun bitiminde sertifika zorunluluğu olmalı. Şiddet uygulayan cezalandırılacağını, kadın da şiddet uygulandığında ne yapması gerektiğini bilir." Bu kişiler evlendikten 1 yıl sonra da uzmanların çat kapı gidip görüşme yapmaları suretiyle kontrol edilmeli, varsa sorunları öğrenilmeli."

Türkan DAĞOĞLU

- Doğum Tarihi: 1945
- Partisi: AK Parti
- İli: İstanbul
- Mesleği: Doktor

Eğitimin 11 yıla çıkarılması gerekir

"BEN Meclis'e bir kadın savunucusu olarak değil milletin bir vekili olarak giriyorum. Eğitim konusunda ısrarla duran bir milletvekili olacağım. Kız çocuklarının okullara devam etmesi sağlanmalı. Mecburi eğitimin 8 yıla kadar değil 11 yıla kadar yapılması için gereken yapılmalı. Şiddet konusunda, binlerce kadın erkekler yüzünden engellendiği için ileriye dönük hiçbir şey yapamıyor. Örneğin üniversite mezunu kadınlar var çalışamıyor çünkü kocası engel oluyor. Bu durum kanunlarla düzeltilmeli."

Nedret AKOVA

- Doğum Tarihi: 1948
- Partisi: CHP
- İli: Balıkesir
- Mesleği: Avukat

Savcı, kadın lehine koruma çıkartmalı

"Şiddet uygulayan erkeğe yönelik "Eve yaklaşma yasağı" yalnızca boşanma davalarında var. Oysa kadın adliyeye başvurup "Kocam beni tehdit ediyor, dövüyor" dediği zaman da savcı re'sen erkek için evden uzaklaştırma kararı almalı."

Binnaz TOPRAK

- Doğum Tarihi: 1942
- Partisi: CHP
- İli: İstanbul
- Mesleği: Sosyolog, CHP PM Üyesi

Tüm sorunlarla ilgileneceğim

"KADINLARIN sorunlarının yanı sıra dışlanan, ötekileştirilen, temel hakları ve özgürlükleri kısıtlanan, ayrımcılığa uğrayan herkesin sorunlarıyla ilgileneceğim. Kadınların erkeklerden üstün olması gerektiğine inanıyorum."

Sena KALELİ

- Doğum Tarihi: 1956
- Partisi: CHP
- İli: Bursa
- Mesleği: İş kadını, CHP PM Üyesi

Yardımların takipçisiyim

"VATANDAŞA yapılan yardımların kriterleri, iktidar partisinin erzak, kömür alımlarıyla ilgili süreçlerin takibi, köylerde atıl kalmış okulların kültür evlerine dönüştürülmesi, kadınların iş dünyasına katılımının arttırılması gibi birçok konuda aktif çalışmalar yürüteceğim."

Sevim SAVAŞER

- Doğum Tarihi: 1977
- Partisi: AK Parti
- İli: İstanbul
- Mesleği: Florence Nigh. Hem. Yük. Okulu Müd.

Şiddeti önlemek için eğitim şart

"ŞİDDET konusunda kadının güçlendirilmesi, bilinçlendirilmesi, farkındalığının yaratılması çok güzel ama yeterli değil. Yalnızca kadınların eğitilmesi değil erkeklerin de eğitilmesi gerekiyor. Çünkü şiddeti uygulayan erkekler. Bu konuda adım atılmalı."

Belma SATIR
- Doğum Tarihi: 1961
- Partisi: AK Parti
- İli: İstanbul
- Mesleği: Avukat

Kadın girişimciliğini artırmalıyız

"PEK ÇOK sivil toplum örgütünde aktif olarak çalıştım, çeşitli görevlerde bulundum. Meclis'te de kadın istihdamının ve girişimciliğinin artırılmasına yönelik çalışmalar yapacağım. Eğer kadının bakmakla yükümlü olduğu ebeveyn ve çocukları ile ilgili sorumluluklarından doğan yükünü alırsanız, iş hayatında çok daha öne gecegeçektir. Bunu destekleyici politikalar gerekiyor. Şiddet, insan hakları ihlalidir."

Tülay KAYNARCA

- Doğum Tarihi: 1969
- Partisi: AK Parti
- İli: İstanbul
- Mesleği: Gazeteci

Sosyal sorumluluk projelerine eğileceğim

"KADINLAR, engelliler, çocuklarımız, yaşlılarımız, aileyi ilgilendiren konu başlıklarında sosyal devlet anlayışı çerçevesinde yapılacak sosyal sorumluluk projeleri gündemimde olacak. Temel olarak bu konularla ilgileneceğim. Bunun yanı sıra kadına yönelik şiddet ülkemizde büyük sorun. Bu konuda toplumun eğitimine ağırlık verilmeli."

Aylin NAZLIAKA

- Doğum Tarihi: 1968
- Partisi: CHP
- İli: Ankara
- Mesleği: İş kadını, CHP PM Üyesi

Kadın istihdamını artırmak için çalışacağım

"EN temel biçimiyle kadın ve genç istihdamı üzerinde çalışacağım. Onları çalışma hayatına teşvik etmek ve genel işsizlik sorunuyla baş edebilmek adına, istihdamın işveren üzerindeki yükünü azaltarak kayıtdışılığı önlemeye yönelik çalışmalar yapacağım. Sığınma evlerinin genel işleyişiyle ilgili yapılması gereken şeyler olduğunu düşünüyorum. Çünkü kadın sığınma evinden sonra tekrar kocasına teslim edilip öldürülüyor. Buna çözüm bulmak gerekiyor."

Melda ONUR

- Doğum Tarihi: 1963
- Partisi: CHP
- İli: İstanbul
- Mesleği: İletişim Danışmanı

Haklar üzerine çalışacağım

"BU ülkede herkes rahat nefes alana kadar insan hakları alanında çalışacağız. Çevre de Meclis'in gündemine taşıyacağım konulardan biri olacak. Kadını salt koruyan değil, şiddeti uygulayanı da bu suçtan men eden, cezalandıran bir yasa çıkarmamız lazım. Kadınlar sosyal şiddete de maruz kalıyor. Türkiye'nin her yanında kadın erkek eşitliğini sağlama yönünde yasa, yönetmeliklerin hayata geçmesi gerekir."

YARIN: YEMİN TÖRENİNDE YAKASINA SİYAH KURDELE TAKACAK KADIN VEKİL KİM?

ANADOLU basınından

DİYARBAKIR'A MOBİL TRAFO

TEDAŞ Diyarbakır İl Müdürlüğü, sulu tarımla ilgilenen çiftçilere kolaylık sağlaması amacıyla Bismil ve Çınar'da mobil trafoları hizmete soktu. TEDAŞ'tan yapılan yazılı açıklamada, bir yıl önce Çınar ve Bismil'de elektrikli pompa ve su dinamoları ile tarlalarını sulayan çiftçilerin voltaj düşüklü kesintilere tepki gösterdiği hatırlatıldı.

Söz

İŞGALİYEYE ZABITA ÖNLEMİ

BURSA Büyükşehir Belediyesi Zabıta Dairesi Başkanlığı, kentin muhtelif yerlerinde bulunan marketlerin önlerine açları seyyar sergilerle mücadeleye devam ediyor. Dün Büyükşehir Belediyesi Zabıta Dairesi Başkanlığı'nda gerçekleştirilen toplantıda, seyyar sergilerin kaldırılması için gereken önlemler tekrar incelendi. Toplantıda, marketlerin önlerine açılan sebze ve meyve reyonlarının kaldırılması için yasal işlem başlatılmasına karar verildi.

BURSA

FKB'DE ŞOK BİR KARAR

GİRESUN Fiskobirlik Yönetim Kurulu Başkanı Lütfü Bayraktar, Toprak Mahsulleri Ofisi'nin(TMO) birliğe, yağlık olarak işlenmesi şartıyla kilosu 1.1 TL'den 50 bin ton fındık satması yönündeki kararının değişmemesi halinde işçi çıkarmak zorunda kalacaklarını ifade etti. Öz Gıda İş Sendikası Genel Mali Sekreteri Emin Sürücü ise birlik işçilerinin içerisinde bulunduğu durumdan yanlış yönetimi sorumlu tuttu.

ilkhaber

ESNAF DERTLİ

35 yıllık marangoz ustası Enver Cica, 20 yıl önce ortağı Hasan Ataş ile birlikte marangoz atölyesi açtıklarını belirterek, "Sektörde son yıllarda istikrar yok. Ortağım ve ben 35 yıllık marangoz ustasıyız. 20 yıl önce yaptığımız işlerin karşılığını müşteriden peşin alıyor, ihtiyacımız olan malzemeyi de peşin temin ediyorduk. Son 4-5 yıldır yaptığımız işler veresiyeyle dönüyor. Veresiye yüzünden gelirlerimiz giderlerimizi karşılamaz oldu. Bu da bizi olduğumuz güç bir durumda bırakıyor" dedi.

Hakimiyet

HABERTÜRK ve TURKCELL İşbirliği ile 3G
GAZETENİZ HABERTÜRK CANLI OLARAK CEBİNİZDE
Suriye'de on binlerce gösterici sokaklarda
Mine Kim İstanbul fotoğrafları
Haftanın otomobili
Wimbledon Tenis Turnuvası
7526

Ek 22

Kadına sahip çıkmayan iktidara DP'lilerden tepki

Demokrat Parti Kadın Kolları Genel Başkanı Av.Ayşegül Dalkır Kahveci Hükümeti sert ifadelerle uyardı... "Maalesef kadını yok gören siyasi irade kadına yapılan şiddet konusunda ağzını açmamaktadır. PKK Terörüne verdiğimiz şehit sayısından fazla kadın ülkemizde canice katledilmiştir.Halen katledilmeye devam etmektedir. 2002 yılında iktidara gelen AKP hükümeti her alanda olduğu gibi kadına karşı şiddet ve cinayetlerde kadınların aleyhine olacak bir tablonun yaşanmasına sebebiyet vermiştir. Kadına yönelik olarak işlenen cinayetler 2002 yılında resmi olarak 66 kadındır. Maalesef 2009 yılında 700 'e ; 2010 yılının ilk yedi ayında 300 'e çıkan kadına karşı işlenen cinayet sayısı AKP hükümetinin pozitif ayrımcılık adı altında kadınların yaşama hakkına karşı bile ne kadar pozitif olduğunu göstermektedir.

Kadınları siyaset malzemesi yaparak pozitif ayrımcılık yapacağım diyerek referandumda oy isteyen AKP iktidarı şu ana kadar Kadına karşı pozitif değil ; Cumhuriyet tarihinin en negatif hükümeti olarak tarihe geçmiştir.Türk kadını mevcut elde etmiş olduğu haklarını kaybetmek ile karşı karşıyadır.

Hiçbir iktidar döneminde bu rakamlarla ifade edilecek derece kadın canice katledilmemiştir. Kadına karşı şiddeti Hukukun üstünlüğü çerçevesinde ele almayıp Töre'nin üstünlüğü çerçevesinde ele alan bir iktidar grubu tarafından yönetilen bir ülkede yaşıyoruz.

Ek 23

‘Kadına şiddetin asıl nedeni iktidardır’

TEVFİK AKBAŞ / AYDIN

Aydın’da, CHP Aydın İl Kadın Kolları’nın düzenlediği, Aydın Belediye Başkanı Özlem Çerçioğlu’nun yanı sıra STÖ’lerin de destek verdiği eylemde, kadına yönelik şiddet kınandı. Atatürk Parkı önündeki protestoda, basın açıklamasını CHP Aydın İl Kadın Kolları Başkanı Ayşe Özdemir yaptı.

Özdemir, “CHP olarak kadınların, kadın oldukları için şiddete maruz kalmalarını kınıyoruz. Hükümet, kendi yönetim döneminde, son 10 yılda, kadın cinayetlerinde görülen yüzde bin 400’lük artışın hesabını vermelidir. Kadına şiddetin asıl nedeni mevcut siyasal iktidarın kadına bakış açısında yatmaktadır. Kadını ikinci sınıf vatandaş gören, ‘3 çocuk doğur’ önerisiyle evine kapatan, toplumsal yaşamın dışına iten anlayış iktidardan uzaklaştırılmadıkça kadına şiddet durmayacaktır. CHP, kadına yönelik her türlü şiddetin önlenmesi için geliştirilen uluslararası ve ulusal hukukun samimi sahibi ve takipçisi olacaktır. Bu sorun ortadan kaldırılıncaya kadar da bu tavrını kararlı bir biçimde sürdürecektir” dedi.

Ek 24

"Kadın cinayetlerinde görülen yüzde 1400'lük artış sorgunlanmalıdır

MALATYA (İHA) - Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Malatya İl Kadın Kolları Başkanı Güllü Tuncer, "Son yılda kadın cinayetlerinde görülen yüzde 1400'lük artış sorgulanmalıdır" dedi.

CHP Malatya il binası salonunda '25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Mücadele Günü' nedeniyle kadın yöneticilerle birlikte basın açıklaması yapan CHP Malatya İl Kadın Kolları Başkanı Güllü Tuncer, "25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Mücadele Günü nedeni ile buradayız. Kadına yönelik şiddetten sadece şiddete uğrayan kadın değil, çocuklar, bütün kurumlar ve toplum zarar görür. Ülkemizde, Adalet Bakanlığı'nın resmi istatistiklerine göre, 2000'li yılların başlarında yılda 66 olan kadın cinayeti sayısının bu yıllarlın sonunda bini aşmıştır. Bu hükümet döneminde, son yılda, kadın cinayetlerinde görülen yüzde 1400'lük artış sorgulanmalıdır " ifadelerini kullandı.

"Kadına karşı şiddet, bir zihniyet sorunudur" diyen Güllü, "Kadına şiddetin asıl nedeni mevcut siyasal iktidarın kadına bakış açısında yatmaktadır. Kadını ikinci sınıf vatandaş gören, üç çocuk doğur önerisi ile evine kapatan, toplumsal yaşamın dışına iten anlayış iktidarda kaldıkça kadına şiddet durmayacaktır. Cumhuriyet Halk Partisi kadına yönelik her türlü şiddetin önlenmesi için geliştirilen uluslararası ve ulusal hukukun samimi sahibi ve takipçisi olacaktır. Bu sorun ortadan kaldırılıncaya kadar da bu tavrını kararlı bir biçimde sürdürecektir" diye konuştu.

Ek 25

Milletvekili Ulema kadın ve aile şiddetinden korunmasına dair kanun tasarısı imzaya sunuldu

İZMİR - AK Parti İzmir Milletvekili Nesrin Ulema, kadın ve aile bireylerinin şiddetten korunmasına dair kanun tasarısının imzaya sunulduğunu, aile ve sosyal destek hizmetlerinde her ailenin bir sosyal destek uzmanının olacağı yeni bir sistemi hayata geçirmek için de çalışmaların sürdüğünü söyledi.

'Şiddet Geleceğimizi Karartmasın Projesi' kapsamında Karşıyaka Soroptimist Kulübü tarafından sahnelenen 'Şiddetme' isimli tiyatro gösterisini izleyen AK Parti İzmir Milletvekili Nesrin Ulema, oyunun ardından düzenlenen törende bir konuşma yaptı. Son zamanlarda basında yer alan kadın ve aile bireylerine yönelik şiddet olaylarını üzüntüyle takip ettiğini belirten Ulema, şiddete maruz kalan kadınlarda hak ve hukuk bilincini yükseltmek için düzenlemelerde bulunulacağını dile getirdi. Aynı zamanda TBMM Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu üyesi olan Ulema, "Yasalardaki hakkın, hukuk arayışının toplumsal bir farkındalığa dönüştürülebilmesi gerekiyor. Toplum ve bizlerin ortak arzusu, aile içi şiddet ve istismarların sona erdiği bir toplum oluşturmaktır" dedi. Kadın ve aile bireylerinin şiddetten korunmasına dair kanun tasarısının imzaya sunulduğunu hatırlatan Ulema, "Son zamanlarda basında yer alan kadına yönelik aile içi şiddet, yıldırma, taciz olaylarını üzüntüyle takip ediyoruz. Şiddete maruz kalan kadınlarımıza hem bilinç yükseltme, hem şiddetle mücadeleyle ilgili ne yapması gerektiğini gösteren kısa tanıtıcı filmler hazırlandı. Bunu bir kampanyaya dönüştürüp, medyayı da bu kampanyaya dahil ederek kamuoyu algısı ve bilincini yükseltmek istiyoruz. Özellikle hükümetimiz döneminde kadınlarımızın istenilen konuma ulaşması ve kadına karşı şiddetin engellenmesine yönelik önemli çalışmalara imza atıldı ve atılmaya devam ediliyor. Savunma gücü olmayan, imkanları dahilinde mecbur bırakılan, ezilen kadınların her zaman yanında yer alacağız. Aile ve sosyal destek hizmetlerinde her ailenin bir sosyal destek uzmanının oluşturulduğu yeni bir sistemi hayata geçirmek için planlama aşamasındayız. Bununla beraber şiddete maruz kalan kadın ve aile bireylerinin yanında olmuş olacağız" diye konuştu.

Ek 26

Kadın cinayetlerinin takipçisi olacağız

CHP Genel Başkan Yardımcısı Bilgehan, kadın cinayetleri ve kadına yönelik şiddetin takipçisi olacaklarını bildirdi.Bilgehan, yazılı açıklamasında, kadın cinayetlerine her gün bir yenisinin eklendiğini belirtti

Devletin, kadınların yaşam hakkını koruyamadığını öne süren Bilgehan, şöyle devam etti:"En son Hatay'da ailesi tarafından vahşice öldürülen Ceylan felaketi ile sarsıldık. Bu son olay ve diğerleri, yasaların ve uygulamanın yetersiz kaldığını ve siyasetçisi, basını, yargısı, kolluk güçleri, sivil toplumu ile hep beraber kadınlara yönelik şiddete karşı bir seferberliğe girişmemiz gerektiğini gösteriyor.

Kadının adının kaldırıldığı bir bakanlığın üstlenemeyeceği kadar önemli olan bu mücadelede hedef öncelikle yeni kuşaklara kadın-erkek eşitliği ve evrensel insan hakları konularında aydınlatıcı eğitim vermektir. Çağlar öncesinden kalan insanlık dışı adetleri uygulamayı sürdüremeyiz. Ne kadar zor gibi görünse de başka ülkelerin başardığını ülkemizde de gerçekleştirmeliyiz ve insan ilişkilerinde saygıya dayalı bir zihniyet devrimi yapmalıyız. Kadına şiddet uygulayanların bileklerine değil, beyinlerine kelepçe lazım."

CHP'nin Türkiye'deki kadınlara eşit vatandaşlık hakkını kazandıran parti olduğunu ifade eden Bilgehan, parti olarak, kadın cinayetleri ve kadına yönelik şiddetin takipçisi olacaklarını belirtti.

Kadın cinayetleri ile ilgili davaları da yakından izlemeye devam edeceklerini bildiren Bilgehan, "Bu davalarda azmettirici aile bireyleri dahil olmak üzere bütün suçluların en ağır cezaları almasını bekliyoruz. TBMM'nin tatilde bulunduğu sürede İnsan Haklarını İzleme ve Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonlarının çalışmaya devam etmeleri kararını doğru buluyoruz. Ne yazık ki kadın katilleri yaz tatili yapmıyorlar" ifadesini kullandı.

Ek 27

TKMM:TÜRKİYE'DE KADINA YÖNELİK ŞİDDET ARTMAKTADIR

Türkiye küçük Millet Meclisleri (TkMM), 21 ilde yaptığı toplantılarda, "kadına yönelik şiddetin arttığı" ortak paydasında buluştu.

AK Parti İstanbul Milletvekili Nursuna Memecan, TkMM Meclis Koordinatörü Oya Özden ile düzenlediği basın toplantısında, Mart ayında yapılan çalışma hakkında bilgi verdi.

Memecan, kadına yönelik şiddet konusuyla özel olarak ilgilendiğini, üyesi olduğu Avrupa Konseyi Eşitlik Komitesinde de konuyla ilgili çalışmalar yaptıklarını anlattı.

Memecan, "Avrupa Konseyi, kadına yönelik şiddet konusunda bir konvansiyon hazırlıyor. Nisan ayında son halini alacak. Konvansiyonu, üye ülkeler imzalamak zorunda. Konvansiyon, kadına yönelik şiddetin önlenmesinde önemli bir belge olacak" dedi.

AK Parti milletvekilleri olarak kadına yönelik şiddetin önlenmesiyle ilgili yasa teklifine imza attıklarını hatırlatan Memecan, konuyla ilgili yapılacak daha çok iş olduğunu vurguladı. Kadına yönelik şiddetin önlenmesinde kadınların bilinçlenmesi kadar erkeklerin bilinçlendirilmesinin de önemli olduğunu ifade eden Memecan, şöyle konuştu:

"Erkeklerin gerekirse terapiye tabi tutulması, grup terapileri uygulanması, kendisini kontrol edemeyenlere yönelik yurtdışında olduğu gibi dayanışma grupları içinde yer almaları söz konusu olabilir. İş, sonuçta erkekte bitiyor. Cezalar caydırıcı olmakla birlikte tedavi de düşünülmeli. Şiddete uğrayan kadınların kalabileceği mekanların artırılması, kadınların ayaklarının üstünde durabileceği şekilde yardım bulması gibi önlemler de şiddetin önlenmesinde yararlı olacak. Konuya duyarlılık arttıkça, şiddet gören kadın sayısı da artıyor mu diye bir algı oluşuyor. Bunu bilmeye imkan yok. Çünkü geçmişte konuyla ilgili istatistiki çalışma yoktu. Kadına yönelik şiddetle ilgili çalışmalar arttıkça şiddet gören insan sayısının azaldığını göreceğiz."

Memecan, "TÜSİAD, Mecliste türbanlı milletvekili olabileceğini söylüyor, siz ne düşünüyorsunuz" sorusuna, "Kadın her türlü kıyafetle her işi yapabilir. Hiçbir kadın kılık kıyafetinden dolayı bir şeylerden mahrum kalmamalı. Bu benim şahsi görüşüm" karşılığını verdi.

Özden'in verdiği bilgiye göre, TkMM'nin 21 ilde yaptığı ve 12 milletvekilinin katıldığı toplantılarda, "kadına yönelik şiddet ve Türkiye'de kadının durumu" irdelendi. Toplantılarda, "Türkiye'de kadına yönelik şiddetin arttığı, şiddetin önlenmesinin öncelikle devletin sorumluluğunda olduğu, daha etkin yasal düzenlemeler yapılması, kolluk güçleri, mahkemeler, medya ve ilgili kamu kurumlarının sorumluluğunun büyük olduğu, kadına yönelik pozitif ayrımcılığın gerekli olduğu" ortak paydasında buluşulduğu bildirildi.(AA)

Ek 28

CHP'li Tarhan'dan Bakan Şahin'e mektup

CHP'li Tarhan, Bakan Şahin'e 'kadına yönelik şiddet'le ilgili mektup yazarak, "Umarım adli ve inzibati önlemlerle kadının aşağılanmasının ve maruz kaldığı şiddetin önünün alınabileceğinizi zannetmiyorsunuz" dedi

CHP Grup Başkanvekili Emine Ülker Tarhan, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin'e, "kadına yönelik şiddet" konusunda açık mektup yazdı. Tarhan, " ölü kadın bedenlerinin bir daha manşetlere taşınmaması dileği ile " başladığı mektubunda, Türkiye'de 2002 yılında 66 kadının cinayete kurban gittiğini, 2010 yılında bu sayının 1550'ye yükseldiğini belirtti. Bu sayının artmasında, iktidarın, özel sorumluluğunu sorgulaması gerektiğini kaydeden Tarhan, " Kadını sadece bir nesneye indirgeyen anlayışın derinleşmesi, örneğin yaşlı adamların küçük kızları taciz etmesini, yandaşı yapmışsa meşru kılmaya çalışan ve iktidarınızın destek verdiği, verdiğinden fazlasını da aldığı medya kuruluşlarının sorumluluğu olabilir mi? " ifadelerine yer verdi. Tarhan, mektubunda şu görüşleri dile getirdi: "Kadın ölümlerinin arkasındaki somut gerçeklere de bakmalı'diyerek 'ölen mi suçlu, öldüren mi?'gibi vahşi bir soruyu zihinlere yerleştirmeye çalışan, hak arayan kadını 'sokakta babasız çocuk yapar uygarım' diyerek aşağılayan birileri sizce uygar kadına şiddetin yanında mı, karşısında mı durur Sayın Bakan? Kendisi gibi olmadığını düşündüğü kişilere ancak tahammül ettiğini söyleyen, açık giyinen kadınların taciz ve tecavüzü meşru kıldığı yolundaki cümleleri kurabilen üniversite hocalarının sürecin artık bir facia haline dönüşmesinde hiç mi payları yoktur? Güneydoğu'daki kadınların 'ikinci-üçüncü eş olarak alınmasının'barışa katkı sağlayacağı gibi gerici fikri tabanlar üzerinde durup 'parlak'önerilerde bulunanların sürece katkısı olmuş mudur dersiniz? Bunları algılamadan, sorgulamadan, cesaretle dillendirmeden, Mustafa Kemallerin önderlik ettiği aydınlanma devrimine bir taş ekleme heyecanı, bilinci olmadan olmaz, olmuyor Sayın Bakan. Bakın ölü kadın bedenleri var artık manşetlerde. Bunda inanın devr-i iktidarınızın sorumluluğu yadsınamaz. Umarım sadece adli ve inzibati önlemlerle kadının aşağılanmasının ve maruz kaldığı şiddetin önünün alınabileceğinizi zannetmiyorsunuz. Aksi halde karanlıktasınız ve karanlıkta iğne aramaktasınız.

Ek 29

KADIN CİNAYETLERİNİ DURDURACAĞIZ PLATFORMU MECLİS ÖNÜNDEN SESLENDİ:

‘Kadın cinayetleri münferit değil sistematiktir’

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu, kadın cinayetlerinin münferit değil sistematik olduğunu belirterek bu konuda Meclis’te AKP, BDP ve CHP kadın milletvekilleriyle görüşmeler yaptıklarını belirtti. BDP Milletvekili Sebahat Tuncel de, kadın cinayetlerine karşı Meclis Başkanlığı’na kanun teklifi verdi.

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu, konuya ilişkin Meclis önünde basın açıklaması yaptı. “Kadın cinayetleri sistematiktir”, “Örgütlü kadınlar katilleri yenecek”, “İşbirlikçi devlet hesap verecek”, “Kadın katillerine indirim değil ağır ceza” sloganlarını atan kadınlar adına açıklama yapan Merve Çakmakçı, sayıları gün geçtikçe artan kadın cinayetlerine karşı yürüttükleri mücadelede kritik bir aşamaya geldiklerini ifade etti. Çakmakçı, başka hiçbir konuda görülmeyen artışın son 7 yılda yüzde bin 400 kadın cinayeti oranı ile karşılarına çıktığını belirterek, kadın katillerine verilen cezaların indirime tabi tutulmasının, koruma talep eden kadınların korunmayarak katillerin kucağına itilmesinin cinayetlerin artmasında önemli nedenler olduğunun altını çizdi. Sorunların yasalardan kaynaklanmadığını ifade eden, yasa koyucuların artan kadın cinayetlerini açıklayamadığına dikkat çeken Çakmakçı, kadın cinayetlerini durduracak zorunlu yasal düzenlemelerin yapılması için mücadelelerine devam ettiklerini bildirdi.

BDP’DEN KADIN CİNAYETLERİNE KARŞI KANUN TEKLİFİ

BDP İstanbul Milletvekili Sebahat Tuncel Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu’nun hazırladığı kanun teklifini Meclis’e sundu. Tuncel, 4320 sayılı Ailenin Korunması Kanunu Hakkında Kanunu’nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin gerekçesinde sadece geçen yıl verilen istatistik sonuçlarına bakıldığında dahi ürkütücü bir tablonun karşılarına çıktığını belirtti. Tuncel, “Türkiye, kadına yönelik şiddette 2010 yılında rekor kırmıştır. Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı’ndan ulusal basına verilen bilgiye göre 2010 yılının ilk 7 ayında Türkiye’de kadına yönelik işlenen suçlarda büyük artış yaşandı. 2010 yılının ilk 7 ayında 226 kadın cinayete kurban gitti. Cinayetleri işleyen erkeklerin yüzde 45’i güvenlik güçlerindeki ifadelerinde, “Aldatıldık” iddiasında bulundular. Aynı dönem içinde cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar kapsamında 478 kadın tecavüze uğrarken, 722 kadın taciz edildi. Aile içi şiddet kapsamında 6423 kadın şiddete maruz kalarak hastanelik oldu” dedi. Kadın cinayetlerini önlemeye yönelik yasaların çok sınırlı olduğunu kaydeden Tuncel, bu durumun yeni kadın katillerini teşvik ettiğini belirtti. Bugüne kadar polise suç duyurusunda bulunduğu halde korunmayan ve öldürülen kadınları örnek olarak veren Tuncel, tüm bu örneklerin ‘haksız tahrik’, ‘iyi hal’, ‘gelecek’ gibi gerekçelerle kadın katillerine ceza indirimi verildiğini ve yeni çıkarılan CMK 102 gibi yasalarında katillerin lehine işlediğin gösterdiğini bildirdi.

‘CİNAYETLERİ ÖRGÜTLÜ MÜCADELE DURDURUR’

Milletvekilleri ile görüştüklerini ifade eden Çakmakçı, hukukçularla yaptıkları görüşmeler sonucunda hazırlamış oldukları yasa tasarısını kadın milletvekilleri BDP Milletvekili Sebahat Tuncel, AKP Kadın Kolları başkanı Fatma Şahin ve CHP Milletvekili Gaye Erbatur’a ilettiklerini kaydetti. Kadın vekillerden bunu Meclis’e sunmalarını istediklerini belirten Çakmakçı, milletvekillerinin bu yönde çalışma yürütecekleri sözünü verdiğini dile getirdi. Çakmakçı, “Bunun bir sonucu olarak Sebahat Tuncel yasa tasarısını bugün Meclis’e iletiyor. Diğer vekillerin ise çalışmalarına hız vermelerini sağladık. Onlardan da sözlerinin arkasında durarak yapmakla yükümlü oldukları yasal düzenlemeleri hayata geçirmelerini bekliyoruz” dedi. Platform olarak talepleri kabul edilene kadar mücadelelerini sürdüreceklerini ve hazırladıkları tasarının takipçisi olacaklarını belirten Çakmakçı, “Münferit değil sistematik olan kadın cinayetlerini ancak kadınların örgütlü gücünün ve mücadelesinin durdurabileceğine olan inancımızla çalışmalarımızı sürdüreceğiz” dedi. **(ANKARA)**

Ek 30

'Kırmızı çizgimiz kadın cinayetleri'

HDP İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu, koalisyon görüşmeleri öncesinde tüm partilere "Koalisyon protokolünde 'kadın cinayetlerini önlemek en kırmızı çizgilerimizdendir' denilsin, İstanbul Sözleşmesi'nin getirdiği yükümlülükler kayda geçirilsin" çağrısı yaptı. Göçmen ya da mülteci kadınlar ve kadın cinayetleriyle ilgili soru önergeleri veren Kerestecioğlu, dün parlamentoda düzenlediği basın toplantısında "İstanbul Sözleşmesi" olarak anılan Kadınlara Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nin önemine dikkat çekti. Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın "kadın-erkek eşitliğine inanmadığını" birçok dile getirdiğini anımsatan Kerestecioğlu, bu söylemlerin açıkça İstanbul Sözleşmesi'nin ihlali anlamına geldiğini vurguladı.

Filiz Kerestecioğlu

Kerestecioğlu, koalisyon görüşmeleri öncesinde tüm partilere "Kadın cinayetlerini durdurmak için tedbirler almayı, İstanbul Sözleşmesi'nin Türkiye'yi yükümlü kıldığı önlemleri yerine getirmeyi koalisyonda kayda geçirmelidirler" çağrısı yaptı. ● **ANKARA - Cumhuriyet**

Ek 31

"Vaat değil, sorumluluklarınızı yerine getirin"

CHP Ankara Milletvekili Gülsün Bilgehan, hükümeti seçim sonrasını beklemeden, acilen 3 yıl önce imzaladıkları İstanbul Sözleşmesi'nin yüklediği sorumlulukları yerine getirmeye ve kadına karşı şiddetle mücadeleyi artık bir seçim vaadi konusu yapmamaya davet etti. Bilgehan yaptığı açıklamada, Başbakan Ahmet Davutoğlu tarafından açıklanan "Yeni Yargı Reformu Stratejisi" ni eleştirdi. Stratejide yer alan, şiddete uğrayan kadın ve çocuklarla ilgili uygulamaların, zaten Türkiye'nin de taraf olduğu İstanbul Sözleşmesi'nin gereği olduğunu belirten Bilgehan, şunları kaydetti: "Başbakan'a, yeniymiş gibi sunduğu vaatlerinin, Türkiye'nin 2011'de kendi meclisinde kabul ettiği ve 1 Ağustos 2014'te yürürlüğe giren Avrupa Konseyi'nin Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Sözleşmesi'nin bir gereği olduğunu hatırlatmak isterim. Kadınları 13 yıldır şiddetten koruyamayan hükümet, şiddete uğramış kadınların ve çocukların rehabilite edilmesine ve istihdamına yönelik düzenleme yapmaktan söz etmektedir. Oysaki İstanbul Sözleşmesi'nin 'Genel Destek Hizmetleri'başlığını taşıyan 20. maddesinde 'Taraf devletler, mağdurların şiddet sonrası iyileşmelerini kolaylaştıracak hizmetlere erişmelerini sağlamak üzere gerekli hukuki ve diğer tedbirleri alır. Bu tedbirler gerektiğinde, yasal ve psikolojik danışmanlık, mali yardım, konut, eğitim, öğretim ve iş bulma gibi destekleri içerecektir'denilmektedir.

Ayrıca, yine İstanbul Sözleşmesi'nin 'Tazminat'başlığını taşıyan maddesi, şiddet sonucu ciddi bedensel zarar görmüş veya sağlığı bozulmuş mağdurlara devlet tarafından tazminat ödenir, hükmünü taşımaktadır." CHP'li Bilgehan, "Başbakan'ı ve AKP hükümetini, seçim sonrasını beklemeden acilen 3yıl önce imzaladıkları İstanbul Sözleşmesi'nin Türkiye hükümetine yüklediği sorumlulukları yerine getirmeye ve kadına karşı şiddetle mücadeleyi artık bir seçim vaadi konusu yapmamaya davet ediyorum" dedi.

Ek 32

İstanbul Sözleşmesi'nin yükümlülükleri nerede?

HDP Milletvekili Filiz Kerestecioğlu, Türkiye'nin ilk imzacısı olduğu İstanbul Sözleşmesi'nin yükümlülüklerini hatırlatarak, 'Nerede rehabilitasyon merkezi, kadınların başvurabileceği donanımlı, eğitimden geçmiş destek merkezleri nerede?' diye sordu

HDP İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu, Türkiye'nin ilk imzacısı olduğu İstanbul Sözleşmesi'ne ilişkin bilgiler vererek yükümlülüklerin yerine getirilmesi gerektiğini belirtti. Sözleşmede denetim, eğitim, sağlık ile ilgili yükümlülüklerin yer aldığını belirtti.

Sözleşmeye ilk Türkiye'nin imza attığını hatırlatan Kerestecioğlu, "Nerede rehabilitasyon merkezi, kadınların başvurabileceği donanımlı, eğitimden geçmiş destek alabileceği merkez nerede?" diye sordu. Kerestecioğlu, kadınların başvurduğu alanların toplama kampı gibi olduğunu belirterek, "Şiddet gören kadının pamuklara sarılması gerekiyor" dedi. Şiddete maruz kalan kadının bu tür alanlarda ikinci kez şiddete maruz kaldığının altını çizen Kerestecioğlu, kadını birey olarak görme ve onun hakkını korumak yerine, ailenin korunmaya çalışıldığını belirtti.

Göçmen kadınlar

Sözleşmede göçmen kadınlarla ilgili de çok ciddi yükümlülüklerin varlığına dikkat çeken Kerestecioğlu, göçmen kadınların ülke vatandaşı olup olmadığına bakılmaksızın, siyasi iltica talebinde bulunma ve bunun da kabul görmesine yönelik ciddi bir düzenlemenin varlığına işaret etti.

Yapabileceğimiz çok şey var

Bu dönem Meclis'te HDP'li 32 kadın milletvekilinin olmasının avantajından bahseden Kerestecioğlu, oluşturdukları Kadın Grubu'nun kadınlar için ciddi çalışmalar yapması gerektiğinin altını çizdi. Kadınların yıllarca süren mücadeleleri sonucu olumlu yasal düzenlemelerin yapıldığını belirten Kerestecioğlu, "Diğer kadın gruplarıyla beraber yapabileceğimiz çok şey var, ciddi adımlar atabiliriz. 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi kanunu ve İstanbul Sözleşmesi'nde geçen uygulamaların yapılması için ortak çalışma yürütürsek kazanımlar elde edebiliriz" dedi. **ANKARA/JINHA**

Ek 33

Kadın cinayetlerinde korkutan artış

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Adana Milletvekili Adayı Dr. Müzeyyen Şevkin, son dokuz ayda 204 kadının kocaları ya da akrabaları tarafından öldürüldüğünü belirterek bu sayının geçen bir yıldaki kadın cinayeti sayısından fazla olduğuna dikkati çekti. Toplumun kadın cinayetlerini kanıksar hale geldiğini ve şiddetin her türlüsüne duyarsızlaştırıldığını belirten Şevkin, "Kadın cinayetleri adeta kadermiş gibi algılatılmaya çalışılmaktadır. Ancak kadın cinayetleri bir insanlık suçudur" dedi.

CHP Adana Milletvekili Adayı Müzeyyen Şevkin, kadın cinayetlerindeki artışın ürkütücü boyutlara geldiğini ancak, bu konuda yetkililerin hiçbir şey yapmadığını, toplumun da adeta hissizleştirildiğini vurguladı. Toplumda Özgecan Aslan cinayetinin kadın cinayetlerinin önlenmesi konusunda önemli bir beklentinin oluştuğuna işaret

eden Şevkin, "Şiddete maruz kalan kadınlar hakkında devletin her türlü önlemi almasını öngören 'Avrupa Konseyi İstanbul Sözleşmesi' 1 Ağustos 2014'te yürürlüğe girmesine rağmen gerek İstanbul Sözleşmesi, gerekse Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, kadın cinayetlerinde ve kadına uygulanan şiddete engel olmuyor. Uygulamada yaşanan sıkıntılar nedeniyle şiddetin hızı kesilemiyor" diye konuştu.

Ek 34

Kadına yönelik şiddet konusunda tüm tedbirleri aldık

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Ayşenur İslam, kadına yönelik şiddetin tamamen ortadan kaldırılması için tüm yasal tedbirleri aldıklarını belirterek, "Ancak yasaları makineler uygulamaz, yasaları insanlar uygular. İnsanlar o yasaları uygulamakta son derece dikkatli, son derece hassas olacak. İşini yapamayan da 'Ben bunu yapamıyorum' diyecek ve yerine bu işi yapan daha iyi biri gelecek" ifadesini kullandı.

Yalova Valisi Selim Cebiroğlu'nu makamında ziyaret eden İslam, gazetecilerin gündeme ilişkin sorunlarını yanıtladı.

Kadına yönelik şiddet konusundaki soru üzerine İslam, bakanlık olarak, konunun sıfıra indirilmesi, kadına şiddetin tamamen ortadan kaldırılması için tüm yasal tedbirleri aldıklarını söyledi. Türkiye'nin, 2011'de İstanbul Sözleşmesi'ne ilk imza koyan ülke olduğunu vurgulayan İslam, sözlerini şöyle sürdürdü:

"ÇIKARDIĞIMIZ YASALAR KADINA YÖNELİK ŞİDDETİ ÖNLEMEK İÇİNDİR"

"2012'de 6284 sayılı Yasa'yı çıkardı. Yasa da tamamen İstanbul Sözleşmesi'nin üzerine bina edilmiş bir yasadır, kadına yönelik şiddeti önlemeyle alakalıdır. Bütün tedbirler o yasada alınmış durumdadır. Ağırlaştırılmış müebbetle yargılanır caniler. Kadının korunması için alınması gereken kolluk tedbirleri, adli tedbirler, hukuki tedbirler, sağlıkla ilgili tedbirler, hepsi yasada belirtilmiştir. Onun alt mevzuatı çıkartılmıştır."

Ek 35

CHP Milletvekili Candan Yüceer Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması'nı Meclise taşıdı.

CHP PM Üyesi Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın kamuoyuyla paylaşmadığı Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması'nı Meclis gündemine taşıdı. "Şiddeti saklamak, görmezden gelmek, şiddetin var olduğu gerçeğini değiştirmiyor" diyen Yüceer, Bakan İslam'a "Araştırma sonuçlarının kamuoyuyla paylaşılmamasının gerekçesi nedir? Araştırma sonuçları Bakanlığınız tarafından ne zaman yayımlanacaktır?" diye sordu.

CHP PM Üyesi Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer, ASPB Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün yürütücülüğünde, Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü tarafından yapılan Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması'nı Meclis gündemine taşıdı.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Ayşenur İslam'ın yanıtlaması istemiyle TBMM Başkanlığına yazılı soru önergesi veren Yüceer, araştırma sonuçlarının Bakanlığın internet sayfasında dahi yayınlanmadığını, 30 Aralık'ta basının alınmadığı bir toplantıda tartışıldığını bildirdi.

MIZRAK ÇUVALA SIĞMADI

Basın aracılığıyla haberdar olabildikleri araştırmanın sonuçlarının vahim olduğunu kaydeden Yüceer, "AKP iktidarları yıllardır bu kadar hayati bir konuyu görmezden gelip, yok saydı. Biz, ısrarla kadına yönelik şiddetin arttığını, önlem alınması gerektiğini söylerken, AKP sözcüleri, ilgili Bakanlar sürekli bu gerçeği inkar etti. Ama mızrak çuvala sığmadı. Kadına şiddet öyle bir noktaya geldi ki, Bakanlık saklamak zorunda kaldı" dedi.

SAKLAMAK, GÖRMEZDEN GELMEK GERÇEĞİ DEĞİŞTİRMİYOR

Şiddeti saklamanın, görmezden gelmenin, şiddetin var olduğu gerçeğini değiştirmediğinin altını çizen Yüceer sözlerini şöyle sürdürdü:

Bakanlığın kimseyle paylaşmadığı, basın aracılığı ile haberdar olduğumuz araştırma sonuçlarından da görüyoruz ki ilk raporun "yayımlandığı" 2008 yılından bu yana kadına şiddetin önlenmesi konusunda hiçbir gelişme olmamış. Maalesef, kadınlar "can" mücadelesinde yalnız; kendi başının çaresine bakmak zorunda bırakılmış. Kadınlar, her an ölümle yüz yüze, korunmadan uzak, yaşam ve ölüm arasında bir hayat sürmeye çalışıyor. Daha da acısı, çıkarılan kanunların uygulayıcılar tarafından dahi bilinmemesi. Bu da gösteriyor ki kanunların altına atılan imzalar, göstermelik, samimiyetten uzak. Yasal mevzuatta yapılan düzenlemelerin yaşama geçirilmesinde gereken ilgi, çaba gösterilmiyor. Bir kez daha yineliyoruz: Kadın konusu siyaset üstü bir konudur ve bu konuda herkes üzerine düşeni yapmaya, elini taşın altına koymaya mecburdur. Kadına şiddeti önlemek devlet politikası olarak belirlenmelidir. S.2

Ek 36

BEYANNAMEMİZİN ARKASINDAYIZ

HDP Eş Genel Başkanı Figen Yüksekdağ, HDP'nin, 25. Dönem Mecliste 32 kadın milletvekiline sahip olmasının büyük bir başarı olduğunu dile getirerek, "Kapsamlı bir kadın kampanyasının kazanıcıları ve temsilcileri olarak buradayız" dedi.

Figen Yüksekdağ, DTK Eş Genel Başkanı Selma Irmak, HDK Eş Sözcüsü Sabahat Tuncel ve HDP'li kadın milletvekillerinin katılımıyla , dün HDP Genel Merkezi'nde gerçekleştirilen toplantıda HDP'li 32 kadın vekilin siyasete kadın cephesinden nasıl müdahil olacağı paylaşıldı. Toplantıda konuşan Figen Yüksekdağ, 2015 Genel Seçimlerinde kolektif bir başarı elde edildiğini ifade etti. Yüksekdağ, yüzde 40'lık bir oranla HDP'nin Mecliste kadın temsiliyetini en başarılı şekilde ortaya koyan parti olduğunu bildirdi.

Yüksekdağ, yüzde 40'lık değerin de bir eksiklik olduğunu ifade ederek, "Bu oran yüzde 50 olmalıydı. Bunun eleştirisini de yaptık. Ama şimdi Mecliste 32 kadın milletvekilli bir gurubumuz var. Kadın sorunlarına, kadın bakışına dair yeni yöntemler ortaya koyacağız" dedi.

Yüksekdağ, 32 kadın milletvekilinin, hem kadın örgütleriyle hem de diğer partilerin kadın vekilleriyle birlikte hareket etme çabası içinde olacağını belirterek kadın cinayetlerine, katliamlara, şiddete geçit vermeyeceklerini söyledi. Yüksekdağ, "Biz kadın bildirgemizde söylediğimiz her şeyi hayata geçirmek için ciddi bir mücadele vereceğiz. Kadına karşı her tür şiddetin önlenmesinde, savaşa karşı barış yolunda her tür çabayı göstereceğiz. İstanbul Sözleşmesi'nin uygulanması, Kadın Bakanlığı, Eşitlik Bakanlığı, kadın eksenli demokratik ve özgür bir Anayasa en başlıca hedeflerimizdir. "

(Ankara/EVRENSEL)

Ek 37

İstanbul sözleşmesi sözde kaldı

AVRUPA Konseyi Eşitlik ve Ayrımcılıkla Mücadele Komisyonu Başkanı CHP Ankara Milletvekili Gülsün Bilgehan, 1 Ağustos 2014'te İstanbul Sözleşmesi yürürlüğe girerken bir eylem planı hazırlanması gerektiğini, yoksa hükümlerin sözde kalacağını vurguladığını anımsattı. Bilgehan, "Bugün Türkiye zaten şiddet sarmalı içinde. Kadına karşı şiddet bu sarmalın içinde kayboluyor. Sadece temmuz ayında 15 kadın öldürüldü. İstanbul Sözleşmesi'nin hükümlerinin yaşama geçirilmesi durumunda, kadın cinayetlerinin sayısının azalacağına inanıyorum" dedi. Bilgehan'ın kadın şiddetine ilişkin uluslararası kuruluşların verilerinden yararlanarak yaptığı değerlendirmeler şöyle :

Bir yılda 258 kadın cinayeti

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu'nun verilerine göre, 1 Ağustos 2014-Haziran 2015 arasında 258 kadın, erkek şiddetiyle öldürüldü. Sözleşme, "tahrik" indirimine karşı çıkmasına rağmen, şiddet faili erkeklere "tahrik" indirimi uygulandığına dair sayısız örnek var. UNICEF "Şiddet İzleme ve Göstergeleri" kılavuzu da ortaya koymaktadır ki Türkiye'de karakollara aile içi şiddet şikâyetinde bulunulduğunda polis, soruşturmak yerine mağdurların şikâyetlerini geri almaları için arabuluculuk görevi üstlenmektedir.

Sözleşmede, gerekliyse eşgüdümlü koruma ve destek sağlamak için ölüm riskinin, durumun ciddiyetinin ve şiddetin tekrarlanması riskinin değerlendirilmesinin yapılmasını sağlamak üzere yasal önlem alınması hükmü yer almaktadır. Türkiye'de 2014 yılında "geçici koruma tedbiri" altında korunan kadınlardan 23'ü yaşamını yitirdi. 21 kadın da haklarında "çağrı üzerine koruma kararı" varken "çağrıda bulunamadığı" için öldü. **Sebahat Karakoyun**

Ek 38

Kadın cinayetlerine karşı eylem

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu üyeleri, kadınlara yönelik cinayetlerde ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası verilmesi istemiyle önceki gün Beyoğlu'nda eylem yaptı. İstiklal Caddesi girişindeki Fransız Başkonsolosluğu önünde toplanan platform üyeleri, öldürülen kadınların fotoğrafları ve dövizlerle, sloganlar eşliğinde Galatasaray Meydanı'na yürüdü. Burada açıklama yapan CHP İstanbul Milletvekili Melda Onur, kadına yönelik şiddetin son bulması için cezaların caydırıcı olması gerektiğini söyledi. Kadın cinayetlerinde katile ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası verilmesi gerektiğini vurgulayan Onur, "TBMM tatile girmiş olabilir ama kadınlara yönelik şiddet ve cinayetler devam ediyor. Kadına yönelik şiddetin önüne geçmek için cezayı hafifletmek yerine ağırlaştırmak gerekiyor. Bu konuda bizler üzerimize ne düşüyorsa yapmaya hazırız. Kadına şiddet uygulayanlara hak ettiği cezalar verilinceye kadar sesimizi yükselteceğiz" diye konuştu. Platform Genel Temsilcisi Gülsüm Kav da kadın cinayetlerinde katilin cezasında indirim yapmanın erkek şiddetini aklama eğilimi olduğunu savundu.

Ek 39

'Kadına şiddet' raporuna CHP'den itiraz

MECLİS Kadına Yönelik Şiddeti Araştırma Komisyonu'nun hazırladığı taslak rapora, komisyon üyesi CHP Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer muhalefet şerhi düştü. Yüceer, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ve iktidar partisi sözcülerinin, "3 çocuk sahibi olun", "Kürtaj yaptırmayın", "Kadın ve erkek eşit değildir, fıtratları farklıdır" şeklindeki söylemlerinin, kadına yönelik şiddet olarak topluma yansıdığını öne sürdü. Hükümetin yükümlülüklerini yerine getirmediğini, yasaların uygulanmadığını savunan Yüceer, "Devlet kadınları koruma konusunda üzerine düşeni yerine getirmemektedir. Şiddetle mücadele etmek için bütün siyasi kademelerde toplumsal cinsiyet eşitliğinin dile getirilmesine ihtiyaç vardır" dedi. ■ **Aykut YILMAZ/ANKARA**

Ek 40

"Her türlü toplumsal ayrımcılığın önlenmesi için Meclis harekete geçmelidir"

✔CHP Adana Milletvekili Türkmen: "Kadına yönelik şiddet olaylarını incelemek, araştırmak ve önlem alınmasını sağlamak için sürekli görev yapacak İnsan Haklarını İnceleme Alt Komisyonu oluşturulmasına ilişkin kanun teklifi verdik"

(AA) - CHP Adana Milletvekili Elif Doğan Türkmen, kadına yönelik şiddet olaylarını incelemek, araştırmak ve önlem alınmasını sağlamak için sürekli görev yapacak İnsan Haklarını İnceleme Alt Komisyonu oluşturulması için kanun teklifi verdiklerini bildirdi.

Türkmen, Meclis'te düzenlediği basın toplantısında, kadına yönelik şiddetin, her türlü toplumsal ayrımcılığın önlenmesi için Meclis'in harekete geçmesini istediklerini belirtti. İstanbul Sözleşmesi'nin Türkiye Cumhuriyeti tarafından imzalanmasının üzerinden 4 yıl geçtiğini anlatan Türkmen, ancak kadın cinayetlerinin bu süre içerisinde artarak devam ettiğini söyledi.

Her alanda kadının birey değil, tamamlayan olduğu, erkek egemen resmi ideoloji ile doğru orantıda çağdaş kadın algısının daha da geriye gittiğini vurgulayan Türkmen, kadını yalnızca anne, eş, evlat olarak gören resmi erkek egemen ideoloji ile Cumhuriyet kazanımlarının her gün daha çok kaybedildiğini, Anayasa Mahkemesi'nin imam nikahıyla ilgili verdiği kararın bunun çok açık göstergesi olduğunu savundu.

Türkmen, 2014 yılında kadın cinayeti sayısının 281, 2015'in ilk 6,5 ayında ise 160 olduğuna dikkati çekerek, şöyle konuştu:

"Kanun teklifimiz ile kadına şiddet ve kadını toplumda ikinci sınıf görme anlayışını azaltma, yok etme çalışmalarını Meclis çatısı altında gerçekleştirmek istiyoruz. Asıl hedefimiz kadına yönelik şiddet gerçekleştikten sonra değil, gerçekleşmeden önlemlerini almak. Sadece kadın milletvekillerinden değil, tüm milletvekillerinden destek istiyoruz. Özellikle dün Genel Kurul'da yaşadığımız olaydan sonra, Sayın Bülent Arınç'ın 'kadın sen sus' söyleminden sonra Meclis çatısı altında bulunan kadınların birarada olmasının çok önemli olduğunu düşünüyoruz."

Ek 41

Her 10 kadından 4'ü şiddete maruz kalıyor

CHP Ankara Milletvekili Aylin Nazlıaka, Türkiye'de her 10 kadından 4'ünün şiddete maruz kaldığını, bu kadınların yüzde 89'unun hiçbir yere başvuramadığını ifade ederek, "Nereye başvuracaklarını bilmiyorlar. Ayrıca yasa uygulayıcılar da şiddete uğrayan kadının kendilerine başvurduğunda ne yapacağını bilmiyor" dedi. Nazlıaka, Meclis'te düzenlediği basın toplantısında, kadına yönelik şiddetin arttığını belirterek bu konuda son yıllara ait rakamları paylaştı. Erkeklerin 2014 yılında 281 kadını öldürdüğünü, 109 kadın ve kız çocuğuna tecavüz ettiğini ya da tecavüz girişiminde bulunduğunu, 560 kadını yaraladığını, 140 kadın ve kız çocuğuna cinsel tacizde bulunduğunu belirten Nazlıaka son 5 yılda 1134 kadının öldürüldüğünü ifade etti. Kadın cinayetlerinde 2013 yılına göre yüzde 31'lik artış yaşandığını kaydeden Nazlıaka şöyle devam etti: "2014 yılında erkekler tarafından öldürülen 281 kadının yüzde 20.64'ü ayrılmak istediği için, yüzde 8.9'u devlet koruyamadığı için öldürüldü. Kadın cinayetlerinin yüzde 3.9'unda katiller daha önce başka şiddet vakaları nedeniyle beraat ederek, afla ya da denetimli serbestlikle cezaevinden çıkmış. Toplam 11 kadın, cezasız kalan saldırganlar tarafından öldürüldü. Şiddete maruz kaan 560 kadının yüzde 12.85'i boşanmak istediği için, yüzde 4.5'i yasal girişimde bulunduğu için şiddete maruz kadı. 2014 yılında tecavüz mağdurlarının yüzde 32.11'ini çocuklar oluşturdu, 12-17 yaş arası 35 kız çocuğu tecavüze uğradı. 'Kadın-erkek eşitliğine inanmıyorum' cümlesinden başlayarak son yıllarda kadınların bedenleri üzerinden kararlar alan zihniyet, kadınları tutsak etmeyi ana gündem maddelerinden biri olarak belirledi.

Aylin Nazlıaka

Beraat veya afla çıkanlar

Kadına yönelik şiddet, çocuk gelinler gibi konular, Türkiye'nin yaşadığı diğer sorunlardan daha az önemli değildir. Bu konular 'gündem değiştirme' olarak yorumlandıkça, toplumsal cinsiyet eşitliği eğitiminin neden okul öncesinden itibaren verilmesi gerektiğini bir kez daha anlamış oluyoruz." Başbakan tarafından açıklanan "aile paketi"ni de eleştiren Nazlıaka, "Bu paket, kadınların nasıl karanlığa itilmeye çalışıldığının göstergelerinden biridir. Onların tek derdi, kadınların kuluçka makinesi gibi çocuk doğurmalarıdır" dedi.

Ek 42

CHP'li Türkmen: Kadın Bakanlığı kurulmalı

CHP Adana Milletvekili Elif Doğan Türkmen, yaptığı açıklamada kadın sorunlarının çözümü için Kadın Bakanlığı'nın kurulması gerektiğini söyledi. CHP'li Türkmen, Aile Bakanlığı'nın kadın sorunlarını çözemeyeceğini belirterek, "Kadın Bakanlığı kurulmalı. Bunun için kanun teklifi vereceğim. Destek bekliyorum." dedi.

Türkmen, kadın sorunlarının çözümü için mutlaka bir bakanlığın kurulması gerektiğini ifade etti. Meclis çalışmalara başladığında konu hakkında kanun teklifi vereceğini ve diğer üç partinin kadın milletvekillerinden de destek isteyeceğini kaydeden Türkmen, "Sorunların Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı ile çözüleceğine inanmıyorum.

Onun için yalnızca Kadın Bakanlığının kurulmasını arzu ediyorum." şeklinde konuştu. Türkmen özetle şunları dile getirdi: "Kadın cinayetlerine, kadına şiddete son vermek yalnızca takdiri indirim nedenlerini kaldırmakla olmaz. Bunu bir hukukçu olarak biliyorum. Tabii ki Özgecan yasası (kadınlara karşı işlenen suçlarda iyi hal durumundan cezai indirimlerin kaldırılması) çıkmalı. Ama kadının yeniden insan kimliğine kavuşması adına çok daha farklı çalışmalar yapılması lazım. Sorun sadece yasalarla çözülmez. Bunların uygulanabilir olması lazım.

Bütün bunların hayata geçirmek adına mutlaka bir kadın bakanlığının kurulması, kadın duyarlılığına sahip bir kadın milletvekilinin orada bakanlık yapması en büyük arzum." Kadına şiddet sorununun bir türlü çözülemediğini dile getiren Türkmen, "Çünkü bu sorunun çözülmesi anlamında bir çalışma yok. Mesela şu anda özellikle eğitimde kadınla ilgili geriye gidiş olduğunu düşünüyorum. Veya imam nikahının resmi nikahtan önce kıyılmasının suç olmaktan çıkartılması neyi getirecek? Birden çok kadın ile imam nikahı ile birlikteliği getirecek. Cumhuriyet ile birlikte miras hukuku konusunda, medeni hukuk konusunda kadın birçok kazanım elde etti. Bu kazanımlar yeniden geriye doğru gidecek." ifadelerini kullandı. Türkmen, Meclis'teki kadın vekillere güç birliği yapma çağrısında da bulundu: "Kadınlar olarak Meclis'te güç birliği yaparsak pek çok sorunu çözeceğimize inanıyorum. Bu işte eğitim de önemli. Hem erkek hem kız çocuğuna verilecek eğitimlerde gelecek nesillere bir şey öğretebiliriz. Mutlaka kadınlarla ilgili müfredatta bir şeyler olması lazım. Roller yeniden eskiye döndü. Kadın yeniden ailenin mutfaktaki bireyi oldu. Veya yaşlılara, hastalara, engelliye bakımla ilgili uygulamalar kadını yeniden eve hapsetti. İşte bunlar da bir yerde kadını yeniden eşit yurttaş olma vasfından çıkartıyor. Bunları çözebilmek adına mutlaka kadın duyarlığıyla tüm kurumlarda çalışmalar yapılmalı, bunun koordinasyonu da Kadın Bakanlığında olmalı. Ayrıca tüm bakanlıkların yasalarıyla ilgili yapacakları çalışmalar da mutlaka kadın yönünden bu bakanlıkça (kadın bakanlığı) incelenmeli." **CİHAN**

Ek 43

HDP, Kadına yönelik şiddeti sordu!

Halkların Demokratik Partisi (HDP) Mersin Milletvekili Çilem Küçükkeleş Şiddet mağduru kadınların kolluk kuvvetleri başta olmak üzere şikayette bulunma aşamasında muhatap oldukları kamu görevlilerine duydukları güvensizliğin nedenlerini Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Ayşen Gürcan'a sordu. Küçükkeleş Şiddet mağduru kadınların devlet görevlilerine ve mekanizmalarına yönelik bu güvensizliği, İstanbul Sözleşmesinin etkin bir şekilde uygulanmadığına işaret eder nitelikte olduğunu vurgulayarak, şu sorulara yanıt aradı: Şiddet mağduru kadınların kolluk kuvvetleri başta olmak üzere şikayette bulunma aşamasında muhatap oldukları kamu görevlilerine duydukları güvensizliğin nedenlerine ilişkin Bakanlığınızca yapılmış herhangi bir çalışma mevcut mudur? Mevcut değilse böyle bir çalışma başlatmayı düşünüyor musunuz? Düşünmüyorsanız gerekçeleri nelerdir? Başlangıçta maruz bırakıldığı şiddet olayına ilişkin şikayetçi olmakta kararlı olup yaşadığı süreç sonucunda şikayetçi olmaktan vazgeçen kadınların sayısına ilişkin, 25 Kasım 2011'de TBMM'de onaylanan İstanbul Sözleşmesi'nin 11. Maddesi uyarınca Bakanlığınızca toplanmış veriler mevcut mudur? Değilse bu konuda bir çalışma yürütmeyi düşünüyor musunuz? Düşünmüyorsanız gerekçeleri nelerdir? Şiddet mağduru kadınların devlet görevlilerine ve mekanizmalarına yönelik bu güvensizliği, İstanbul Sözleşmesinin etkin bir şekilde uygulanmadığına işaret eder niteliktedir. İstanbul Sözleşmesi'nin özellikle 5.,7.,18.,29.,35. ve 36. maddelerinin gerçek anlamda uygulamada yansımasını bulması için Bakanlığınızca ne tür çalışmalar yürütülmektedir? Mağdurun şikayette bulunacağı ilk merciler olan kolluk güçlerine ve savcılara yönelik İstanbul Sözleşmesi uyarınca yürütülen çalışmalar var mıdır? Varsa bu çalışmaların muhteviyatı nedir?" Bülten

Ek 44

GREVIO, Kadına şiddetin önlenememesinden endişeli

GREVIO Baseline Evaluation Report Turkey

KADININ ADI YOK

Avrupa Konseyi İstanbul Sözleşmesi'nin denetim organı GREVIO'nun 15 ekârede yayımladığı Türkiye raporunda, kadına yönelik şiddetin ve ev içi şiddetin önlenememesinden duyulan endişeler dile getirildi.

Avrupa Konseyi'nin, kadına yönelik her türlü şiddetin önlenmesine yönelik imzacı ülkelerin taahhütnamesi niteliğindeki en önemli sözleşmesi olan İstanbul Sözleşmesi'nin denetim organı; Kadınlara Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddete Karşı Eylem Uzman Grubu (GREVIO) 15 Kasım'da Türkiye raporunu yayımladı.

Prof.Dr. Feride Acar'ın Başkanı olduğu GREVIO'nun ingilizce yayımlanan ve en kısa zamanda Türkçe'ye de çevrilmesi beklenen raporuna değerlendiren Türkiye'nin önde gelen kadın hakları savunucusu ve 25 ve 26. dönem HDP Milletvekili Av. Filiz Kerestecioğlu "İstanbul Sözleşmesi, erkek şiddetinin bir ülke sorunu, fıtrat meselesi değil cinsiyetler arasında toplumsal ve tarihsel eşitsiz güç ilişkilerinin bir tezahürü olduğunu kabul ediyor. Bu kabulden yola çıkarak cinsiyet eşitsizliği ve ayrımcılığı besleyen kabulleri ve pratikleri dönüştürmeyi hedefleyen politikalara ihtiyacımız var" dedi. DEVAMI 5'TE

GREVIO, Kadına şiddetin önlenememesinden endişeli

1. Sayfadan Devam

30 yıllık hukukçu, yazar ve siyasetçi Filiz Kerestecioğlu, sendika.org sitesinde yer alan röportajında, GREVIO'nun Türkiye raporuyla ilgili şu değerlendirmelerde bulundu:

"Haklarımızın yasal güvence altına alınması için uğraşıyoruz"

1987'de dayağa karşı ilk kez sokağa çıktığımız günden bugüne pek çok kazanımımız oldu. Bir yandan kadın dayanışmasını büyütürük, bir yandan haklarımızın yasal güvence altına alınması için uğraştık. Mücadelemiz sayesinde 30 yılda çok önemli yasal düzenlemeler gerçekleşti; Medeni Kanun ve Ceza Kanunu'ndaki değişiklikler ve 6284 sayılı Kanun'la birlikte bugün erkek şiddetini sonlandırmak için başvurabileceğimiz birçok mekanizmaya sahibiz.

İstanbul Sözleşmesi'nin imzalanması da bunlardan biri. Sözleşme kadına yönelik şiddetin sonlandırılması konusunda imzacı devletler açısından bağlayıcılığa sahip olduğu için, hayatlarımızla ve mücadelemizle doğrudan bağlantılı. Ancak bunların varlığı yetmiyor. Geliştirilmesi, kağıt üstünde kalmaması ve etkin uygulanması gerekiyor.

GREVIO Başkanı Feride Acar, 25 Ekim'de Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'le görüş alışverişinde bulunmuştu

İşte 15 Ekim'de yayımlanan GREVIO Raporu tam da bunun üzerinde durmuyor ve erkek şiddetinin önlenmesi için devletin üzerine düşen sorumlulukları ne ölçüde yerine getirdiğini, Sözleşme'nin nasıl hayata geçirildiğini değerlendiriyor. GREVIO, taraf devletlerin Sözleşme'yi bütüncül bir yaklaşımla uygulamaya koyması için oluşturulmuş bir denetim aygıtı ve erkek şiddetinin sonlandırılması için yıllardır emek veren bağımsız uzmanlardan oluşması gerekiyor.

İzleme sürecinde, taraf devletlerden kapsamlı bir rapor talep etmenin yanı sıra, ülkelerdeki yasal mevzuatların incelenmesi ve saha ziyaretleri yaparak hemen her kademeden sorumlularla ve sivil toplum temsilcileriyle görüşülmesi gibi aşamalar da bulunuyor. GREVIO bu adımların her birini Türkiye'yi izlerken de uyguladı. Hazırladıkları Türkiye Raporu'nda; hem Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın, hem de sivil toplum örgütlerinin kendisine sunmuş olduğu raporlara, verilere ve saha ziyaretlerinde yaptıkları görüşmelere atıflar bulunuyor.

Evet belki bu titiz inceleme üzerine anlatıklarımız "Bizi çekemiyorlar" algılamalarını bir nebze olsun gidere' çünkü Raporun Türkiye'ye dair sunduğu table hiç de iç açıcı değil!

"Endişe verici sebepler…"

GREVIO'nun kendi ifadesiyle "mevcut durum karmaşık bir tablo sunuyor" çünkü "ilerleme olduğu yönünde somut bulgularla, endişe verici sebepler bir arada bulunuyor." Bu diplomatik dilin altında çok daha ciddi bir soruna işaret edildiğini söylemek yanlış olmaz.

İktidarın nafaka düzenlemesinde değişiklik yaparak haklarımıza yönelik yeni bir saldırıya kalkıştığı günlerde yayımlanan Rapor'un tespitleri maalesef birler için hiç de şaşırtıcı değil! Kadın örgütleri iktidarı her fırsatta bunlar hakkında zaten uyarıyor.

Erkek şiddetiyle mücadele ederken aynı zamanda toplumsal cinsiyet eşitliği vurgusundan kaçının, bunun yerine son derece muğlak bir kavram olan "cinsiyet adaleti" kavramını koymaya çalışan, her fırsatta kadınla erkeğin eşit olmadığını tekrarlayan bir iktidarla da mücadele ediyoruz. Bu cinsiyetçi fotomu bir de kadınların ve kadınlığın sınırlarının ev ve aile üzerinden çizilmesi, sağlıktan eğitime, enerji politikalarından savunmaya hemen her yere ailenin korunması ve güçlendirilmesi vurgusunun sıkıştırılması eşlik ediyor. İktidarın ısrarla uygulamaya koyduğu bu muhafazakar politikaların kadınları geleneksel rollere ve eviaile içine hapsetme tehlikesi yarattığını GREVIO açıkça belirtiyor. Bu söylem ve politikalar aslında kadınları şiddete, yoksulluğa ve sosyal ve ekonomik sömürüye açık hale getiriyor.

"Aile içinde olan aile içinde kalır"

GREVIO olumlu bulduğu tüm uygulamalara ve gelişmelere rağmen erkek şiddetinin çok yaygın olması ve önlenememesi ile, ayrımcı ve cinsiyetçi kalıp yargıların toplumdaki yaygınlığı arasındaki ilişkiye dikkat çekiyor. Raporda; hakiminden polisine, sığınak çalışanından hekimine, Sözleşme'yi uygulamakla sorumlu personelin, İstanbul Sözleşmesi başta olmak üzere kadının insan hakları ve cinsiyet eşitliğiyle ilgili uluslararası yasal normları içselleştirmediği ve uygulamadığı ortaya çıkıyor.

Yıllar önce feminist isyanı sokaklara taşımamıza sebep olan erkek şiddetini normalleştiren ve meşrulaştıran "kol kırılır yen içinde kalır", "aile içinde olan aile içinde kalır" anlayışının kamu personeli arasında hala yaygın olarak benimsenmesi bunun en açık örneği!

Boşanma Komisyonu, kadınların can güvenlikleri söz konusu olduğunda başvurabilecekleri uzaklaştırma kararının şiddete dair kanıt sunulmadığında yalnızca 15 günlüğüne verilmesini öneririken, hakimler de "eşler arasına soğukluk girer kaygısıyla" uzun süreli uzaklaştırma kararı vermekte istekisiz davranıyor. Failler "iyi hal" bahanesi, etkin soruşturma yürütülmemesi gibi nedenlerle cezasızlık rejiminden faydalanırken, kadınlardan, yasal olmamasına rağmen şiddete maruz kaldığını kanıtlaması isteniyor! Tam da bu yüzden kadınlar haklarını bilmelerine rağmen kurumlara başvurma oranları çok düşük. Çünkü kadınlar karakolda polis, mahkemede savcı, sığınakta sosyal çalışmacı tarafından yargılanmaktan, saçlanmaktan çekiniyor.

2019 bütçesinde kadının adı yok

GREVIO, Türkiye'deki kadınların eğitime ve istihdama erişiminin önündeki en büyük engelin kadına yönelik şiddet ve ayrımcılık olduğunu ve devletten, kadınların tüm farklılıkları gözetilerek haklardan eşit şekilde faydalanmalarını ve güçlenmelerini bütçesinde yine kadının adının olmadığını gördük! Kadınlara ayrılan bütçe yine toplam bütçenin cüzi bir kısmını oluşturarken, iktidarın benimsediği neoliberal ve muhafazakar politikalar mağdur kadınlık rollerini dayatmaya, kadınları evli-bekar, çocuklu çocuksuz diye ayırıştırmaya, sosyal yardımlara bağımlı yaşamaya mahkum ediyor.

Erkek şiddetinin önlenmesi, şiddete maruz kalındığında kadınlara koruma tedbirlerinin ve güçlendirici destekların sağlanması, suçların kovuşturulması, faillerin ölçülü bir şekilde cezalandırılması ve tüm bunların bütüncül bir yaklaşımla hayata geçirilmesi İstanbul Sözleşmesi'nin gerçekten uygulanması anlamına gelecek. Bu, siyasetten ekonomiye, hukuktan eğitime ve aileye toplumsal hayatı düzenleyen kamusal/özel tüm alanlarda eşitlikçi bir yaklaşımın içselleştirilmesiyle mümkün. İstanbul Sözleşmesi; erkek şiddetinin bir ülke sorunu, fıtrat meselesi değil, cinsiyetler arasında toplumsal ve tarihsel eşitsiz güç ilişkilerinin bir tezahürü olduğunu kabul ediyor.

sağlayacak politikalar için yeterli bütçenin ayrılmasını taahhüt etmesini bekliyor.

Geçtiğimiz hafta, "borba bakanlık" haline getirilen Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın 2019

Bir eylem planı hazırlanmalı

Bizim bu kabulden yola çıkarak cinsiyet eşitsizliğini ve ayrımcılığı besleyen kabulleri ve pratikleri dönüştürmeyi hedefleyen politikalara ihtiyacımız var. Farklı etnik gruplardan kadınların, çatışmalar sebebiyle zorla yerinden edilen kadınların, kentli kadınların, kırsalda yaşayan kadınların, engelli, yaşlı ve genç kadınların, lezbiyen, biseksüel, trans kadınların, göçmen veya mülteci kadınların, yatamaz kadınların, ev içinde erkek şiddetine tanık olan çocukların ihtiyaçlarını eşit ölçüde gözeten politikaların mümkün olduğunu biliyoruz. Biz kadınlar şiddet, aşağılanma, sömürü ve ölümlerin olmadığı özgür, eşit ve adil bir yaşam hakkımızı istiyoruz. GREVIO Raporu, mevcut politikalardaki sorunların tespit edilmesi ve dönüştürülmesi için devlete önemli bir imkan sağlıyor. Raporun bir an önce Türkçe'ye çevrilmesi ve kamuoyu paylaşılması, alında deneyimli kadın örgütleriyle bir araya gelerek değerlendirilmesi ve bir an önce Sözleşme'nin uygulanması için bir eylem planı hazırlanması gerekiyor.

İstanbul Sözleşmesi uygulamalarını izlemek üzere bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulması için geçtiğimiz günlerde KDHK'e (Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu) verdiğimiz önergeyi hayata geçirmek için uğraşmak da biz vekillerin sorumluluğunda! Tabi feminist mücadele desteği yoksa Meclis'in de bunun yürütücüsü olamayacağının bilinciyle… (KAZETE)

Ek 45

Kadına şiddete karşı duyarlılık çağrısı!

CHP Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu, "Önemli olan, yasaların kağıt üzerinde yürürlüğe girmesi ya da Avrupa Konseyi Sözleşmesi'ne İstanbul Sözleşmesi denmesi değil, kadınlarımızın yaşam haklarının korunmasıdır. Gelin, kadına karşı şiddet meselesini bir politika malzemesi, parti meselesi olmaktan çıkarıp siyaset üstü bir konu şeklinde ele alalım ve Meclis olarak bu duyarlılıkla hareket edelim." dedi.

Haber Merkezi – Cumhuriyet Halk Partisi(CHP) Bartın Milletvekili Av. Aysu Bankoğlu, Türkiye Büyük Millet Meclisi(TBMM) Genel Kurulu'nda, İYİ Parti Grubu'nun "Ülkemizde kadına yönelik şiddetin ve kadınların diğer sorunlarının tespit edilerek bunlara çözümler üretilmesi" konusunda vermiş olduğu Meclis Araştırması önergesine dair Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz aldı.

Cumhuriyet Halk Partisi'nin 27. Dönem'deki en genç vekili olan Av. Aysu Bankoğlu, konuşmasında öncelikle kadına yönelik şiddetin önlenmesine dair yürürlükte olan uluslararası sözleşmelerden ve ulusal mevzuattan bahsederken Meclis Genel Kurulu'na da bir çağrıda bulunarak şu ifadeleri kullandı:

"İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, 'CEDAW' olarak kısaltılan 'Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi' ve İstanbul'da imzalanması sebebiyle İstanbul Sözleşmesi olarak da bilinen 'Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi', Türkiye'nin de taraf olduğu uluslararası hukuki metinler olarak sayılabilir. Bunların yanı sıra 6284 sayılı 'Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun' da 2012 yılında yasalaşarak yürürlüğe girmiştir. Ülkemizin hemen hemen her alanındaki sorunu gibi kadına yönelik şiddet konusunda da pratikteki uygulamalar, yasaların çok gerisinde kalmaktadır. Mevcut düzenlemelerin eksiksiz şekilde ve samimiyetle hayata geçirilmesi gerekiyor.

"Siyaset üstü bir konu şeklinde ele alalım"

Ayrıca, 'Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu'nun Eylül ayındaki Raporu'na göre, yalnızca Eylül ayında 45 kadın, erkek şiddetinin kurbanı oldu. Bu yılın 9 aylık döneminde katledilen kadın sayısı ise 262'ye ulaştı. 2011 yılında, 121 olan kadın cinayeti sayısı, 2017'de ise 409'a kadar yükselmiştir, ki dile getirdiklerimiz yalnızca resmi verilere yansıyanlardır. Bu utanç tablosunun kabul edilemez. Ayrıca Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın resmi verilerine göre; yaşadıkları şiddeti kimseye anlatamayan kadınların oranı da yüzde 48,5'dir. Mevcut tüm bu veriler, mevzuatımızdaki düzenlemelerin yalnızca ama yalnızca 'Avrupa Birliği'ne uyum maksadıyla yapıldığı hissini fazlasıyla uyandırmaktadır. Önemli olan, yasaların kağıt üzerinde yürürlüğe girmesi ya da Avrupa Konseyi Sözleşmesi'ne İstanbul Sözleşmesi denmesi değil, kadınlarımızın yaşam haklarının korunmasıdır. Gelin, kadına karşı şiddet meselesini bir politika malzemesi, parti meselesi olmaktan çıkarıp siyaset üstü bir konu şeklinde ele alalım ve Meclis olarak bu duyarlılıkla hareket edelim."

Ek 46

"Siyasi ve sosyal dönüşüm sağlanmalı"

Sağlık Bakanı Filiz Besim, toplumda şiddetin içselleştirilmiş ve normalleştirilmiş bir olgu olarak karşımıza çıktığını belirterek, bu konuda oluşturulacak ciddi bir politika doğrultusunda, doğru adımlar atarak hem siyasi, hem de sosyal dönüşümü sağlamanın en önemli görevlerinden olduğunu belirtti.

Besim, şiddet vakaları ve kadın cinayetleri günden güne artarken kendilerinin yürütme organı olarak bu konuda ciddi politik ve yasal adım atması, var olan mekanizmaların hayata geçmesi için ciddi efor sarf etmesi gerektiğini vurguladı.

"KADIN DAYANIŞMASI VE MÜCADELESİNİN ÖNEMİ BÜYÜK"

Bakanlıktan yapılan açıklamaya göre, Sağlık Bakanı Filiz Besim, 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü mesajında, ülkede artan şiddet olaylarına ve kadın cinayetlerine dikkat çekerek, kadın dayanışmasının ve mücadelesinin önemini bir kez daha vurguladı.

Besim, ülkede kadınların fiziksel şiddettin yanı sıra, ekonomik ve psikolojik şiddete maruz kaldığını, gerek iş hayatına eşit katılımda, gerekse siyasette etkin katılımda görünmez bir bariyerle karşılaşıldığını söyledi.

Ceza Yasası'nın toplumsal cinsiyete duyarlı bir şekilde güncellenmesinin ve Aile Yasası'nda yapılan olumlu değişikliklerin bu konuda atılan ciddi adımlar arasında olduğunu dile getiren Besim, Başbakan Tufan Erhürman tarafından açıklanan "Polis Şiddetle Mücadele Birimi"nin oluşturulmasının da bu anlamda atılan en önemli adımlardan biri olduğunu belirtti.

Besim, tüm bunların yanında sosyal dönüşümü sağlayabilmek için atılacak adımlar için Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Dairesi'nin hayata geçmesi gerektiğini kaydetti. Besim, tüm paydaşların gerek CEDAW (Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi), gerekse İstanbul Sözleşmesi'nin (Kadınlara Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi) gereklerini yerine getirmek için ciddi çalışmalar yürütmesi gerektiğini ifade etti.

Ek 47

BEDELLİLERE, KADINA YÖNELİK ŞİDDETE KARŞI FARKINDALIK EĞİTİMİ

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Kadın Politikaları Daire Başkanı Mustafa Çadır, bedelli askerlikten faydalananlara, kadına yönelik şiddet konusunda farkındalık eğitimi verdiklerini, şimdiye kadar 40 bin kişiye ulaştıklarını, hedeflerinin 500 bini aşmak olduğunu söyledi.

ANKARA / YENİBİRLİK

TÜRKİYE Büyük Millet Meclisi (TBMM) Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu (KEFEK) bünyesinde kurulan İstanbul Sözleşmesi'nin Etkin Uygulanması ve İzlenmesi Alt Komisyonu, AK Parti Kayseri Milletvekili Hülya Nergis başkanlığında toplandı. Komisyonun çalışma usul ve esaslarının belirlendiği toplantıda, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Kadın Politikaları Daire Başkanı Mustafa Çadır, kadına yönelik şiddetle mücadele politikaları ve İstanbul Sözleşmesi'nin uygulanmasında Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün rolü hakkında sunum yaptı.

Çadır, kadınların herhangi bir nedenle şiddete maruz kalmaları durumunda ilgili kurumlarla iş birliğine gittiklerini ve bu kapsamdaki davalara müdahil olduklarını belirtti.

Kadına yönelik şiddete karşı 70 ilde il eylem planı hazırlandığını, ilk olarak erken yaşta evliliklerin yüksek olduğu yerlerde il eylem planlarını yürürlüğe geçirdiklerini kaydeden Çadır, "Bunu 81 ile yaymak için çalışmalarımız sürüyor. Kadına yönelik şiddeti izleme komitelerimiz hem ulusal hem de yerel düzeyde çalışıyor. 81 ilde İl İzleme Koordinasyon ve Değerlendirme Komisyonları mevcut" dedi.

"40 BİN KİŞİYE EĞİTİM VERDİK"

Milli Savunma Bakanlığı ile iş birliğine giderek, bedelli askerlikten yararlananlara, kadına karşı şiddet konusunda farkındalık eğitimi verdiklerini aktaran Çadır, "Şimdiye kadar 40 bin kişiye eğitim verdik. Hedefimiz 500 binin üzerinde kişiye ulaşmak. Farkındalık eğitimlerinde, uzmanlarımız konuyu herkesin anlayacağı şekilde basit bir dille anlatıyor" ifadelerini kullandı.

Diyanet İşleri Başkanlığı ile de aynı konuda iş birliği yaptıklarını anlatan Çadır, din görevlilerinden oluşan 1000 kişiye eğitim verdiklerini, bu eğitimden geçenlerin çalıştıkları bölgelerde aldıkları eğitimi aktardıklarını söyledi.

ALT KOMİSYON BAŞKANI NERGİS: PROBLEM TEŞKİL EDEN UNSURLARI TESPİT EDECEĞİZ

Alt Komisyon Başkanı Nergis ise Türkiye'nin, Avrupa Konseyi tarafından hazırlanan İstanbul Sözleşmesi'ne ilk imza atan ve sözleşmeyi uygulamaya koyan ilk ülkelerden biri olduğunu anımsattı.

Nergis, kadına karşı şiddetin herkesi ilgilendiren ve çok yönlü ele alınması gereken bir konu olduğunu belirterek şöyle konuştu:

"Kadına şiddet, dünyanın birçok yerinde olduğu gibi ülkemizde de yaşanıyor. Devletin ilgili kurumlarının eş güdüm içerisinde çalışması ve toplumsal farkındalığın üst düzeyde olması gereken bir hususu konuşuyoruz. İstanbul Sözleşmesi kapsamında kanun da çıkardık ancak kanunun uygulanmasında bazı sorunların yaşandığını biliyoruz. Sorunlar bir günde çözülemiyor. Çalışmalarımızda kadına yönelik şiddetin önlenmesi noktasında problem teşkil eden unsurları tespit edeceğiz. İlgili kurum ve kuruluş temsilcileri ile bu alanda uzman olan kişileri dinleyeceğiz. Eğer yeni bir kanun düzenlemesi gerekiyorsa onu da gündeme alabiliriz."

Ek 48

GÜÇLÜ KADIN GÜÇLÜ TOPLUM

AK Parti Aksaray Milletvekili İlknur İNCEÖZ'ün 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü ile ilgili basın açıklaması;

Öncelikle her türlü şiddetin son bulacağı, şiddetsiz bir dünya temenni ediyorum..

Her tür şiddete karşı toplum olarak hep birlikte mücadele edersek ancak başarıya ulaşabiliriz.

Bu nedenle, Genel Başkanımız, Devlet Başkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde kadına yönelik şiddetin önlenmesi ve kadının güçlendirilmesi amacıyla her alanda yasal ve idari tedbirler alarak topyekûn bir mücadele başlattık.

Ak Parti hükümetleri olarak öncelikle "kadınların güçlendirilmesi" yönündeki engelleri eksikleri gidermeye önem verdik.

Bu alanda kaydedilen en önemli düzenlemelerin başında Anayasamız, Türk Medeni Kanunu, Türk Ceza Kanunu, İş Kanunu ve diğer Kanunlarımızda yapılan değişikler gelmektedir.

Bununla birlikte uluslararası düzeyde ise; Ülkemizin kadına yönelik şiddet konusuna verdiği öneme binaen öncelikle alanında ilk ve bağlayıcı olma özelliğine sahip ve İstanbul'da İmzalanan dolayısıyla adı İstanbul Sözleşmesi olarak da bilinen *Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesinin* yapımında ve imzalanmasında öncü rol oynadık ve bu Sözleşmeyi parlamentosunda ilk onaylayan ülke olduk.

2012 yılında "*Ailenin Korunması Ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair 6284 sayılı Kanunu"nu* çıkardık. Bu kanunla, aile içi şiddet ve kadına karşı şiddetle mücadele için etkin önleme ve engelleme mekanizmalarını oluşturduk.

Ayrıca Kadına yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla 6284 sayılı kanun kapsamında, gerekli uzman personelin görev yaptığı, şiddetin önlenmesi ve koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin olarak uygulanmasına yönelik destek ve hizmetlerin verildiği, 7/24 çalışma esasına göre yürütülen Şiddet Önleme ve İzleme Merkezlerini (ŞÖMİN) Hizmete açtık.

İstanbul Sözleşmesi ve ardından kabul ettiğimiz bu yasa; kadına karşı şiddet konusunda çok önemli bir farkındalık yaratmış; şiddet sorununun çözümü ve kadınların korunması bağlamında çok önemli bir adım atılmıştır.

16 yıl içerisinde kadına yönelik şiddetle mücadelede hukuki iyileştirmeler, farkındalık çalışmaları, ekonomik destek politikalarıyla önemli mesafeler kat ettik.

Güçlü kadın, güçlü aile, güçlü toplum demektir. İnşallah çıkardığımız tüm yasalarla birlikte, tüm kararlılığımızla kadına yönelik şiddetle ilgili mücadelemiz devam edecektir" dedi.

Haber Yaşar Karatay

Ek 49

KADINA YÖNELİK ŞİDDET İNSANLIK SUÇUDUR

■ AK Parti Denizli Milletvekili Nilgün Ök, 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddette Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü nedeniyle yazılı bir açıklama yaptı.

Denizli

Ferhat Solkol

Nilgün Ök

AK Parti Denizli Milletvekili Ök, "Kadına yönelik şiddet, birçok ülkede olduğu gibi ülkemizde de güncelliğini koruyan bir sorun olmaya devam etmektedir. Bu şiddet, kadının yalnızca bedensel ve ruh sağlığını etkilemekle kalmayıp, kendine saygısını, güvenini, yaşam kalitesini ve kendi yaşamını kontrol etme yetisini de yitirmesine neden olmakta ve bu anlamda bir insanlık suçu niteliğini taşımaktadır. Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre Kadınların % 35'i hayatında en az 1 kez şiddete maruz kalıyor. Yine, çarpıcı sonuçları olan Uluslararası Parlamenter Birliği ve Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi'nin ortaklaşa, 45 Avrupa ülkesinden 123 Parlamento Çalışanı (Milletvekili ve Çalışanlar) Kadın arasında yaptığı araştırmanın sonuçlarına göre; bu kişilerin % 85,2'si psikolojik şiddete uğradığını, % 46,9'u ölüm ve tecavüzle tehdit edildiğini, % 67,9'u Fiziksel görünüşü ve hareketlerinden dolayı tacize uğradığını ve % 24,7'si cinsel şiddete uğradığını ifade etmiştir. Bu ve buna benzer çalışmalar gösteriyor ki Kadınlar; gelişmiş ya da az gelişmiş ülke vatandaşı olsun veya olmasın, etnik köken, sınıf, din, ekonomik ve/veya sosyal statü gözetmeksizin, şiddete maruz kalma riski ile karşı karşıyalar. Bu nedenle, kabul edilemez olan kadına yönelik şiddetle mücadelede çok yönlü, bütüncül bir yaklaşımla toplumun her kesiminin ortak ve kararlı çalışması gerekmektedir. " dedi.

"TÜRKİYE'NİN KADINA YÖNELİK ŞİDDET İLE MÜCADELEDEKİ YASAL ALT YAPISI ULUSLARARASI ALANDA EMSAL NİTELİĞİNDEDİR"

AK Parti Denizli Milletvekili Nilgün Ök, açıklamasında daha sonra şu görüşlere yerverdi:

"İstanbul Sözleşmesi olarak da bilinen "Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi", kadına yönelik şiddetle mücadelede uluslararası alanda atılmış oldukça önemli bir adımdır. Ülkemiz; Sözleşmeyi ilk imzalayan ülkeler arasında yer alarak ve çekincesiz onaylayarak kadına yönelik şiddetle mücadele konusundaki kararlılığını ortaya koymuştur. Bununla birlikte, İstanbul Sözleşmesi'nin iç hukuka 20 yansıtılması amacıyla, Partimiz dönemine "6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun" hazırlanarak 2012 yılında yürürlüğe konmuştur. Yasal altyapıyı daha da güçlendirerek, kadına yönelik şiddetle mücadeleyi bir üst seviyeye taşıyan söz konusu Kanun, getirdiği kapsamlı düzenlemelerle uluslararası alanda da emsal niteliğindedir. Bu ve buna benzer önlemler önemli olmakla birlikte, Kadına yönelik şiddetin bir eğitim ve kültür sorunu olduğu gerçeği kabul edilmeli ve önleyici politikaların daha da arttırılması gerekmektedir. Bu anlamda şiddeti uygulayan kişiler ve uygulanan mağdur kadınların gerek Kamu gerekse Sivil Toplum Kuruluşları aracılığı ile bilinçlendirilmesi; Toplumsal cinsiyet; onay kültürü; rıza ve rıza inşası gibi kavramlarının bu kişilere kazandırılması önem arz etmektedir."

Ek 50

GÜÇLÜ TÜRKİYE için güçlü kadın

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Dr. Fatma Betül Sayan Kaya, kadına yönelik şiddetin bir insanlık suçu olduğunu belirterek, "Şiddete karşı "sıfır tolerans" ilkesi çerçevesinde kadına yönelik şiddeti ortaya çıkaran nedenleri ortadan kaldırmak; şiddet mağdurlarını korumak amacıyla mücadele içindeyiz" dedi.

■ Bayram ZİLAN / ANKARA

AİLE ve Sosyal Politikalar Bakanı Dr. Fatma Betül Sayan Kaya, Ankara Temsilcimiz Bayram Zilan'a bakanlık çalışmaları hakkında önemli değerlendirmelerde bulundu. Kadına yönelik şiddet, evlilik ve boşanma süreci danışmanlığı, erken yaşta evlilik ve yaşlı bakımına kadar bizi dizi çalışmanın detaylarına ilişkin açıklamalarda bulunan Bakan Kaya, kadın yönelik şiddetin azaltmasına dair önemli mesajlar verdi.

■ Boşanma Süreci Danışmanlığı ve evlilik öncesi eğitim rehberliği noktasında bakanlığın önemli çalışmaları var. Konunun detaylarına ilişkin bilgi verir misiniz?

Aile bir toplumu ayakta tutan, geleceğe taşıyan en önemli kurumdur. Sahip olduğumuz inanç, değer ve kültürün gelecek nesillere taşınması, neslin devamının sağlanması konusunda hayati bir öneme sahiptir. O nedenle Evlilik Öncesi Eğitim Programı, Aile Eğitim Programı ve Boşanma Süreci Danışmanlığı'nı büyük bir hassasiyetle yürütüyoruz. Öncelikli olarak güçlü aile yapıları inşa etmek zorundayız. Güçlü, sağlıklı aile yapıları oluşturduğumuz sürece gerek boşanmaların, gerekse aile içinde yaşanabilecek sorunların da önüne geçmiş oluruz.

Bakanlık olarak sosyal politika alanındaki çalışmalarımızı aile odaklı yürütüyoruz. Sosyal yardım ve hizmetlerde aile odaklı çözümler üretiyoruz. Ailenin varlığını "güçlü ve sağlıklı" bir şekilde sürdürmesi amacıyla toplumsal değerleri içselleştiren hayat boyu eğitim anlayışını benimseyerek, bu konuda politikalar geliştiriyor ve işbirliği alanları oluşturuyoruz.

Aile Eğitim Programı (AEP) ile ailelerin bilgi ve eğitim ihtiyaçlarını karşılayarak, sorun çözme yeteneklerini artırıyoruz. Koruyucu ve önleyici bir sosyal politika tasarımına sahip olan programın temel yaklaşımı önleyicilik, farkındalık oluşturma ve eğiticilik yönü ön planda olan aile yaşamı eğitimidir. AEP; Sağlık, İktisat, Hukuk, Medya, Eğitim ve İletişim olmak üzere 5 ana alandan oluşuyor.

669 bin kişiye eğitim verdik

AEP kapsamında Türkiye genelinde formatörlerimiz ve eğiticilerimiz aracılığıyla halka yönelik eğitimlerimiz 2013 yılından beri devam ediyor. Bugün itibariyle AEP kapsamında 669 bin vatandaşımıza eğitim verdik. Ayrıca web tabanlı eğitim yoluyla Aile Eğitim Programı'nın yaygınlaştırılması amacıyla modüllerimiz e-öğrenme ortamında da yer alıyor. 2013 yılından bu yana yürüttüğümüz bir diğer eğitim programı ise "Evlilik Öncesi Eğitim Programı" kapsamında evlilik öncesi adayların evlilik konusunda bilinçlendirilerek farkındalıklarının artırılmasına yönelik olarak 'Evlilikte İletişim ve Yaşam Becerileri', 'Aile Hukuku, Evlilik ve Sağlık' başlıkları altında eğitim veriyoruz.

2021'de 81 il tamamlanacak

"Evlilik Öncesi Eğitim Programı" ile bugüne kadar 620 bin vatandaşımıza eğitim verdik. Evlilik Öncesi Eğitim Programı'nın yaygınlığının artırılmasına yönelik işbirliği çalışmalarımız devam ediyor. 2017 yılında "Evlilik Öncesi Eğitim 2017-2018 Yaygınlaştırma Projesi'ni geliştirdik ve uygulamaya başladık. Proje ile boşanmaların yüksek olduğu iller öncelikli olmak üzere 81 ilde valiler, belediye başkanları, muhtarlar, dini liderler ve kanaat önderlerinin katılımıyla evlilik öncesi eğitimleri yaygınlaştırmayı amaçlıyoruz.

Ücretsiz hizmet veriyoruz

Evliliğin kuruluş ve işleyişinde çiftlerin muhtemel sorunlarına çözüm üretebilmeleri evlilik başarısında önemlidir. Bu bakımdan, evlilik sorunlarında ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından profesyonel psiko-sosyal danışmanlık desteği önem arz ediyor. 2013 yılında "Aile ve Boşanma Süreci Danışmanlığı Hizmeti" çalışmalarını başlattık. Kısa sürede çok olumlu dönüşler aldık. Çiftlerin aile içi iletişim, ilişki, vb. sorunları nedeni ile boşanma düşüncesinde sorunların çözümüne katkı sağlıyoruz. Aile Mahkemeleri Hakimliklerince yönlendirilen ailelere de danışmanlık hizmeti sağlanıyor. Bu hizmetlerimiz i 81 ilde ücretsiz olarak veriyoruz.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Dr. Fatma Betül Sayan Kaya, Ankara Temsilcimiz Bayram Zilan ile bir araya geldi.

Denetimlerimiz artacak

Bugüne kadar İl Müdürlüklerimiz ve Sosyal Hizmet Merkezlerimize Aile ve Boşanma Süreci Danışmanlığı hizmetini almak için toplam 12 bin 10 başvuru yapıldı. Boşanma öncesi ve boşanma esnasında başvuru yapan 8 bin 758 çiftten 3 bin 378'i yani yüzde 38,5'i evlilik birlikteliğine devam etme kararı aldı. Bu önemli bir orandır. Ruhsatsız bir şekilde hizmet veren Özel Aile Danışma Merkezleri ile ilgili gelen şikâyetler ve ihbarlar üzerine denetimlerimiz hızla devam ediyor.

■ Erken yaşta yapılan evlilik ve zorla evliliklere yönelik bir çalışmanız var mı?

Türkiye birçok alanda hızlı bir değişim ve gelişim süreci içinde. Bakanlık olarak aile ve sosyal politikalar alanında yaşanan bu değişim sürecini sağlıklı bir şekilde yönetmek, mutlu aile yapıları inşa etmek için büyük bir gayretle çalışıyoruz. Çocuklarımızın evlilik çağına kadar sağlıklı bir şekilde yetişmelerini sağlamak için gerekli önlemleri aldık, almaya devam ediyoruz. Eğitim süreçlerinin kesintiye uğramadan devam ettirilmesi için özel tedbirler geliştirdik.

Zorunlu eğitimin 12 yıla çıkartılması bunlardan en önemlisi. Aile Eğitim Programı (AEP), Evlilik Öncesi Eğitim Programı içerisinde bu konuya özel önem verdik. Hukuki yaptırımlarımızı ağırlaştırdık. Çocuk yaşta yapılan evliliklerde din görevlisinin dini nikâhı kıyması halinde çocuğun cinsel istismarını onaylamak ve göz yummak nedeniyle (TCK 219) suçlu olacağı ve olayı öğrenmesine rağmen ihbarda bulunmayan tüm kamu görevlilerinin 2 yıla kadar hapisle cezalandırılacakları da aynı şekilde belirtildi.

Tüm bu yaptırımların yanı sıra Aile Sosyal Destek Programı kapsamında erken yaşta evliliklerin yaygın olduğu illerimizde birebir hanelerimizi ziyaret ederek çalışmalar yürütüyoruz.

Çocuklarımız gözbebeğimizdir

Ülkemizde erken yaşta evliliklere ilişkin verilere baktığımızda yıllar itibariyle erken yaşta evliliklerin her iki cinsiyet için de azalmakta olduğunu görüyoruz. 2016 yılı verilerine göre 16-17 yaşlarında evlenen erkek çocukların toplam evlenmeler içindeki oranı yüzde 0,2; kız çocukların toplam evlenmeler içindeki oranı yüzde 4,6. Bakanlığımız, erken yaşta ve zorla evliliklerin önlenmesine yönelik başta kamu kurum ve kuruluşları olmak üzere üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve ilgili tüm tarafların katılımı ile kapsamlı çalışmaları kararlılıkla yürütüyor.

Çocuklarımız gözbebeğimizdir. Canımızdır. Onların her ne sebeple olursa olsun istismara maruz kalmalarına asla müsaade etmeyiz. Hiçbir anne ve baba da buna müsaade etmez. Ben ailelerimize güveniyorum. Farkındalık ve eğitim çalışmalarına ağırlık vererek her bir aileye ulaşmak zorundayız. ASDEP kapsamında yürüttüğümüz çalışmalarda çok güzel dönüşler alıyoruz.

Erken yaşta evlilik son bulacak

Kararlı mücadelemizi Aile Sosyal Destek Programını (ASDEP) da ülkemiz çapında yaygınlaştırarak devam ettireceğiz. SHM ve ASDEP kapsamında sunduğumuz hizmetler ile erken yaşta evliliklerle mücadelenin koruyucu önleyici boyutunu güçlendirmeyi sürdüreceğiz. Ayrıca ŞÖNİM Yönetmeliği kapsamında 81 ilde kurulan Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele İl Koordinasyon, İzleme ve Değerlendirme Komisyonlarında 2017 yılı gündemi "Erken Yaşta ve Zorla Evliliklerle Mücadele" olarak belirledik. Burada da çalışmalarımızı hızlı bir şekilde devam ettiriyoruz.

■ Doğum yardımı, yaşlı ve engellilere evde bakım desteği ve maddi imkânsızlıklar yüzünden ailesinin yanından uzak kalacak olan çocuklara maddi destek sağlanıyor mu?

Bakanlık olarak sosyal yardım ve hizmetlerde aile odaklı sosyal politika uygulamalarını hayata geçirdik. Bu aslında sosyal yardım politikalarımızda yeni bir dönemin başladığının habercisidir. Aile odaklı sosyal yardım hizmet modelleriyle aile bütünlüğünü koruyor, engelli, yaşlı, çocuk bakımında aile yanında bakım hizmetlerini destekliyoruz.

Sevgi ile büyüyorlar

Artık çocuklarımıza ilk altın devletten. Doğum Yardımı kapsamında 15 Mayıs 2015 tarihinden itibaren başvurular alınmaya başlandı. Bu uygulama kapsamında, canlı doğan birinci çocuk için 300 TL, ikinci çocuk için 400 TL, üçüncü ve sonraki çocuklar içinse 600 TL tutarında doğum yardımı yapıyoruz. Bu kapsamda bugüne kadar 2 milyon 765 bin 486 çocuk için 1 milyar 130 milyon 630 bin TL ödeme yaptık. Sosyal Ekonomik Destek Programıyla çocuklarımızı aile yanında destekliyoruz. Bugün SED yardımlarından 105 bin 310 çocuğumuz yararlanıyor.

■ Yurtlarda kalan çocukların apartmanlarda dairelere ve site evlere yerleştirilmesi çocuklarda nasıl bir etki yarattı? 0-18 yaş arası çocuklara yönelik yapılan projeleriniz hakkında bilgi alabilir miyiz?

Bakanlık olarak çocuk hizmetlerinde yurt tipi bakım hizmetleri modelinden ev tipi bakım hizmetleri modeli geçiş sürecini başlattık ve bugün bu değişim, dönüşüm sürecini tamamlamış bulunuyoruz. Çocukların özgüveninde büyük bir artışın olduğunu gördük. Burada çocuklarımızın barınma imkânının yanı sıra eğitim, kültür, sanat ve spor alanında da kendilerini geliştirme fırsatı verdik. Çocuklarımız evlerde daha mutlu, huzurlu. 5-6 kişilik evlerimizde çocuklarımız birbirleriyle daha sağlıklı iletişim kurabiliyorlar.

Kardeşleri ayırmıyoruz

Tüm bunların yanında bu model ile farklı cinsiyetlerde olsa dahi çoğunlukla kardeşler birbirinden ayrılmak zorunda kalmıyorlar. Özellikle çocuk evlerimizde kardeşler bir arada kalabiliyor. Şu an itibariyle 72 kardeş çocuk evimiz var. Böylece aile üyeleri arasındaki bağlar etkin ve olumlu bir şekilde sürdürülebiliyor.

Sorumluluğu aşılıyoruz

"Çocuk Gelişim ve Destek Programı'nı" geliştiriyoruz. Tüm yaş gruplarına göre hazırlanan programla çocuklarımızı hayata daha iyi hazırlayacağımıza inanıyoruz. Çocuklarımızın ilgi, yetenek ve becerileri ile olumlu davranışlarını geliştirilmesi, daha üretken, topluma yararlı ve sorumluluk duygusuna sahip bireyler olarak yetişmelerinin sağlanması amacı ile rol model çalışmasını başlattık.

Kadına şiddet insanlık suçudur

■ Kadına yönelik şiddette son durum nedir? Bu konuda bir çalışmanız var mı?

Kadına yönelik şiddeti bir insanlık suçu olarak görüyorum. Kadına yönelik şiddet, tüm dünyada ve kültürlerde yaygın olarak görülen evrensel bir sorundur. İnsan onurunu, insan hak ve özgürlüklerini yok sayan en ağır suçtur. Bizler insan onurunu korumak, aile ve toplumu eğitim ve farkındalık çalışmalarıyla bilinçlendirmek zorundayız. Burada medyaya, sivil toplum kuruluşlarımıza da büyük bir görev düşüyor. Bakanlık olarak; kadına yönelik şiddetin kabul edilemez olduğuna dair inançla çalışmalarımızı kararlılıkla sıfır tolerans ilkesi çerçevesinde sürdürmekteyiz.

"HER genç kızımızın bir hayali vardır. Kızlarımızın bu hayalini gerçekleştirmesinde onlara destek olmalı, yol göstermeliyiz. Artık ne örfümüzde, ne kültürümüzde ne de hukukumuzda yeri olmayan bu uygulamaların bitmesi en büyük arzumuz."

"BAKANLIĞIMIZIN çalışmaları kapsamında Aile ve Boşanma Süreci Danışmanlığı hizmetini almak için toplam 12 bin 10 başvuru aldık. Başvuru yapan 8 bin 758 çiftten 3 bin 378'i yani yüzde 38,5'i evlilik birlikteliğine devam etme kararı aldık"

MAĞDURA ulaşma hızını ARTIRDIK

ADALET Bakanlığı ile gerçekleştirilen koordineli çalışma ile 6284 sayılı Kanuna ilişkin kararların UYAP sistemi üzerinden ASPB veri sistemine entegrasyonu tamamlanarak sistem Bakanlığın 81 İl Müdürlüğü ile Şiddet Önleme ve İzleme Merkezlerinin(ŞÖNİM) kullanımına açılmıştır.

Bu sayede Aile Mahkemeleri tarafından verilen tedbir kararları aynı gün içinde ŞÖNİM'lere veri sistemi üzerinden iletilerek mağdura hızlı ulaşma, takip ve izlenme sürecinin etkinliği artırılmıştır. Bunun yanı sıra geçtiğimiz aylarda "Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü Arasında Bilgi Paylaşım Protokolü" imzaladık. Protokol ile Polis merkezlerinde şiddet mağdurlarına düzenlenen "Aile İçi ve Kadına Karşı Şiddet Olayları Kayıt Formu" online olarak ŞÖNİM'lerle paylaşılacak.

Şiddete karşı "sıfır" tolerans

Kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında yürüttüğümüz "Aile İçi Şiddetle Mücadele Projesi" ile emniyet ve yargı mensupları ile sağlık çalışanlarına da eğitimler verilmiştir. Bu proje ile toplam 1.280 kamu personeline eğitici eğitimi, yerel yönetim ve sivil toplum kuruluşunda çalışan personele farkındalık eğitimleri verilmiştir. Son olarak, kadına yönelik şiddet dâhil olmak üzere şiddeti ortaya çıkaran nedenleri ortadan kaldırmak; şiddet mağdurlarını korumak amacıyla Bakanlığımızın çalışmalarının bütüncül ve çok taraflı olarak "şiddete karşı "sıfır tolerans" ilkesi çerçevesinde devam edeceğini tekrardan vurgulamak isterim.

Mücadelemizi üst seviyelere taşıyoruz

"KADINA Yönelik Şiddetle ve Aile İçi Şiddetle Mücadele ve Önleme konusunda Avrupa Konseyi Sözleşmesi"nin (İstanbul Sözleşmesi) imzalanması ve onaylanması ile "6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun"un yürürlüğe girmesi bu alanda yasal altyapı güçlendirerek ve kadına yönelik şiddetle mücadeleyi bir üst seviyeye taşımıştır.

Düzenli aralıklarla hazırlanarak uygulamaya konulan "Kadına Yönelik Şiddet Ulusal Eylem Planları"nın üçüncüsü olan "Kadına Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı 2016-2020" ilgili tüm tarafların katkı ve katılımları ile hazırlanmış olup bize önemli bir yol haritası oluşturmaktadır.

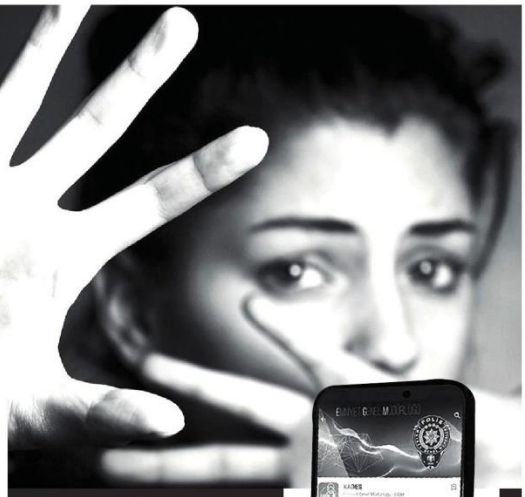
Tüm illerimizde yaygınlaştıracağız

Şiddet mağduru kadınların korunması desteklenmesi için kurumsal mekanizmalarımızı güçlendiriyoruz. Kadın Konukevleri ve Şiddet Önleme ve İzleme Merkezlerimizle çözüm üretiyoruz. Bakanlığımız, şiddetin önlenmesi, koruyucu ve önleyici tedbir kararlarının etkin olarak uygulanması alanında Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri (ŞÖNİM) ile 7 gün 24 saat kesintisiz hizmet vermektedir. 68 ilde hizmet sunan Şiddet Önleme ve İzleme Merkezimizi yakın zaman içinde tüm illerimize yaygınlaştıracağız.

Ek 51

Kadına yönelik şiddetle mücadelede

'MOBİL' DÖNEM

■ ANKARA (YENİBİRLİK)

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Betül Sayan Kaya ile İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, Vilayetler Evi'nde düzenlenen "Kadın Destek (KADES) Mobil Uygulama Tanıtım Toplantısına" katıldı. Burada konuşma yapan Bakan Kaya ve Bakan Soylu, KADES hakkında bilgi verdi.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Betül Sayan Kaya ile İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, "Kadın Destek (KADES) Mobil Uygulama Tanıtım Toplantısına" katıldı. Kaya, "Bu sistem sayesinde artık şiddete maruz kalan veya maruz kalma ihtimali olan kadınlarımızın ihbarlarına en hızlı şekilde ulaşacağız." dedi.

"YARDIM ALMALARI SAĞLANMAKTADIR"

Tamamen yerli ve milli bir yazılıma sahip KADES'in 24 Mart'tan itibaren test aşamasında olduğuna işaret eden Soylu, "Bu uygulama sayesinde kadınlarımızın herhangi bir tehdit anında bir dokunuşla, en hızlı şekilde kolluk birimlerimize ulaşarak yardım almaları sağlanmaktadır" dedi.

"MÜDAHALE SÜRESİ ORTALAMA 5 DAKİKADIR"

Uygulamanın çalışma şeklini anlatan Soylu, "Aslında mart ayından itibaren pilot uygulama olarak açık bulunan KADES uygulaması, bugüne kadar 24 bin 584 kişi tarafından indirilmiştir. Acil durumla karşı karşıya kalan 31 kadın tarafından ihbarda bulunulmuş ve alınan ihbarlara karşı gerekli müdahale yapılmıştır. Polis sorumluluk bölgesindeki vakalarda ihbar alındıktan sonra olaya müdahale süresi ortalama 5 dakikadır" diye konuştu.

Bakan Soylu, şunları ifade etti:

"ŞİDDET KAYNAKLI KADIN ÖLÜMLERİNDE YÜZDE 39 AZALMA OLDUĞU GÖRÜLMÜŞTÜR"

"2018 yılının ilk 4 ayında 6284 sayılı Kanun kapsamında 51 bin 361 kadının müracaatı alınmış, 27 bin 400 şiddet mağduru kadın hakkında koruyucu tedbir, 37 bin 147 şiddet uygulayan erkek hakkında ise önleyici tedbir kararı verilmiştir. Ayrıca Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına bağlı konukevlerine yerleştirilmek üzere kadına ve beraberindeki çocuğa yönelik olarak 5 bin 517 barınma yeri tedbir kararı alınmıştır. Toplumsal farkındalığın ve başta güvenlik güçlerimiz olmak üzere devlet kurumlarına olan güvenin arttırılması, elektronik kelepçe uygulamasının yaygınlanlaştırılması, personele yönelik verilen eğitimler ile 6284 sayılı Kanun kapsamında polis ve jandarmamız tarafından zamanında ve etkin koruyucu/önleyici tedbirlerin alınması sonucunda 2017 yılı ile 2018 yılının ilk 4 ayı mukayese edildiğinde polis sorumluluk bölgesinde, şiddet kaynaklı kadın ölümlerinde yüzde 39 azalma olduğu görülmüştür. Çalışmalarımızın olumlu netice vermesi umut verici olmakla birlikte kadına şiddet tamamen ortadan kalkmadan elbetteki hiçbir istatistik bizim için memnuniyet verici olmayacaktır."

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Betül Sayan Kaya ise şunları kaydetti:

"KADINLARIMIZIN İHBARLARINA EN HIZLI ŞEKİLDE ULAŞACAĞIZ"

"Kadın Destek Mobil Uygulaması (KADES) ile birlikte şiddetle mücadelemizde bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanım alanını daha da genişletmiş olacağız. Bu sistem sayesinde artık şiddete maruz kalan veya maruz kalma ihtimali olan kadınlarımızın ihbarlarına en hızlı şekilde ulaşacağız."

"NİHAİ HEDEFİMİZ TOPLUMDA ŞİDDETİN TAMAMEN YOK EDİLMESİ"

"Artık şiddete uğrayan kadınlarımız susmuyor, susmasınlar da. Bakanlık olarak ilgili paydaşlarımızla birlikte şiddet olayları karşısında her zaman mağdurun yanında ilk andan itibaren olmanın gayreti içerisindeyiz. Bundan sonra da hep böyle olacağız. Nihai hedefimiz toplumda şiddetin tamamen yok edilmesidir."

KADES nedir?

İçişleri Bakanlığı ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı iş birliğinde hayata geçirilen ve akıllı cep telefonlarına indirilerek kullanabilen ücretsiz mobil uygulama KADES, şiddet mağduru ya da şiddete uğrama ihtimali bulunan kadınların kolluk kuvvetlerine tek tuşla ulaşabilmesini sağlıyor. Mart ayında hizmete giren KADES ile kadınlar kolluk kuvvetlerine adres bilgileri de görünecek şekilde ihbarda bulunabiliyor. Zaman kaybını önleyen ve çok hızlı işleyen uygulamada adrese yönlendirilen kolluk kuvvetleri mağdur kadınlara en kısa sürede yardım ediyor.

Ek 52

KARANFİL İLE ANDILAR

KATİL EŞE MÜEBBET TALEBİ

Samsun'da boşanmak üzere olduğu kocası tarafından bıçaklanarak öldüren Merve Şahin, öldürüldüğü yere karanfil bırakılarak anıldı. Merve Şahin'in kuzeni Neslihan Özkan, katil zanlısı için müebbet hapis cezası istediklerini söyledi

SAMSUN'DA geçtiğimiz hafta Eğitim ve Araştırma Hastanesinin otoparkında Merve Şahin, boşanmak üzere olduğu kocası Enis Adem Şahin tarafından 25 yerinden bıçaklanarak öldürülmüştü. Merve Şahin'in akrabaları ve Samsun Kadın Meclisi üyeleri, Merve'nin öldürüldüğü yere karanfil bırakarak basın açıklaması yaptı.

İNDİRİM UYGULANMASIN İSTİYORUZ

Samsun Kadın Meclisinden Berrak Güngör ve Duygu Kasar yaptığı açıklamada, "2 Aralık Pazar günü boşanma aşamasında olduğu erkek tarafından 25 yerinden bıçaklanarak vahşice öldürülen Merve, bugün aramızda bulunmuyor. Merve'nin katilinin haksız yere uygulanan iyi hal indirimi, pişmanlık indirimi, kravat indirimi gibi indirimler uygulanmasın istiyoruz" dedi.

DERHAL UYGULANMALIDIR

Açıklamasını sürdüren Güngör ve Kasar, "Yetkililer tarafından imzalanmasına rağmen uygulanmayan İstanbul Sözleşmesi ve yasalarda birebir yer alan 6284 sayılı kanun kadınların güvencesidir ve derhal en etkili şekilde devletin bütün mercileri tarafından uygulanmaya başlanmalıdır. Görüyoruz ki İstanbul Sözleşmesi yok sayıldığı her gün cinayetler giderek artmakta. Şiddet yönelimini ve cinayetleri ortadan kaldıracak sağlıklı ve kesin çözümler istiyoruz. Kadın Meclisleri olarak Merve'nin ailesinin yanında bu davanın takipçisi olacağımızı duyuruyoruz. Bizler kadınlar olarak yeter artık diyoruz. Cinayetler ve uygulanan şiddet karşısında sesiz kalmıyoruz ve kalmayacağız" ifadelerinde bulundu.

MÜEBBET İSTİYORUZ

Merve Şahin'in kuzeni Neslihan Özkan ise tarif edilmeyen bir acı içinde olduklarını ve katilin ağırlaştırılmış müebbet cezası alması istediklerini söyleyerek, "Kuzenimin kanı hala burada duruyor. Acımız çok büyük. Tek isteğimiz ağırlaştırılmış müebbet. Kesinlikle hapisten çıkmasını ve indirim görmesini istemiyoruz. Biz nasıl acı çektiysek onunda, orada acı çekmesini istiyoruz. Buradan Cumhurbaşkanımıza sesleniyoruz. Lütfen artık kadın cinayetleri son bulsun. Artık bir kadın daha ölmesin. Herkes ağırlaştırılmış müebbet duyunca cesaret edemezler" açıklamasında bulundu.

HALASI KAÇIRDI

Öldürülen Merve Şahin'in 3 yaşındaki kızı Ayşe Hira'nın halası tarafından kaçırıldığını iddia eden Neslihan Özkan, "3 yaşına girmiş bir kız çocuğu Ayşe Hira halası tarafından kaçırıldı. Polis tarafından aranıyor. Ama bulunamıyor. Lütfen yardım edin. Ayşe Hira'yı bulalım. Çocuğumuzu kaçırdılar, göremiyoruz, bulamıyoruz. 3 yaşında anne kuzusu bir çocuk. Çocuğumuza ulaşalım, ona bari kavuşalım, acımız biraz hafiflesin istiyoruz" diye konuştu.

KARANFİL BIRAKILDI

Basın açıklamasına CHP Samsun Milletvekili Neslihan Hancıoğlu, Atatürk Düşünce Derneği Samsun Şube Başkanı Dr. Işık Özkefeli de destek verdi. Basın açıklamasının ardından Merve Şahin'in öldürüldüğü yere akrabaları ve Samsun Kadın Meclisi üyeleri ve sevenleri tarafından karanfil ve Merve Şahin'in fotoğrafları bırakıldı.

UYGULANMA ÇABASI BİLE FARK YARATACAK

Samsun'da boşanmak üzere olduğu kocası tarafından bıçaklanarak öldüren Merve Şahin, öldürüldüğü yere karanfil bırakılarak anıldı. Açıklamada bulunan CHP Samsun Milletvekili Neslihan Hancıoğlu, "Yasaların iyileştirilmesi, düzgünce uygulaması hatta uygulanma çabası bile büyük fark yaratacaktır" dedi

SAMSUN Kadın Meclisi üyeleri tarafından düzenlenen basın açıklamasına CHP Samsun Milletvekili Neslihan Hancıoğlu da destek verdi. Merve Şahin'in akrabaları ve Samsun Kadın Meclisi üyeleri ve CHP Samsun Milletvekili Neslihan Hancıoğlu, Merve'nin öldürüldüğü yere karanfil ve fotoğrafını bırakarak basın açıklaması yaptı.

LANETLİYORUZ

Milletvekili Neslihan Hancıoğlu yaptığı açıklamada, "Geçen hafta pazar günü bu otoparkta, bir kızımız katledildi. Cinayetlerin ardı arkası kesilmiyor. Toplumumuzun ruh hali günden güne bozuluyor. Bunun kanıtı kadın cinayetleridir. Öldürülen kadınlarımızın sayısı her yıl katlanarak artmaktadır. Bu yıl 340 kadınımız yaşamını yitirdi. Son 10 yılda, 2 bin 429 kadınımız katledildi. Bırakalım istatistikleri şiddet hayatımızın tam merkezine oturdu artık. Her gün izlediğimiz televizyonlar, okuduğumuz gazeteler nasıl bir şiddet batağına sapladığımızın kanıtıdır. Kadınlarımız ve kız çocuklarımız, cinayet başta olmak üzere, fiziksel, duygusal, cinsel, ekonomik şiddete ve istismara maruz kalırken buna tepkisiz kalanları, ellerindeki tutukları yetki ve gücü bunu önlemek için kullanmayanları lanetliyoruz" dedi.

KAPSAMIYLA UYGULANMALIDIR

Kadın cinayetleri ve şiddet karşısında acilen yapılması gerekenleri sıralayan Hancıoğlu, "6284 sayılı koruma kanunu etkin bir şekilde ve en geniş kapsamıyla uygulanmalıdır. Avrupa Konseyince hazırlanan İstanbul Sözleşmesi'ndeki taahhütler yerine getirilmelidir. Şiddeti durdurmak kolay değil biliyoruz ama zorda değil. Yasaların iyileştirilmesi, düzgünce uygulaması hatta uygulanma çabası bile büyük fark yaratacaktır. Merve'yi hayatta tutmayı başaramadık. Başka kadınları, kızları kurtarmak elimizdedir. Merve kızımız başta olmak üzere katledilen tüm kadınlarımıza Allah'tan rahmet diliyorum, ruhları şad mekanları cennet olsun" ifadelerinde bulundu.

SAMSUN'DA, 7 YILDA 26 KADIN ÖLDÜRÜLDÜ

kadincinayetleri.org isimli site medyaya yansıyan kadın cinayetlerinin haritalandırmasını gerçekleştirdi. Buna göre, Samsun'da 2010-2017 yılları arasında 26 kadın eşi, erkek arkadaşı veya tanıdığı bir erkek tarafından öldürüldü

kadincinayetleri.org sitesi Türkiye çapında işlenen kadın cinayetlerinin haritasını çıkardı. Buna göre 2010-2017 yılları arasında Türkiye'de bin 972, Samsun'da da 26 kadın öldürüldü. Sitede yapılan açıklamada ise, haritanın medyaya yansıyan cinayetlerin derlenmesiyle oluşturulduğu söylenerek, "Kadın cinayetleri verileriyle ilgili olarak Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı'na yapılan bilgi edinme başvurularının sonuçsuz kalması üzerine, çalışmamız medyaya yansıyan kadın cinayetleriyle sınırlandırıldı" ifadelerine yer verildi.

'KAZAYLA' ÖLDÜRMÜŞ

Oluşturulan haritada ise Samsun'da 2015 yılında kadın cinayetleri zirve yaptığı gözlendi. 2015'te tam 6 kadın öldürüldü. 2010-2017 yılları arasında öldürülen kadınların yüzde 48'i 26-40 yaşları arasında, yüzde 28'i ise 41-55 yaşları arasında olarak kayıtlara geçti. Kadınların öldürülme nedenlerinin ise 'barışma isteğinin reddedilmesi', 'kıskançlık', 'aldatılma şüphesi' veya 'kazayla' olduğu belirtildi. Kadınları öldürenler ise eşi, erkek arkadaşı veya tanıdığı bir erkek oldu.

Zerrin SOMUNCU

Ek 53

‘Kadınların Yıllar Boyu Uğraşarak Elde Ettikleri Haklar Erozyona Uğratıldı’

CHP Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer, 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü'ne ilişkin bir yazılı açıklama yaptı. Yüceer, açıklamasında "Kadına yönelik şiddetle mücadele, Ülkemizin altında imzası olan uluslararası sözleşmeler ve Birleşmiş Milletler kararlarıyla devletin öncelikli, ertelenemeyecek sorumluluklarından birisi olarak tanımlanmıştır." dedi.

Devletin sahip olduğu zorunluluklar arasında kadına yönelik her türlü şiddeti önlemek için yasa yapmayı, bu yasaların uygulanmasını sağlayıp denetlemeyi, kadınların yaşam haklarını korumayı ve caydırıcı önlemler almayı gösteren Yüceer, yapılan yasaların ve imzalanan sözleşmelerin açık hükümlerine rağmen ayak sürümenin ve kadınların maruz bırakıldığı şiddete seyirci kalındığını belirtti.

DEVLET ELİYLE AYRIMCILIK KÖRÜKLENİYOR

Açıklamasının devamında Yüceer, "Devlet eliyle ayrımcılık körüklenmekte, şiddet geleneksel önyargılarla, cinsiyet ayrımcı politikalarla ve yasalar eliyle meşrulaştırılmaktadır. Kadınların yıllar boyu uğraşarak elde ettikleri haklar erozyona uğratılmakta, günden güne ellerinden alınmaktadır." dedi.

İKTİDARIN SAĞLIKSIZ YAKLAŞIMI, ŞİDDETİ DESTEKLİYOR

Türkiye'nin ilk taraf ülke olduğu ve iktidarın bununla övündüğü İstanbul Sözleşmesi'nin şartlarının yerine getirilmediğini vurgulayan Yüceer, kadına yönelik şiddetin kaynağı olan toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin görmezden gelindiğini ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin yok sayıldığını belirtti. CHP'li milletvekili, bu sorunlara çözüm olarak toplumsal cinsiyet temelli rollerin, ön yargıların ve gelenek göreneklerin dönüştürülmesi gerektiğini söylerken, iktidarın aksine bir tutum takınarak kadınlara yönelik şiddetin beslenmesine neden olduğunu açıkladı.

İKTİDAR GÖREVE: ULUSLARARASI SÖZLEŞMELERİ UYGULAYIN

CHP Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer, açıklamasının devamında bütün bu olanların kadına şiddetin hız kesmeden devam etmesine neden olduğunu belirtirken, devletin temel görevinin altında imzası bulunan uluslararası sözleşmelerin gereklerinin yerine getirilmesi ve somut adımlar atılması olduğunu söyleyerek iktidarı göreve çağırdı. Son olarak Yüceer, "Kadının cinsel, fiziksel, psikolojik bütünlüğünün dokunulmaz olduğunu; kadının insan haklarının temel insan hakkı olduğunu hatırlatıyor, 25 Kasım Kadına Karşı Şiddetle Uluslararası Mücadele Günü'nün tüm dünyada kadınların maruz bırakıldıkları şiddetin ortadan kalkması için bir başlangıç noktası olmasını temenni ediyorum." dedi.

Hilal Baran

Ek 54

"Kadına pozitif ayrımcılık tanıyan uygulamaları hayata geçirdik"

TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Üyesi ve AK Parti Afyonkarahisar Milletvekili Hatice Dudu Özkal, "AK Parti olarak eşitliğin ötesine geçen, kadına pozitif ayrımcılık tanıyan uygulamaları pratikte hayata geçirdik, geçirmeye de devam edeceğiz." dedi

Özkal, Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'nin (CEDAW), AK Parti hükümeti göreve gelene kadar yürürlüğe konulmadığını söyledi. Sözleşme kapsamında kurulan komitelerin çalışmalarını çok önemsediklerini belirten Özkal, "AK Parti iktidar olduktan hemen sonra 2003 yılında bu önemli anlaşmayı yürürlüğe koyarak CEDAW'ın, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de kadına yönelik ayrımcılığı önlemek için denetleme yapması sağlanmıştır." diye konuştu.

Kadına pozitif ayrımcılık tanıyan uygulamalar

Kadınların sosyal, ekonomik, siyasal ve toplumsal alanda konumlarının iyileştirilmesinin AK Parti'nin temel hedeflerinden olduğunu dile getiren Özkal, sözlerini şöyle sürdürdü: "Kadın erkek fırsat eşitliği ilkesi gereğince, 'Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür' maddesi, 2004 yılında AK Parti döneminde Anayasa'ya eklendi. Bu maddeye AK Parti, 2010 yılında bir başka devrim niteliğindeki kararla, 'Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz' hükmünün eklenmesini sağladı. Ayrıca dini inançları yüzünden ayrımcılığa uğrayan, eğitim özgürlüğü kısıtlanan kadınlarımızın eğitim ve çalışma haklarını kullanabilmeleri de yine AK Parti hükümetleri döneminde mümkün hale gelmiştir. Ancak sadece yasal düzenlemelerin yeterli olmadığının bilinciyle yasalarda ayrımcılık sona erdirilse bile, hayatın her alanındaki ayrımcı kalıp ve davranışlardan kurtulmayı hedefliyoruz. Bu amaçla AK Parti olarak eşitliğin ötesine geçen, kadına pozitif ayrımcılık tanıyan uygulamaları pratikte hayata geçirdik, geçirmeye de devam edeceğiz."

Kadına yönelik şiddetle mücadele

Kadına yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla pek çok yasal düzenlemeyi hayata geçirdiklerini vurgulayan Özkal, "İstanbul Sözleşmesi" adıyla bilinen Avrupa Konseyi Sözleşmesi'ni çekincesiz imzalayan ilk ülkenin Türkiye olduğunu aktardı. Şiddetin önlenmesiyle ilgili yasal tedbirlerin yanı sıra eğitim faaliyetlerinin de gündemde olduğuna değinen Özkal, şöyle devam etti: "Devlet kurumlarına başvuran kadınlarımıza korunma ve barınma hizmeti sunuyoruz. Bu koruma hizmetine geçişin kolaylaşması ile etkinliğinin artması için çalışmalarımız devam ediyor. Sayısı 68'e ulaşan 'Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri' 2018 yılı içinde her şehrimizde açılmış olacak. 140'a yaklaşan kadın konukevleri sayısını da arttırma yönündeki çabalarımız devam ettiği gibi, nüfusu 100 binin üzerinde belediyeler ve büyükşehir belediyelerine kadın konukevi açma zorunluluğu getirdik. Kadına şiddetin önlenmesiyle ilgili yasal düzenlemelerin ardından farkındalık oluşturma, zihniyet dönüşümünün sağlanması, şiddet mağdurlarının güçlendirilmesi, sağlık hizmetlerinin sunumu, kurum ve kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyon ile şiddet uygulayana yönelik başta psikolojik ve eğitsel çalışmalar gerçekleştirilecek." >>AA

Ek 55

Kadına şiddetle mücadelede seferberlik ruhuyla çalışıyoruz

Vildan Ayan
İSTANBUL

Bakan Selçuk, "Kadına yönelik şiddetle mücadelede ilerleme sağlanabilmesi için konuya ilişkin bilinç ve duyarlılığın artırılması ile toplumsal farkındalık sağlanması çok önemli. Bakanlık olarak bu konuda seferberlik ruhuyla çalışıyoruz." dedi.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk, Hakimevi'nde düzenlenen "Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Programı"nda, bugün kadının insan hak ve özgürlüklerini yok sayan, onurunu, şerefini hiçe sayan, kadına, aileye ve çocuklara yönelik uygulanan şiddeti nefretle kınamak için toplandıklarını söyledi.

Kadına yönelik şiddetin, kadınların sosyal, ekonomik ve siyasal yaşamda hak ve fırsatlardan adalet çerçevesinde yararlanmalarının önündeki en büyük engel olduğunu belirten Selçuk, şunları söyledi:

"Kadına yönelik şiddet, coğrafi sınır tanımaksızın kuşaktan kuşağa aktarılan, aile içinde ve toplumsal alanda refah ve huzuru olumsuz etkileyen, sosyal ve ekonomik kalkınmanın önünde en büyük engellerden biri. Bu engeli, kadınlar ve erkekler olarak güçlü bir dayanışma içinde çözmek zorundayız. Kadınlara karşı ayrımcılığı önlemek, kadının insan haklarını korumak ve geliştirmek, kadınların toplumsal hayatın tüm alanlarında hak, fırsat ve imkanlardan eşit biçimde yararlanmasını sağlamak için çalışıyoruz. Bakanlık olarak konuyu sadece kadınların statülerinin yükseltilmesi olarak değil, aynı zamanda insani kalkınma, demokrasi ve toplumsal barışın inşasının da olmazsa olmaz koşulu olarak görüyoruz. Dolayısıyla kadına yönelik şiddetle mücadele toplumun tüm kesimlerinin ortak ve kararlı mücadelesini ve bütüncül bir yaklaşımı gerekli kılmakta. Yürütülecek çalışmalarda, disiplinler arası yaklaşım ve çok sayıda kurum ve kuruluşun önleme, koruma, cezalandırma ve politika boyutuyla sürecin içinde yer alması elzemdir."

Selçuk, Bakanlık olarak kadına yönelik şiddetin kabul edilemez olduğu inancıyla çalışmalarını "Kadına Şiddete Sıfır Tolerans" anlayışıyla sürdürdüklerini vurgulayarak, şöyle konuştu:

"Hukuki altyapımızı güçlendirerek kurumsal hizmetlerimizi yaygınlaştırıyoruz, eğitim ve farkındalık çalışmalarına ağırlık veriyoruz. Ayrıca, kurumlar arası iş birliğini artırarak etkin bir mücadele yürütmeye devam ediyoruz. Mevzuat alanında İstanbul Sözleşmesi'nin imzalanması ve onaylanması, 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'un yürürlüğe girmesi, ikincil mevzuatların çıkartılması, bu konuda attığımız önemli adımlar. İstanbul Sözleşmesi kapsamında Uzmanlar Grubu (GREVIO), ülkemize ilişkin nihai raporunda yasa ve mevzuatların, eylem planlarının uygulanmasında elde ettiğimiz olumlu gelişmelere yer verdi."

Ek 56

‘Kadına yönelik şiddetin artmasına neden oldular’

CHP’li Hürriyet: “Kadınlar için tek kariyer, anneliktir diyen iktidar sahipleri sadece kadını küçümsemekle kalmamış, her alanda kadına yönelik şiddetin artmasına da sebep olmuşlardır” dedi.

CHP Kocaeli Milletvekili Fatma Kaplan Hürriyet, “İktidarın söylemleri sebebiyle kadınlar Türkiye’de ikinci sınıf insan muamelesi görmektedir.” dedi. Hürriyet, Meclis’teki basın toplantısında, bugünün Atatürk devrimlerinin en önemlilerinden biri olan kadınlara seçme ve seçilme hakkı tanınmasının 84’üncü yıl dönümü olduğunu anımsattı. Türkiye’nin, Fransa ve İtalya’dan 11, Romanya’dan 12, Bulgaristan’dan 13, Belçika’dan 14, İsviçre’den ise 36 yıl önce kadınlara seçme ve seçilme hakkı tanıdığını aktaran Hürriyet, seçme ve seçilme hakkının lütuf değil, hak olduğunu ifade etti.

EGEMEN POLİTİKALAR

Hürriyet, sözlerine şöyle devam etti: “Ancak aradan geçen 84 yılda kadın hakları, maalesef üzerine koyarak devam etmemiştir. Özellikle son 17 yılda erkek egemen politikaları savunan ve uygulayan iktidarın söylemleri sebebiyle kadınlar Türkiye’de ikinci sınıf insan muamelesi görmektedir. ’Kadın mıdır kız mıdır bilemem’, ’Kadın ile erkek eşit olamaz; fıtrata aykırı’, ’Kadınlar iş aradığı için işsizlik yüksek’, ’Kadınlar için tek kariyer annelik’diyen iktidar sahipleri sadece kadını küçümsemekle kalmamış, her alanda kadına yönelik şiddetin artmasına da sebep olmuşlardır. Geçtiğimiz sene 409 kadın erkekler tarafından öldürüldü. 2018’in ilk 7 ayında 243 kadın erkekler tarafından katledildi. Son 19 ayda ise toplam 652 kadın, en doğal hak olan yaşam hakkından mahrum edilerek hayattan koparılmıştır.”

CHP’li Hürriyet; “İşte bu cinayetlerin tek sebebi kadını ötekileştiren, insan yerine koymayan anlayışın toplum üzerindeki etkilerinden ve şiddetin kapısını sonuna kadar aralamalarından kaynaklanmaktadır.” ifadelerini kullandı.

KADINA ŞİDDET

AK Parti Kocaeli Büyükşehir Belediyesinde görevli bir avukatın, CHP’li kadınların, kadına şiddete karşı yıllar önce açtığı ve üzerinde “Yaşasın kadınlar, kadınlar yaşasın” yazan pankartın montajlanmış halini sosyal medyada paylaştığını aktaran Hürriyet, konuyu yargıya taşıdıklarını ancak söz konusu kişinin ilk mahkemede beraat ettiğini ve kararı temyize taşıyacaklarını kaydetti.

CHP ve İYİ Parti arasında yürütülen ittifak görüşmelerine ilişkin soru üzerine Hürriyet, “Kocaeli ölçeğinde henüz netleşmiş bir durum yok. Kendi ilimizle ilgili vekillerimiz ve örgütlerimizle görüşlerimizi, tavsiye niteliğinde Genel Merkez’e sunduk.” ifadelerini kullandı.

İTTİFAK GÖRÜŞMELERİ

Bu konuda parti kurmayları ve liderlerin görüşmeler gerçekleşeceğini belirten Hürriyet, “Kocaeli’de hem İYİ Parti hem CHP açısından ittifaka ihtiyacımız var. Orada İYİ Parti’li dostlarımızla güzel iletişimler kurduk. Bu anlamda görüşmelerimiz devam ediyor. Üst boyutta yapılacak görüşmelerden sonra daha teknik ve somut olarak mutlaka bir açıklama yapacağız.” değerlendirmesinde bulundu. (AA)

Ek 57

Konya'nın ilk MHP'li kadın vekili idam istedi

MHP, Konya'da 1 olan milletvekili sayısını 24 Haziran seçimleriyle ikiye çıkardı. Bu sonuçla birlikte, ikinci sıradan milletvekilliğine seçilen evli ve 1 çocuk annesi Esin Kara (42) MHP'nin Konya'daki ilk kadın milletvekili oldu. Kara'nın ilk açıklaması ise idamla ilgiliydi. Kara, şöyle konuştu: "Kadınlara şiddet ve tecavüz suçlarına asla 'af' gelmeyecektir. MHP olarak bizim affedemeyeceğimiz şeyler var. Türk'ün töresinde de bu var. Türk'ün töresinde, tecavüz suçunun cezası idamdır. İnşallah gelsin. Çünkü biz kadınlar bunu istiyoruz. Böyle bir şey olursa kamu vicdanı da, halkın vicdanı da, siyasetçinin vicdanı da rahat eder." İsmail AKKAYA (DHA)